C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\N\Niven Larry Pournelle Jerry Barnes Steven\Niven_Larry-2-Stavitele_prstence.PDB

PDB Name: Niven_Larry-Stavitele_prstence
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 6.8.2003
Modification Date: 6.8.2003
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Stavitelé Prstence

Larry Niven

Věnování:
Prstenci je deset let a já už deset let dostávám dopisy. Lidé v nich komentují nejrůznější domněnky, zjevné i skryté, matematické, ekologické a filozofické implikace, jako kdyby Prstenec byl autentickým inženýrským projektem a oni jeho placenými vývojáři.
Jistý člověk z Washingtonu, D. C., mi poslal kompletní korekturu prvního vydání Prstence, jejíž titul zněl: Nivenovy a McArthurovy spisy, svazek první. Nesmírně mi tím pomohl. (Vlastníte-li první brožované vydání Prstence, máte doma sběratelsky cenné dílko s chybami.)
Jedna třída floridské střední školy rozhodla o nezbytnosti systému "rozlévacího" potrubí.
Jistý profesor z Cambridge mi vypočítal minimální mez pevnosti v tahu pro scrith.
Freeman Dyson (Freeman Dyson!) nemá proti existenci Prstence žádné výhrady (!), jen mu není jasné, proč Stavitelé namísto jednoho velkého nezkonstruovali více menších. Bylo by to bezpečnější. Doufám, že odpověď, kterou jsem v této knize předložil, je uspokojující.
Že na Prstenci není petrochemie, je nasnadě. Frank Gasperik poukázal na skutečnost, že jakákoli civilizace na naší úrovni je nutně založena na alkoholu. Lidé Strojů mohou využívat rostlinný rmut i na jiné účely, včetně výroby plastických hmot.
Během přednášky v Bostonu jeden posluchač podotkl, že Prstenec je z matematického hlediska možno brát jako visutý most bez koncových bodů. Jednoduchá koncepce, složitější realizace.
Ze všech stran jsem byl bombardován důkazy o nutnosti polohovacích trysek. (Během Worldconu 1971 se chodbami hotelu rozléhalo sborové "PRSTENEC JE NESTABILNÍ!" studentů Massachusettského technického institutu.) Ale vyžádalo si to několik let práce pánů Cteina a Dana Aldersona, než nezávisle na sobě tuto nestabilitu kvantitativně definovali. Ctein rovněž vypočítal data pohybu Prstence.
Dan Alderson byl kromě toho tak laskav, že pro mě vypočítal parametry protimeteorové obrany Prstence, což byla jediná informace, o kterou jsem sám někoho požádal.
Vy všichni, kdo jste přemýšleli a psali všechny ty dopisy: věžte, že nebýt vaší nezištné pomoci, tato kniha by nikdy nevznikla. Bez vás by mi ani na mysl nepřišlo napsat k Prstenci pokračování. Tuto knihu věnuji vám.

První část

Kapitola 1
POD DRÁTEM

Louis Wu byl právě pod drátem, když jeho soukromí narušili dva muži.
Seděl v lotosové pozici na bujném žlutém koberci pokojové trávy, na rtech blažený, zasněný úsměv. Apartmá tvořila jedna velká místnost. Viděl sice proto na oboje dveře, ale, jsa ponořen v blaženosti známé toliko dráťákům, jejich příchod zcela unikl jeho pozornosti. Najednou byli uvnitř: dva pobledlí mládenci, oba přes dva metry deset, na rtech pohrdlivý úšklebek. Jeden si odfrkl a zastrčil zpátky do kapsy malý předmět nebezpečných tvarů. Vykročili k němu.
Louis se postavil.
Nebyl to jen jeho blažený úsměv, který je zmátl. Byl to i droud o velikosti lidské pěsti, který trčel z Louisova temene jako černý plastikový vřed. Měli co do činění s elektronarkomanem a věděli, co mohou očekávat. Tenhle chlap nemohl mít v hlavě už roky nic jiného než elektrické lechtání centra rozkoše. Bude na pokraji smrti zanedbáním, k tomu byl o hlavu a půl menší. Bude -
Jak se po něm natáhli, Louis se vyklonil do strany a vykopl. Jednou, podruhé, potřetí. Teprve když už jeden z mladíků ležel zkroucený na zemi a nedýchal, tomu druhému došlo, že je načase vycouvat.
Louis vyrazil za ním.

To, co mladíka tak ochromilo, byl nepřítomný výraz blaženosti, s jakým se ho Louis hnal zabít. Příliš pozdě sáhl pro omračující pistoli, kterou předtím tak neprozíravě strčil do kapsy. Louis mu ji vykopl z ruky. Uhnul před mohutnou pěstí a kopl protivníka do čéšky, jedné i druhé (bledý obr zkameněl), do rozkroku a do srdce (obr sípavě zaskučel a předklonil se) a nakonec do hrdla (skučení, jako když utne).
Druhý útočník se sbíral ze země a namáhavě oddychoval. Louis ho sekl hranou ruky do krku, dvakrát.
Oba muži teď leželi bez hnutí v bujné žluté trávě.
Louis Wu přešel ke dveřím, aby zamkl. Blažený výraz ani na okamžik neopustil jeho obličej. Nezměnil se, ani když zjistil, že dveře jsou zamčené a alarm zapnutý.
Jak se hrome dostali dovnitř?
Zmateně usedl na původní místo, zaujal lotosovou pozici a další pohyb udělal až za hodinu.
Po nějaké době cvakl časový spínač a droud se vypnul.
Návyk na proud je nejmladší z lidských poklesků. Většina kultur lidského vesmíru až do jistého okamžiku svých dějin považovala tento návyk za metlu, která smetává své oběti z trhu práce do koše smrti v důsledku sebezanedbání.
Ale časy se mění. Stačilo několik generací a jednoznačně negativistický pohled na tento druh návyku doznal zásadní změny. Starší prohřešky - alkoholismus, drogová závislost a gamblerství — se s návykem na proud nedají srovnávat. Pro klasické narkomany je proud doslova požehnáním. Umírají déle a necítí potřebu se rozmnožovat.
Navíc je k mani prakticky za babku. Prodavač rozkoše může samozřejmě zvýšit cenu operace, jenže to by k tomu musel mít důvod. Ze zákazníka se stává dráťák teprve tehdy, když má drát zavedený do centra rozkoše ve svém mozku. A to už nad ním prodejce nemá žádnou moc, neboť elektronarkomanovi stačí ke štěstí domovní zásuvka.
A rozkoš je to čistá, bez vedlejších účinků a bez kocoviny.
V Louisově době byli tudíž všichni ti, kteří mohli být proudem či kterýmkoli jiným, i méně rafinovaným, prostředkem sebezničení zotročeni, už osm set let vyhnanci lidské rasy.
Dnes existují dokonce přístroje, které umí pošimrat centrum rozkoše oběti na dálku. Taspy jsou ovšem na většině planet nelegální a jejich výroba je velmi nákladná. Přesto se ale používají. (Kolem vás jde zarputilec, ve tváři zatrpklost, a vy mu, zpoza stromu, rozsvítíte sluníčko. Cink! Tvář se mu rozzáří blažeností a on se na chvíli zbaví veškerých starostí...) Život to zpravidla neničí. Většina lidí to dokáže zvládnout.
Ozvalo se cvaknutí časového spínače a droud se vypnul.
Louis jako by se propadl sám do sebe. Přejel si rukou po vyholené lebce ke kořenu dlouhého černého copu a vytáhl droud ze zdířky pod vlasy. Chvíli jej zadumaně držel v ruce, a potom ho, jako vždycky, vhodil do zásuvky, kterou zamkl. Zásuvka zmizela. Jeho psací stůl, na první pohled z mohutného, starožitného masivu, byl ve skutečnosti zhotovený z tenounké blány obalkovu a byla v něm spousta místa pro tajné přihrádky.
Nastavit časovač znovu? Věčné pokušení. V prvních letech své závislosti to dělal běžně. Až z něj byla vychrtlá, nemytá hadrová panna. Nakonec sebral zbytky své někdejší rozhodnosti a zkonstruoval časovač, k jehož opětovnému nastavení bylo zapotřebí dvacet minut maximálního soustředění. Jeho současné nastavení znamenalo patnáct hodin proudu a dvanáct hodin spánku a, jak to nazýval, údržby.
Mrtvoly nemizely a Louis neměl ponětí, co s nimi. I kdyby okamžitě po incidentu zavolal policii, nežádoucí pozornosti by se stejně nevyhnul... nemluvě o tom, co by jim asi tak řekl teď, o celou hodinu a půl později? Že ho některý z nich tak silně udeřil, že byl až doteď v bezvědomí? Nasadili by mu na hlavu hloubkový radar, aby našli fraktury!
Jedno věděl jistě: v hluboké depresi, která neměnné následovala po čase stráveném pod drátem, nebyl jednoduše schopen činit jakákoli rozhodnutí. Jako robot se věnoval zaběhnuté "údržbě". Dokonce i jeho oběd byl předem naprogramovaný.
Vypil plnou sklenici vody. Nastavil kuchyňského robota. Odešel do koupelny. Deset minut cvičil, vyčerpáním bojoval proti depresi a vyhýbal se pohledu na tuhnoucí mrtvoly. Když skončil, oběd byl hotový. Jedl, aniž by věděl co... a vzpomněl si, že kdysi s droudem v hlavě, nastaveným na desetinu normálního výkonu jedl, cvičil, prostě všechno.
Jednu dobu žil se ženou, která byla taky pod drátem. S drátem v hlavě se milovali... hráli válečné hry a slovní fotbal... až ztratila o všechno zájem a věnovala se už jen drátu. Louis mezitím znovu nabyl dostatek své přirozené obezřetnosti a prchl ze Země.
Napadlo ho, že by bylo jednodušší uprchnout i z této planety než se zbavit dvou velkých a nápadných mrtvol. Ale co když ho už sledují?
Na agenty ARM nevypadali. Vysocí, s měkkými svaly, bledí od slunce více oranžového než žlutého, nesporně rasa žijící v nízké gravitaci, nejspíš Kaňonané. Jako armcajti bojovat neuměli... zato obešli všechny jeho alarmy. ARM si je mohla najmout, a teď čeká, co bude.
Louis vypnul zábranu balkónových dveří a vyšel ven.
Kaňon se tak trochu vymyká zásadám platným pro ostatní planety.
Samotná planeta je mnohem větší než Mars. Její atmosféra byla ještě před několika sty lety tak řídká, že se v ní udržel jen rostlinný život na bázi fotosyntézy. Obsahovala kyslík, ale ten byl pro lidi, stejně jako pro kziny, příliš řídký. Zdejší životní formy byly primitivní a otužilé jako lišejníky. Zvířata se tu nevyvinula vůbec.
Kometární halo kolem kaňonského oranžově-žlutého slunce však obsahovalo magnetické monopóly a na planetě se nacházela ložiska radioaktivních prvků. Kzinské impérium planetu spolklo a vybavilo podpůrnými kopulemi a kompresory. Kzinové planetu nazvali Výbušná Hlavice, protože se nacházela v blízkosti nepodrobených pierinských planet.
Uběhlo tisíc let a rozpínající se kzinské impérium narazilo na lidský vesmír.
Když se Louis narodil, lidsko-kzinské války patřily dávno minulosti. Lidé je vyhráli všechny. Kzinové totiž měli sklon útočit dříve, než byli na útok řádně připraveni. Civilizace na Kaňonu byla odkazem Třetí lidsko--kzinské války, při níž se

mezi obyvateli lidského Wunderlandu rozvinula záliba v ezoterických zbraních.
Wunderlandský Vyjednavač se dostal ke slovu pouze jednou. Vyjednavač byla v podstatě gigantická verze běžně užívaného hloubicího zařízení: dezintegrátor, jehož paprsek zbavoval elektrony náboje. Kam paprsek dopadl, došlo ke ztrátě náboje elektronu a pevná hmota, zničehož nic zbavená vazebných sil, se během okamžiku rozpadla na monoatomámí prach.
Wunderland postavil a přemístil k Hlavici obrovský dezintegrátor a vypálil z něj kromě jmenovaného paprsku další, paralelní, který pro změnu zbavoval náboje protonů.
Oba paprsky dopadly na povrch Hlavice přibližně padesát kilometrů od sebe. Kamení, kzinské továrny i obytné jednotky se proměnily v prach a mezi oběma body se objevil přímý, nemizící blesk. Zbraň se zahryzla devatenáct kilometrů hluboko do těla planety a v oblasti o velikosti a tvaru pozemské Baja California uvolnila magma, které zničilo všechno, co se mu připletlo do cesty. Kzinský průmyslový komplex se vypařil a těch několik kopulí chráněných stázovým polem pohltilo magma, které se stačilo z obrovské jizvy vyvalit dříve, než začalo tuhnout.
V konečném důsledku vzniklo v tom místě moře obklopené strmými útesy vysokými několik kilometrů a samo obklopující dlouhý, úzký ostrov.
Ostatní lidské planety snad mohou pochybovat, zda válku zakončil právě wunderlandský Vyjednavač. Obyvatelé Wunderlandu takové pochybnosti nemají.
Výbušná Hlavice byla po Třetí lidsko-kzinské válce anektována a přejmenována na Kaňon. Domorodé životní formy dostaly samozřejmě co proto — jednak na ně dopadaly gigatuny prachu, a kromě toho trpěly nedostatkem vody, která se srazila a stalo se z ní moře. Ale v kaňonu samotném panuje příjemný tlak vzduchu a vzkvétá enkláva lidské civilizace.
Louisovo apartmá se nacházelo ve dvanáctém patře na severní stěně kaňonu. Na dně kaňonu už vládla noc, ale jižní stěna stále ještě odrážela světlo dne. Z okraje kaňonu visely záplavy lišejníků. Staré zdviže na pozadí otesané kamenné stěny vypadaly jako dlouhé stříbrné nitě. Jejich funkci sice převzaly transferové kabiny, ale turisté je používali i nadále kvůli výhledu.
Z balkonu bylo vidět na pás sadů protínající střed ostrova. Vegetace zde měla divoký ráz kzinského loveckého parku, růžová s oranžovou přimíchaná do importované pozemské biosféry. Kzinské životní formy byly v kaňonu běžné.
Dole bylo stejně tolik kzinských turistů jako lidí. Kzinové připomínali obtloustlé oranžové kočky chodící po zadních nohách. Uši zářivě růžové jako čínská paraplíčka, lysé krysí ocasy, rovné nohy a velké ruce však o nich prozrazovaly, že jsou to zruční výrobci nástrojů. Tyčili se skoro do dvaapůlmetrové výšky a až skrupulózně dbali na to, aby nevráželi do lidských turistů. Přesto ale pokaždé, když nějaký člověk prošel kolem nich příliš blízko, zpoza černých břišek jejich chlupatých prstů se vysunuly pečlivě pěstěné drápy. Reflex. Snad.
Louis někdy přemítal, jaké pohnutky je asi přivádějí na planetu, která bývala kdysi jejich. Někteří sem možná přicházeli za svými předky, zakletými v zastaveném čase uvnitř kopulí pohřbených pod ostrovem lávy. Jednoho dne je budou muset vykopat...
K tolika věcem se kvůli vábení drátu na Kaňonu nikdy nedostal. Lidé i kzinové tu šplhávali díky nízké gravitaci po kolmých útesech. Jen tak, ze sportu.
Teď bude mít konečně možnost si to také vyzkoušet. Byla to totiž jedna ze tří únikových cest, které se mu nabízely. Tou druhou byly výtahy a třetí transferová kabina do Lišejníkových zahrad. Ani ty ještě nikdy neviděl.
Potom dále po souši v přetlakovém obleku tak tenkém, že se dal složit do kufříku.
Na povrchu Kaňonu byly tři doly a rozlehlá, nedbale udržovaná rezervace s dosud zachovalými druhy kaňonských lišejníků. Drtivou část povrchu planety však nyní tvořila pustá měsíční krajina. Když byl člověk dost opatrný, mohl na ní nepozorovaně přistát a loď ukrýt tak, že ji dokázaly najít jenom oči hloubkových radarů. A opatrný, to Louis byl.
Jeho loď na něj posledních devatenáct let čekala, schovaná v jeskyni, na severní stěně hory ukrývající ložisko podřadné rudy. Vchod do jeskyně byl krytý věčným stínem.
Takže transferová kabina, výtah, nebo skalní stěna. Jen se musí nějak dostat na povrch. Ale co když ARM hlídá všechny tři cesty?
Byla tu ještě jedna možnost. Totiž že hraje paranoidní hru sám se sebou. Jak by ho mohly pozemské policejní složky vystopovat? Měl teď přece jiný obličej, jiné vlasy, vedl jiný způsob života. Vzdal se všeho, co miloval nejvíce. Namísto spacího pole používal postel, sýru se vyhýbal jako čert kříži a byt měl zařízený sériově vyráběným sklápěcím a zasunovacím nábytkem. Jediné oblečení, jež vlastnil, bylo z drahého přírodního vlákna, bez jakýchkoli optických efektů.
Zemi opouštěl jako vychrtlý dráťák s nepřítomným pohledem v očích. Potom si násilím předepsal dietu; mučil tělo cvičením a jednou týdně navštěvoval kurz bojového umění (tak trochu nezákonný; kdyby ho tam načapala policie, byl by registrovaný, jenže to by se nesměl jmenovat Louis Wu!). Díky tomu z něj dnes byla celkem slušná faksimile zdravím kypící bytosti s pevnými svaly, jejichž vypracováním by se mladší Louis Wu nebyl nikdy zabýval. Jak by ho mohla ARM najít?
Ale ti dva, jak se dostali dovnitř? Obyčejný zloděj by se přes Louisovo bezpečnostní zařízení nikdy nedostal.
Teď leželi mrtví v trávě a zápach jejich rozkládajících se těl zanedlouho zvítězí nad vzduchotechnikou. Poněkud opožděně pocítil výčitky svědomí člověka, který se dopustil vraždy. Byli to ale oni, kdo narušil jeho svrchované území, a pod drátem vina neexistovala. Pod drátem je i bolest (jako ta plynoucí ze zabití zloděje přistiženého při činu) jen kořením radosti, posilující přísadou. Věděli, kdo je, ale nedbali toho, a tím větší urážky se na Louisovi Wu dopustili.
Kzinští a lidští turisté, hemžící se spolu s místním obyvatelstvem dole v ulici, vypadali neškodně. Pokud ho armcajti pozorují, tak dalekohledem, z některého okna budov na protější, ve stínu ponořené stěně kaňonu. Žádný z turistů se nedíval nahoru... když tu se Louisovy oči zastavily na kzinovi, z kterého už je nespustil.
Dva metry čtyřicet vysoký, devadesát centimetrů široký, s hustým, místy prošedivělým oranžovým kožichem; vypadal

stejně jako tucty ostatních kzinů kolem něj. To, co upoutalo Louisovu pozornost, byla jeho srst. Byla chomáčkovitá a na více než polovině těla zvláštně vybělená — jako kdyby vyrůstala ze zjizvené tkáně. A kolem očí, které, místo aby se kochaly okolní scenerií, zkoumaly tváře kolemjdoucích lidí, mu tvořila jakoby černou škrabošku.
Louis se násilím přinutil sevřít překvapením pokleslou čelist. Otočil se a bez zjevného spěchu vešel dovnitř. Zavřel za sebou balkónové dveře, zapnul zábranu a vytáhl z tajné schránky ve stole svůj droud. Ruce se mu chvěly.
Byl to Mluvící-Se-Zvířaty, a bylo to poprvé, co ho po dvaceti letech spatřil. Mluvící-Se-Zvířaty byl kdysi kzinským velvyslancem v lidském vesmíru. Mluvící spolu s Louisem, jedním Piersonovým loutkářem a jednou velmi zvláštní dívkou kdysi společně prozkoumali nepatrný zlomek umělého tělesa, kterému dali jméno Prstenec. Mluvící si tehdy za poklad, který coby honorář přivezl domů, od kzinského Patriarchy vysloužil jméno. Kdo by ho nyní oslovil jeho někdejším pracovním jménem, mohl by snadno přijít o život. Teď si jen na to jméno vzpomenout. Věděl, že začínalo takovým zachrčením, něčím jako německé ch, nebo jako výstražné lví zavrčení: Chmee, ano, tak se teď jmenuje! Ale co tady pohledává? Se jménem, pozemky a z velké části těhotným harémem bylo nepředstavitelné, aby Chmee opustil Kzin. Ještě hloupější byla představa, že si hraje na turistu na lidmi anektované planetě.
Věděl snad, že Louis je v Kaňonu?
Musí zmizet, okamžitě. Nahoru po stěně kaňonu ke své lodi.
A to byl důvod, proč Louis sáhl po časovači a s přimhouřenýma očima se ho pomocí miniaturních ovladačů snažil nastavit. Ruce se mu nervózně třásly... Stejně by ho musel přeprogramovat, když teď opouští Kaňon a jeho sedmadvacetihodinový denní cyklus. Svůj cíl znal. V lidském vesmíru byly i jiné planety, jejichž povrch tvořila převážně holá měsíční krajina. Mohl by nepozorovaně přistát ve vakuu na západní straně Jinxu... ale ještě předtím spočine chvíli pod drátem... aby si dodal odvahy. Všechno do sebe zapadalo. Řekněme dvě hodinky.
Z těch dvou hodin už zbývalo jen několik minut, když se ukázal další vetřelec. Louis, pohroužený do elektrické slasti, by se sice žádným způsobem nedal vyrušit, přesto se mu při pohledu na nového vetřelce tak nějak ulevilo.
Stvoření stálo pevně na dvou široce rozkročených předních nohou a jedné zadní. Mezi lopatkami mu vyrůstal mohutný hrbol: mozkovna pokrytá hustou zlatou hřívou spletenou do copánků a posázenou drahokamy. Z obou stran mozkového hrbolu vyrůstaly dva dlouhé, esovité krky zakončené ploskými hlavami. Masité, vyčnívající rty sloužily loutkářům jako ruce už od nepaměti. Jedna ústa svírala omračující pistoli lidské výroby, kohoutek omotaný dlouhým, rozeklaným jazykem.
Bylo to už dvaadvacet let, co Louis Wu naposledy spatřil Piersonova loutkaře. Vypadal docela mile.
A objevil se doslova odnikud. Tentokrát Louis postřehl, že se zhmotnil uprostřed jeho žlutého travnatého koberce. Obával se zbytečně; ARM s tím neměla co dělat. Záhada kaňonských vetřelců byla vyřešena.
"Přestupné disky!" vykřikl radostně a vrhl se na loutkaře. Tohle bude hračka - loutkáři byli zbabělci...
Omračující pistole oranžově bleskla a Louis Wu se rozplácl na koberci, svaly celého těla rozbředlé jako jarní sněhy. Srdce mu bušilo a před očima vířily černé kruhy.
Loutkař opatrně prošel kolem dvou mrtvých mužů, ze dvou stran se na Louise podíval a sklonil se k němu. Do zápěstí se mu, nepříliš silně, zakously čtyři řady býložravých stoliček - loutkař ho opatrně odtáhl po koberci ke dveřím.
Místnost zmizela.
Nelze říci, že by Louis Wu pociťoval obavy. Tyto nepříjemné pocity ho netrápily. Nevzrušeně (neboť nekončící stav dráťácké blaženosti umožňuje myšlenkovou abstrakci, která je normálně lidem nedostupná) přehodnotil obraz světa kolem sebe.
Přestupné disky viděl poprvé na rodné planetě loutkářů. Byl to otevřený teleportační systém, který daleko převyšoval uzavřené transferové kabiny používané v lidském vesmíru.
Tenhle loutkař zřejmě nechal jeden takový přestupný disk instalovat v Louisově apartmá; potom poslal dva Kaňonany, aby mu ho přivedli, a když se to nepovedlo, přišel si pro něj sám. Museli po něm hodně toužit...
Takže dvojnásob uklidňující zjištění - ARM s tím neměla co dělat a loutkáři měli za sebou miliony let trvající tradici coby základ jejich filozofie osvícené zbabělosti. Stěží usilovali o jeho život; o ten ho mohli připravit mnohem snadněji, a hlavně bez rizika. Postrašit je by měla být hračka.
Ležel na kousku žluté trávy, pod kterou musel být přestupný disk. Na opačné straně místnosti ležela velká kožešinová oranžová matrace... houby matrace, byl to zhroucený kzin s otevřenýma očima. Buďto spal, nebo byl omráčený, anebo mrtvý — a byl to Mluvící. Pohled na něj Louisovi zvedl náladu ještě více.
Nacházeli se v kosmické lodi, trup General Products. Za průhlednými stěnami bylo vidět ostře planoucí slunce a obroušené měsíční kamení. Trsy fialově-zelených lišejníků mu řekly, že jsou stále ještě na Kaňonu.
To mu však starosti nedělalo.
Loutkař ho pustil. To, co se mu třpytilo v hřívě, nebyly přírodní drahokamy, ale něco, co připomínalo černé opály.
Jedna plochá hlava se sklonila a vytáhla droud ze zdířky v Louisově hlavě. Loutkař vkročil na obdélníkovou desku a zmizel. Louisův droud s ním.

Kapitola 2
VERBÍŘ

Ochromený kzin z něj už delší dobu nespouštěl oči. Teď si zkusmo odkašlal a zamručel: "Louuu Wooo."
"Eh?" opáčil Louis. Hloubal nad tím, jak se má zabít, ale na nic nepřicházel. Stěží pohnul prstem.
"Louisi, urrr, jsi dráťák?"
Louis něco zablekotal, aby získal čas. Kupodivu to zabralo. Kzin se už neozval a Louisovi, jehož jedinou starostí byl pohřešovaný droud, nezbývalo než se uchýlit k dávnému reflexu. Rozhlédl se, aby zhodnotil, jak zlá situace vlastně je. Šestiúhelník pokojové trávy pod jeho tělem skrýval přijímač přestupného disku. Ten černý kruh za ním bude vysílač. Všude jinde byla podlaha průhledná, stejně jako trup nalevo a stěna směřující k zádi.
Soustava hyperpohonu zabírala od přídě k zádi téměř celý prostor pod podlahou. Louis se snažil z povahy mechanismů lodi dozvědět víc. Bylo zřejmé, že zařízení nebylo lidské výroby; jeho mírně "tající" vzhled svědčil o tom, že vzešlo z loutkařské dílny. Takže: loď byla schopná nadsvětelného letu. Zdálo se, že ho čeká dlouhá cesta.
Stěnou obrácenou k zádi viděl do nákladního prostoru s vypouklým uzávěrem v boku lodi. Nákladní prostor byl skoro beze zbytku vyplněn jakousi nepravidelnou homolí deset metrů vysokou a dvakrát tak dlouhou. Její vrchol tvořila jakási věžička s otvory - snad pro zbraně nebo pro snímací zařízení. Pod věžičkou bylo něco jako prosklená rozhledna. Ještě níže rozeznal palubní jícen s přistávací rampou.
Byl to létající modul, průzkumné plavidlo. Lidské výroby, pomyslel si Louis, vyrobený na zakázku. Zcela postrádal změklý charakter interiéru loutkařské lodi. Za přistávacím modulem zahlédl nějakou stříbrnou stěnu, nejspíš palivovou nádrž.
Žádné dveře vedoucí ven z kabiny zatím neviděl.
Obrátit hlavu na druhou stranu ho stálo značné úsilí. Díval se na pilotní můstek. Velkou část lodi tvořila neprůhledná zelená stěna, na které rozeznával zakřivenou řadu obrazovek, číselníků s drobnými, hustými číslicemi, a tlačítek tvarovaných pro loutkařská ústa. Pilotní křeslo tvořila čalouněná lavice s bezpečnostní sítí a prohlubněmi tvarovanými na bedra a ramena Piersonova loutkaře. Pilotní kabina také neměla dveře.
Na pravoboku byly kóje pro posádku docela slušných rozměrů, naštěstí. Uviděl sprchu, dvojici spacích polí a velký kožešinový potah na něčem, co mohlo být kzinskou vodní postelí. Mezi tím masivní konstrukce, ve které Louis poznal recyklovač potravin a výdejní automat wunderlandské výroby. Vzadu za kójemi další zelená sekce, přechodová komora žádná. A to byl konec. Byli v krabici, která neměla východ.
Loď byla loutkařské výroby: trup General Products číslo 3, válec uprostřed zúžený a na konci rozšířený. Loutkařské obchodní impérium jich prodalo miliony. Údajně byly imunní vůči jakékoli hrozbě vyjma gravitace a viditelného světla. Přibližně v době, kdy se Louis narodil, loutkáři doslova ze dne na den opustili známý vesmír a vydali se k Magellanovým mračnům. Ještě teď, o více než dvě stě let později, mohl však člověk výrobky General Products vidět všude, kam zavítal. Některé měly za sebou desítky generací majitelů.
Před dvaceti třemi lety kosmické plavidlo loutkařské výroby jménem Lhář vrazilo rychlostí sto deset kilometrů za sekundu do povrchu Prstence. Louise a ostatní pasažéry ochránilo stázové pole a na trupu samotném nebylo ani škrábnutí.
"Ty jsi kzinský válečník," pronesl ztěžklými, neohebnými rty. "Dokážeš si probít cestu trupem General Products?"
"Ne," odpověděl Mluvící. (Žádný Mluvící. Chmee!)
"Raději jsem se zeptal. Co děláš na Kaňonu, Chmee?"
"Dostal jsem vzkaz. Louis Wu žije v průrvě na Hlavici a je pod drátem. Byly k tomu hologramy jako důkaz. Víš, jak pod drátem vypadáš? Jako mořská rostlina, jejíž listy se rozechvějí v nejnepatrnějším závanu proudu."
Louis ucítil, jak mu po tváři kanou slzy. "Krucinál, hrom a peklo. Proč jsi přišel?"
"Abych ti řekl, jaký jsi ubožák."
"Kdo ti ten vzkaz poslal?"
"To jsem nezjistil. Ale musel to být ten loutkař. Chtěl nás oba. To už máš tak rozmašírovaný mozek, že sis ho nevšiml?"
"Nessus to není," řekl zamyšleně Louis. "Všiml sis jeho hřívy? Ten účes ho musí stát tak hodinu denně, jestli ne víc. Kdybych ho potkal u nich doma, myslel bych si, že je to nějaký hlavoun."
"A co má být?"
"Žádný normální loutkař by neriskoval let v kosmické lodi. Loutkáři s sebou vzali celou svoji planetu, nemluvě o dalších čtyřech zemědělských planetách; stovky tisíc let se pohybují podsvětelnou rychlostí jen proto, že nedůvěřují hyperprostoru. Ale ať je to kdokoli, je to blázen, stejně jako kterýkoli jiný loutkař, se kterým se kdy lidé dostali do kontaktu," řekl Louis. "Už je tady."
Loutkař byl zpátky v pilotní kabině, stál na šestihranném přestupném disku a díval se na ně. Pak promluvil nádherným ženským kontraaltem. "Slyšíte mě?"
Chmee se odrazil od stěny, nějakou chvíli stál na nohou, potom klesl na všechny čtyři a zaútočil. Vrazil do průhledné stěny. Jakýkoli jiný loutkař by sebou aspoň trhnul, ale tenhle se ani nepohnul. Namísto toho řekl: "Náš tým je téměř kompletní. Postrádáme už jen jednoho člena posádky."
Louis zjistil, že se dokáže přetočit na druhý bok. "A co takhle začít od začátku," řekl. "Máš nás v pasti, nemusíš před námi nic skrývat. Kdo jsi?"

"Můžete mi říkat, jak budete chtít."
"Kdo jsi a co od nás chceš?"
Loutkař zaváhal. "Byl jsem Nejzadnější, ale to už neplatí," řekl po chvilce. "Byl jsem druhem toho, koho vy znáte pod jménem Nessus. Potřebuji vás jako posádku k výpravě na Prstenec, abych znovu získal své postavení."
"S námi nepočítej," řekl Chmee.
"Nessus je v pořádku?" zeptal se Louis.
"Nessus je zdráv, jak na těle, tak na duchu, nemusíte mít starosti. Otřes, který na Prstenci utrpěl, byl přesně to, co potřeboval, aby se mu navrátilo jeho duševní zdraví. Zůstal doma a pečuje o naše dvě děti."
To, co Nessus utrpěl na Prstenci, by přivodilo otřes každému. Domorodí obyvatelé mu totiž usekli jednu hlavu. Kdyby Louise a Teelu včas nenapadlo nasadit mu škrtidlo, vykrvácel by. "Počítám, že dostal novou hlavu."
"Samozřejmě."
"Kdybys nebyl blázen, nebyl bys tady," řekl Chmee. "Proč by si měl bilion loutkářů postavit do svého čela chorý mozek?"
"Já se za blázna nepovažuji." Loutkářova zadní noha sebou nervózně škubla. (Na jeho tvářích ale setrvával výraz, pokud se o nějakém výrazu dalo mluvit, idiota s odulými rty.) "Žádám vás, abychom na toto téma už více nemluvili. Sloužil jsem svému národu dobře, stejně jako čtyři Nejzadnější přede mnou. Potom ale Konzervativní frakce získala převahu a nahradila nás. Vím, že se mýlí, a hodlám to dokázat. Poletíme na Prstenec a získáme poklad, který převyšuje jejich omezené chápání."
"Unést kzina od tebe nebylo moc chytré," zavrčel Chmee a vysunul drápy.
Loutkař na ně upřel pohled. "Dobrovolně bys nepřišel a Louis taky ne. Ty máš své postavení a jméno, Louis svůj droud. Čtvrtý člen naší posádky byl držen ve vězení. Moji agenti mě právě informovali, že byl osvobozen a je na cestě k nám."
Louis se trpce zasmál. Bez droudu byl všechen humor trpký. "Ty asi nemáš moc velkou představivost, že? Je to stejné jako tehdy. Já, Chmee, loutkař a žena. Kdopak to bude tentokrát? Další Teela Brownová?"
"To ne! Nessus měl z Teely Brownové hrůzu — předpokládám, že ne bezdůvodně. Ten, koho jsem vaší ARM ukradl, je Halrloprillalar. Budeme mít domorodého průvodce. A co se týče charakteru naší expedice, nevidím důvod, proč bych měl měnit to, co se už jednou osvědčilo. Vy jste se z Prstence vrátili."
"My ano, ale Teela ne."
"Teela zůstala z vlastní vůle."
"Dostali jsme za naši námahu zaplaceno," řekl Chmee. "Dovezli jsme si domů kosmickou loď schopnou urazit světelný rok za jedna celá dvě minuty. Ta loď mi získala jméno a postavení. Co nám ve srovnání s tím chceš nabídnout teď?"
"Mnoho. Už se můžeš hýbat, Chmee?"
Kzin se postavil. Zdálo se, že se již z velké části zbavil následků, které na něm zanechala loutkářova omračující pistole. Louisovi se stále ještě točila hlava a necítil nohy a ruce.
"Jsi v pořádku? Žádné závratě, bolesti nebo nevolnost?"
"Proč ta starostlivost, kytkožroute? Více než hodinu jsi mě nechal v autoošetřovně. Mám jen hlad a ještě moc neovládám své pohyby, nic víc."
"To je dobře. Mohli jsme ten preparát vyzkoušet teprve nedávno. Louise Wu udržuje při mládí a síle už dvě stě dvacet tři roky lidský životabudič. Vyvinuli jsme jeho kzinskou obdobu. Až naše mise skončí, můžeš Patriarchátu předložit recept na jeho výrobu."
Zdálo se, že Chmee je v rozpacích. "To jako že omládnu? A to svinstvo už je ve mně?"
"Ano."
"Mohli jsme to vyvinout sami. Ale nechtěli jsme."
"Potřebuji tě mladého a silného. Nebude to nebezpečná výprava! Nemám v úmyslu přistát na Prstenci samotném, ale pouze na římse kosmoportu! Všechny informace, které získáme, můžeš rovněž předat Patriarchátu. Totéž platí pro tebe, Louisi. A co týče tvé osobní odměny —"
Na přestupném disku ležel Louisův droud. Někdo ho musel otevřít a zase zavřít. Srdce mu zaplesalo.
"Zatím ho nech být," řekl Chmee a byl to rozkaz.
"No jo. Jak dlouho jsi mě sledoval, Nejzadnější?"
"Před patnácti lety jsem tě našel na Kaňonu. Moji agenti zatím pracovali na Zemi a snažili se dostat Halrloprillalar na svobodu. Bezúspěšně. Instaloval jsem ve tvém obydlí přestupné disky a čekal na příhodný okamžik. Teď půjdu zverbovat našeho domorodého průvodce." Loutkař přejel ústy po řadě ovládacích prvků, udělal krok vpřed a zmizel.
"Nech ten droud být," varoval Louise Chmee.
"Dobře, dobře." Louis se přetočil na opačnou stranu. Věděl, že až ho jeho touha po drátu přinutí na kzina zaútočit, bude ho to stát rozum. A když bude mít štěstí, možná i něco jiného... pomyslel si s bolestnou nadějí v duši.
On Halrloprillalar pomoci nedokázal.
Halrloprillalar bylo několik tisíc let, když se k nim připojila. Louis, Nessus a Mluvící-Se-Zvířaty se právě snažili najít způsob, jak vyklouznout ze zajetí Prstence. Tamní obyvatelé, kteří žili dole pod její létající policejní stanicí, ji uctívali jako bohyni dlící na nebesích. V téhle hře pak pokračovali všichni — s Halrloprillalařinou pomocí se před obyvateli Prstence vydávali za bohy, aby se s jejich pomocí mohli vrátit ke ztroskotanému Lháři. Louis a Halrloprillalar se stali milenci.
Obyvatelé Prstence (při svém putování poznali celkem tři rasy) vypadali jako lidé, i když ne úplně. Halrloprillalar byla skoro bez vlasů a rty měla úzké jako opička. Velmi staří lidé někdy v milostných vztazích nehledají nic jiného než změnu. Louis se tehdy v duchu sám sebe ptal, jestli je to i jeho případ. Prill měla v jeho očích pár charakterových vad... ale,

krucinál, on sám jich měl taky hezkou sbírku!
Navíc Halrloprillalar něco dlužil. Potřebovali její pomoc a Nessus po ní mávl svým osobním kouzelným proutkem. Jinými slovy z ní svým taspem učinil osobu závislou. A Louis proti tomu nic neudělal.
Spolu se vrátili do lidského vesmíru. Spolu s Louisem vstoupila do budovy OSN v Berlíně a už nikdy z ní nevyšla. Pokud by se Nejzadnějšímu povedlo dostat ji ven a dopravit domů, bylo by to víc, než pro ni dokázal udělat Louis Wu.
"Myslím, že lže," ozval se Chmee. "Je to megaloman. Proč by si loutkáři stavěli do čela jednoho ze svých vyšinutých?"
"Protože by se toho sami neodvážili. Riziko. Zadek šéfa mívá neklidný posez. Loutkářům to dává možná nějaký smysl — vybrat z mizivého procenta megalomanů toho nejchytřejšího... Anebo se na to podívej z jiné stránky: jejich Nejzadnější vtloukající zbytku populace obraz loutkaře se skloněnou hlavou — hlavně neusilovat o příliš velkou moc, to není bezpečné! Čert ví."
"Myslíš, že mluvil pravdu?"
"Jak to mám vědět? A i kdyby lhal, stejně nás má v pasti."
"Tebe má v pasti," upřesnil kzin. "Protože jsi dráťák. Jak to, že se nestydíš?"
Styděl. Vší silou se bránil tomu, aby mu stud neochromil mozek a neuvrhl ho do propasti zoufalství. Z téhle fyzické pasti pro něj nebylo úniku: stěny, podlaha a strop tvořily součást trupu General Products. Ovšem některé součástky...
"Jestli pořád přemýšlíš o tom, jak z téhle bryndy," řekl, "popřemýšlej taky o tomhle. Začneš mládnout, v tom ten loutkař určitě nelhal. Nemá důvod. Co to s sebou přinese?"
"Větší chuť k jídlu. Větší vitalitu. Bojovnost - o tom zase přemýšlej ty, Louisi."
Chmee věkem přibral. Kdysi černá "škraboška" kolem jeho očí byla teď skoro šedivá, stejně jako jiná místa na jeho kožichu. Ale když šel, pevné svalstvo pod kůží na něm jen hrálo; žádný rozumně uvažující mladší kzin by se s ním nedal do křížku. Rozhodující ale byly jeho jizvy. Při poslední návštěvě Prstence kzinovi shořela polovina kožichu i s kůží. Všude tam, kde byla zjizvená tkáň, byla jeho srst chomáčkovitá a neupravená.
"Životabudič gumuje jizvy," řekl Louis. "Tvoje srst bude zase hladká. Žádná bílá místa."
"Tak budu hezčí, co má být?" Kzinův ocas prosvištěl vzduchem. "Já toho kytkožrouta zabiju. Jizvy jsou jako vzpomínky. My kzinové jsme na ně hrdí."
"Jak dokážeš, že jsi Chmee?"
Ocas v tu ránu znehybněl.
"Mě drží v šachu drátem." Louis měl vůči vlastní poznámce jisté výhrady, ale co když byli odposloucháváni? Loutkař by hrozbu vzpoury jistě nebral na lehkou váhu. "Tebe harémem, pozemky, výsadami a jménem, které patří Chmeeovi, stárnoucímu hrdinovi. Patriarcha tvému vysvětlení nemusí uvěřit, leda bys mu předložil kzinský životabudič a Nejzadnější by tvá slova potvrdil."
"Mlč."
Najednou toho bylo na Louise příliš. Sáhl pro droud, ale kzin ho předběhl a bleskurychle ho uchopil do drápů. Obrátil kryt z černého plastiku ve své oranžově-černé ruce.
"Jak myslíš," řekl Louis a přetočil se na záda. Stejně se potřeboval vyspat...
"Jak se z tebe stal dráťák? Jak?"
"Já...," začal Louis, "abys rozuměl..." a nakonec: "Pamatuješ, kdy jsme se viděli naposledy?"
"Ano. Jen několik lidí dostalo pozvání na Kzin. Tobě ta pocta právem náležela. Tehdy."
"Možná. Možná. A vzpomínáš si, jak jsi mi ukazoval Patriarchův Palác Dějin?"
"Ano. Snažil ses mě přesvědčit, že bychom mohli zlepšit mezidruhové vztahy. Že by stačilo pustit do muzea skupinu lidských reportérů s holokamerami."
Louis se při té vzpomínce usmál. "To je pravda."
"Moc jsem tomu nevěřil."
Patriarchův Palác Dějin byl skutečně grandiózní: obrovská, rozlehlá stavba z mohutných kvádrů sopečné horniny, přitavených jeden ke druhému. Samá hrana a čtyři vysoké věže s laserovými děly. Nekonečné řady místností. Trvalo jim dva dny, než ho prošli.
Oficiální dějiny Patriarchátu sahaly daleko zpět. Louis viděl pravěké stehenní kosti sthondatů s vydlabanými úchyty - kyje pravěkých kzinů. Viděl zbraně, které by se daly klasifikovat jako ruční děla; uzvedlo je jen několik málo lidí. Viděl stříbrné brnění silné jako pancíř sejfu a dvouruční sekeru, která by přesekla vzrostlou sekvoji. Právě rozmlouvali o možnosti vpustit do muzea lidského reportéra, když se dostali k Harveymu Mossbauerovi.
Rodina Harveyho Mossbauera byla během Čtvrté lidsko-kzinské války zabita a sežrána. Mnoho let poté, co bylo uzavřeno příměří, a po dlouhých monomaniakálních přípravách Mossbauer, ozbrojen a sám, přistál na Kzinu. Než se ho strážcům podařilo zlikvidovat, stačil zabít čtyři kziny a odpálit v Patriarchově harému nálož. Stalo se tak proto, vysvětloval mu tehdy Chmee, že strážci chtěli získat jeho kůži nepoškozenou. .
"Tomuhle ty říkáš nepoškozenou?"
"Byl to bojovník. Jaký bojovník! Zůstaly nahrávky. My víme, jak uctít chrabrého a silného nepřítele, Louisi."
Vycpaná kůže byla tak zjizvená, že jeden pohled na určení druhové příslušnosti Louisovi nestačil. Stála však na vysokém podstavci s plaketou z obalkovu a kolem dokola bylo prázdno. Průměrný lidský reportér by to možná nepochopil, ale Louis ano. "Těžko vysvětlit," řekl po dvaceti letech unesený dráťák, kterého připravili o jeho droud, "jaký to byl tehdy skvělý pocit - vědět, že Harvey Mossbauer byl člověk."
"Vzpomínat je pěkné, ale my teď mluvíme o tvém návyku na proud," připomenul mu Chmee.
"Spokojení lidé se drátu nechytnou. Člověk si totiž musí jít nechat kolík implantovat. Ten den jsem se cítil skvěle. Jako hrdina. Víš, kde byla v tu dobu Halrloprillalar?"
"Kde?"

"Vláda ji držela pod zámkem. Z ARM se jí pořád na něco vyptávali a já s tím nemohl vůbec nic dělat. Přitom byla pod mojí ochranou. To já ji vzal s sebou na Zem!"
"Ovládala tvé žlázy, Louisi. Dobře že naše samice nejsou inteligentní. Udělal bys všechno, abys jí vyhověl. A ona chtěla vidět lidský vesmír."
"Jistě, a já měl být její průvodce. Jenže k tomu nikdy nedošlo. Vzali jsme Slepou Ránu a Halrloprillalar s sebou, předali je kzinsko-pozemské koalici a od té doby jsme loď ani Prill vícekrát nespatřili. Dokonce jsme o tom ani nemohli s nikým mluvit."
"Hyperprostorový pohon Kvantum II se stal Tajemstvím Patriarchy."
"Taky tajemstvím Spojených národů. Myslím, že to zatajili i před vládami ostatních lidských světů, a mně dali sakramentsky jasně na srozuměnou, že mám ve vlastním zájmu držet hubu. Prstenec je samozřejmě taky součástí tajemství, protože jak bychom se tam bez Slepé Rány dostali? Což nutně vyvolává otázku," protáhl zamyšleně, "jak se chce Nejzadnější na Prstenec dostat? Dvě stě světelných let od Země, od Kaňonu ještě více. A tahle loď zvládne světelný rok za tři dny. Myslíš si, že má někde zašitou další Slepou Ránu?"
"Tohle na mě nezkoušej. Proč sis nechal implantovat drát?" Chmee se přikrčil, drápy vytažené. Možná to byl jen reflex, neovladatelný pohyb — možná.
"Odjel jsem z Kzinu domů," řekl Louis. "ARM mě už k Prill nepustila. Kdybych mohl tehdy dát dohromady expedici na Prstenec, musela by jet s námi jako domorodý průvodce, ale... kruci! Ani mluvit jsem o tom nemohl, leda s vládou. ..a s tebou. A tys neměl zájem."
"Jak jsem mohl někam odjet? Měl jsem pozemky, potomstvo na cestě. Naše samice jsou velmi nesamostatné. Potřebují neustálou péči a pozornost."
"Co je s nimi teď?"
"O statky se postará můj nejstarší syn. Ale jestli to potrvá příliš dlouho, postaví se mi, aby si je mohl ponechat. Jestli - Louisi! Proč se z tebe stal dráťák?"
" Nějaký vtipálek po mně střelil taspem. "
"Urrr?"
"Potloukal jsem se zrovna v Riu po muzeu, když mi někdo zpoza sloupu rozsvítil sluníčko."
"Nessus nás na Prstenci taky ovládal pomocí taspu. Použil ho na nás oba."
"Správně. Co by člověk taky mohl od Piersonova loutkaře čekat? Ovládat nás tím, že nám bude dělat dobře! Nejzadnější teď používá stejnou taktiku. Můj droud má dálkové ovládání a tobě dal věčné mládí. A výsledek? Uděláme všechno, co po nás bude chtít, tak je to."
"Nessus použil tasp i na mě, a dráťák nejsem."
"Ze mě se taky nestal dráťák ze dne na den. Ale bylo to ve mně. Když jsem uvažoval o ročním volnu a vzpomněl si přitom na Prill, připadal jsem si jako všivák. Kdysi jsem to tak dělal, sebral jsem se a jen tak sám si to namířil na hranici známého vesmíru a zůstal tam tak dlouho, dokud mi lidi lezli krkem. Dokud jsem si lezl krkem sám. Jenže teď to znamenalo nechat Prill na holičkách. Potom mi nějaký vtipálek rozsvítil sluníčko. Nic moc dávka to nebyla, ale vrátily se mi vzpomínky na Nessův tasp, a ten byl desetkrát silnější. Vydržel jsem to tak ještě skoro rok a potom jsem si nechal udělat kolík."
"Měl jsem ti ho vyrvat z mozku."
"Ukázalo se, že to má nežádoucí vedlejší účinky."
"Jak ses dostal do průrvy na Hlavici?"
"Ach, to. Možná jsem byl tehdy paranoidní, ale poslouchej:
Halrloprillalar vešla do budovy ARM a už z ní nikdy nevyšla. Z Louise Wu se pomalu stával dráťák, a čert ví, před kým si ten pitomec pustí hubu na špacír. Tak jsem si řekl, že bude lepší se zdekovat. Na Kaňonu se dá snadno přistát, aniž by si tě někdo všiml."
"Totéž muselo napadnout Nejzadnějšího."
"Hele, Chmee, buď mi dej ten droud, nebo mě nech spát, anebo mě zabij. Právě mi došla motivace k čemukoli."
"Tak spi."

Kapitola 3
DUCH V POSÁDCE

Bylo milé probudit se ve vzduchu mezi spacími poli... do chvíle, než se vrátily vzpomínky.
Chmee trhal krvavou kýtu. Wunderlandské recyklovače potravin byly většinou vyrobeny tak, aby posloužily více než jen jednomu druhu. Kzin si udělal pauzu a prohlásil: "Všechno, co je na palubě, bylo buď přímo vyrobeno, anebo klidně mohlo být vyrobeno lidmi. Dokonce i trup mohl koupit na kterékoli lidské planetě."
Louis se vznášel v prostoru jako dítě v matčině lůně, oči zavřené, kolena přitažená k břichu. Před realitou však uniknout nemohl. "Měl jsem dojem, že ten velký přistávací modul je zakázková výroba z Jinxu. A co tvoje postel?"
"Umělé vlákno, které má vypadat jako kožešina z kzina. Určitě nelegální výroba pro lidi se zvláštním smyslem pro humor. Toho výrobce bych moc rád ulovil."
Louis natáhl ruku k vypínači. Spací pole se zbortilo a on jemně dosedl na zem.
Venku panovala noc: nahoře bíle zářící hvězdy a beztvará, sametově černá krajina kolem. I kdyby se nějakým zázrakem dostali ke skafandrům, kaňon mohl být na opačné straně planety. Anebo hned za tím černým hřebenem vybíhajícím mezi hvězdy; ale jak to zjistit?
Recyklovač měl dvě klávesnice, jednu s návodem v interworldu, druhou v jazyce Bohatýrů, a dva koše, každý na jedné

straně. Louis by dal osobně přednost méně jednoznačnému uspořádání. Objednal si snídani, aby si prověřil robotův repertoár.
"Zajímá tě vůbec něco, Louisi?" zavrčel kzin.
"Podívej se pod nohy."
Kzin si klekl. "Urrr... ano. Loutkáři zkonstruovaný hyperprostorový pohon. V téhle lodi zřejmě přiletěl z Flotily Světů."
"Zapomněl jsi ještě na přestupné disky. Loutkáři je používají výhradně na své domovské planetě. A Nejzadnější přes ně posílá své lidské agenty."
"Musel je ukrást, stejně jako loď, a kdoví co ještě. Jeho finanční prostředky možná pocházejí z General Products, ale půjčka to rozhodně nebude. Podle mě jedná Nejzadnější na vlastní pěst. Měli bychom se pokusit spojit s loutkařskou flotilou."
"Chmee, určitě tu jsou mikrofony."
"Mám snad kvůli kytkožmutovi šeptat?"
"OK, tak si to rozebereme." Jeho depresivní rozpoložení se přetransformovalo v jízlivost. Proč ne? Chmee měl jeho droud. "Nějaký loutkař si libuje v únosech lidí a kzinů. Počestní loutkáři budou přirozeně pobouřeni. Opravdu si myslíš, že nás pustí domů, abychom to požalovali Patriarchovi? Který se tak usilovně snaží postavit další Slepé Rány, které by loutkařskou flotilu dohonily za pouhé čtyři hodiny plus srovnávací manévry -- řekněme tři měsíce pod třemi gé --"
"Stačí, Louisi!"
"Krucinál, jestli jste chtěli válku, mohli jste ji mít! Podle Nessa loutkáři zamíchali karty První lidsko-kzinské války v náš prospěch. Moment. Neříkej mi, žes to někomu vyžvanil."
"Okamžitě s tím přestaň!"
"Jistě. Já jen že mě napadlo -" a protože jejich rozhovor mohl být zaznamenáván, Louis schválně řekl "- že ty, já a Nejzadnější jsme ve známém vesmíru jediní, kdo ví, co loutkáři udělali, a vyžvanit by to mohl kterýkoli z nás tří."
"Já vím, kam směřuješ. Kdybychom se na Prstenci ztratili, Nejzadnější by kvůli nám dlouho netruchlil. Jenže Nejzadnější vůbec nemusí o Nessově indiskrétnosti vědět."
Tak se to dozví, až si tohle přehraje, pomyslel si Louis. Moje vina. Mám snad kvůli kytkožroutovi šeptat? Vrhl se na jídlo.
Zvolil kompromis mezi jednoduchostí a složitostí: polovinu grapefruitu, čokoládovou pěnu, grilovaná moí prsa, jamajskou Modrou Horu (kávu) se šlehačkou. Většina z toho ušla; jen šlehačka nebyla příliš přesvědčivá. Kritizovat moí maso by byl nesmysl. Genetici dvacátého čtvrtého století vyhynulého obřího pštrosa přivedli znovu k životu a kuchyňský recyklovač vyprodukoval imitaci jeho masa. Strukturu mělo dobrou a chutnalo jako šťavnaté ptačí maso. Kam se to hrabalo na drát.
Louis se s touhle poloviční depresí naučil žít už dříve. Existovala nezávisle na drátu a Louis byl přesvědčen, že jde o normální stav bytí lidského jedince. Být vězněm šíleného mimozemšťana tento stav zas tolik nezhoršovalo. To, co činilo černé ráno tak nesnesitelným, byla skutečnost, že se bude muset obejít bez droudu.
Když skončil, vhodil špinavé nádobí do koše a zeptal se: "Co chceš za droud?"
Chmee odfrkl. "Co nabízíš?"
"Čestné slovo. A jedno slušivé pyžamo."
Kzinův ohon prosvištěl vzduchem. "Kdysi jsi byl dobrý společník. Když ti dám droud, co z tebe bude? Živočich. Droud zůstane u mě."
Louis začal cvičit.
Kliky na jedné ruce byly v poloviční gravitaci hračka. Sto na každé už ne. Dorzální křivka trupu lodi byla pro některé cviky příliš nízká. Dvě stě výskoků s přednožením, dotknout se nataženými prsty na rukou natažených prstů na nohou...
Chmee chvíli zvědavě přihlížel a potom řekl: "Rád bych věděl, jak Nejzadnější přišel o své výsady."
Louis neodpověděl. Nohy měl zaklíněné pod tabulí spacího pole a cvičil pomalé sedy-lehy.
"Co si myslí, že na římse kosmoportu najde? Co jsme našli my? Zpomalovací obruče jsou na přepravu příliš velké. Že by šel po něčem z jejich lodí?"
Louis si objednal ještě dvě moí stehna. Otřel z nich tuk a začal s nimi žonglovat jako s dvěma gigantickými kuželkami. Na tváři a těle se mu utvořily velké kapky potu a pomalu, zdráhavě se vydaly směrem k zemi.
Chmee švihl ohonem. Jeho velké růžové uši se složily k hlavě. Byl vzteklý. Jeho problém.
Za bezpečně neprostupnou stěnou se zhmotnil loutkař.
Měl jiný účes. Opály nahradily malé světelné body... a byl sám. Chvíli hodnotil situaci. Potom řekl: "Použij droud, Louisi."
"Tuhle možnost nemám." Louis odložil cvičební náčiní. "Kde je Prill?"
"Chmee, vrať mu droud," řekl loutkař.
"Kde je Halrloprillalar?"
Kolem Louisova hrdla se zezadu ovinula obrovská chlupatá paže. Louis vykopl za sebe a dal do úderu celou svoji váhu. Kzin zamručel a s nezvyklou opatrností vložil droud do Louisovy lebeční zdířky.
"Dobře, dobře," řekl Louis. Kzin ho pustil a Louis se posadil. Samozřejmě mu došlo, stejně jako kzinovi, oč jde. Začínal si uvědomovat, jak moc toužil Prill vidět. .. vidět ji volnou, bez vyšetřovatelů ARM... prostě být s ní.
"Halrloprillalar je mrtvá. Moji agenti mě podvedli," řekl loutkař. "Zatajili mi, že je už osmnáct standardních let po smrti. Mohl bych tu zůstat a najít si je, ať se ukryli kdekoli, ale to by mohlo trvat dalších osmnáct let. Nebo osmnáct set! Lidský vesmír je příliš velký. Ať si nechají své nezasloužené peníze."
Louis přikývl s vědomím, že až droud sundá, dostaví se bolest. Slyšel, jak se Chmee ptá: "Jak zemřela?"

"Její tělo nesneslo pozemský životabudič. OSN je nyní přesvědčeno, že přece jen nebyla tak docela člověk. Zestárla velmi rychle. Rok a pět měsíců po příletu na Zemi byla mrtvá."
"Byla mrtvá," řekl zadumaně Louis, "už když jsem byl na Kzinu." Ale něco tady nehrálo. "Měla vlastní přípravek proti stárnutí. Lepší než životabudič. Když jsme se vrátili z Prstence, měla ho plnou kryobaňku."
"Někdo ji okradl. Víc nevím."
Okradl? Prill přece nikdy nebyla na ulici, aby se dostala do styku se zloději. Vědci OSN možná baňku otevřeli, aby přípravek analyzovali, ale těm určitě stačil jediný mikrogram... To už se asi nikdy nedozví. A potom ji drželi pod zámkem, aby z ní, ještě než zemřela, dostali nějaké informace.
Tohle rozhodně bude bolet. Ale až později.
"Nemáme důvod déle otálet." Loutkař se usadil na své polstrované pilotní sedátko. "Budete cestovat ve stázi, abychom ušetřili pohonné prostředky. Než vstoupíme do hyperprostoru, nabereme záložní palivovou nádrž, takže paliva budeme mít dostatek. Chmee, dáš naší lodi jméno?"
"Ty navrhuješ provádět průzkum naslepo?" chtěl vědět Chmee.
"Prozkoumáme pouze přistávací římsu, nic víc. Dáš lodi jméno?"
"Ano. Dávám jí jméno Žhavá Jehla Pravdy."
Louis se usmál. Napadlo ho, jestli loutkař ví, co ten termín znamená. Jejich loď dostala jméno po kzinském mučidle.
Loutkař vzal do úst dvě páčky a přesunul je k sobě.

Kapitola 4
MIMO OSU

Louisova hmotnost se najednou zdvojnásobila. Černá kaňonská krajina byla tatam. Zmizela mezi hvězdami, cizími hvězdami, z nichž jedna zářila silněji než ostatní. Měli ji přímo pod nohama. Nejzadnější se vypásal z bezpečnostní pavučiny pilotního sedadla. I loutkař se změnil. Jeho pohyby působily unaveným dojmem a jeho hříva, ač znovu jinak upravená, zjevně už delší čas nedoznala správné péče.
Drát neotupoval mozek. Došlo mu, že on a Chmee strávili dva roky ve stázi, zatímco loutkař navigoval loď hyperprostorem; že známý vesmír, bublina prozkoumaných hvězdných soustav o průměru přibližně čtyřicet světelných let, zůstala daleko za nimi, že Žhavá Jehla Pravdy je zkonstruována tak, aby ji mohl pilotovat Piersonův loutkař, zatímco ostatní pasažéři setrvávali ve stázi, a jedině loutkař je také mohl dopravit zpátky. Že už možná nikdy neuvidí lidskou bytost, že Halrloprillalar zemřela díky jeho lehkomyslnosti a že až bude droud z hlavy venku, bude se cítit strašlivě

osamělý. Ale dokud mu do mozku zurčela stružka elektrické radosti, na ničem z toho nezáleželo.
Neviděl žádné plameny. Žhavá Jehla Pravdy musela mít jen nereakční motory.
Konstruktéři Lháře umístili motory rakety na velké delta křídlo. Když později prolétali nad povrchem Prstence, dostali zásah, pravděpodobně laserovým dělem, a o motory přišli. Nejzadnější zřejmě nemínil tuto chybu opakovat. Motory Jehly se tudíž nacházely uvnitř nezničitelného trupu.
"Za jak dlouho budeme moci přistát?" zeptal se Chmee.
"Počítám, že za pět dní. Pokročilejší pohonný systém jsem na Flotile Světů nebyl schopen zajistit. S lidskou technikou můžeme zpomalovat jen při dvaceti g. Palubní gravitace vám vyhovuje?"
"Malinko slabá. Pozemská?"
"Ne, tíhové zrychlení Prstence. Žádná celá devět set devadesát dvě pozemského."
"Na tom nesejde. Ale nedostali jsme žádné přístroje. Rád bych si Prstenec prohlédl."
Loutkař zauvažoval. "Váš přistávací modul má sice teleskop, ale ten k němu namířit nejde. Okamžik." Loutkař se otočil k přístrojové desce. Jedna hlava se otočila zpátky a promluvila syčivě-prskavě-vrčivým jazykem Bohatýrů.
"Mluv interworldem, ať může Louis aspoň poslouchat," vyzval loutkaře Chmee.
Loutkař uposlechl se slovy: "Rád použiji jakýkoli jazyk. Cítil jsem se velmi osamocen. Toto je projekce z lodního teleskopu."
Pod Louisovýma nohama se najednou v obdélníku bez viditelných okrajů ukázalo slunce soustavy Prstence a okolní hvězdy. Louis rukou zastínil slunce a hledal očima... byla tam: blankytně modrá stužka stočená do půlkruhu.
Představte si patnáct metrů dlouhou, bleděmodrou stužku, asi dva centimetry širokou. Udělejte z ní kruh — tak, že stužku postavíte na hranu, a do jeho středu postavte svíčku. Potom stačí jen zvětšit měřítko:
Prstenec byl stužkou z nesmírně pevné látky, milion šest set tisíc kilometrů širokou a skoro bilion kilometrů dlouhou, otáčející se dost rychle, aby její vnější odstředivá síla vytvářela tíhové zrychlení jednoho g. Neznámí Stavitelé Prstence pokryli jeho vnitřní povrch vrstvou zeminy, vodou oceánů a atmosférou. A aby atmosféra neunikla do vesmíru, na obou okrajových hranách vztyčili šestnáct set kilometrů vysokou stěnu. Nějaký vzduch přes okrajové stěny podle všeho přesto unikal, ovšem nijak příliš rychle. Řetěz dvaceti obdélníků kolem slunce, odpovídající přibližně orbitě Merkuru, se staral o třiceti-hodinový denní cyklus.
Obyvatelná plocha Prstence činila přibližně jeden a půl trilionu čtverečních kilometrů. Třímilionkrát více, než byl povrch Země.
Louis, Mluvící-Se-Zvířaty, Nessus a Teela Brownová putovali tenkrát po Prstenci skoro celý rok: přes tři sta tisíc kilometrů od středu směrem k okraji a zpátky na místo, kam Lhář dopadl. Jednu pětinu jeho šířky. Znalce Prstence to z nich neudělalo. Tento přívlastek by si žádná inteligentní bytost nepřisvojila.
Bylo ovšem pravdou, že prozkoumali jednu z přistávacích říms na vnější straně obvodové stěny. Jestli Nejzadnější mluvil pravdu, nic víc nebudou potřebovat. Přistát na římse kosmoportu, sebrat to, po čem Nejzadnější touží, a vypadnout. Rychle! Protože —
Protože to, co jim ukazoval obraz, který jim Nejzadnější předložil, bylo až bolestně zřejmé. Blankytný oblouk Prstence — tří milionů světů pozemského typu ještě příliš vzdálených, než aby na nich bylo možno rozeznat podrobnosti, přerušovaných půlnoční modří stínu černých obdélníků — byl mimo osu svého slunce.
"Neměli jsme o tom tušení," řekl Chmee. "Strávili jsme na té věci celý kzinský rok, a o tomhle jsme neměli tušení. Jak je to možné?"
"V době, kdy jste tady byli vy," odpověděl loutkař, "Prstenec ještě vychýlený nebyl. Od té doby uběhlo třiadvacet let."
Louis přikývl. Mluvit nebylo rozumné. Drát byl to jediné, co drželo na uzdě jeho zděšení z toho, co obyvatele Prstence čekalo, o vlastních obavách a pocitu viny nemluvě. Nejzadnější pokračoval: "Že je Prstenec nestabilní v rovině své oběžné dráhy, jste vědět museli."
"Ne!"
Louis promluvil. "Já to do doby, než jsem se vrátil na Zemi, taky nevěděl. Až potom mi to začalo vrtat hlavou."
Oba mimozemšťané na něj upřeli pohled. O takovou pozornost zase nestál. Ach jo. "Že je Prstenec nestabilní, je jasné. Stabilní podél osy, ale nestabilní v rovině oběžné dráhy. Muselo existovat něco, co ho drželo v ose."
"Jenže teď je mimo ni!"
"Ať to bylo cokoli, už to nefunguje."
Chmee hrábl drápy po neviditelné podlaze. "Ale to znamená, že zahynou! Miliardy, desítky miliard?" Obrátil se k Louisovi. "Ten tvůj přihlouplý úsměv mi už leze krkem. Bude se ti bez droudu mluvit lépe?"
"Mluví se mi dobře."
"Tak mluv. Proč je Prstenec nestabilní? Je mimo orbitu?"
"Ne, ovšemže ne. Jeho úžasná rotace ho drží pevně na místě. Ale stačí do něj malinko šťouchnout, vychýlí se ze středu, a potom už se výchylka stále zvětšuje. Jsou to dost vachrlaté rovnice. Hrál jsem si s počítačem a vylezla mi taková čísla, že nevím, jestli jim mám věřit."
Nejzadnější se znovu ujal slova. "Kdysi jsme si mysleli, že bychom mohli postavit vlastní Prstenec. Ale nestabilita takové konstrukce je příliš velká. Vychýlí se i pod tlakem silnější sluneční erupce. A o pět let později se otře o slunce."
"Mně vyšlo stejné číslo," pokýval hlavou Louis. "Přesně to se tady muselo přihodit."
Chmee se znovu sápal po podlaze. "Polohovací trysky! Stavitelé Prstence by určitě instalovali polohovací trysky!"
"Možná. Víme, že znali Bussardův sběrný motor. Používali ho ve svých kosmických lodích. No dobře, spousta velkých Bussardových trysek kolem obvodových stěn by stačila k tomu, aby udržela Prstenec v ose. Motory by používaly vodík ze slunečního větru. Takže paliva by měly na věky věků."

"Nic takového jsme neviděli. Představ si, jak velké by ty motory musely být!"
Louis zakvokal. "Čemu říkáš velké? Na Prstenci? Prostě jsme na ně nenarazili, to je všechno." Nelíbilo se mu, jak se nad ním kzin hrozivě tyčí, drápy vytažené.
"A to všechno přijímáš tak lehce? Na Prstenci může být tolik obyvatel, že by tisíckrát zaplnili všechny obyvatelné planety známého vesmíru. A příbuzní s vámi, ne s námi."
"Nezapomínej, že jsi ukrutný a nemilosrdný masožravec. Hele, mě to trápit bude, žádný strach. Hrozně mě to bude trápit, ale až mi Nejzadnější vypne droud. Ale nezabije mě to, protože si na to do té doby stačím trochu zvyknout. Napadá tě snad něco, jak bychom jim mohli pomoci? Cokoli?"
Kzin se otočil. "Nejzadnější, kolik jim zbývá času?"
"Pokusím se to zjistit."
Slunce bylo mimo osu Prstence. Louis odhadoval, že může být takových sto deset milionů kilometrů od bližší strany Prstence, takže od vnější strany ho dělilo přibližně sto devadesát milionů kilometrů. Na bližší stranu dopadalo přibližně třikrát více slunečního světla než na vzdálenější a jeden oběh trval sedm a půl třicetihodinových dní. Když si představí to podnebí! Umírající rostliny, které takovou změnu nedokážou unést. Zvířata. Lidé.
Nejzadnější dokončil práci u teleskopu. Teď seděl za počítačem, za neprůhlednou zelenou stěnou, a nebyl vidět. Louise napadlo, co dalšího se v té tajené sekci lodě asi ukrývalo?
Loutkař vyklusal zpoza zelené stěny. "Prstenec se za rok a pět měsíců dotkne slunce. Předpokládám, že se následně rozpadne. Při jeho rotační rychlosti uniknou všechny úlomky do mezihvězdného prostoru."
"Černé obdélníky," zamumlal Louis.
"Prosím? Ano, ještě předtím narazí do černých obdélníků. I tak bychom měli mít nejméně rok času. Pro nás víc než dost," prohlásil čile Nejzadnější. "Povrchu Prstence se vůbec nedotkneme. Vaše expedice prozkoumala přistávací římsu ze vzdálenosti několika desítek tisíc kilometrů, aniž by na vás vypálila protimeteorová obrana. Jsem přesvědčen o tom, že kosmoport je zcela opuštěný. Můžeme na něm bezpečně přistát."
"Co si myslíš, že tam najdeš?" zeptal se Chmee.
"Opravdu nevíš?" Nejzadnější se otočil k přístrojové desce. "To stačí, Louisi,"
"Počkej -"
Droud se vypnul.

Kapitola 5
ABSŤÁK

Louis přes stěnu sledoval, jak loutkař něco kutí s jeho droudem. V duchu ho napadalo nepředstavitelné množství způsobů, jak sprovodit ze světa sebe i všechny mimozemšťany, kteří ovládají elektrické impulzy proudící do jeho mozku.
Ploché hlavy se vznášely a kroutily nad krytem droudu, jako kdyby uždibovaly z podezřele vyhlížejícího jídla. Dlouhé jazyky a chápavé rty se činily. Loutkař za několik minut přestavil časovač na třicetihodinový denní cyklus a snížil výkon na polovinu.
Následujícího dne existovala jen ryzí rozkoš neředěná lidskými smysly, nebylo nic, co by ho dokázalo vyrušit, jen... měl menší potíže s definováním vlastních pocitů. Když se droud toho večera vypnul, zavalila ho deprese těžká jako šafránový dým.
Chmee se sehnul, vytáhl Louisovi droud z hlavy a položil ho na přestupný disk, aby ho Nejzadnější v pilotní kabině přestavil. Znovu.
Louis zaječel, vyskočil kzinovi na široká záda a sápal se vzhůru, zachytávaje se oranžové srsti, aby mu utrhl uši. Kzin udělal rychlou obrátku a Louis najednou visel na chlupaté paži, která ho odmrštila od sebe. Zastavil se až o stěnu.
Louis, napůl omráčený, s krví proudící dolů po rozdrásané paži, se zvedl k útoku.
Otočil se právě ve chvíli, aby viděl, jak Chmee skáče na přestupný disk, zatímco Nejzadnější ve stejnou chvíli ústy

přepíná ovladače na přístrojové desce.
Chmee dřepěl přikrčený na přestupném disku a vypadal nebezpečně a směšně zároveň.
Nejzadnější promluvil. "Tak velkou hmotu disk nepřemístí. Myslíš si, že vpustím kzina do vlastní pilotní kabiny? Máš mě za idiota?"
"Kolik inteligence je zapotřebí, abys sežral kytku?" zavrčel Chmee, hodil droud Louisovi a odšoural se do své vodní postele.
Pokus o odvrácení pozornosti. Chmee vytáhl Louisovi droud z hlavy hned potom, co se vypnul, jen proto, aby ho rozzuřil a odvrátil tak loutkářovu pozornost.
"Až ti příště nastavím droud," řekl Nejzadnější, "udělám to těsně předtím, než si ho nasadíš. Spokojený?"
"Ty víš moc dobře, kdy jsem spokojený!" odsekl Louis a pevně sevřel droud v dlani. Než ho časovač znovu přivede k životu, byl mu k ničemu.
"Žiješ skoro tak dlouho jako my. Tohle je jen přechodná fáze," snažil se ho loutkař uklidnit. "Čeká tě nepředstavitelné bohatství! Lodě dávných obyvatel Prstence používaly ve velkém levnou transmutaci prvků, tutéž technologii, kterou použili při stavbě Prstence!"
Louis k němu zdvihl udivený pohled.
"Je velká škoda, že neznáme hmotnost a rozměry toho zařízení," pokračoval loutkař. "Jejich kosmické lodě jsou obrovské. Ale my je nemusíme nikam přepravovat. Holografický záznam nasnímaný hloubkovým radarem a hologramy mechanismu v činnosti by měly mé podřízené přesvědčit. Potom stačí jen vyslat General Products číslo 4 a naložit ho."
Loutkař samozřejmě neočekával, že člověk stižený abstinenčními příznaky proudové závislosti bude reagovat na každou jeho poznámku, a Louis zpod staženého obočí sledoval, jak na to zareaguje kzin.
Chmee byl velkolepý. Na chvíli ztuhl a potom ze sebe vysoukal: "Jak jsi přišel o své postavení?"
"To je složitý příběh."
"Před námi je osmnáct miliard kilometrů volného pádu a zpomalování z osmdesáti čtyř tisíc kilometrů za sekundu. Za sebou máme jeden den a před sebou spoustu času."
"A žádnou užitečnou práci, to je pravda. Především si musíš uvědomit, že Konzervativci a Experimentalisté byli v našem společenství odedávna. Obvykle stáli u vlády Konzervativci. Ale když naše planeta trpěla znečištěním životního prostředí z tepelných zdrojů v důsledku nadměrné průmyslové výroby, byli to právě Experimentalisté, kteří ji přemístili dále od slunce do kometárního hala. Experimentalistický režim přetvořil a ošil dvě zemědělské planety a další režim přemístil ke slunci další dvě planety, které vznikly jako měsíce vzdálených ledových obrů..."
Chmee mezitím stačil strávit své překvapení a přemýšlel nad tím, co řekne. Výborně! Vypadá to, že sis skutečně zasloužil své někdejší postavení: Mluvící-Se-Zvířaty, nižší kzinský velvyslanec v lidském vesmíru.
"...uděláme, co je nezbytné, a sesadí nás. Tak to obvykle chodí. Experimentalisté se dostali k moci, když k nám sondy donesly zprávy o kzinském impériu. Mám za to, že Nessus vám řekl, jak jsme se s tím vypořádali."
"Pomohli jste lidem," promluvil nezvykle tiše Chmee. Louis by spíše čekal, že se bude sápat po stěnách. "Čtyři války s lidmi vyhubily naše nejudatnější bojovníky, aby se dále rozmnožovali jen ti méně udatní z nás."
"Doufali jsme, že budete potom schopni vycházet s ostatními rasami v míru. Má frakce současně založila v této oblasti vesmíru obchodní impérium. Ale přes všechny naše úspěchy jsme ztráceli pozice. Potom se zjistilo, že jádro galaxie vybuchlo a za dvacet tisíc let nás dostihne nárazová vlna. Naše frakce zůstala u moci, aby zajistila exodus Flotily Světů."
"Tos měl štěstí. Ale sesadili tě stejně."
"Ano."
"Proč?"
Loutkař chvíli neodpovídal. "Některá má rozhodnutí byla nepopulární. Vměšoval jsem se do záležitostí lidí a kzinů. Vy jste se naše tajemství dozvěděli - to, že jsme při pokusu o vyšlechtění štěstím obdařených lidí zmanipulovali vaše Zákony o rodičovství a ovlivnili První lidsko-kzinskou válku ve snaze vyprodukovat rozumné kzinské pokolení. Můj předchůdce založil General Products, mezihvězdné obchodní impérium. Říkalo se, že učinil z šílenství ctnost, jelikož pouze naši choromyslní riskovali ve vesmíru své životy. Když jsem zorganizoval expedici, která měla prozkoumat Prstenec, nazvali mě šílencem, protože jsem hodlal riskovat kontakt s tak pokročilou technologií. Ale uhýbat zrakem před nebezpečím, to ne!"
"Takže tě sesadili."
"Byla to pro ně... výhodná záminka." Nejzadnější nervózně pochodoval sem a tam: klap-klap-klap, klap-klap-klap. "Víte o tom, že jsem souhlasil spojit se s Nessem, pokud se z Prstence vrátí, což byl ústupek, který si na nás vymohl. Vrátil se a my se spojili. Potom jsme to udělali ještě jednou, z lásky. Nessus byl šílený a... Nejzadnější občas taky... a tak mě sesadili."
"Kdo z vás je vlastně samec?" zeptal se pojednou Louis.
"Proč jste se na to nezeptali Nessa? I když... ten by vám to stejně neřekl. Nessus se některým tématům vyhýbá. Je příliš ostýchavý. Máme dvě samčí pohlaví, Louisi. Mé pohlaví vkládá spermie do samičího těla a Nessovo do něj zase podobným orgánem vkládá vajíčko."
"Vy máte tři genové linie?"
"Ne, jen dvě. Samice nepřispívá žádnou. Samice se páří mezi sebou jiným způsobem, aby vznikaly další samice. Nejsou to vlastně loutkáři, ačkoli s námi žijí v symbióze, co sahá naše paměť."
Louis se otřásl. Loutkáři se rozmnožují jako naše kutilky: jejich mládě pojídá tělo bezmocného hostitele. Nessus o sexu odmítal mluvit. A měl pravdu. Tohle nebylo hezké.
"Měl jsem pravdu," pokračoval Nejzadnější, "vyslat na Prstenec expedici bylo správné rozhodnutí, a my to dokážeme.

Pět dní do přistání, maximálně deset dalších na přistávacích římsách, potom pět dní, než dosáhneme volného vesmíru a zapojíme hyperpohon. Na samotný Prstenec nemusíme vůbec vstoupit. Halrloprillalar Nessovi řekla, že jejich lodě s sebou vozily náklad olova, pro jeho kompaktnost, a během cesty ho transmutovaly na vzduch, vodu a palivo. Konzervativní vláda se s důsledky získání takovéto technologie nedokáže vypořádat a vrátí mi úřad."
Abstinenční deprese Louise zcela zbavila humoru. Přesto mu to všechno připadalo velmi legrační, legrační o to víc, protože to byla od samého začátku jeho a jedině jeho vina.
Následujícího dopoledne mu jeho mimozemští spolucestující znovu předčasně uľali přísun radosti. Tolik snad na tom ale nesešlo. Když byl pod drátem, byl spokojený. Za léta své závislosti se naučil přetrpět údobí deprese mezi elektrickými dávkami lpěním na spásné představě toho, jaké to bude, až se proud vrátí. Teď ale byly jeho deprese mnohem horší, a navíc neměl žádnou jistotu. Ti dva mohli proud přerušit, kdykoli se jim zlíbilo... a i kdyby tomu tak nebylo, stejně se bude muset naučit žít bez něj.
O čem ti dva během oněch čtyř dnů rozmlouvali, nevěděl. Snažil se soustředit na extázi přicházející po drátě do jeho hlavy. Mlhavě si vzpomínal, že si pouštěli z počítače hologramy. Viděl tváře obyvatel Prstence: malé tváře utopené ve zlaté hřívě (jenom kněz byl vyholený); obří drátěná plastika v létajícím zámku (nenápadný nos, holá lebka, úzké rty); taky Halrloprillalar (pravděpodobně téže rasy); Hledač - poutník, který vzal Teelu pod svá ochranná křídla (skoro člověk, jen svalnatý jako Jinxian a bezvousý). Města rozbořená časem a létajícími budovami, které na ně dopadly při kolapsu energetické sítě. Hologramy Lhářova přibližovacího manévru k černému obdélníku, hologramy města utopeného pod oblakem spadlého slunečního drátu.
Slunce se z tečky proměnilo v černý bod se zářivým okrajem, jeho zář odcloněná filtrem na vnitřní straně trupu Jehly. Modrá koróna kolem slunce narůstala.
Ve snách se vrátil na Prstenec. Visel hlavou dolů ze skútru, lapený v létající věznici, třicet metrů nad tvrdou podlahou posetou ostatky těch, které policejní stanice zachytila před ním. Nessův hlas znějící v jeho uších a slibující záchranu, která nepřicházela...
Když se probudil, hledal útočiště v zaběhnuté rutině. Teprve večer čtvrtého dne pohlédl na svou večeři, vykydal ji do recyklovacího koše a objednal si chléb a několik druhů sýrů. Trvalo mu celé čtyři dny, než pochopil, že definitivně unikl ARM. Může znovu jíst sýr!
Jaké zná další radosti vedle drátu? ptal se sám sebe. Sýr. Spací pole. Láska (neproveditelné). Barvení kůže. Svoboda, bezpečí, sebeúcta. Vítězství coby protiklad prohry. Kruci, skoro jsem zapomněl, že i takhle se dá uvažovat. To všechno jsem ztratil. Svobodu, bezpečí, sebeúctu. Trochu trpělivosti a můžu udělat první krok. Jaké další radosti? Brandy v kávě. Filmy.
Mluvící-Se-Zvířaty před třiadvaceti lety navedl Prolhaného Bastarda k okraji Prstence. Chmee a Nejzadnější teď sledovali nahrávku této události.
Prstenec se z takové blízkosti jevil jako množina přímek sbíhajících se v úběžném bodě. Mimo něj, tam kde se kostkovaný modrý povrch Prstence stýkal s horním a dolním okrajem obvodové stěny, to vypadalo, jako kdyby obruče deceleračního systému letěly přímo na kameru, znovu a znovu, to vše v infračerveném, viditelném i ultrafialovém světle snímků pořízených hloubkovým radarem. Anebo se lenivě plazily kolem, obrovská elektromagnetická kola, jedno jako druhé.
Louis Wu však celou tu osmihodinovou fantastickou ságu jménem Podvržená Země sledoval v lihovém oparu. Brandy v kávě, potom brandy se sodou, potom brandy sólo. Díval se na film, na žádný dokument, film, který si vystačil s živými herci a dvěma lidskými smysly. Realita z třetí ruky.
V jednu chvíli se pokusil kzina zatáhnout do debaty o Saberhagenově využití nerealizovatelných vizuálních efektů. Uchoval si naštěstí natolik zdravého rozumu, aby toho okamžitě nechal. V opilosti se neodvažoval zapřádat s kzinem žádné debaty. Loutkáři mají schované uši, neviditelné uši —
Prstenec se zvětšoval.
Dva dny z něj byl krásně leptaný modrý prstýnek, úzký, křehce vypadající, vychýlený z osy slunce a narůstající spolu s jeho černým kruhem. Začaly se ukazovat hrubé detaily. Vnitřní prstenec černých obdélníků, tvůrců noci. Obvodová stěna, vysoká pouhých šestnáct set kilometrů, leč stále více clonící výhled na vnitřní povrch Prstence. K večeru pátého dne ztratila Žhavá Jehla Pravdy podstatnou část své rychlosti a obvodová stěna se změnila v černou zeď napříč nebem.
Louis nebyl pod drátem. Dnes se sám přinutil "vynechat". Teprve potom mu Nejzadnější oznámil, že dokud bezpečně nepřislanou, droud mu neoživí. Louis pokrčil rameny. Už brzy...
"Na slunci probíhají erupce," řekl Nejzadnější. Louis zdvihl oči. Slunce stínila světelná clona. Viděl jen solární korónu, plamenný kruh obklopující černý kotouč. "Přibliž to," řekl.
Temné slunce v obdélníkovém obrazovém "okně" se proměnilo na obrovský, vzorkovaný disk. Bylo o něco málo menší a chladnější než pozemské Slunce. Žádné sluneční skvrny, jen jedno oslnivé místo docela uprostřed. "Naše poloha není dobrá," řekl Nejzadnější. "Erupce je na naší straně."
"Možná je slunce nestabilní teprve krátce," řekl Chmee. "To by vysvětlovalo, proč je Prstenec mimo osu."
"Možná. Na záznamech z Prolhaného Bastarda je zachycena jedna erupce, k níž došlo během vašeho přibližování, ale jinak bylo slunce toho roku klidné." Loutkářovy hlavy se vznášely nad přístrojovou deskou. "Zvláštní. Magnetické spektrum -"
Černý disk vklouzl za okraj obvodové stěny. "Magnetické spektrum téhle hvězdy je skutečně velmi nezvyklé," navázal Nejzadnější.
"Tak se vrať a podívej se ještě jednou," vybídl ho Louis. "Sběr náhodných dat není naším úkolem." "Žádná zvědavost?" "Ne."

Ze vzdálenosti patnácti tisíc kilometrů se černá stěna jevila jako rovná linie. Tma a rychlost pohltily veškeré detaily. Nejzadnější měl obrazovku teleskopu nastavenou na infračervené světlo, ale příliš si tím nepomohl... Anebo přece? Podél spodního okraje obvodové stěny totiž ležely stíny - trojúhelníky chladu, přibližně padesát šedesát kilometrů vysoké, jako kdyby na vnitřní straně šestnáct set kilometrů vysoké stěny něco odráželo sluneční světlo. A tady, tmavší, chladná linie podél spodního okraje, pohybující se zleva doprava.
"Přistáváme, nebo se jen vznášíme?" zeptal se zdvořile Chmee.
"Vznášíme, abychom zhodnotili situaci."
"Je to tvůj poklad. Záleží na tobě, jestli ho tu necháš nebo ne."
Nejzadnější byl neklidný. Nohama pevně svíral pilotní sedadlo a na hřbetě mu cukaly svaly. Chmee byl naopak uvolněný, jakoby spokojený sám se sebou. "Nessus měl kzina jako pilota," řekl. "Byly chvíle, kdy se mohl zcela oddat svému strachu. To ty nemůžeš. Může za tebe automatika navést Jehlu na přistání, kdyby se s tebou něco přihodilo?"
"Kdyby došlo k nouzové situaci? Ne, s tím jsem nepočítal."
"Tak nás musíš navést na přistání sám. Udělej to."
Jehla se natočila přídí k Prstenci a zvýšila rychlost.
Trvalo skoro dvě hodiny, než zrychlila na dvanáct set čtyřicet kilometrů za vteřinu, což byla rychlost rotace Prstence. To už kolem nich proletěly stovky tisíc kilometrů tmavých linií. Nejzadnější začal s přibližováním — pomalu, tak pomalu, že Louise napadlo, jestli si to v poslední chvíli nerozmyslí. Trpělivě sledoval postup lodi. Nebyl pod drátem, a z vlastní vůle. Na světě neexistovalo nic důležitějšího.
Ovšem odkud čerpal svoji trpělivost Chmee, bylo Louisovi záhadou. Že by cítil blížící se návrat mládí? Člověk blížící se své první stovce měl pocit, že má spoustu, nekonečnou spoustu času na cokoli na světě. Mohl kzin reagovat stejně? Anebo... Chmee byl koneckonců školený diplomat. Možná dokázal své pocity tak dobře skrývat.
Jehla manévrovala pomocí spodních trysek. Tahem 0,992 g si razila cestu ke křivce Prstence. Louis se díval, jak loutkářovy hlavy poskakují a vlní se nad ukazateli, měřidly a obrazovkami. On je přečíst neuměl.
Z tmavé linie se stala řada prstenců vzdálených od sebe přes sto padesát kilometrů a ubíhajících kolem nich. Během první expedice jim nalezený starý záznam ukázal, jak přistávací lodě zaujímaly pozici ve vzdálenosti osmdesáti kilometrů od obvodové stěny a čekaly, až je elektromagnetická kola naberou a upraví jejich rychlost z volného pádu na rotační rychlost Prstence, aby je opačným koncem vyvrhly na římsu kosmoportu.
Vpravo a vlevo ubíhala černá stěna do dvou úběžných bodů. Byla už blízko, několik tisíc kilometrů od nich. Nejzadnější naklonil Jehlu tak, aby letěla souběžně s lineárním akcelerátorem. Stovky tisíc kilometrů dlouhé vinutí... obyvatelé Prstence neznali gravitační generátory. Jejich lodě s posádkou větší zrychlení nesnesly.
Jedna loutkářova hlava se k nim otočila a řekla: "Spirály jsou nečinné. Nezachytil jsem ani činnost senzorů na přilétající plavidla," načež se rychle otočila zpátky.
Blížila se k nim přistávací římsa.
Byla sto deset kilometrů široká. Viděli ladné křivky vysokých jeřábů, oblé budovy a nízká nákladní vozidla s širokými, plochými korbami. Byly tam i lodě: čtyři válce s tupou přídí. Tři z nich byly zničené, křivky jejich trupů zlomené.
"Doufám, že si máme čím posvítit," poznamenal Chmee.
"Zatím nechci, aby se někdo dozvěděl o naší přítomnosti."
"Nalezl jsi snad nějaké známky života? Anebo chceš přistát bez světel?"
"Ne a ne," odpověděl Nejzadnější. Z přídě Jehly vzápětí vystřelil nesmírně silný kužel světla: pomocná zbraň, jak jinak. Lodě byly obrovské. Otevřená přechodová komora vypadala z dálky jako nepatrná černá tečka. Na kovových válcích se třpytily tisíce oken připomínající kapičky cukru na dortu. Jedna loď vypadala nedotčeně, zbývající byly rozervané a více či méně vykuchané, vnitřnosti vystavené vakuu a slídivým očím příchozích z vesmíru.
"Žádný útok, žádné varování," řekl loutkař. "Teplota budov a strojů je stejná jako teplota přistávací římsy a lodí, 174 stupňů absolutní teploty. Toto místo je opuštěné už velmi dlouho."
Nedotčené plavidlo mělo kolem pás dvou masivních toroidů. Musely vážit celou třetinu toho, co samotná loď. Louis na ně ukázal prstem. "To by mohly být sběrné generátory. Kdysi jsem studoval dějiny kosmických letů. Bussardův sběrný motor vytváří elektromagnetické pole, které zachycuje mezihvězdný vodík a směruje ho do konstrukční zóny k syntéze. Nevyčerpatelná zásoba paliva. Jenže musíte mít další nádrž uvnitř lodi a k tomu raketový motor pro situace, kdy se loď pohybuje pro sběrače příliš pomalu. Tamhle jsou." Uvnitř dvou vydrancovaných lodí bylo vidět palivové nádrže.
A všechny tři vydrancované lodi postrádaly pás masivních toroidů. To bylo pro Louise záhadou. Leda... Bussardovy sběrné motory běžně používaly monopóly, a monopóly byly žádané i jinde.
Nejzadnějšího očividně trápilo něco jiného.
"Nádrže k převážení olova? Není jednodušší obložit trup olověnými deskami, kde mohou sloužit zároveň jako radiační štít a transmutovat je na palivo, když vyvstane potřeba?"
Louis mlčel. Žádné olovo neviděli.
"Otázka dostupnosti," navrhl Chmee. "Možná museli bojovat. Olovo z trupu mohli roztavit a loď zůstala bez paliva. Slož nás dolů, Nejzadnější, a my v té nepoškozené lodi najdeme odpověď."
Jehla se nehýbala.
"Zmizet můžeme kdykoli," naléhal trpělivě Chmee. "Stačí sjet z římsy a vypnout trysky. Vypadneme do volného vesmíru, zapojíme hyperpohon a jsme v bezpečí."
Jehla dosedla na přistávací římsu. "Zaujměte místa na přestupných discích," zavelel Nejzadnější.
Chmee poslechl. Když mizel, nebyl to smích, ale předení, co se mu dralo z hrdla. Louis vykročil za ním a... byl jinde.

Kapitola 6
"TOHLE JE MŮJ PLÁN.„."

Místnost vypadala povědomě. Nikdy sice přesně takovou neviděl, ale vypadala podobně jako řídicí kabina na kterémkoli menším mezihvězdném plavidle. Lodní gravitaci, palubní počítač, tah, polohovací trysky a detektor hmoty — tohle najdete všude. Tři sklopná pilotní křesla se záchrannou pavučinou, řízení na opěradlech, hadičky na odvod moče a výdejny potravy. Jedno křeslo bylo mnohem větší než zbylá dvě, toť vše. Louis měl pocit, že by tenhle přistávací modul dokázal řídit i se zavázanýma očima.
Nad půlkruhem obrazovek a číselníků se leskl úzký pruh panoramatického okna. Louis oknem zahlédl, jak se část trupu Jehly zvedla a vysunula ven. Hangár se otevřel.
Chmee přelétl pohledem po rozměrnějších tlačítkách a přepínačích před svým křeslem. "Jsme ozbrojeni," řekl tiše.
Obrazovka blikla a jedna loutkářova hlava řekla: "Dojděte si dolů pro výbavu pro otevřený vesmír."
Schody uvnitř přistávacího modulu byly široké a nízké, přizpůsobené kzinským rozměrům. Spodní sekce byla mnohem prostornější. Tvořil ji obytný prostor s jednou vodní postelí, dvěma spacími poli, dvojčetem kuchyňského robota z lodní kabiny a taky autoošetřovna, která počítala s kzinskými rozměry, vybavená komplikovaným ovládacím pultem. Louis býval kdysi experimentálním chirurgem. Nejzadnější i tohle možná věděl.
Výstroj pro otevřený vesmír našel Chmee za řadou skladovacích boxů. Za okamžik vězel v něčem, co vypadalo jako kolekce průhledných nafukovacích balonů. Hořel netrpělivostí.
"Louisi! Obleč se!"
Louis si navlékl přiléhavý kombinézový skafandr, na hlavu si nasadil kulatou přilbu a na záda tlumok. Bylo to standardní vybavení; kosmický oblek propouštěl pot a chlazení nechával na kosmonautovi. Nakonec si oblékl volnou svrchní kombinézu vyztuženou stříbrem. Venku bude zima.
Přechodová komora byla určena pro tři osoby. Skvělé: Louis si snadno dokázal představit situaci, kdy mu nebude po chuti čekat venku, zatímco komora bude měnit vzduch pro neexistující osobu. Nejzadnější možná se žádnou nouzovou situací nepočítal, ale připravil se na ni stejně. Vzduch nahradilo vakuum a Louisova hruď se rozšířila. Přitáhl si opasek, široký elastický pruh kolem pasu, který mu měl pomáhat vydechovat.
Chmee vykročil z přistávacího modulu, z Jehly, do tmy. Louis popadl kufřík s nářadím a volným klusem ho následoval. Pocit svobody, který ho zaplavil, byl opojný, a tudíž nebezpečný. Nesměl zapomenout, že komunikační okruh skafandru zahrnuje i Nejzadnějšího. Bylo třeba se rychle domluvit, ovšem mimo loutkářův doslech.
Zdejší proporce byly nepřiměřené. Napůl rozebrané lodě byly příliš velké. Horizont příliš blízký a příliš ostrý. Nekonečná černá stěna, která půlí zářící povědomou hvězdnou oblohu. Vzdálené objekty si ve vakuu uchovávaly ostrost i na stovky tisíc kilometrů.
Od nejbližší lodi, té neporušené, je zdánlivě dělilo asi osm set metrů. Ale bude to tak kilometr a půl, usoudil Louis. Během minulé výpravy mu odhad vzdáleností činil potíže a uplynulých třiadvacet let, jak se zdá, na tom nic nezměnilo. Když námahou odfukuje dorazil pod břicho obří lodi, zjistil, že do jedné přistávací nohy je zabudovaný eskalátor. Starobylý mechanismus samozřejmě nefungoval a Louisovi nezbývalo než se vydat po schodech vzhůru.
Chmee už zápasil s řídicím panelem masivní přechodové komory. Zalovil v soupravě, kterou Louis přinesl, a vytáhl z ní držák. "Zkusíme to nejdříve po dobrém," oznámil Louisovi. "Tady je přívod." Vypáčil kryt a začal se hrabat ve vnitřnostech spínače.
Vnější uzávěr se uzavřel a vnitřní uzávěr se otevřel do tmy a vakua. Chmee rozsvítil laserovou svítilnu.
Louis pociťoval mírné obavy. V lodi bylo dost místa pro obyvatelstvo menšího městečka. Ztratit se na takovém místě nebylo nic těžkého. "Nejdřív revizní potrubí," prohlásil. "Nejlépe bude loď natlakovat. To udělám já. Ty se s touhle helmou do montážní šachty nedostaneš."
Zabočili do chodby opisující křivku trapu. Vedly z ní dveře jen o něco málo vyšší, než byl Louis. Když je otevřel, našel za nimi malé obytné kóje s lůžkem a skládacími židlemi pro humanoidy Louisovy velikosti, snad o něco menší.
"Řekl bych, že tyhle lodě postavili Halrloprillalařini lidé."
"To už víme," konstatoval suše Chmee. "Stejně jako to, že postavili Prstenec."
"To bych neřekl," odvětil Louis. "Ale zajímalo by mě, jestli postavili tyhle lodě, anebo je po někom zdědili."
V přilbách se ozval hlas Nejzadnějšího. "Louisi? Halrloprillalar ti řekla, že Prstenec zkonstruovali její lidé. Ty si myslíš, že lhala?"

"Jo."
"Proč?"
Lhala i o jiných věcech, pomyslel si Louis, ale nahlas to neřekl. "Otázka stylu. Víme, že postavili města. Všechny ty létající budovy, něco, co má za účel ukázat bohatství a moc. Vzpomínáš na létající zámek, tu budovu s místností s mapou Prstence? Nessus si to natočil."
"Ano, studoval jsem ty nahrávky," přitakal loutkař.
"Taky tam byl vyvýšený trůn a drátěná plastika něčí hlavy velká jako barák! Kdybys dokázal postavit Prstenec, obtěžoval by ses nějakým létajícím zámkem? Já tomu prostě nevěřím. Nikdy jsem tomu nevěřil."
"Chmee?"
"V lidských záležitostech musíme dát na Louisův úsudek," odpověděl kzin.
Zabočili vpravo do radiální chodby. Byly tam další spací kóje. Louis si jednu prohlédl zevrubněji. Zajímavý byl přetlakový oblek. Byl připevněný na zdi jako nějaká lovecká trofej: jednodílný, všude samý zip a všechny rozepnuté. V případě náhlé ztráty tlaku okamžitě použitelný.
Louis všechny zipy pečlivě zapnul, ustoupil a čekal, co se bude dít. Chmee začínal být netrpělivý.
Kloubové spoje se nafoukly. Kolena, ramena a lokty vypadaly jako nezralé melouny, ruce jako hromádka slepených vlašských ořechů. Maska obličeje vybíhala vpřed, pod ní ukazatel energie a zásoby vzduchu.
"Tak co?" zachrčel kzin.
"Nic, potřebuju víc důkazů. Pojďme."
"Důkazů čeho?"
"Myslím, že vím, kdo Prstenec postavil... a proč jsou místní obyvatelé tak podobní lidem. Ale proč by stavěli něco, co by nebyli schopni ubránit? Nedává to smysl."
"Kdybychom si o tom promluvili —"
"Ne, ještě ne. Pojďme."
V ose lodi narazili na zlatou žílu. V jednom místě se tam sbíhalo půl tuctu radiálních chodeb a shora dolů vedla trubice s žebříkem. Čtyři sekce stěn pokrývaly diagramy s malými, detailními piktogramy ve funkci popisků.
"Nádhera," liboval si Louis. "Jako kdyby to sem dali kvůli nám."
"Jazyky se vyvíjejí," řekl kzin. "Tihle lidé cestovali na křídlech relativity; jeden člen posádky mohl být z jiného století než druhý. Proto potřebovali tyhle pomůcky. My jsme své impérium udržovali podobným způsobem, než přišly Války s lidmi. Nevidím tu žádnou zbrojní sekci, Louisi."
"Kosmoport je taky nechráněný, aspoň jsem si ničeho nevšiml." Louis přejel prstem po schématech. "Lodní kuchyně, ošetřovna, obytný prostor — v něm se teď nacházíme. Tři řídicí střediska; nějak moc."
"Jedno pro Bussardův sběrný pohon a otevřený vesmír. Jedno pro atomový pohon a manévrování v obydlených soustavách. Jedno pro životní systém — tady tenhle, s obrázkem větru profukujícího chodbou."
Promluvil Nejzadnější. "Ten, kdo ovládá transmutaci, by používal absolutní konverzní pohon."
"To není tak jisté. Radiační exploze takové intenzity by v obydlených soustavách nadělala pěknou paseku," řekl Louis.
"Ha! Tady máme naše přístupové potrubí vedoucí... ke generátorům sběrného systému, atomovému pohonu a přívodu paliva. Nejdřív musíme najít řídicí středisko životních systémů. Tady. Dvě patra nahoru a potom tudy."
Středisko bylo poměrně malé: jedno čalouněné křeslo a proti němu tři celostěnné panely s přepínači a ciferníky. Dotykový senzor ve sloupku dveří, který panely rozsvěcel žlutobílou září. Měřidla byla samozřejmě nečitelná. Piktogramy rozdělovaly ovládací prvky na jednotlivé sekce: zábava, rotace, voda, odpad, potraviny, vzduch.
Louis začal cvakat přepínači. Ty, které se používaly nejčastěji, budou zákonitě velké a taky nejblíže. Když zaslechl pískot, přestal.
Ukazatel tlaku u jeho brady pomalu rostl.
Nízký tlak vzduchu. Čtyřicet procent kyslíku. Nízká vlhkost, ale aspoň nějaká. Žádné zjistitelné škodliviny.
Chmee vypustil skafandr a začal se svlékat. Louis sňal přilbu i tlumok a beze spěchu následoval kzinova příkladu.
Vzduch byl suchý a mírně zatuchlý.
"Myslím, že bychom mohli začít s přístupovým potrubím k přívodu paliva," navrhl Chmee. "Mám jít první?"
"Jak chceš." Louis zaslechl ve svém hlase napětí a nedočkavost, které se snažil vyhnout. Při troše štěstí si toho Nejzadnější nemusí všimnout. Brzy, už brzy. Vydal se za kzinovým oranžovým hřbetem.
Vyšli ze dveří, zabočili do okružní chodby a vydali se směrem k ose lodi. Když Louis scházel po žebříku dolů, velká chlupatá pracka mu sevřela nadloktí a stáhla ho dolů.
"Musíme si promluvit," zaburácel kzin.
"Jo, je načase! Jestli nás slyší, tak je to stejně v pytli. Poslouchej —"
"Nemůže nás slyšet. Louisi, musíme se zmocnit Žhavé Jehly Pravdy. Už jsi o tom přemýšlel?"
"Ano. Je to neproveditelné. Tvůj pokus byl sice hezký, jen se bojím, jaká šílenost tě napadne příště. Chceš snad Jehlu pilotovat ty? Viděl jsi řízení?"
"Můžu ho přinutit."
Louis zavrtěl hlavou. "I kdybys nad ním vydržel ty dva roky stát, životní systém by vás tak dlouho oba naživu neudržel. Tak si to naplánoval."
"Hodláš kapitulovat?"
Louis si povzdechl. "Dobrá, tak si to probereme. Co můžeme Nejzadnějšímu nabídnout? Mastný úplatek, důvěryhodnou pohrůžku, anebo ho jednoduše zabít - až si budeme myslet, že Jehlu dokážeme zvládnout bez něj."
"Poslouchám."
"Kouzelným strojkem na transmutaci prvků ho uplatit nemůžeme. Žádný neexistuje."

"Bál jsem se, abys mu to nevyžvanil."
"Můžeš být klidný. Jakmile by pochopil, že mu k ničemu nejsme, je po nás. A žádný jiný úplatek nemáme. Do pilotní kabiny se nedostaneme. Nějaké přestupné disky tam jistě vedou, ale kde jsou a jak přinutíme Nejzadnějšího, aby je zapojil? Zaútočit na něj taky nemůžeme.
Trupem General Products žádný projektil nepronikne. Trup má na sobě světelný štít a další je pravděpodobně mezi naší a pilotní kabinou. Něco takového by loutkař neopomněl. Takže laserem po něm střílet nemůžeme. Stěna by zezrcadlila a odrazila paprsek zpátky. Co ještě? Zvukové střely? Stačí, aby vypnul mikrofony. Vynechal jsem něco?"
"Antihmotu. A nemusíš mi říkat, že žádnou nemáme."
"Tak ho nemůžeme ani zastrašit, ani zneškodnit a ani se nemůžeme dostat k řízení."
Kzin se zamyšleně poškrábal na krku.
"Teď mě napadlo," řekl Louis, "že Jehla se do známého vesmíru ani vrátit nemůže."
"Nechápu, co tím myslíš."
"Víme toho příliš mnoho. Byli bychom pro loutkaře moc špatná reklama. Je pravděpodobné, že Nejzadnější nemá vůbec v úmyslu dopravit nás domů. Proč by měl? On sám míří za Flotilou Světů, která je v tuhle chvíli takových dvacet, možná třicet světelných let daleko, opačným směrem. I kdybychom dokázali Jehlu pilotovat, zásoby vzduchu a jídla by nám až do známého vesmíru těžko vydržely."
"Tak se zmocníme místních lodí. Co tahle?"
Louis zavrtěl hlavou. "Prohlédnout si ji můžeme, to ano. Ale i kdyby byla v pořádku, těžko bychom ji my dva dokázali udržet v provozu, když je konstruovaná pro několikatisíčlennou posádku, a tak daleko nikdy neletěla, aspoň podle toho, co říkala Prill... ačkoli skuteční Stavitelé Prstence pravděpodobně létali ještě dál."
Kzin stál bez hnutí, jako kdyby měl obavy uvolnit stavidla energie, která v něm bouřila. Louis si začínal uvědomovat, jak musí být rozlícený. "Takže ty mi radíš se vzdát? To nemáme ani právo na pomstu?"
Louis si to v hlavě přemílal stále kolem dokola - když byl pod proudem. Snažil se upamatovat na optimismus, který tehdy pociťoval, ale ten byl nyní tentam.
"Musíme hrát o čas. Prohledáme přistávací římsy, a když nic nenajdeme, začneme prohledávat Prstenec. Vybaveni na to jsme. Nedovolíme Nejzadnějšímu, aby to vzdal, dokud sami nenajdeme řešení pro náš problém. Jakékoli řešení."
"Tohle všechno je jen a jen tvoje vina."
"Já vím. To je právě na tom tak legrační."
"Tak se směj."
"Dej mi můj droud a budu."
"Tvoje nesmyslné spekulace z nás udělaly otroky po-
"Tohle je můj plán..."
mateného kytkožrouta. Musíš vždycky předstírat větší znalosti, než jaké skutečně máš?"
Louis se posadil a opřel se o žlutě zářící panel. "Vypadalo to tak logicky. Bylo to logické, kruci! Vem si to: loutkáři studovali Prstenec několik let předtím, než jsme přišli na scénu my. Znali jeho rotaci, rozměry i hmotnost, která je mimochodem jen o něco málo větší než hmotnost Jupitera. Celá soustava byla prázdná. Žádná planeta, měsíc, žádný asteroid, nic. Vypadalo to tak... jednoznačně. Stavitelé Prstence vzali planetu typu Jupitera coby základní stavební materiál, zbytek doplnili planetárním smetím a z toho všeho postavili Prstenec. Odpovídalo by to řádově hmotě celé sluneční soustavy."
"Byla to jen spekulace."
"Ale přesvědčil jsem vás oba. Na to nezapomínej. A plynoví obři," pokračoval umíněně Louis, "to je většinou vodík. Stavitelé Prstence by museli přeměnit vodík na konstrukční materiál, ať je ta hmota cokoli, určitě nic, co jsme kdy vymysleli my. Museli by umět transmutovat hmotu rychlostí výbuchu supernovy. Chmee, viděl jsem Prstenec. Byl jsem ochoten věřit čemukoli."
"Jako Nessus," zafrkal kzin, zapomínaje, že totéž platilo i o něm. "A Nessus se potom Halrloprillalar na transmutaci vyptával. Ona měla našeho dvouhlavého přítele za důvěřivého prosťáčka. Vyrukovala s bajkou o lodích s nákladem olova k transmutaci v palivo. Olova! Proč ne železa? Železo by sice zabralo víc místa, ale jeho strukturální pevnost je mnohem vyšší."
"Ona o tom nepřemýšlela," zasmál se Louis.
"Řekl jsi jí vůbec někdy, že celá ta pohádka s transmutací prvků byl tvůj výmysl?"
"Co myslíš? Uchechtala by se k smrti. A říct to Nessovi, na to bylo příliš pozdě. Ten už v té době ležel v autoošetřovně s uříznutou hlavou."
"Urrr."
Louis si promnul bolavá ramena. "Měli jsme mít víc rozumu. Jak už jsem řekl, po návratu domů jsem trochu počítal. Víš, kolik energie je třeba k tomu, aby těleso o hmotnosti Prstence získalo rotační rychlost dvanáct set čtyřicet kilometrů za vteřinu?"
"Proč se mě na to ptáš?"
"Hodné. Několiktisíckrát více, než činí roční energetický výkon zdejšího slunce. Kde Stavitelé Prstence tolik energie vzali? Museli by rozebrat takových Jupiterů tucet. Anebo jednu superobří planetu tucetkrát větší než Jupiter. Většinou samý vodík, na to nezapomeň! Část vodíku by spálili na energii potřebnou k uskutečnění projektu a další by uložili v magnetických bombách. Z pevného odpadu by postavili Prstenec a měli by dost paliva pro vodíkové rakety k udělení potřebné rotace."
"Zpětný pohled je krásná věc." Chmee se plížil sem a tam po chodbě a vypadal nadmíra zamyšleně. "Takže jsme otroky pomateného loutkaře hledajícího zázračný stroj, který nikdy neexistoval. Co se podle tebe ten rok, který nám zbývá,

bude dít?"
Dát najevo trochu optimismu a nebýt přitom pod drátem bylo těžké. "Budeme pátrat. Transmutace netransmutace, něco cenného na Prstenci být musí. Možná to najdeme. Možná už je tady loď OSN. Možná narazíme na tisíciletou posádku některé jejich kosmické lodi. Možná bude Nejzadnějšímu smutno a pustí nás do pilotní kabiny..."
Kzin pochodoval tam a zpět a mrskal přitom ocasem. "A můžu ti věřit? Nejzadnější řídí proud do tvého mozku."
"Toho návyku se zbavím."
Kzin si pohrdlivě odfrkl.
"K čertu, Chmee! Je mi dvě a čtvrt století! Byl jsem už vším. Pomáhal jsem stavět a řídit otáčecí město nad Dawnem, dělal jsem šéfkuchaře, na čas jsem se dokonce usadil na Domově a hrál si na kolonistu. No a teď jsem dráťák. Nic netrvá věčně. Nic se nedá dělat celých dvě stě let. Manželství, kariéra, koníčky - to všechno ti vydrží možná dvacet let, a někdy si to třeba zopakuješ. Dělal jsem experimentální lékařství. To já napsal drtivou část toho dokumentu o trinocké kultuře, který získal -"
"Návyk na proud postihuje přímo mozek. To je něco jiného, Louisi."
"No jo. Je to něco jiného." Louis cítil, jak se v něm usazuje deprese jako vrstva asfaltu tížícího ho k zemi. "Je to celé buďto černé, nebo bílé. Droud je buď zapnutý, nebo vypnutý. Nic mezi tím. A já už toho mám tak akorát dost. Měl jsem toho dost už předtím, než mi začal dávkovat proud."
"Ale s droudem jsi nepřestal."
"Chci, aby si Nejzadnější myslel, že to nedokážu."
"A já abych si myslel, že to dokážeš."
"Jo."
"Co si o něm vůbec myslíš? Nikdy jsem neslyšel o loutkáři, který by se takhle choval."
"Já taky ne. Napadá mě, jestli všichni tihle jejich ‚šílení obchodní zástupci' nejsou stejného pohlaví jako Nessus. Potom ti... se spermiemi... jsou dominantní."
"Urrr-"
"Je to jen hypotéza, samozřejmě. Šílenství, které vyžene loutkaře do vesmíru, na Zem, protože se nesnese s ostatními loutkáři, není totéž šílenství, které z člověka udělá Josefa Stalina. Co chceš slyšet? Já nevím, jak bude reagovat. Jestli je trochu inteligentní, tak bude používat obchodní praktiky General Products. Jiný způsob, jak s námi jednat, nezná."
Konzervovaný vzduch měl chladnou, kovovou vůni. V těchhle lodích bylo příliš mnoho kovu, pomyslel si Louis. Bylo zvláštní, že Halrloprillalařini lidé nepoužívali modernější materiály. Přitom výroba Bussardova sběrného motoru nebyla práce pro primitivy.
Ve vzduchu byla cítit zvláštní vůně a žlutobílé osvětlení panelů nepravidelně bledlo a zase se rozjasňovalo. Moudřejší bude navléct si zpátky skafandry, a rychle.
"Je tady ještě přistávací modul," navrhl Chmee. "To je taky kosmická loď."
"Čemu říkáš kosmická loď? Meziplanetární schopnosti mít musí, to je sice pravda, jinak bychom se s ním tady na Prstenci daleko nedostali. Ale že by nás mohl dopravit k jiné hvězdě, na to bych nesázel."
"Myslel jsem použít ho jako beranidlo. Když pro nás není úniku, můžeme se alespoň pomstít."
"To by byla skutečně náramná podívaná. Kzin pokoušející se rozrazit trup General Products."
Chmee se hrozivě vztyčil. "Bavíš se dobře, Louisi? Co mě na Prstenci čeká - nemám družku, nemám majetek, nemám jméno a před sebou jen jeden rok života."
"Musíme hrát o čas. Čas potřebný k nalezení řešení. A mezitím," Louis se postavil, "budeme oficiálně hledat zázračný transmutátor prvků. Tak to tu projdeme, alespoň symbolicky!"

Kapitola 7
ZLOM

Louis se probudil s kručením v žaludku. Objednal si souffle z čedaru, irskou kávu a krvavé pomeranče. Zmizelo to v něm jako v černé díře.
Chmee spal stočený do klubka. Vypadal tak nějak... jinak. Úhledněji, to rozhodně, protože jizvy na kůži pod jeho kožichem zmizely a starou srst začínala nahrazovat nová.
Jeho vitalita byla obdivuhodná. Prohledali všechny čtyři lodě, načež se přemístili k dlouhé, úzké stavbě na samém okraji nekonečna, ze které se vyklubalo naváděcí středisko kosmického akcelerátoru. Louis ke konci už sotva pletl nohama. Uvědomoval si, že by měl prozkoumat Jehlu, aby znal všechny její konstrukční detaily, slabá místa a přístupové cesty do pilotní kabiny. Namísto toho nenávistně sledoval kzina, který se ani na chviličku nezastavil, aby si odpočinul.
Odněkud, možná zezadu, možná zpoza soukromého zeleného sektoru, se vynořil Nejzadnější. Měl upravenou, nadýchanou hřívu zdobenou krystalky, které při chůzi měnily spektrální barvy. Zajímavé, podivoval se v duchu Louis. Když loutkař osaměle pilotoval Jehlu, vypadal zanedbaně. Že by se tak vyšňořil, aby svou elegancí oslnil své zajatce odlišných ras?
"Chceš droud, Louisi?" zeptal se.
Louis chtěl, ale — "Ještě ne."
"Spal jsi jedenáct hodin."
"Asi se začínám přizpůsobovat dennímu rytmu Prstence. Cos dělal ty?"
"Zhotovil jsem laserové spektrogramy lodí. Jejich trupy se skládají převážně ze slitin železa. Naskenoval jsem je hloubkovým radarem, dva pohledy na každou ze čtyř lodí; přemístil jsem Jehlu, zatímco jste spali. Kolem Prstence jsou další dvě přistávací římsy, každých sto dvacet stupňů jedna. Podle složení trupu jsem lokalizoval dalších jedenáct lodí. Podrobnosti jsem na tuto vzdálenost nebyl schopen zjistit."
Chmee se probudil, protáhl se a přistoupil k Louisovi, stojícímu u průhledné stěny. "Čím více toho víme, tím více otázek to přináší," prohlásil. "Jedna loď byla nedotčená, tři rozebrané. Proč?"
"Halrloprillalar by to možná věděla," odvětil Nejzadnější. "Ale zabývejme se otázkou, kvůli které jsme sem přiletěli. Kde je transmutační zařízení?"
"Tady nemáme žádné přístroje. Teleportuj nás do přistávacího modulu. Použijeme obrazovky v řídicí kabině."
Na podkovovitém řídicím panelu přistávacího modulu zářilo osm obrazovek. Chmee s Louisem studovali přízračná schémata lodí na Bussardův sběrný pohon, vygenerovaná počítačem ze skenů hloubkového radaru.
"Já bych řekl," zabručel Louis, "že všechno to rabování provedla jedna parta. Měli k dispozici tři lodě a nejdříve vzali to, co potřebovali nejvíce. Potom pokračovali tak dlouho, dokud je něco nezastavilo: třeba jim došel vzduch, nebo něco jiného. Čtvrtá loď přiletěla později. Hmm... ovšem proč posádka svoji loď také nevyrabovala, to nechápu."
"To není důležité. Nás zajímá jen transmutátor. Kde je?"
"Nejsme schopni ho identifikovat," informoval loutkaře kzin.
Louis si mezitím prohlížel skeny všech čtyř lodí. "Musíme na to systematicky. Co víme, že není transmutátor?"
Světelným ukazovátkem přejel po liniích na obrázku nedotčeného plavidla. "Tyhle zdvojené toroidy kolem trupu musí být generátory sběrného pole. Tady tohle jsou palivové nádrže. Tady, tady a tady montážní potrubí." Všechny sekce, na které ukázal, Nejzadnější "vymazal" z obrazovky. "Tahle celá sekce, to je nukleární motor. Tady motory přistávacích vzpěr. Nohy vymaž taky. Polohovací trysky, tady a tady, jejich přívodní potrubí s plazmou z tohohle malého nukleárního generátoru. Baterie. Tahle zobákovitá věc směřující ven... jak ji to jen Halrloprillalar nazývala?"
" Cziltang brone," zaprskal Chmee. "Zařízení, které dočasně změkčuje konstrukční materiál Prstence a činí jej prostupným. Používali ho namísto přechodových komor."
"Ano," pokračoval Louis horlivě a v duchu cítil škodolibou radost. "Tak dál. V obytných prostorách nebude, ale... spací kóje tady, řídicí kabiny tady, kuchyň —"
"Nemůže to být -?"
"Ne, taky nás to napadlo. Je to jen automatizovaná chemická laboratoř."
"Pokračuj."
"Zahradní sekce. Čistička. Přechodové komory..."
Když Louis skončil, obrazovka byla prázdná. Nejzadnější trpělivě poskládal obraz lodi zpátky na obrazovky. "Co jsme přehlédli? I kdyby transmutátor vymontovali, přemístili jinam, zůstal by po něm volný prostor."
Začínalo to být čím dál zábavnější. "No a co když skutečně vozili palivo vně lodi —jako olovo oblepené kolem trupu — a to by znamenalo, že tohle přece jen nebude palubní vodíková nádrž, he? Třeba byl ten zázračný transmutátor právě tady. Musel mít kolem sebe hodně silnou vrstvu izolace nebo něčeho měkkého... anebo ho chladili tekutým vodíkem."
"Jak by ho ale odstranili?" zeptal se Chmee dříve, než Nejzadnější stačil promluvit.
"Možná pomocí cziltang brone z jiné lodi. Byly všechny nádrže opravdu prázdné?" Podíval se na duchy ostatních lodí.
"Byly. Tak dobře, najdeme transmutátory na Prstenci... ovšem nefunkční, protože je určitě dostala ta nákaza."
"Příběh, který vám Halrloprillalar vyprávěla o bakterii požírající supravodiče, je v našich záznamech," podotkl Nejzadnější.
"Halrloprillalar nám toho vlastně mnoho neřekla," řekl Louis. "Jen to, že když se její loď po dlouhé okružní plavbě vrátila na Prstenec, byla už zdejší civilizace v troskách. Nic, co v sobě mělo supravodiče, nefungovalo." Sám sebe se

často v duchu ptal, nakolik má Prillině verzi o úpadku měst věřit. Něco ovšem civilizaci na Prstenci zničit muselo.
"Supravodiče jsou až příliš skvělá věc. Nakonec je nastrkáte úplně do všeho."
"V tom případě budeme moci transmutátory opravit," prohlásil Nejzadnější.
"Uh?"
"Na palubě přistávacího modulu najdete dostatek supravodivého materiálu. Není to týž supravodič, jaký se používal zde, na Prstenci. Zmíněná bakterie se ho proto ani nedotkne. Vzal jsem jej s sebou pro případ výměnného obchodu."
Louis zachoval kamennou tvář, ale v duchu žasl nad tím, co Nejzadnější právě řekl. Jak jen se mohli loutkáři o ničivé epidemii, která zlikvidovala na Prstenci všechny důležité mechanismy, tolik dozvědět? V této chvíli už o existenci bakterie nepochyboval.
Kzinovi to zřejmě nedošlo. "Bylo by dobré zjistit, co ti zloději použili jako dopravní prostředek. Pokud už tehdy nefungoval dopravní systém obvodových stěn, potom může být náš transmutátor hned za stěnou, protože ho neměli čím dostat dál."
Louis přikývl. "A to by znamenalo, že budeme muset prozkoumat značnou oblast. Myslím, že jako první bychom se měli podívat po Centru údržby."
"Louisi?"
"Nějaké řídicí a udržovací středisko tu přece být musí. Nemohli předpokládat, že se Prstenec bude řídit sám. Obrana proti meteorům, oprava následků jejich dopadu, polohovací trysky... taky se mohla zbláznit ekologie — tohle všechno je třeba sledovat. Já vím, jejich Centrum údržby může být kdekoli. Ale určitě ho nelze přehlédnout. Najít ho by tedy neměl být žádný velký problém. Počítám samozřejmě, že bude opuštěné, protože kdyby se o tenhle krám někdo staral, nenechal by Prstenec sklouznout mimo osu."
"Tohle tě nenapadlo až teď," podotkl Nejzadnější.
"Když jsme tady byli naposledy, nevedli jsme si příliš dobře. Měla to být výzkumná výprava. Jenže nás sestřelil nějaký laserový kanón a my zbytek času strávili hledáním způsobu, jak odsud se zdravou kůží vypadnout. Urazili jsme možná pětinu šířky a nedozvěděli se prakticky nic. Centrum údržby, to je to, co musíme hledat. Tam jsou ukryta všechna kouzla."
"Takové ambice bych od elektronarkomana nečekal."
"Začneme zvolna." Zvolna pro lidi, dodal Louis v duchu, ne pro loutkaře. "Chmee má pravdu; všechny stroje mohli zahodit hned, jak byli za stěnou, jakmile se k nim dostala ta bakterie."
"Určitě bychom se neměli pokoušet projet obvodovou stěnu," poznamenal Chmee. "Nemám důvěru k neznámému zařízení, které je navíc tisíc let staré. Musíme ji přeletět."
"Ale jak se chceš vyhnout protimeteorové obraně?" zeptal se Nejzadnější.
"Musíme se ji pokusit přelstít. Louisi, jsi stále přesvědčen o tom, že to, co na nás tehdy vystřelilo, byl jen automat?"
"Tehdy jsem o tom přesvědčen byl. Zběhlo se to všechno děsně rychle." Padali ke slunci, všichni trochu nervózní, vylekaní realitou Prstence. Všichni kromě Teely, samozřejmé. Potom kratičký záblesk fialově-bílého světla a Lhář byl najednou zahalen do závoje fialově pableskujícího plynu. Teela se podívala trupem ven. "Křídlo je fuč," prohlásila. "Vypálil po nás, až když jsme se octli na kurzu protínajícím povrch Prstence. Musel to být automat. Už jsem říkal, proč si myslím, že v Centru údržby není živé duše."
"Živí by po nás nestříleli. Hm, ale na dopravní systém obvodových stěn nebudou střílet ani automaty, nemám pravdu?"
"Chmee, my nevíme, kdo ten dopravní systém postavil. Možná to nebyli Stavitelé Prstence, možná ho postavili Prillini lidé, později."
"Ano, tak to bylo," přitakal Nejzadnější.
Jeho posádka obrátila udivené pohledy k loutkářovu obrazu na monitoru. "Neříkal jsem vám, že jsem strávil nějaký čas za teleskopem? Zjistil jsem, že obvodový dopravní systém je nedokončený. Zahrnuje jen čtyřicet procent této obvodové stěny. Úsek, na kterém se nyní nacházíme, je prázdný. Na opačné obvodové stěně je dopravní systém dokončený pouze z patnácti procent. Stavitelé Prstence by ani druhořadý dopravní systém jistě nenechali nedokončený, že? Možná používali k dopravě po objektu stejná plavidla, jaká jim sloužila při jeho stavbě."
"Prillini lidé přišli později," navázal Louis. "Asi mnohem později. Zřejmě se obvodový dopravní systém časem příliš předražil. Možná se jim Prstenec nikdy nepodařilo úplně dobýt... jenže proč by potom stavěli kosmická plavidla? Patrně se to už nedozvíme. Kruci! Kde jsme to skončili?"
"Jak obejít protimeteorovou obranu," zamručel Chmee.
"Jo. Měl jsi pravdu. Kdyby protimeteorová obrana měla ve zvyku střílet na obvodovou stěnu, nikdo by tam nic nepostavil." Louis se zamyslel. V jeho plánu byly sice mezery... ovšem druhá alternativa představovala průchod stěnou pomocí letité cziltang brone neznámé provozní spolehlivosti. "Tak jo, přeletíme ji."
"To, co navrhuješ, je nesmírně riskantní. Snažil jsem se připravit na všechno, ale byl jsem nucen používat při tom lidskou technologii. Co když přistávací modul havaruje? Zdráhám se riskovat byť jediný z mých prostředků. Zůstali byste zcela odříznutí. Prstenec je odsouzený k záhubě."
"To já vím," řekl tiše Louis.
"Nejprve musíme prozkoumat všechny přistávací římsy. Na této obvodové stěně je dalších jedenáct lodí a na opačné neznámý počet dalších."
A potrvá týdny, než se Nejzadnější definitivně přesvědčí, že na žádné z nich svůj vytoužený transmutační systém nenajde. Nu což...
"Měli bychom to zkusit hned," rozhorlil se Chmee. "Cíl může být na dosah raky!"
"Máme dostatek paliva i potravin. Můžeme si dovolit trochu riskovat."

Chmee sáhl po řízení. Musel si to naplánovat už dříve; zatímco unavený Louis spal jako zabitý, kzin stihl celý přistávací modul podrobně prozkoumat. Malé kuželovité plavidlo se zvedlo půl metra do vzduchu, otočilo se o devadesát stupňů a hangár prosvětlil záblesk bílého ohně.
"Chováte se velmi hloupě," napomenul je zvučný loutkářův kontraalt. "Mohu vám vypnout motor."
Přistávací modul sklouzl z přistávací rampy a pod drastickými čtyřmi g se vznesl k nebi. Ve chvíli, kdy Nejzadnější domluvil, byli tak vysoko, že by je případný pád zabil. Louis si už začal v duchu vyčítat, že něco takového nepředvídal. Chmeeova horoucí krev klokotala mládím. Polovina všech kzinů se nikdy nedožila dospělého věku — zemřeli v šarvátkách...
A Louis Wu, příliš pohroužený sám do sebe a své abstinenční deprese, ponechal všechno rozhodování na něm.
"Rozhodl ses vést průzkum sám osobně, Nejzadnější?" zeptal se ledově.
Loutkářovy hlavy se nerozhodně míhaly nad přístrojovou deskou.
"Ne? Tak to uděláme po našem, vřelé díky." Louis se otočil ke Chmeeovi a řekl: "Zkus přistát na obvodové stěně," když si povšiml kzinova podivně strnulého držení těla, prázdného pohledu a vytažených drápů. Zuřivost? Že by se kzin skutečně pokusil naletět do Žhavé Jehly Pravdy?
Kzin něco zavřeštěl v jazyce Bohatýrů.
Loutkař mu v témže jazyce odpověděl; potom si to rozmyslel a zopakoval v interworldu: "Dvě nukleární rakety, jedna na zádi, druhá vespod. Pomocné rakety žádné. Nukleární motory není na zemi důvod zapínat, leda k obraně. K odstartování můžeš použít repulzéry, které odpuzují konstrukční materiál Prstence. Letíš, jako kdybys používal generátor negativní gravitace, s tím rozdílem, že repulzéry jsou konstrukčně jednodušší, jejich údržba je snadnější a dají se lehce opravit. Teď je ovšem nezapojuj. Reagovaly by na obvodovou stěnu a odrazily by tě do vesmíru."
Loutkářova slova vysvětlovala kzinovo zjevné zděšení. Chmee měl problémy s řízením. Což nebylo příliš povzbudivé. Přistávací římsa už ale byla daleko pod nimi a zneklidňující houpání také téměř ustalo. Louis pod sebou cítil rovnoměrné čtyři g... A najednou byly pryč. "Uff!" stačil vyjeknout. Přistávací modul přešel do volného pádu.
"Nemůžeme vystoupat nad obvodovou stěnu příliš vysoko. Prohledej ty boxy, Louisi. Inventarizuj výbavu."
"Viď, že mi řekneš, než něco takového uděláš příště?"
"Ano."
Louis se uvolnil ze záchranné pavučiny a snesl se do schodišťové šachty.
Dole byl obytný prostor pro posádku obklopený boxy a přechodová komora. Dal se do práce. V největším boxu bylo něco, co muselo být dobrého dva a půl čtverečního kilometru velké, poskládané, z jemné černé látky a stovek kilometrů černého vlákna na třicetikilometrových cívkách. V dalším boxu byly uloženy modifikované létací pásy se zádovými repulzéry a malou pomocnou raketou. Dva malé a jeden velký. Ten navíc byl samozřejmě pro Halrloprillalar. Objevil i laserové svítilny, omračující sonické pistole a těžký obouruční dezintegrátor. V téže přihrádce našel krabičky o velikosti kzinské pěsti s připínací sponou, mikrofonem a ušním náslechem (dvě malé a jednu velkou). To budou překladače se zabudovaným počítačem. Kdyby fungovaly přes palubní počítač, nebyly by tak masivní.
Našel velké obdélníkové repulzní desky - na vlečení nákladů? Cívky Sinclairova molekulového řetězce, což bylo velmi jemné a velmi silné vlákno. Krátké zlaté tyče: na obchodování? Přibližovací brýle s nastavitelnou světelnou clonou. Krunýř. "Myslel skutečně na všechno," zabručel Louis.
"Díky," ozval se Nejzadnější z obrazovky, která unikla Louisově pozornosti. "Měl jsem na přípravy řadu let."
Louise začínala neustálá přítomnost Nejzadnějšího, kdekoli se octl, už unavovat. Komická věc: z řídicí kabiny k němu doléhalo kočičí prskání. Znamenalo to, že Nejzadnější vede dva rozhovory současně a poučuje kzina o řízení. Zaslechl výraz pro "polohovací trysky" -
"Louisi, na místo!" zařval Chmee, aniž by se obtěžoval použít mikrofon.
Louis se vznesl schodišťovou šachtou vzhůru. Ještě nestačil ani pořádně dosednout do křesla, když Chmee zažehl nukleární motory. Přistávací modul zpomalil a zůstal viset těsně u okraje obvodové stěny.
Obvodová stěna byla široká přesně tolik, aby na ní modul mohl přistát, ani o kousek víc. Co na to protimeteorová obrana?
Byli tehdy uvnitř oblouku Prstence a padali k vnitřnímu kruhu černých obdélníků, když Prolhaného Bastarda zahalil závoj fialového světla. Lhářův trup se okamžitě obklopil bublinou bez času. Když se čas vrátil, loď i její obyvatelé byli v pořádku, jen Lhářovo delta křídlo s raketami, nukleárními motory a podvěsy se snímací technikou se proměnilo v ionizovanou páru. A Lhář padal dolů k Prstenci.
Usoudili, že fialový laser nebyl nic víc než protimeteorový automat, který je, jak usoudili, umístěn na černých obdélnících. To všechno ale byly jen domněnky; o samotné zbrani se nikdy nic konkrétního nedozvěděli.
Obvodový dopravní systém byl tedy postaven dodatečně. Stavitelé Prstence ho při programování protimeteorové obrany nebrali v potaz. Louis Wu měl možnost spatřit obranný systém v činnosti — na starém záznamu, který mu ukázala Prill. Obranný systém fungoval spolehlivě; samozřejmě nestřílel na smyčky lineárního akcelerátoru a lodě v nich. Když Chmee s modulem dosedl na obvodovou stěnu, Louis, v očekávání fialového záblesku, zaťal prsty do opěradla. Ale nedočkal se.

Kapitola 8
PRSTENEC

Z výšky šestnácti set kilometrů, řekněme z vesmírné stanice s dvouhodinovým oběhem, se Země jeví jako velká koule. Království pozemská ubíhají pod vámi; zatímco různé jednotlivosti mizí za křivkou horizontu, další naopak nabírají kontury. V noci pak světla měst vyznačují obrysy kontinentů.

Ovšem ze stejné výšky nad povrchem Prstence se zdejší svět jeví jako plocha a jeho království jsou tudíž k vidění všechna najednou.
Obvodová stěna byla ze stejného materiálu jako podlaha Prstence. Louis už po ní kráčel, v místech, kde prosvítala erodovanou krajinou. Měla našedlou barvu, byla průsvitná a příšerně kluzká. Tady byl její povrch zdrsnělý kvůli trakci. Přesto se musel pohybovat opatrně — měl na sobě skafandr a tlumok. Ten první krok, ta nádhera!
Na opačném konci šestnáct set kilometrů vysokého skleněného útesu ležely vrstvy mračen a moří: masy vod o rozloze od čtyřiceti tisíc do milionů kubických kilometrů, rozprostírající se víceméně rovnoměrně krajinou, propojené pletenci řek. Čím dále se Louis díval, tím byla moře menší a nezřetelnější, až spolu se souší a mračny splynula v modrém ostří, rýsujícím se oproti černému vesmíru.
Napravo i nalevo totéž, dokud jeho oči nenašly modrou stužku, snášející se z nekonečna za horizontem dolů na svět. Klenba se vzpínala a zužovala, sbíhala k sobě, jasná blankytná modř střídající se s temnou půlnoční modří až k místu, kde uzounká stužka Klenby mizela za zakrnělým sluncem.
Tato část Prstence právě prošla v maximální vzdálenosti kolem slunce, ovšem hvězda typu pozemského Slunce dokáže člověku i na tuto vzdálenost vypálit oči. Louis zamžikal a zatřásl hlavou, oči i mozek chvilkově oslněné. Tyhle vzdálenosti mohly člověku ukrást rozum a držet ho v zajetí nekonečna po celé hodiny, ba i dny. Taky mu mohly ukrást duši. Co je člověk v porovnání s tak nesmírným artefaktem?
Ale on byl Louis Wu a žádný druhý Louis Wu na Prstenci není. Toho se musel držet. Zapomenout na nekonečno a soustředit se na podrobnosti.
Tam na Klenbě, asi pětatřicet stupňů nahoru: místo ještě modřejší než okolí.
Louis upravil zvětšení brýlí. Optika byla připevněná na upínací desce, ale pozorovatel musel přesto držet hlavu bez hnutí. Byl to oceán, elipsa rozpínající se napříč celým Prstencem, na ní chomáčky ostrovů prosvítající clonou mračen.
Druhý velký oceán našel o něco výše, na opačné straně Klenby. Tvořila ho zubatá čtyřcípá hvězdice s malinkými puntíky souostroví — malinkými na vzdálenost, která by ze Země činila objekt jen stěží viditelný pouhým okem.
"Kousek" pod nimi, několik stovek kilometrů po rotaci, se o obvodovou stěnu opile opíral půlkužel hory. Zdála se být až nepřirozeně pravidelná. Jako by byla vrstvená v půlkruzích: holý, šedivý vrcholek, hluboko pod ním bílý, pravděpodobně sněhový či ledový pás, a potom už jen zelená sbíhající k úpatí a dál k podhůří.
Hora stála naprosto osamoceně. Obvodová stěna na porotační straně Prstence vypadala jen jako plochá vertikální linie, s níž nic nesvedly ani přibližovací brýle. Pokud ten hrbolek na samé hranici viditelnosti byla další taková hora, musela být setsakramentsky daleko.
Také proti rotaci našel podobný hrbolek. Svraštil obočí. Tohle bude třeba prozkoumat.
V dálce na levoboku (vpředu) a mírně proti rotaci (vpravo) byla vidět zářivě bílá oblast, mnohem světlejší než moře i souš. Blížil se k ní temně modrý okraj noci. Sůl, byla Louisova první myšlenka. Světlá oblast byla značně rozsáhlá. Obklopovala desítky moří nejrůznějších velikostí, počínaje rozlohou Hurónského jezera a konče plochou Středozemního moře. Světlá místa jako by se vlnila...
Ach. "Slunečnice."
Chmee otočil hlavu. "Ty, co mě spálily, byly větší."
Slaverovy slunečnice byly stejně staré jako Slaverské impérium, které se rozpadlo před více než miliardou let. Zdá se, že Slaverovy slunečnice vysazovali kolem svých pozemků, aby je střežily. Na některých planetách známého vesmíru byly k vidění dodnes. Zbavit se jich byla dost obtížná záležitost. Jednoduše je sežehnout laserovým dělem bylo nemožné. Jejich stříbrná květenství by paprsek odrazila zpátky.
Co dělaly slunečnice na Prstenci, byla záhada. Když Chmee, tehdy vlastně ještě Mluvící-Se-Zvířaty, kdysi letěl nad povrchem Prstence, trhlinou v mracích k němu pronikly jejich paprsky. Odnesl si z toho jizvy, po kterých zanedlouho nezbude ani památka...
Louis přidal zvětšení. Modro-zeleno-hnědý svět dělila od stříbrné slunečnicové zóny jemně zakřivená linie, z poloviny obepínající jedno z větších moří.
"Louisi? Vidíš tu krátkou černou linii, hned za těmi slunečnicemi, mírně proti rotaci?"
"Vidím." Černá pomlčka na nekonečné krajině, asi sto padesát tisíc kilometrů od místa, kde stáli. Co to může být? Obrovská dehtová jáma? Ne, suroviny na bázi ropy se na Prstenci nikdy nemohly utvořit. Stín? Co může vrhat stín v krajině věčného poledne?
"Chmee, myslím, že je to létající město."
"Ano... V nejhorším případě centrum civilizace. Bylo by dobré si s nimi promluvit."
V některých ze starobylých měst narazili na létající budovy. Proč ne létající město? Dívali se na ně samozřejmě z boku.
"Já myslím," ozval se nakonec Louis, "že bychom měli přistát někde hezky daleko a přeptat se místních. Nerad bych se dožil dalšího nemilého překvapení. Jestli jsou tak dobří, že dokážou udržet město v chodu, může s nimi být těžké pořízení. Co takhle přistát poblíž okraje slunečnicového pole?"
"Proč právě tam?"
"Slunečnice narušují životní prostředí. Možná by místním nějaká ta pomoc přišla vhod. Prostě si je trochu naklonit. Co myslíš ty, Nejzadnější?"
Žádná odpověď.
"Nejzadnější? Volám Nejzadnějšího... Chmee, řekl bych, že nás neslyší. Obvodová stěna blokuje jeho signál."
"Dlouho nebude, buď bez obav," odtušil Chmee. "V nákladovém prostoru byly za přistávacím modulem uložené dvě sondy. Loutkař je určitě použije jako retranslační stanice. Je něco, co bys mi v tomto okamžiku dočasné svobody hodlal sdělit?"
"Myslím, že jsme včera probrali všechno."

"Ne tak docela. Naše motivy se různí, Louisi. Rozumím tomu tak, že si chceš zachránit život a kromě toho získat volný přístup k proudu. Já chci život a svobodu, ale i satisfakci. Nejzadnější unesl kzina a musí za to zaplatit."
"To beru. Mě unesl taky."
"Co může dráťák vědět o zhanobené cti? Proto ti radím, jdi mi z cesty, Louisi Wu."
"Dovol, abych ti skromně připomněl, že jsem to byl já, kdo tě naposledy dostal z Prstence. Beze mě by ses nikdy nevrátil domů na Slepé Ráně, která ti vysloužila jméno."
"To jsi ale nebyl závislý na proudu."
"A nejsem ani teď. A neopovažuj se mě nazývat lhářem."
"Nejsem zvyklý, aby mi -"
"Počkej." Louis ukázal prstem. Koutkem oka zahlédl, jak se na pozadí hvězd něco pohnulo. Okamžik nato se jim ozval v uších hlas Nejzadnějšího.
"Omluvte malé přerušení. Na čem jste se usnesli?"
"Na průzkumu," odvětil stroze Chmee a otočil se zády k přistávacímu modulu.
"Chci znát podrobnosti. Nemám radost z toho, že musím ohrozit jednu ze svých sond jen proto, abych udržel spojení. Její primární účel je doplňovat palivo."
"Tak si ji stáhni zpátky do bezpečí," poradil mu jízlivě Chmee. "Až se vrátíme, podáme ti hlášení."
Sonda dosedla na obvodovou stěnu. Byl to neforemný válec šestimetrové délky. "To jsou lehkovážné řeči," odvětil Nejzadnější. "Riskujete moji techniku. Máte v úmyslu prozkoumat základnu obvodové stěny?"
Ten vzrušující kontraalt, ten nádherný ženský hlas -tentýž, jaký se každý loutkařský obchodník naučil od svého předchůdce. Možná používali jiný, když chtěli působit na ženy. Pro muže to byl hlas, který zvedal stavidla, a právě to Louisovi vadilo. "Není snad na modulu dost kamer?" suše opáčil. "Stačí se dívat."
"Mám tvůj droud. A žádám vysvětlení."
Louis ani Chmee se však s vysvětlením neobtěžovali.
"V pořádku. Odjistil jsem komunikační kanál přestupných disků mezi přistávacím modulem a Jehlou. Spojení zprostředkuje samozřejmě sonda. Co se týče tvého droudu, Louisi, můžeš ho mít. Stačí se naučit poslouchat."
Velmi podařená definice mého problému, pomyslel si Louis. Chmee řekl: "Je dobré vědět, že můžeme utéct před vlastními chybami. Mají disky nějak omezený dosah?"
"Pouze energeticky. Systém přestupných disků může absorbovat pouze omezený rozdíl kinetické energie. Jehla a přistávací modul by při vašem transportu neměly mít žádnou relativní rychlost. Měli byste se zdržovat na levoboku od Jehly."
"To nám vyhovuje."
"Ale i když přistávací modul opustíte, z Prstence se dostanete jedině s mojí pomocí. Slyšíte mě, Chmee, Louisi? Prstenec za dobu jen o něco delší, než je jeden pozemský rok, narazí do černých obdélníků."
Chmee zapnul repulzéry loutkařské výroby a zážeh z trysky na zádi posunul jejich kosmické vozidlo přes okraj obvodové stěny.
Pohyb na repulzérech, opírajících se o konstrukční materiál Prstence, byl něco docela jiného než let využívající antigravitace. Přistávací modul, odpuzovaný jak obvodovou stěnou, tak podlahou Prstence, se snášel k zemi po strmé křivce. V pětašedesáti kilometrech Chmee jejich sestup zastavil.
Louis přepnul obraz z teleskopu na jednu z obrazovek. Přistávací modul se teď vznášel jen na repulzérech, byl velmi stabilní a zcela bezhlučný. Velkou část atmosféry měl stále pod sebou. Jinými slovy, ideální teleskopický stojan.
Základna obvodové stěny byla zasazená do kamenitých jazyků tvořících její "úpatí". Louis po něm pomalu přejel teleskopem nastaveným na maximální přiblížení. Hnědá zem na sklovité šedi. Pozadí, na němž si něčeho neobvyklého snadno povšimnou.
"Co chceš vlastně najít?" zeptal se Chmee.
S vědomím, že přihlížející loutkař setrvává v domnění, že pátrají po opuštěném transmutačním zařízení, odpověděl: "Posádka kosmické lodi by z přistávací římsy prošla stěnou někde v těchto místech. Ale nic velkého, co by připomínalo rozbitý stroj, nevidím. A malé věci nás nezajímají. Nic důležitého by tu nenechali, ledaže by s tím nemohli hnout. Na druhou stranu - to by tu taky mohli nechat všechno."
Ruka na ovladači teleskopu se zastavila. "Jak si vysvětluješ tohle?"
Obrazovka ukazovala padesát kilometrů vysoký půl-kužel tisknoucí se k obvodové stěně. Vypadal jako kdyby ho stovky milionů let vyhlazoval vítr. Kolem spodní části jeho svahů se v širokých pruzích třpytil led. Hrubá vrstva jevící známky ledovcového splazu.
"Prstenec zcela zřejmě imituje topografii planet pozemského typu," komentoval obraz Chmee. "Ale tahle hora rozhodně pozemsky nevypadá."
"Přesně tak. Je neumělecká. Hory tvoří pásma a nejsou takhle pravidelné. Ale to není všechno. Prstenec je vlastně jedna velká plastika. Pamatuješ, jak jsme se s Lhářem letěli podívat na druhou stranu? Vypouklá dna moří, důlky hor, rýhy horských hřbetů, koryta řek jako žíly na vzpěračově paži? Dokonce i říční delty jsou umělé. Prstenec není dost silný, aby do něj krajina mohla modelovat sama."
"Taky v něm neprobíhají žádné tektonické procesy, když už jsme u toho."
"A v tom případě je zvláštní, že jsme si téhle hory z druhé strany, od kosmoportu, nevšimli. Já určitě ne. Ty?"
"Sletíme blíž."
Což se ukázalo značně obtížné. Čím blíže byl přistávací modul obvodové stěně, tím silnější musel být tah nukleárního motoru, aby ho udržel na místě... anebo, v případě, že byly repulzéry vypnuté, aby ho vynesl vzhůru.
Když byli od hory asi osmdesát kilometrů, objevilo se před nimi město. Ledovými krami prostupovala mohutná šedá

skaliska, z nichž některá byla pokryta bezpočtem potemnělých dveří a oken. Další přiblížení dveře rozrůznilo na balkony a markýzy a ukázalo bludiště štíhlých visutých mostů. Schody vytesané do skály, podivně se klikatící, i kilometr dlouhé. Jedny z nich vedly až k samotnému úpatí, ztrácejícímu se mezi stromy.
Z nahodilého prostoru uprostřed skalního města, tvořeného zpoloviny skalními deskami a zpoloviny věčně zmrzlou půdou, se vyklubalo veliké náměstí; davy, které se na něm tísnily, se jevily jako malé, sotva viditelné zlaté tečky. Zlatý oděv, nebo zlatá kožešina? uvažoval Louis. Na okraji náměstí stál velký balvan, otesaný do tvaru chlupaté, baculaté a bodré paviání tváře.
"Víc se nepřibližuj," varoval kzina Louis. "Kdybychom k přistání použili - a to bychom museli - nukleární rakety, jenom by se vyděsili."
Vertikální město s populací čítající odhadem deset tisíc duší. Hloubkový radar ukázal, že nesahalo ani příliš hluboko do skály. A ta skaliska, proděravělá jejich příbytky, připomínala spíše špinavou zmrzlou zem.
"Nezeptáme se jich na tu jejich podivnou horu?"
"Hrozně rád bych s nimi mluvil," odpověděl Louis s neskrývanou upřímností. "Ale podívej se na spektrograf a hloubkový radar. Neznají kovy ani plasty, natož monokrystaly. Dělá se mi zle, když si představím, z čeho jsou ty mosty. Jsou to primitivové. Určitě si myslí, že žijí v horách."
"Souhlasím s tebou. Byla by to zbytečná námaha. Kam teď? K létajícímu městu?"
"Jo, kolem slunečnic."
Po slunečním kotouči klouzal černý obdélník.
Chmee zapnul záďový motor, zvýšil rychlost na patnáct tisíc kilometrů za hodinu a motor vypnul. Jejich setrvačná rychlost jim umožní sledovat detaily a současně je během deseti hodin dopraví k cíli. Louis pozoroval ubíhající terén. Prstenec měl být v podstatě jedna velká, nekonečná zahrada. Nebyl to koneckonců žádný náhodně se rozvíjející svět, ale umělé těleso.
To, co z něj měli možnost spatřit během své první návštěvy, nemohlo být považováno za typické. Většinu času tehdy strávili mezi dvěma otvory po průniku meteoru: mezi Okem, které otvorem v podlaze Prstence vysávalo do vesmíru vzduch, a mezi nestvůrnou vybouleninou Pěsti boží. Samozřejmě že tamní ekologie musela být narušená, když Staviteli Prstence pečlivě rozvržené struktury větrných proudů vzaly za své.
Ale tady? Louis marně pátral po větrném oku - zploštělém, na boku ležícím hurikánu. Žádné díry po meteorech tu nebyly, a on měl přesto před sebou úseky pouště o velikosti Sahary, ba i větší. Na hřebenech hor, jimž větry svlékly kamenný šat, nacházel perleťový odlesk obnaženého scrithu.
Mohly být větrné proudy tak silně a tak rychle narušeny? Anebo snad měli Stavitelé Prstence zálibu v pouštích? Louise napadlo, že Centrum údržby musí být prázdné už velmi, velmi dlouho. Možná ho Halrloprillalařini lidé po zmizení Stavitelů nikdy nenašli. A že Stavitelé Prstence zmizeli, o tom Louis nepochyboval — pokud byla ovšem jeho domněnka správná.
"Chci se tři hodiny prospat," řekl Chmee. "Zvládneš řízení, kdyby k něčemu došlo?"
Louis pokrčil rameny. "Ovšem, ale co se může stát? Na protimeteorovou obranu letíme příliš nízko. I kdyby byla umístěna na obvodové stěně. Pálila by do osídlené zóny. Prostě budeme chvíli plachtit."
"Za tři hodiny mě vzbuď." Chmee sklopil své křeslo a usnul.
Louis se jal hledat rozptýlení u příďového a záďového teleskopu. Slunečnicové pole zahalila noc. Přesunul pohled vzhůru po Klenbě k bližšímu z velkých oceánů.
Tam, po rotaci od oceánu, skoro přesně uprostřed Prstence: ta monumentální imitace sopky, to byla Pěst boží, uprostřed jako povrch Marsu zbarvené pouště, která však byla větší než celý Mars. Dále k levoboku rozsáhlý záliv velkého oceánu, větší než leckterý svět.
Tam až minule došli a vrátili se nazpět.
Po modré elipse oceánu byly rozesety trsy ostrovů. Jeden osamocený kulatý ostrov barvy pouště. Další pro-tknutý kanálem. Zvláštní. Ostatní ostrovy na rozlehlém moři... tam, mapa Země: Amerika, Grónsko, Eurasie, Afrika, Austrálie, Antarktida, rozpínající se od bělostně zářícího severního pólu, přesně jako to kdysi dávno viděl v létajícím zámku.
Byly to všechno makety, zhotovené podle map skutečných planet? Prill to vědět nemohla. Mapy musely být pořízeny dlouho předtím, než se na scéně objevil její národ.
Tam někde se rozloučil s Teelou a Hledačem.
Musí být stále v téhle oblasti. Vezme-li v úvahu parametry Prstence a danou technickou úroveň, nemohli se za těch třiadvacet let dostat příliš daleko. Byli někde pětatřicet stupňů směrem vzhůru po Klenbě Prstence -třiadevadesát milionů kilometrů daleko.
Teelu ale potkat nechtěl. Už nikdy.
Tri hodiny uběhly. Louis natáhl ruku a jemně zatřásl kzinovým ramenem.
Mohutná paže vystřelila. Louis rychle ucukl, ale přece jen ne dost rychle.
Chmee zamžoural. "Louisi, takhle už mě nikdy nebuď! Nechceš si zajít do autoošetřovny?"
Vzadu na Louisově rameni zely dvě tržné rány. Cítil, jak mu látkou košile prosakuje krev. "Za chvilku. Podívej." Ukázal najedno ze souostroví - mapu Země.
Chmee zdvihl oči. "Kzin."
"Cože?"
"Mapa Kzinu. Tady, Louisi. Myslím, že jsme se mýlili, když jsme předpokládali, že to jsou miniatury. Tohle jsou mapy v měřítku jedna ku jedné."
Osm set tisíc kilometrů od Mapy Žerné byl další trs ostrovů. Stejně jako u Mapy Země, i tady "oceány" byly deformované polární projekcí, ovšem "kontinenty" nikoli. "No jo, je to Kzin," pokýval hlavou Louis. "Jak to, že jsem to

dřív nepoznal? A ten kulatý ostrov s kanálem napříč — Jinx. A ten menší, oranžově-červený, to musí být Mars."
Louisovi se zatočila hlava. Košili měl celou od krve. "Asi to necháme na později. Pomoz mi dolů."

Kapitola 9
PASTEVCI

Usnul v autoošetřovně.
Po čtyřech hodinách — s pocitem strnulosti vzadu v rameni, který mu připomínal, že není radno dotýkat se spícího kzina - usedl zpátky do křesla.
Venku byla ještě noc. Chmee měl na obrazovce velký oceán. "Jak je ti?" přivítal ho.
"Jsem uzdraven, díky moderní medicíně."
"Tvé zranění tě nijak nezneklidnilo a přitom jsi musel cítit bolest a prodělat šok."
"Hm, možná že padesátiletý Louis Wu by propadl hysterii, ale dnes, když jsem věděl, že mám pod nohama autoošetřovnu... Proč se ptáš?"
"Nejdřív mě napadlo, že musíš mít odvahu hodnou kzina, a potom, že návyk na proud otupil tvé reakce vůči všem menším podnětům."
"Prostě budeme předpokládat, že je to odvaha, jo? Zjistil jsi něco?"
"Něco ano." Chmee ukázal k obrazovce. "Země. Kzin. Jinx; dva vrcholky vyčnívající z atmosféry, jako Východní a Západní pól na Jinxu. Stejně tak mapa Marsu. Tohle je Kdat, zotročená planeta —"
"Už ne."
"Kdatlynové byli našimi otroky. Stejně tak pierinové. Tohle je, myslím, mapa jejich planety. Tady, to budeš vědět ty: je to domovská planeta trinoků?"
"Jo, a tuhletu vedle ní, myslím, osídlili také. Můžeme se zeptat Nejzadnějšího, jestli má jejich mapy."
"To není třeba."
"To je fakt. Dobrá, tak co to vlastně má být? Přehled planet pozemského typu to není. Kromě nich je tu půl tuctu dalších, které mi nic neříkají."
Chmee si odfrkl. "To snad pochopí každý hlupák, Louisi. Je to přehled potenciálních nepřátel, inteligentních či takřka inteligentních bytostí, které by se jednoho dne mohly stát pro Prstenec hrozbou. Pierinové, kzinové, marťané, lidé, trinokové."
"A jak do toho zapadá Jinx? Přece si nemohli myslet, že k nim jednoho dne dorazí banderafy na válečných lodích? Jsou velké jako dinosauři a nemají ruce. A Down má přece taky inteligentní obyvatele, tak kde je?"
"Tamhle."
"No jo. To je šílené. Groghové mi taky jako nějaká hrozba nepřipadají. Celý život sedí přilepení na jedné skále."
"Stavitelé Prstence všechny tyto rasy vyhledali a zanechali po sobě tyto jejich mapy jako poselství svým následníkům. V tom se snad shodneme. Ale planetu loutkářů nenašli."
"Uh?"
"A taky víme, že na Jinxu přistáli. Během první expedice jsme přece našli banderafí kostru."
"To je pravda," přitakal Louis. "Možná byli všude." Světlo se změnilo. Stín noci se vzdaloval. "Pomalu čas přistát."
"Co navrhuješ?"
Slunečnicové pole před nimi jiskřilo slunečním světlem. "Otoč to doleva a leť po linii terminátoru, dokud nenarazíš na normální rostlinstvo. Než vyjde slunce, měli bychom být na zemi."
Chmee obrátil modul rozmáchlým obloukem doleva. Louis natáhl ruku před sebe. "Vidíš to místo proti nám, kde se slunečnice rozrůstají po březích moře? Dostat se přes vodu jim asi dělá problémy. Slož nás na protější straně."
Přistávací modul klesl do atmosféry. Kolem trupu se vytvořil ohnivý plášť a zakryl výhled bílou glazurou. Chmee pomalu snižoval rychlost a zvolna klesal. Jako všechna moře na Prstenci, bylo i toto vytvořeno s ohledem na co nejvyšší účelnost — pobřežní linie byla značně členitá, tvořící početné zátoky a pláže, a jen mírně se svažovala do nevelké a neměnné hloubky. Koberce mořských řas a bezpočet ostrůvků a pláží s bělostným pískem. Proti rotaci se

objevila rozlehlá travnatá rovina.
Slunečnicový mor vysunul dvě ramena, aby pohltil moře, do kterého ústila řeka, klikatící se mezi slunečnicemi. Na levoboku se slunečnice tlačily ke břehu líného, bažinatého toku. Louis vnímal jeho proud, pomalý jako procesí ledovců.
Slunečnice zaregistrovaly přistávací modul.
Pod nimi vybuchla salva světla. Okno okamžitě potemnělo a posádka přistávacího modulu na okamžik oslepla.
"Klid," řekl kzin. "V téhle výšce nemůžeme do ničeho narazit."
"Ty stupidní kytky nás mají za ptáka. Už vidíš?"
"Na řízení ano."
"Tak klesni na osm kilometrů. A pryč od nich."
Po několika minutách okno znovu zprůhlednělo. Obzor za nimi žhnul světlem; slunečnice se nevzdávaly. Před nimi... hleďme... "Vesnice."
Chmee klesl níž, aby si vesnici lépe prohlédli. Tvořil ji uzavřený dvojitý prstenec chatrčí. "Mám přistát ve středu?"
"To bych nedělal. Přistán u okraje. Vědět tak, co je pole."
"Neboj se, nic nespálím."
Patnáct set metrů nad vískou zapnul Chmee nukleární pohon a modul zastavil. Dosedl do vysoké trávy pokrývající okolní rovinu. Louis si v poslední chvíli stačil všimnout, jak se tráva pohnula - tři stvoření, která vypadala jako zakrslí zelení sloni, se postavila na zadní, zdvihla krátké, zploštělé choboty, ze kterých se ozvalo varovné zatroubení, a dala se na úprk.
"Budou to pastevci," prohlásil Louis. "A my jim splašili stádo." K exodu se připojovala další zelená zvířata.
Přístroje ukazovaly pozemskou atmosféru, na čemž ovšem nebylo nic překvapivého. Navlékli si krunýře: kožovité věcičky, celkem poddajné, které však při nárazu kopí, šípu nebo kulky získaly strukturu oceli. Přibrali ještě zvukové omračující pistole, překladače a brýle. Rampa je snesla do vysoké trávy.
Chatrče stály těsně u sebe a byly spojené plotem. Slunce bylo v zenitu... jak jinak. Svítalo. Vesničané by měli pomalu vstávat. Chatrče neměly okna — až na jednu, ta byla dvakrát větší než ostatní a měla dokonce i balkon. Možná už je odtamtud někdo zahlédl.
Když se přiblížili, zjistili, že domorodci už jsou skutečně vzhůru. Převalili se přes plot jako zdivočelý roj a vysokými, pisklavými hlasy po sobě něco pokřikovali. Byli malí, rudí, měli lidské tvary a pelášili jako čerti. V rukou měli sítě a oštěpy. Louis uviděl, jak Chmee tasil omračující pistoli, a udělal totéž. Rudí humanoidi se prohnali kolem nich a pádili dál.
"To měla být urážka?" zeptal se Chmee.
"Ne, musí přece obrátit splašené stádo. Mají svoje priority. Pojďme dovnitř. Třeba někdo zůstal doma."
Zůstal. Jejich příchod sledovaly zpoza plotu houfy malých rudochů. Děti, dokonce i nemluvňata, byly hubené jako chrousti. Louis zůstal stát u plotu a usmíval se na ně. Věnovaly mu pramálo pozornosti. Většina se jich nahrnula kolem kzina.
Prostranství mezi chatrčemi vyplňovala holá zem. Kamenný kruh vyznačoval hranici vyhaslého ohniště. Z jednoho z přístřešků se rychlostí, kterou by Louis za jiných okolností definoval jako klus, vybelhal o berle jednonohý rudoch. Byl oblečený jen v kožené suknici s ozdobným šněrováním. Měl velké, odstávající uši. Jedno bylo natržené, už dlouho. A taky měl... opilované zuby? Děti se smály a výskaly. I ony, dokonce i ty nejmenší, měly opilované zuby. Kdepak. Musely jim tak růst.
U plotu se starý muž zastavil. Usmál se a něco se zeptal.
"Váš jazyk ještě neumím," řekl Louis.
Muž přikývl a máchl rukou vzhůru: pozvání?
Jedno ze starších dětí se odvážilo ke skoku. Děvčátko (děti suknice nenosily) přistálo kzinovi na rameni, pohodlně se uvelebilo v hustém kožichu a dalo se do průzkumu. Chmee zůstal bez hnutí stát. "Co mám dělat?"
"Je neozbrojená. Neříkej jí, jak jsi nebezpečný." Louis přelézal přes plot. Dědek přistoupil, aby se o něj mohl opřít. Chmee je opatrně následoval, s holčičkou omotanou kolem krku.
Louis, Chmee a jednonohý rudý mužík usedli poblíž ohniště, drobotina kolem nich. Začali plnit překladače výrazy domorodého jazyka. Pro Louise to byla běžná praxe, ale zdálo se, že pro staříka kupodivu také; nepřekvapily ho dokonce ani hlasy překladačů.
Jmenoval se Shivith Hooki-Furlaree a ještě něco. Měl vysoký, pisklavý hlas. Jeho první srozumitelná otázka zněla: "Co jíte? Nemusíte říkat."
"Já jím rostliny, věci z moře a maso upravené nad ohněm. Chmee jí maso bez ohně," odpověděl Louis, a mužíkovi to, jak se zdálo, stačilo.
"My taky jíme maso bez ohně. Chmee, jsi pro nás neobvyklý návštěvník." Shivith zaváhal. "Ale něco ti musím říct. Neděláme rishathru. Nezlob se." Při slově rishathra překladač jen zapípal.
"Co to je, rishathra?" zeptal se Chmee.
Stařík vypadal překvapeně. "Myslel jsem, že tohle slovo je všude stejné." A pustil se do vysvětlování. Ponořili se s Louisem do debaty, opisujíce neznámá slovíčka. Chmee byl nezvykle zamlklý.
Ukázalo se, že rishathra je mimodruhový sexuální styk.
Význam toho slova znali všichni a praktikovali jej mnozí. Pro některé rasy mohla být rishathra prostředkem oboustranného řízení porodnosti, pro jiné prvním krůčkem k uzavření obchodu. Pro další byla rishathra tabu. Tito rudí lidičkové žádné tabu nepotřebovali. Jednoduše rishathru nemohli provozovat. Možná za tím byly nesprávné sexuální signály; možná odlišné feromony. "Musíte přicházet opravdu zdaleka, když to neznáte," konstatoval stařík.

Louis odpověděl za sebe. Mluvil o tom, že přiletěl z hvězd za Klenbou. Ne, on ani Chmee rishathru nikdy nepraktikovali. Ačkoli - odchylky mezi lidskými rasami byly někdy dost značné. (Vzpomněl si na jednu wunderlandskou dívku, která byla o hlavu větší a sedm kil lehčí, pírko v jeho náručí.) Hovořil o různorodosti inteligentního života a způsobu života, ale tématu války a zbraní se vyhnul.
Zdejší domorodci chovali mnoho zvířat. Měli rádi rozmanitost, ale neměli rádi hlad, a chovat současně více druhů zvířat obvykle nebylo možné. Jednotlivé kmeny však se navzájem znaly a pořádaly společné trhy. Někdy si kmeny měnily celá stáda a s nimi i příslušný způsob života: vzájemná výměna chovatelských instrukcí před rozchodem mohla trvat i půl falanu. (Falan je doba deseti oběhů, deseti rotací Prstence, sedmdesát pět třicetihodinových dní.)
Nemají pastevci obavy z toho, že jsou v osadě cizinci? Shivith odpověděl, že nemají. Dva cizinci nepředstavují žádnou hrozbu.
Kdy se ostatní vrátí? V polovině dne, zněla Shivithova odpověď. Museli si pospíšit, kvůli splašenému dobytku. Jinak by zůstali, aby si s návštěvníky popovídali.
"Musíte sníst maso hned potom, co zvíře zabijete?" zeptal se Louis.
Shivith se usmál. "Ne. Půl dne klidně vydrží čerstvé. Ale den a noc — to už je příliš dlouho."
"A napadlo vás někdy —"
Chmee se najednou zvedl. Opatrně postavil děvčátko na zem a vypnul překladač. "Louisi, potřebuji pohyb a samotu. Dlouhý nedostatek pohybu ohrožuje mé duševní zdraví! Potřebuješ mě?"
"Ne. Hej -"
Chmee už byl za plotem. Ale otočil se.
"Nesvlékej si ten oblek. Z dálky nikdo nepozná, že jsi inteligentní. A nezabíjej zelené slony!"
Chmee mávl rukou a skočil do vysoké trávy. "Tvůj přítel je rychlý," řekl Shivith. "Taky bych měl jít. Mám práci."
Přežít a dostat se pryč, to byla během první návštěvy Prstence jejich hlavní starost. Až později, v bezpečí pozemského Reshtu, se přihlásilo ke slovu Louisovo svědomí. Když si vzpomněl, že zničil město.
Černé obdélníky tvořily kruh soustředný s kruhem Prstence. Bylo jich dvacet a přivrácené ke slunci je drželo neviditelné tenké vlákno, sluneční drát. Obdélníky rotovaly nadorbitální rychlostí, takže vlákno bylo stále napnuté. Jedno z vláken stálo v cestě jejich Láři, který se spáleným motorem padal ke slunci. Desítky tisíc kilometrů dlouhé vlákno se přetrhlo a jako obrovské mračno kouře dopadlo na obydlené město.
A Louis ho potřeboval, aby na něm odtáhl havarovaného Láře do volného vesmíru.
Našli koncovku drátu, připevnili ji k jejich nouzovému dopravnímu prostředku — Halrloprillalařině létající věznici - a táhli za sebou. Louis nemohl vědět, co přesně se s městem tehdy stalo, ale mohl si to domyslet. Sluneční drát byl jemný jako babí léto a pevný tak, že prořízl i obalkov. Jeho svírající se smyčky musely město rozkrájet na kamennou drť.
Tentokrát však domorodému obyvatelstvu Louisův příchod žádné utrpení nepřinese. Byl v abstinenční fázi dráťácké závislosti; proč by se nemohl zbavit i pocitu viny? První věc, kterou na Prstenci udělal — splašil stádo. A to teď hodlal napravit.
A to znamenalo tvrdou práci.
Na chvíli si udělal přestávku a vyšel nahoru do řídicí kabiny. Kzin mu dělal starosti. I lidská bytost, člověk z nížin zdoby přibližně před pěti sty lety, úspěšný muž ve středních letech, by jistě byl zcela vyveden z míry, kdyby najednou zjistil, že je mu osmnáct, v krvi mu burácí neznámý oheň a on si není jist vlastní identitou: vlasy mu houstnou, mění barvu, jizvy mizí...
Kde ho máme?
Tráva byla zvláštní. V blízkosti osady sahala až do pasu, ale směrem po rotaci viděl rozsáhlou spasenou plochu. Stádo se pod vedením rudých pastevců pohybovalo podél jejího okraje, zanechávajíc za sebou pás dokonale spasené země. Ti zelení slonečkové jsou skutečně efektivní, to se jim musí nechat. Rudí mužíci se museli zřejmě často stěhovat.
Louis postřehl v okolní trávě nějaký pohyb. Trpělivě napínal zrak, dokud se tráva znovu nepohnula... oranžová šmouha. Kzinovu kořist nepostřehl vůbec. V okolí ale nebyli žádní humanoidi, a to bylo dobře. Vrátil se zpátky k práci.
Pastevci se dostavili rovnou k hostině.
Kráčeli ve skupině a něco si povídali. Zastavili se, aby si prohlédli přistávací modul, ale drželi se od něj v uctivé vzdálenosti. Pár jich kráčelo v kruhu kolem jednoho zeleného slona. (Oběd?) Mohla to být náhoda, že do kruhu chatrčí vstoupili první muži s oštěpy.
Když uviděli Louise a Chmeeho, na jehož ramenou seděla další holčička, před nimi na čisté kůži půl tuny naporcovaného masa, překvapeně se zastavili.
Shivith návštěvníky představil stručným a výstižným popisem toho, co se od nich dozvěděl. Louis čekal, že ho budou mít za láře, ale nestalo se tak. Poznal také náčelníka: metr a čtvrt vysokou ženu jménem Ginjerofer, která se uklonila a v širokém úsměvu odhalila svůj znepokojivě ostrý chrup. Louis se pokusil poklonu opětovat.
"Shivith nám prozradil, že máte rádi různé druhy masa," pravil Louis a ukázal na hromadu, kterou přinesl z výdejny palubní kuchyně. Tři rudí mužíci obrátili zeleného sloníka o sto osmdesát stupňů, nasměrovali ho čelem k pasoucímu se stádu a násadou oštěpu ho popohnali ven. Kmen se shromáždil k obědu. Z chatrčí, o nichž si Louis myslel, že jsou prázdné, vycházeli další lidé: tucet velmi starých příslušníků kmene. Až do té doby měl Louis Shivitha za jediného starce. Nebyl zvyklý vídat lidi s vrásčitou kůží, artritickými klouby a jizvami po těle. V duchu si kladl otázku, proč se asi schovávali. Tušil však, že ve chvíli, kdy rozmlouval se Shivithem a dětmi, na něj mířily z chatrčí šípy.
Stačilo pár minut a z hromady masa zbyly jen kosti. Domorodci při jídle nemluvili. O přednostním právu nemohla být řeč. Jedli docela jako kzinové. Chmee přijal jejich nabídku, aby se k nim připojil. Snědl většinu moího masa, které rudí mužové ignorovali a raději se věnovali masu tmavému.
Louis maso přivlekl v několika várkách na jedné z velkých repulzních desek. Svaly měl od té námahy celé obolavělé.

Sledoval, jak se vesnice krmí, a měl z toho dobrý pocit. Což byl, s ohledem na skutečnost, že neměl v hlavě droud, úspěch.
Většina přítomných se po jídle vrátila k práci — ke stádu. Zůstal Shivith, Ginjerofer a několik starších. Chmee se obrátil k Louisovi. "Moa je jen syntetika nebo i živý pták? Patriarcha by takového ptáka ve svých loveckých parcích možná uvítal."
"Pták taky," odpověděl Louis. "To bylo za to splašené stádo, Ginjerofer."
"Děkujeme." Náčelnice měla bradu a ústa od krve. Její rty byly plné a ještě červenější než její kůže. "Na tu událost se stádem zapomeň. Život je víc než jen obstarávání jídla. Moc rádi vidíme někoho, kdo je jiný než my. Jsou vaše světy opravdu o tolik menší než náš? A kulaté?"
"Kulaté jako koule. Ten můj by daleko na Klenbě vypadal jako malá bílá tečka."
"Vrátíte se někdy na ta malá místa a budete o nás vyprávět?"
Překladače teď jistě krmí nahrávací média na Jehle, pomyslel si Louis. "Někdy ano."
"Chcete se ptát," konstatovala náčelnice.
"Ano. Ničí vám slunečnice pastviny?"
Pochopila, teprve když ukázal prstem. "Záře na straně po rotaci? O té nic nevíme."
"Ani vás nikdy nezajímala? Nikdy jste ji nešli prozkoumat?"
Zamračila se. "Je to tak. Naši otcové a matky říkají, že putujeme proti rotaci od doby, kdy oni byli děti. Pamatují si, že museli obejít veliké moře, ale ne moc zblízka, protože zvířata nechtěla jíst rostliny, které rostly kolem břehu. Směrem po rotaci byla už tehdy záře, ale teď je větší. A jestli jsme ji šli prozkoumat - skupina mladých ji chtěla vidět, jen tak. Potkali obry. Obři zabili jejich zvířata. Museli se rychle vrátit. Neměli maso."
"To vypadá, že se slunečnice pohybují rychleji než vy."
"Nevadí. Můžeme se pohybovat rychleji."
"Co víte o létajícím městě?"
Ginjerofer ho měla na očích celý svůj život. Byl to orientační bod stejné důležitosti jako samotná Klenba. Jeho žluté světlo bylo vidět i za temné noci. Bylo ale příliš daleko i na bajky.
"Ale slyšeli jsme příběhy z dalekých krajů, jestli je chcete slyšet. Možná jsou zkomolené. Slyšeli jsme o lidech z Rozlitých hor, kteří žijí mezi studenou bílou vrstvou a úpatím, kde je vzduch příliš hustý. Slyšeli jsme, že létají mezi Rozlitými horami. Používají nebeské saně, když nějaké seženou, ale dávno nikdo žádné nové nebeské saně nepostavil, proto už stovky roků musí používat balony. Vidí tvoje věc na dívání tak daleko?"
Louis jí nasadil přibližovací brýle a ukázal jí, jak se používají. "Proč jim říkáte Rozlité hory? Je to totéž slovo, jaké použijete, když rozlijete vodu?"
"Ano. Nevím, proč jim tak říkáme. Tvoje věc na dívání mi ukazuje jen větší hory..." Otočila se po rotaci. Brýle jí zakrývaly skoro celý obličej. "Vidím pobřeží a zář na druhé straně."
"Co ještě říkají poutníci?"
"Když se setkáme, mluvíme hlavně o tom, kde je nebezpečí. Proti rotaci žijí hloupí masojedi, kteří zabíjejí lidi. Vypadají jako my, ale jsou menší a černí a loví v noci. Potom jsou tu..." Zamračila se. "Nevíme, jestli je to pravda. Potom jsou tu ještě hloupí tvorové, kteří nutí člověka dělat s nimi rishathru, která se nedá přežít."
"Vy ale rishathru dělat nemůžete. Pro vás přece nemohou být nebezpeční."
"I s námi, říkali poutníci."
"A co nemoci? Paraziti?"
Nikdo z nich neměl tušení, co ta slova znamenají! Blechy, měchovci, komáři, uhry, sněť: nic takového na Prstenci neexistovalo. Ovšem, mělo ho to napadnout. Stavitelé Prstence je prostě s sebou nepřivezli. Přesto se neubránil údivu. Napadlo ho, jestli nemohli oni sami během první expedice přivézt na Prstenec nějakou chorobu... A odpověděl si, že nemohli. Autoošetřovna by v nich nic nebezpečného nenechala.
V tomto ohledu se jejich hostitelé podobali dnešním pozemšťanům. Umírali stářím, nikoli na nemoce.

Kapitola 10
BOŽSKÝ GAMBIT

Louis padal únavou, přestože do soumraku zbývalo ještě několik hodin.
Ginjerofer jim nabídla jednu z chatrčí, ale Chmee s Louisem dali přednost spánku v přistávacím modulu. Louis se svalil mezi spací pole ještě dříve, než Chmee stačil nastavit obranu.
Probudil se uprostřed noci. Chmee, než se uložil ke spánku, aktivoval posilovač obrazu. Krajina byla jasná, jako kdyby za okny panoval deštivý den. Sluncem osvětlené obdélníkové úseky Prstence vypadaly jako světelné stropní panely: příliš zářivé na to, aby jim člověk věnoval více než letmý pohled. Většina bližšího velkého oceánu byla ponořena do stínu.
Velké oceány ho nepřitahovaly. Byly okázalé, a to mu nesedělo. Pokud se Louis ve Stavitelích Prstence nemýlil, okázalost nebyla jejich stylem. Vyznávali jednoduchost a efektivnost, plánovali děsivě dlouho dopředu a byli to válečníci.
Prstenec byl však okázalý sám o sobě, a navíc jej nebylo možno ubránit. Proč namísto jednoho obřího nepostavili spoustu malých Prstenců? A k čemu velké oceány?
Možná byly jeho předpoklady mylné od samého začátku. To už zažil! Ale prozatím všechno svědčilo -
Zazdálo se mu, že se v trávě něco pohnulo.

Zapnul infraskener.
Zářili vlastním teplem. Byli větší než psi, něco mezi člověkem a šakalem: v tomto osvětlení nestvůrná nadpřirozená stvoření. Chvíli trvalo, než Louis ve střelecké věži lokalizoval sonické omračující dělo, a další chvíli, než ho na vetřelce otočil. Byli čtyři a pohybovali se po čtyřech.
Nedaleko chatrčí se zastavili a nějakou dobu se nehýbali. Když se znovu pohnuli, byli nahrbení pod tíhou nějakého břemene. Vypnul skener.
Ve světle Klenby se vše objasnilo: odnášeli si odpadky, zbytky nedávné hostiny. Ghoulové. Maso pro ně zřejmě ještě nebylo dost zralé.
Periferním viděním zahlédl žluté oči: Chmee byl vzhůru a ve střehu. "Prstenec je hrozně starý," řekl Louis. "Nejméně sto tisíc let."
"Proč myslíš?"
"Jeho Stavitelé by sem šakaly nepřivezli. Některá hominidní větev musela mít dost času, aby tuhle mezeru v ekologii vyplnila."
"Na to je sto tisíc let málo," namítl Chmee.
"Třeba ne. Jsem zvědavý, co dalšího sem ještě nepřivezli? Třeba takové komáry."
"Co je na tom divného, že s sebou nevzali žádná obtížná stvoření?"
"Nic. Stejně jako žraloky nebo pumy." Louis se rozesmál. "Nebo skunky. Co dál? Jedovaté hady? Savci jako hadi žít nemůžou. Pochybuji, že by nějaký savec mohl vyměšovat jed."
"Louisi, aby se hominidé vyvinuli všemi těmito směry, to by trvalo miliony let. Spíše bychom se měli zamyslet, jestli se vůbec vyvinuli na Prstenci!"
"Vyvinuli, to bych se musel mýlit úplně ve všem. A co se týče toho, jak dlouho to trvalo, to je jednoduchá matematika. Předpokládáme-li, že se začali vyvíjet před sto tisíci lety, ze základní popu...," nedopověděl.
Šakalo-hominidé, kteří se s ohledem na tíhu svého lupu značnou rychlostí vzdalovali do noci, se znenadání otočili, hodnou chvíli zůstali nehybně stát, načež zapadli do trávy a zmizeli. Infračervené senzory ukazovaly čtyři postupně slábnoucí žhnoucí tečky.
"Po rotaci máme společnost," ohlásil tiše Chmee.
Byli to obři. Velcí přibližně jako Chmee a ani v nejmenším se nesnažili skrývat. Čtyřicet bradatých obrů kráčejících nocí, jako kdyby jim patřila. Byli ozbrojení. Pohybovali se v klínové formaci, lukostřelci po stranách přední části klínu, bojovníci s meči uprostřed, v čele muž v plné zbroji. Ostatní měli na pažích a trupu silné kožené pláty. Kovové měl jen vůdce, největší z nich: třpytivé brnění s vybouleninami na loktech, kotnících prstů, ramenou, kolenou a bedrech. Vyklopeným hledím bylo vidět obrovu světlou bradu a široký nos.
"Měl jsem pravdu. Pravdu od samého začátku. Ale proč Prstenec? Proč postavili právě Prstenec? Jak si u všech rohatých představovali, že ho udrží?"
"O čem to mluvíš, Louisi?" zeptal se nechápavě Chmee a obrátil dělo směrem k obrům.
"O tom brnění. Vidíš ho? Byl jsi někdy ve Smithsonově institutu? A viděl jsi, jak vypadaly skafandry v lodi na přistávací římse?"
"Urrr... ano. Teď ale máme důležitější věci na práci."
"Ještě nestřílej. Chci vidět, jestli... to jsem si myslel. Obcházejí osadu."
"Snad nemáš ty červené trpaslíky za naše spojence? Byla to jen náhoda, že jsme potkali první právě je."
"Ale já bych řekl, že to jsou naši spojenci."
Mikrofony zachytily zapištění přerušené řevem. Lukostřelci vytáhli šípy a přiložili je k tětivám. Dvojčlenná rudá hlídka impozantní rychlostí pádila k chatrčím. Nikdo si jí nevšímal.
"Pal," řekl tiše Louis.
Šípy se zbláznily. Obři se káceli k zemi. Dva tři zelení sloni zatroubili, pokusili se postavit a znovu dosedli na zem. V boku jednoho z nich vězelo několik šípů.
"Šli po stádu," konstatoval Chmee.
"Jo. Ale zabít je nechceme, že ne? Víš co, ty zůstaň u omračujícího děla a já půjdu vyjednávat."
"Já rozkazy nepřijímám, Louisi."
"Máš lepší nápad?"
"Ne. Ale ať máme koho vyslýchat!"
Obr určený k výslechu dopadl na záda. Nebyla to brada, ale hříva, co mu rostlo na hlavě. Ze záplavy zlatých vlasů, rozlévajících se mu po tváři, hlavě a ramenou, koukaly jen dvě oči a nos. Ginjerofer si dřepla a malými dlaněmi obrovi násilím otevřela ústa. Válečník měl mohutnou čelist plnou vymletých stoliček. Jednu vedle druhé.
"Vidíš," řekla Ginjerofer. "Rostlinožrout. Chtěli zabít stádo, aby dostali jeho trávu."
Louis udiveně zakroutil hlavou. "Ve snu by mě nenapadlo, že je tu tak tvrdá konkurence."
"Nevěděli jsme to. Ale přišli ze směru po rotaci, kde naše stáda spásla trávu. Děkujeme, že jste je zabili, Louisi. Musíme uspořádat velkou hostinu."
Louisovi se zvedl žaludek. "Jen spí. A mají rozum, jako ty, jako já."
Přeměřila ho pohledem. "Jejich rozum chtěl naši záhubu."
"My je zastřelili a my tě žádáme, abys je nechala žít."
"Proč? Co by bylo s námi, kdybychom je nechali procitnout?"
To byl problém. Louis se snažil získat čas. "Když to vyřeším, necháte je žít? Nezapomeň, že to byla naše uspávači zbraň." Což mělo Ginjerofer naznačit, že Chmee ji může použít znovu.
"Poradíme se," prohlásila.

Louis čekal a přemýšlel. Čtyřicet býložravců do přistávacího modulu nijak nevecpou. Samozřejmě je mohou odzbrojit... při pohledu na meč v obrově ruce se musel ušklíbnout. Dlouhá, zahnutá čepel mohla klidně sloužit jako kosa.
Ginjerofer se vrátila. "Mohou žít, pokud už nikdy nespatříme jejich kmen. Můžeš nám to slíbit?"
"Jsi chytrá. Je pravda, že mohou mít příbuzné se mstivými zvyky. Ano, mohu ti slíbit, že jejich kmen už nikdy nespatříte."
Chmee mu zašeptal do ucha: "Louisi! To je budeš muset všechny pozabíjet!"
"Ne. Možná nás to bude stát trochu času, ale kraci, vždyť se na ně podívej! Sedláci. Nemají proti nám šanci. Přinejhorším je přinutím postavit pořádný vor a my je odtáhneme proti proudu, kam se slunečnice ještě nedostaly a kde je dostatek trávy."
"K čemu? To by znamenalo několikatýdenní zdržení!"
"Kvůli informacím." Louis se otočil zpátky ke Ginjerofer. "Chci toho v brnění a chci všechny jejich zbraně. Nesmí jim zůstat ani nůž. Co chcete, si nechtě, ale většinu chci mít na hromadě v modulu."
Vrhla nejistý pohled na ležícího obra v brnění. "Jak ho tam dostaneme?"
"Přinesu repulzní desku. Potom, až odjedeme, svážete ostatní, vysvětlíte jim, jak se věci mají, a po dvojicích je budete vypouštět na svobodu. Ve dne a po rotaci. Jestli se vrátí a zaútočí na vás holýma rukama, jsou vaši. Ale to neudělají. Beze zbraní a kolem sebe trávu na prst vysokou se budou sakra snažit, aby byli co nejrychleji doma."
"Zdá se to bezpečné," řekla Ginjerofer po chvilce uvažování. "Stane se."
"My budeme v jejich táboře, ať je kdekoli, dlouho před nimi. Budeme na ně čekat, Ginjerofer."
"Nic se jim nestane. Můj lid slovo dodrží," odvětila chladně.
Krátce po rozbřesku obr procitl.
Otevřel oči, zamrkal a zaostřil pohled na chlupatou oranžovou stěnu, žluté oči a dlouhé drápy. Ani se nepohnul, zatímco jeho oči bloudily... po zbraních jeho třiceti druhů vedle něj... po otevřených uzávěrech přechodové komory. Uviděl ubíhající krajinu a podle zvuku větru si možná domyslel jejich rychlost.
Pokusil se překulit.
Louis se ušklíbl. Seděl za řízením a sledoval vše na obrazovce napojené na skener na stropě. Obrovo brnění bylo v kolenou, patách, zápěstích a ramenou přiletováno k zemi. Vysvobodit ho mohla trocha tepla, převalování nikoli.
Obr láteřil a chrlil ze sebe hrozby. Neprosil. Louis jeho slovům nevěnoval přílišnou pozornost. Až začnou překládacímu programu palubního počítače dávat smysl, dozví se to. V současné chvíli ho více zajímal výhled na jejich tábor.
Byl od nich asi půldruhého kilometru daleko, osmdesát kilometrů od osady rudých vyznavačů masité stravy. Zpomalil. Okolní tráva pomalu dorůstala, ale za nimi, směrem k moři a slunečnicové záři za ním, zůstala po obrech rozlehlá holá pláň. Byly jich tisíce: roztroušených v trávě v širokém kruhu kolem tábora. Louis zahlédl záblesky jejich kos či mečů.
Poblíž samotného tábora nebyl nikdo. V táboře stály vozy, ale po tažných zvířatech ani stopy. Museli je táhnout sami. Anebo měli motory dochované z doby, o níž se Halrloprillalar zmiňovala jako o období úpadku měst, k němuž došlo před tisíci lety.
Nikde neviděl žádnou ústřední stavbu. Jen černou skvrnku na okně před sebou, černý čtvereček zachycující přílišné množství světla. Louis se zašklebil. Hleďme, obři zapřáhli nepřítele. ,
Obrazovka se rozsvítila a svůdný kontraalt řekl: "Louisi?"
"Ano?"
"Vracím ti droud."
Louis se otočil. Na přestupném disku ležela malá černá věcička. Louis se obrátil zpátky, jako člověk, který se obrací zády k nepříteli, ač ví, že mu zůstane v zádech.
"Chtěl bych, aby ses na něco podíval. Podél základny obvodové stěny jsou hory —"
"Riziko průzkumu neseš ty a Chmee."
"A dokážeš pochopit, že bych to riziko rád zmenšil?"
"Zajisté."
"Tak mě nech domluvit. Myslím, že bude zapotřebí ty Rozlité hory prozkoumat. Ale než se do toho pustíme, musíme o obvodové stěně vědět mnohem více než teď. Stačí když -"
"Proč jsi je nazval Rozlité hory?"
"Protože jim tak říkají domorodci. Nevím proč a oni to nevědí taky. Zajímavé, že? A zezdola nejsou vidět. Proč ne? Drtivá část Prstence je vlastně maska, maska světa, do které jsou vytvarovány hory a moře. Rozlité hory ale mají skutečný objem."
"Zajímavé, ano. K odpovědím se ale musíte dopátrat sami. Mé jméno je Nejzadnější, což je jméno všech vůdců," řekl loutkař, "protože řídí svůj národ z bezpečí, protože bezpečí je jejich výsada a povinnost, protože jejich smrt či újma na zdraví mohou být pohromou pro všechny. Louisi, přece nepracuješ s loutkářem poprvé!"
"Krucinál, chci po tobě jen, abys riskoval sondu, ne svůj drahocenný zadek! Postačí nám průběžný hologram podél obvodové stěny. Strčíš sondu do transportního vinutí a zpomalíš ji na solární orbitální rychlost. Použiješ přesně ten systém, pro jaký byl decelerátor sestrojen. Protimeteorová obrana na obvodovou stěnu nebude střílet —"
"Louisi, ty si myslíš, že dokážeš odhadnout chování zbraně naprogramované před stovkami tisíc let? Co když je obvodový dopravní systém zablokovaný? Co když je laserový zaměřovači systém poškozený?"
"A i kdyby, co tak strašného se může stát?"
"Přijdu o polovinu kapacity určené k doplňování paliva. Umístil jsem do sond přestupné disky, za filtr, kterým projde jen deuterium. Přijímač je v palivové nádrži. Abych mohl doplnit palivo, musím sondu nechat klesnout do moře. Kdybych o sondy přišel, jak se potom dostanu z Prstence? Proč bych měl něco takového riskovat?"
Louis měl co dělat, aby nevybuchl. "Jsou plné, Nejzadnější! Uvnitř v těch Rozlitých horách něco je! Těchhle padesát

šedesát kilometrů vysokých půlkuželů musí být kolem celého Prstence stovky tisíc! Jeden z nich může být řídicí a údržbové středisko... Nebo všechny. Sice si to nemyslím, ale chci mít jistotu, dříve než se k nim přiblížím. Kromě toho, Prstenec musí mít polohovací trysky a nejlepší místo k jejich instalaci je obvodová stěna. Kde jsou a proč nefungují?"
"Jsi si úplně jistý, že to musí být raketové motory? Existují přece i jiná řešení. K řízení polohy by se daly použít i gravitační generátory."
"Tomu nevěřím. Kdyby Stavitelé Prstence měli gravitační generátory, nemuseli by jej roztáčet. Všechno by bylo mnohem jednodušší."
"Tak řízení magnetických efektů, ve slunci a v podlaze Prstence."
"Hmm. Možná. Co já vím, hergot! Proto to chci zjistit!"
"Jakým právem se se mnou dohaduješ?" Nebyl to ani tak hněv jako spíše údiv. "Záleží jen na mně, jestli zůstaneš na Prstenci tak dlouho, než se začne otírat o černé obdélníky. A záleží jen na mně, jestli ještě někdy okusíš proud."
Vtom se rozvykládal překladač. "Jdi se bodnout," zamručel znechuceně Louis. Příjem z lodi se nedal vypnout ani zeslabit, ale Nejzadnější kupodivu zmlkl.
"Krotký?" vypadlo z překladače. "Protože jím rostliny, musím být krotký? Sundej ze mě brnění a utkám se s tebou nahý, ty koule oranžových chlupů. Hodila by se mi nová předložka k posteli."
"A co tohle?" zeptal se Chmee a ukázal mu své lesklé černé drápy.
"Stačí mi jedna má malá dýka proti tvým osmi. Anebo žádná, utkám se s tebou holýma rukama."
Louis se otřásal smíchy. Chopil se interkomu. "Chmee, viděl jsi někdy býčí zápasy? Tenhle musí být Patriarchou jejich rasy, je to král obrů!"
"Kdo nebo co to bylo?" zeptal se obr.
"To byl Louis." Chmee ztišil hlas. "Radím ti, abys mu projevoval náležitou úctu. Louis je... strašlivý."
To Louise trochu překvapilo. Co tohle má znamenat? Božský gambit naruby, tentokrát s Louisem Wu v roli hostující hvězdy? To by mohlo fungovat. Když se Chmee, nelítostný kzin, bude třást před Hlasem shůry...
"Králi pojídačů trav," promluvil tedy, "pověz, proč jsi napadl mé věřící?"
"Jejich zvířata pojídala naši píci," řekl obr.
"Mohli jste najít píci jinde a neriskovat můj hněv?"
Ve stádu skotu či divokých buvolů jsou samci vždycky buď dominantní, nebo submisivní. Nic mezi tím. Obr zakoulel očima, ale úniku nebylo. Když nedokázal o své dominanci přesvědčit Chmeeho, jak by mohl chtít zastrašit hlas bez těla?
"Neměli jsme na výběr. Po rotaci rostou ohnivé květiny. Na levoboku žijí Lidé Strojů. Na pravoboku je vysoký předěl holého scrithu, příliš kluzkého, aby se dal přejít. Proti rotaci je tráva a volná cesta, jen ti malí divoši, dokud jsi nepřišel ty! Jaká je tvá moc, Louisi? Jsou moji muži naživu?"
"Daroval jsem jim život. Za..." — osmdesát kilometrů běhu, o hladu a nazí — "...dva dny se s nimi opět shledáš. Ale stačí, abych kývl malíčkem, a všichni zemřete."
Obrovy oči prosebným pohledem přelétly po stropě. "Jestli dokážeš zabít ohnivé květiny, budeme tě navěky uctívat."
Louis se zamyšleně zanořil do opěradla. Tady všechna legrace končila.
Slyšel, jak se obr úpěnlivě snaží od Chmeeho o Louisovi něco dozvědět; slyšel i kzinovy bezostyšné lži. Tuhle hru hráli už kdysi. Božský gambit je udržel při životě během jejich dlouhého návratu k havarovanému Lháři; před hladem je uchránily úlitby místních obyvatel Mluvícímu-Se-Zvířaty v roli boha války. Louis si tehdy neuvědomil, že Mluvící, nyní Chmee, se v ní vyžíval.
Ano, Chmee se bavil. Ten obr prosil o pomoc. Co ale mohl proti slunečnicím dělat? A měl vůbec? Obři se proti němu prohřešili, o tom nebylo pochyb, a bohové se uměním odpouštět obvykle nevyznačují. A tak se stalo, že Louis otevřel ústa, zavřel ústa, znovu se zamyslel a nakonec řekl: "Jsou-li ti tvůj život a životy tvého lidu milé, odpověz nyní po pravdě. Jsou pro vás ohnivé květiny jedlé?"
"Ano, Louisi," odpověděl dychtivě obr. "Když není co jíst, sklízíme píci podél hranice. Za úsvitu ale musíme být daleko! Květiny nás vypátrají na kilometry daleko a spálí všechno, co se pohybuje! Otáčí se všechny najednou, vrhnou na nás záři slunce a my shoříme!"
"Ale když slunce nesvítí, můžete je jíst."
"Ano."
"Jak vanou větry v téhle oblasti?"
"Větry? .. .V těchto končinách vanou ve směru rotace. Tady všude kolem vanou jen do království ohnivých květin."
"Protože zahřívají vzduch?"
"Jsem snad bůh, abych to věděl?"
Slunečnice spotřebovaly jen nepatrnou část slunečního světla. Tím, jak fungovaly, zahřívaly vzduch kolem sebe a nad sebou, ale za jejich stříbrné květy, ke kořenům, sluneční paprsky nikdy nepronikly. Na chladné zemi se srážela rosa a poskytovala rostlinám vláhu. A stoupající horký vzduch přiváděl slunečnicím od okrajů jimi okupovaného území stálý proud vzduchu.
Rostliny spálily všechno, co se pohnulo. Přeměňovaly tak živočišné tkáně v hnojivo.
Dalo se to provést. Dalo!
"Většinu práce uděláte sami," vynesl konečný verdikt. "Kmen je tvůj a ty ho také zachráníš. Potom se vydáte směrem k umírajícím ohnivým květům. Snězte je nebo zaorejte a vysaďte místo nich něco chutnějšího, to už je vaše starost."
Louis, rozveselený kzinovým ohromením, pokračoval: "Mému věrnému rudému lidu dáte navždy pokoj!"
Obr v brnění zářil štěstím. "To je pro nás ta nejvítanější zpráva. Navždy tě budeme uctívat. Musíme stvrdit naši úmluvu rishathrou."

"Žertuješ."
"Jakže? Ne, mluvil jsem o tom už prve, ale Chmee mě nepochopil. Každá úmluva se musí stvrdit rishathrou, i ta mezi lidmi a bohy. To ale nebude problém, Chmee. Dokonce máš pro mé ženy tu správnou velikost."
"Lišíme se více, než si myslíš," řekl Chmee. Z Louisovy stropní perspektivy to vypadalo, že se Chmee před obrem obnažil. Něco jeho udivený výraz způsobit muselo. Louis zaskřípal zuby. Krucinál, hrom do toho, pomyslel si. A já už měl vymyšlenou odpověď! A teď tohle. Co mám udělat, aby —
No jo. "Stvořím pro tebe služebníka," řekl Louis. "Mám málo času, takže to bude trpaslík a nebude umět mluvit. Říkej mu Wu. Chmee, musíme se poradit."

Kapitola 11
TRAVNÍ OBŘI

Přistávací modul dosedl na zem v zlověstném kuželu bílého světla. Záře vycházela ze střechy centrální pevnůstky a trvala ještě minutu potom, co se modul přestal hýbat, pak pohasla. Po chvilce se spustila rampa, na ní král obrů v plné zbroji. Když byl na zemi, zaklonil hlavu a zařval. Jeho pokřik se musel nést mnoho kilometrů do všech stran.
K modulu se začali sbíhat obři.
Vystoupil Chmee, za ním Wu. Wu byl malý, částečně holohlavý a napohled neškodný. A samý úsměv; rozhlížel se radostně kolem, jako kdyby viděl svět poprvé...
Pevnost obrů stála o hodný kus dál. Postavená byla z hlíny a trávy, vyztužená svislými stavebními prvky. Řada slunečnic na její střeše se neklidně otáčela, jednou obracely své konkávní zrcadlovité tváře a zelená foto-syntetická kolénka k slunci, podruhé na obry sbíhající se ze všech stran.
"Co kdyby na vás nepřítel zaútočil ve dne?" chtěl vědět Chmee. "Jak se pak dostanete do pevnosti? Anebo přechováváte zbraně jinde?"
Obr chvíli zvažoval, má-li před Chmeem odhalit tajemství jejich obrany. Chmee ale sloužil Louisovi, a nebylo radno ho urazit... "Vidíš tu hromadu chrastí proti rotaci od pevností? V případě hrozícího nebezpečí strážný zpoza hromady zamává plachtou a slunečnice pro-vlhké dřevo zapálí. My potom pod ochranou kouře vejdeme do pevnosti a chopíme se zbraní." Podíval se na přistávací modul a dodal: "Nepřítel, který je natolik rychlý, že se k nám dostane dříve, než se stačíme chopit zbraní, je pro nás stejně příliš silný. Překvapit ho mohou leda slunečnice."
"Smí si Wu vybrat partnerku?"
"Má až tolik svobodné vůle? Myslel jsem, že mu nabídnu svoji ženu Reeth, která už rishathru jednou dělala. Je malá a Lidé Strojů se od Wua příliš neliší."
"To by šlo," přikývl Chmee, aniž by na Louise pohlédl. V tu chvíli už kolem nich stála asi stovka obrů. Zdálo se, že žádní další už nepřijdou. "To jsou všichni?" zeptal se kzin.
"Tito a mí bojovníci, to je můj kmen. Na stepi nás žije celkem dvacet šest kmenů. Když je příležitost, zdržujeme se pospolu, ale nikdo nemluví za všechny," odvětil král obrů.
V přibližně stovce obrů bylo osm mužů, všichni samá jizva; tři z nich fakticky mrzáci. A jediný král mezi nimi nesl stopy vrásek a šedin.
Zbytek tvořily ženy. Malé vedle mužů — měřily v průměru dva metry, plus minus deset centimetrů. Snědé, důstojné, nahé. Zlaté vlasy se jim bujně vlnily po zádech; v podstatě jeden velký, zlatý chumel. Žádná z nich na sobě neměla jedinou ozdobu. Nohy měly masité, chodidla velká a ztvrdlá. Několik žen bylo bělovlasých. Podle jejich těžkých prsou bylo možné odhadnout jejich relativní věk. Dívaly se na cizince s radostí a úžasem v očích, zatímco jim obr v brnění vyprávěl o jejich seznámení.
Chmee vypnul překladač a tiše řekl: "Jestli dáváš některé přednost před ostatními, musíš se vyjádřit teď."
"Ne, jsou všechny stejně... přitažlivé."
"Ještě stále z toho můžeme vycouvat. Musel ses zbláznit, když jsi mu něco takového slíbil!"
"Bez obav. A co ty, tebe neláká pomsta za spálený kožich?"
"Pomsta kytce? Jsi blázen! Náš čas je vzácný a oni za rok a něco budou stejně všichni mrtví - slunečnice, obři, ti mrňaví červení masožravci, všichni!"
"Já vím..."
"Kdyby to tušili, vykašlali by se ti na takovou pomoc. Jak dlouho to vůbec potrvá. Den? Měsíc? Ohrožuješ tím náš vlastní projekt!"
"Možná jsem blázen. Ale já to musím udělat, Chmee. Za celou dobu, od chvíle kdy jsme před lety opustili Prstenec, jsem neměl důvod... být na sebe hrdý. Musím si dokázat -"
"Louis vám teď potvrdí, že hrozba ohnivých květin je za námi," říkal král. "Potvrdí vám, že naše -"
Wu, jak mu kázala přirozená skromnost služebníka, ustoupil za rozložitá kzinova záda. Nikdo z obrů si nevšiml, že rozmlouvá s vlastní rukou. Z přistávacího modulu zazněl hromový, o půl minuty zpožděný, Hlas Louisův. "Slyšte, neboť přišel čas získat království ohnivých květin pro pokolení lidské. Mračno mého díla půjde před vámi. Připravte semena rostlin, jež chcete pěstovat na místech, která až doposud patřila ohnivým květinám...
S úsvitem nového dne, jen co slunce zazáří nad jejich hlavami prvním paprskem světla zpoza okraje černého obdélníku, se obři vydají na cestu.
Ve spánku se rádi dotýkali jeden druhého. Král ležel uprostřed kruhu žen, Wu na jeho okraji, jeho malá, zpola vyholená hlava spočívající na rameni jedné z žen, jeho nohy na dlouhých kostnatých nohou jednoho z mužů. Hliněná podlaha byla pokrytá lidskými těly a vlasy.

Když se probudili, ti, kteří byli nejblíže u dveří, se vymotali ze změti těl, uchopili brašny a srpovité meče a vyšli ven. Za nimi další, včetně Wua.
Venku, u vzdáleného přistávacího modulu, stál Chmee a jednoruký obr se zohyzděnou tváří. Obr se rychle rozloučil a rozběhl se k pevnosti. Uvnitř zůstali jen spící noční hlídky a některé starší ženy.
Když se Wu začal škrábat po zdi na střechu, obři údivem otevřeli pusy.
Travnato-hliněný povrch pevnosti se drolil, ale střecha byla jen tři a půl metru od země. Louis se vysoukal mezi dvě slunečnice.
Rostliny byly asi třicet centimetrů vysoké a měly sukovité zelené stonky. Každá měla jeden oválný květ se zrcadlovitým povrchem o průměru dvacet až třicet centimetrů. Ze středu květenství trčela krátká stopka zakončená tmavozelenou cibulkou. Zadní strana květu byla tuhá, protkaná rostlinnou obdobou svalových vláken. Všechny květy odrážely na Louise sluneční svit; ten byl však zatím ještě příliš slabý, než aby mu mohl ublížit.
Louis uchopil rukama tlustý stonek jedné z rostlin a jemně s ním zacloumal. Kořeny vězely hluboko ve střeše pevnosti. Takhle to nepůjde. Svlékl si košili a podržel ji mezi květem a sluncem. Zrcadlový květ zaváhal, nerozhodně se zavlnil a poskládal se kolem zelené cibulky.
Když po chvíli lezl dolů, činil to o poznání ladněji, vědom si přihlížejícího obecenstva. Provázen bílým světlem se vydal za kzinem.
"Část noci jsem strávil s jedním ze strážných," přivítal Louise Chmee.
"Dozvěděl ses něco?"
"Naprosto ti důvěřují, Louisi. Jsou hrozně naivní."
"Jako ti masožrouti. Napadlo mě, jestli to není jen zdvořilost."
"To bych neřekl. Zdejší masožravci i býložravci stále čekají, že se každým okamžikem na horizontu objeví něco nepředstavitelného. Vědí, že existují bytosti podivných tvarů a nadpřirozených schopností. Až si sám kladu otázku, na co všechno můžeme narazit. Urrr, a ještě něco, ten strážný věděl, že nepatříme k rase, která postavila Prstenec. Je ti to k něčemu?"
"Uvidíme. Ještě něco?"
"S ostatními kmeny nebudou potíže. Možná jsou jako dobytek, ale rozumu mají dost. Ti, co zůstanou na stepi, budou sbírat semena pro ty, kteří se připojí ke vpádu do teritoria slunečnic. Ženy dají na starost mladým mužům. Až vypustíš na svět své kouzlo, půjde jich za tebou asi třetina. Zbytek bude mít pro sebe dost trávy, aby se nemuseli posunovat k rudým lidem."
"Fajn."
"Ptal jsem se i na počasí."
"Výborně! A...?"
"Je to starý muž. Když byl ještě mladý a měl obě nohy — než ho něco zmrzačilo, překladač řekl: lidožravá obluda - slunce svítilo pořád stejně, a také dny byly stejně dlouhé. Teď je podle něj slunce někdy silnější, jindy slabší. Když je silné, dny se zdají kratší a naopak. A taky si pamatuje, jak to začalo. Před dvanácti falany, což je sto dvacet rotací okolních souhvězdí, nastala tma. Dva nebo tři dny vůbec nevyšlo slunce. Viděli hvězdy a pří-zračné plameny na nebi. Potom bylo dalších několik falanů všechno jako dřív. Že dny nejsou stejné, si všimli až dlouho potom. Nemají hodinky."
"To zní logicky. Až na -"
"Ta dlouhá noc, Louisi. Co ti to říká?"
Louis pokýval hlavou. "Sluneční erupce. Černé obdélníky se nějakým způsobem semkly. Možná ten drát, co je drží pohromadě, navíjí nějaká automatika."
"Výron vychýlil Prstenec mimo osu. Dny jsou stále nerovnoměrnější. Všechny rasy, s nimiž obři obchodují, jsou z toho vyděšené."
"Taky mají proč."
"Přál bych si, abychom s tím mohli něco udělat." Kzinův ocas šlehl vzduchem. "Ale my namísto toho vedeme válku se slunečnicemi. Bavil ses v noci dobře?"
"Jo."
"Tak bys měl mít úsměv od ucha k uchu."
"Jestli tě to zajímalo, měl ses dívat. Jako všichni ostatní. V té budově není jediná stěna; všichni se tlačí v jedné obrovské místnosti. V každém případě se rádi koukají."
"Nesnesl bych ten zápach."
Louis se zasmál. "Je silný, to ano. Ale není nepříjemný, jen silný. A musel jsem stát na sedátku. A ženy byly... poslušné."
"Samičky mají být poslušné."
"Ale ne lidské samičky! Ty nejsou dokonce ani hloupé. Nemohl jsem samozřejmě mluvit, ale poslouchal jsem." Louis se ukazováčkem dotkl svého ucha. "Reeth při tom organizovala uklízeči četu. Je dobrá. A měl jsi pravdu, jsou organizovaní stejně jako stádo skotu! Všechny ženy jsou manželky krále. Ostatní muži si nezasouloží, leda když král vyhlásí volno a někam si vyrazí, aby se na to nemusel koukat. Zábava končí s jeho návratem a oficiálně se nic nestalo. Všichni byli trochu rozladění kvůli tomu, že jsme ho přivezli z trestné výpravy o dva dny dřív."
"Jaké tedy mají být lidské samice?"
"Ach... to je otázka orgasmu. Samci všech savců mají orgasmus. Samice zpravidla nikoli. Lidské ženy ovšem ano. Ale ženy obrů jen... jak bych to řekl... drží, nejsou aktivní."
"Takže se ti to nelíbilo?"

"Ale jistěže líbilo. Šlo přece o sex. Ale chvilku trvá, než si člověk zvykne na to, že jsem Reeth nemohl ukojit jako ona mě, že to prostě nejde."
"Hm, je mi tě líto," pravil Chmee. A dodal: "Když si pomyslím, že má nejbližší manželka je dvě stě světelných let daleko... Co bude teď?"
"Teď počkáme na krále. Asi bude trochu malátný. Většinu noci strávil inventarizací svých žen. Abych měl o tom nějakou představu, musel mi předvést názornou ukázku. Bylo to šílené. Obstaral jich asi tucet. Snažil jsem se jako čert, abych mu stačil, ale člověku příliš nepřidá, když vidí... to snad vynechme." Louis se zašklebil.
"Louisi?"
"Mé reprodukční orgány nejsou stavěné na tyhle proporce."
"Strážce mi řekl, že samice jiných národů se před nimi chvějí hrůzou. Samci si nenechají ujít žádnou příležitost praktikovat rishathru. Nejvíce si libují v mírových konferencích. Byl rozladěný, že tě Louis neudělal jako ženu."
"Louis měl naspěch," pravil Wu a nechal se vyvézt nahoru.
Opodál od pevnosti ležela hromada posečené trávy, kterou sběrači v noci vysypali z plachet. Stráže s králem jí mezitím stačili většinu spořádat; sběrači zřejmě jedli při práci. Louis se díval, jak probuzený král doklusal k tomu, co z hromady zbylo, aby zbytek osobně dorazil.
Býložravci stráví nad jídlem příliš velkou část života, přemítal Louis. Jak si býložraví humanoidi dokážou uchovat svoji inteligenci? Chmee měl pravdu - na požírání kytek není žádné velké inteligence zapotřebí. Ale možná jí je o to více zapotřebí k tomu, aby vás nesežral někdo jiný. Anebo... aby se dostal na kobylku takové slunečnici.
Louis měl náhle pocit, že ho někdo sleduje.
Otočil se. Nikdo nikde.
Bylo by přinejmenším trapné, kdyby se král obrů dozvěděl, jak naletěl. Opomeneme-li Nejzadnějšího slídivý zrak, kromě Louise v řídicí kabině nikdo nebyl. Tak odkud se bere to mrazení v zátylku? Znovu se otočil. A co nevidí? Z přestupného disku na něj civí černá umělohmotná schránka jeho droudu.
Chvilka pod drátem, to by se teprve cítil jako bůh! A taky by všechno zmrvil! Vzpomněl si, že Chmee ho pod drátem viděl. "Jako bezvládná mořská kytka..." Otočil se zpátky.
Král obrů byl tentokrát bez brnění. Když spolu s Chmeem vešli dovnitř, kzin zdvihl ruce ke stropu, dlaněmi k sobě, a zanotoval: "Louisi." Obr následoval jeho příkladu.
"Vezmi jednu repulzní desku," nařídil Louis bez váhání. "Polož ji na zem. Dobře. Teď přines kus supravodivého tkaniva. Je v tom velkém boxu o troje dvířka níže. Výborně. Omotej ji kolem desky. Musí ji celou zakrývat, odkryté nech jen ovládání. Jak je pevná?"
"Okamžik... nožem ji přeříznu. Ale roztrhnout, to ji neroztrhnu," ohlásil Chmee.
"Dobře. Teď vezmi třicet kilometrů supravodivého drátu. Jeden konec omotej kolem repulzní desky. Pořádně ho utáhni, na hodně smyček. Nešetři. To stačí. Zbytek namotej tak, ať se nezauzluje, až se začne odvíjet. Druhý konec ať je volný. To je tvoje práce, Chmee. Králi pojídačů trav, potřebuji největší balvan, jaký uneseš. Ty jsi tady doma. Najdi ho a přines mi ho."
Král obrů vytřeštil oči... potom je sklopil k zemi a odešel. Chmee řekl: "Protiví se mi tě tak pokorně poslouchat."
"Sám sis to vymyslel, a kromě toho umíráš touhou dozvědět se, co chystám. Ale —"
"Mohl bych to z tebe dostat."
"Mám pro tebe něco lepšího. Pojď prosím tě nahoru."
Chmee vyskočil do řídicí kabiny. "Co tam vidíš?" zeptal se Louis a ukázal na přestupný disk.
Chmee uchopil droud do ruky.
"Znič to," zachrčel vyprahle Louis.
Kzin bez váhání mrštil přístrojem o stěnu. Nerozbil se. Sebral droud ze země, otevřel jej a začal do něj kuchat nožem s čepelí z obalkovu, který držel v ruce. "To už nespravíš," prohlásil, když skončil.
"To je dobře."
"Počkám dole."
"Ne, jdu s tebou. Podívám se, jak ti to jde. A dám si snídani." Jeho pocity byly rozporuplné. Rishathra nesplnila tak docela jeho očekávání a ničím nezkalená rozkoš drátu byla navždy pryč. Ale... takové sýrové fondue? Ano. A taky svoboda a hrdost. Za několik hodin vyhladí invazní armádu slunečnic a Chmee nebude stačit valit oči. On, Louis Wu, exdráťák, jehož mozek se, doufejme, nakonec přece jen neproměnil v ovesnou kaši.
Král obrů se vrátil s balvanem v náručí. Kráčel velmi pomalu. Chmee natáhl ruce, aby ho od něj převzal, když viděl, jak je velký, na okamžik zaváhal, a pak přece jen dokončil pohyb. Otočil se s břemenem v rukou a zeptal se: "Co s ním mám udělat, Louisi?" Napětí v jeho hlase bylo jedinou známkou úsilí, které musel v tu chvíli vyvíjet.
Bylo to lákavé. Ach, napadá mě toho tolik... vydrž, musím si to rozmyslet... Ale bohové neváhají a on nemohl dopustit, aby Chmee před obrem klesl s balvanem k zemi.
"Postav ho na supravodivé tkanivo a zabal ho do něj. Potom ho pořádně omotej drátem a nešetři na uzlech. Výborně, teď potřebujeme silnější drát, který vydrží nějaký ten stupeň."
"Máme Sinclairův molekulový řetězec." "Méně než třicet kilometrů. Musí být kratší než supravodič." Louis teď byl rád, že sešel s Chmeem dolů. Neuvědomil si, že supravodivý drát by repulzní desku zabalenou v supravodivém tkanivu, jakmile by nabrala výšku, nemusel udržet. Sinclairovo vlákno byla úžasná věc. To nepovolí.

Kapitola 12
SLUNEČNICE

Louis letěl vysoko a rychle. Step měla výrazně hnědý odstín: tráva spasená nejprve zelenými slony a potom obry měla problémy dorůstat. A za mořem zářila bílá linie slunečnic.
Král obrů se díval průhledným uzávěrem přechodové komory. "Možná jsem si měl vzít brnění," poznamenal.
Chmee odfrkl. "K boji proti slunečnicím? Kov se zahřívá."
"Kde jsi k tomu brnění přišel?" zeptal se Louis.
"Stavěli jsme pro Lidi Strojů cestu. Dali nám pastviny, které cesta protínala, a králi každého kmene zhotovili brnění. Ale my jsme se přesunuli dál. Byl tam špatný vzduch."
"Co na něm bylo špatného?"
"Voněl a chutnal jinak, než má, Louisi. Jako to, co Lidé Strojů někdy pijí. Tu věc, kterou nalévají i do svých strojů, čistou, s ničím nesmíchanou."
"Zaujal mě tvar tvého brnění," ozval se Chmee. "Neodpovídá tvému tělu. Proč?"
"Abych v něm budil větší strach a respekt. To jsi nepoznal?"
"Ne. Je zhotovené na rozměry těch, kdo postavili Prstenec?"
"Kdo to může vědět."
"Já," řekl Louis. Obr nervózně přejel očima po stropě.
Tráva, teď už vysoká, najednou ustoupila lesu. Slunečnicová záře sílila. Louis klesl na třicet metrů a zpomalil.
Les končil dlouhou bílou pláží. Zpomalil ještě víc, a potom zvolna klesal tak dlouho, že se přistávací modul málem proměnil ve vodní kluzák. Slunečnice o ně ztratily zájem.
Letěli dál směrem k záři na druhém břehu. Moře bylo klidné, mírně zčeřené větrem vanoucím od zádi, obloha modrá a čistá. Kolem nich se míhaly ostrovy a ostrůvky s bílými plážemi, členitými břehy a začernalými vrcholky hor. Dva z nich už byly pod anexí slunečnic.
Když byli od pobřeží osmdesát kilometrů, slunečnice o ně začaly opět jevit zájem. Louis zastavil. "Jako hnojivo jim jsme k ničemu," prohlásil. "Jsme příliš daleko a letíme příliš nízko."
"Hloupé kytky," vyprskl opovržlivě Chmee.
Král obrů byl jiného názoru. "Jsou chytré. Všechno spálí a do popela vypustí semena."
"Králi Travních obrů, nastala tvá chvíle. Vyhoď kámen přes palubu. Pozor na drát." Louis otevřel přechodovou komoru a vysunul rampu. Král obrů s balvanem vykročil do zlověstné záře. Balvan spadl do šestimetrové hloubky moře a táhl za sebou jeden černý a jeden stříbrný drát.
Ze vzdáleného břehu na ně mrkala světla reflektorů, snažících se sežehnout jejich plavidlo, ale jejich snaha netrvala dlouho. Pohyb sice registrovaly, ale na tekoucí vodu, nebo řekněme vodopád, přece pálit nebudou? Slunečnicím se nejlépe dařilo na polopouštních planetách... "Chmee, vezmi repulzní desku ven a nastav ji na, hm, dvacet osm kilometrů. Dej pozor, aby se dráty nezamotaly."
Černá pravoúhlá deska se zvedla do vzduchu, za ní černý a stříbrný drát. Vlákno Sinclairova řetězce, přestože mělo být neviditelně tenké, stříbrně zářilo a kolem vzdalující se repulzní desky se vznášela jasná svatozář. Z desky se stala černá

tečka, hůře viditelná než její aureola. Samozřejmě se stala terčem útoku světelné armády.
Supravodič vede elektrický proud bez jakéhokoli odporu. Právě tato vlastnost z něj činí průmyslový poklad. Ovšem supravodiče mají i jednu další vlastnost. Drží si stálou teplotu.
Vzduchové a prachové částečky a Sinclairovo vlákno žhnuly světlem slunečnic. Supravodivé tkanivo však zůstávalo černé. Výborně. Louis zamrkal před oslnivým světlem a podíval se dolů na hladinu. "Králi Travních obrů," řekl, "vrať se dovnitř, než přijdeš k úrazu."
V místě, kde oba dráty mizely pod hladinou, se vařila voda. Do bílé záře po rotaci vanuly cáry páry. Louis nechal modul pomalu klouzat k pravoboku. Úsek vroucí vody se rozrůstal.
Stavitelé Prstence postavili pouze dva skutečně hluboké, velké oceány, jeden naproti druhému. Všechna ostatní moře byla nejvýše osm metrů hluboká. Stavitelé, stejně jako lidé, využívali jen horní vrstvu moře. A právě na to Louis spoléhal. Mělké moře se uvede do varu snadněji.
Mračno páry právě dospělo ke břehu.
Bohové nevýskají nadšením. Což byla škoda. "Zůstaneme tak dlouho, dokud nebudeš spokojený," řekl králi obrů.
"Urrr," zamručel Chmee.
"Začínám chápat," řekl obr, "ale..."
"Mluv."
"Ohnivé květiny pálí mraky."
Louis rozpačitě polkl. "Budeme vše sledovat. Chmee, nabídni našemu hostu salát. Možná se budete chtít posilnit odděleně."
Byli osmdesát kilometrů pravobočně od zakotveného drátu, na levé straně vysokého, holého ostrova. Ostrov zakrýval polovinu záře těch slunečnic, které neupustily od snahy o kremaci jejich plavidla... většina jich však měla jiné starosti. Část soustředila své paprsky na vznášející se černý pravoúhelník, ostatní na oblak páry.
Voda už se vařila na rozloze několika čtverečních kilometrů kolem drátu a ponořené kamenné kotvy. Nad mořem se valil rozpínající se oblak páry osmdesátikilometrovou rychlostí k pobřeží, kde ho sežehl plamen. Jako ohnivá bouře se probil asi osm kilometrů do vnitrozemí a zmizel.
Louis zaměřil teleskop na pás páry. Uviděl vařící vodu. Rostliny začnou hynout. Osm kilometrů podél pobřeží byly teď rostliny bez slunce; ty okolní přitom plýtvaly svým světlem na mračno páry, místo aby jím vyráběly cukr.
Osmikilometrový pás ovšem byl jen kapkou v moři. Tohle slunečnicové pole bylo velké jako půlka běžné planety.
Uviděl něco, co ho přinutilo obrátit teleskop vzhůru.
Stříbrný drát letěl ve větru směrem po rotaci. Slunečnice propálily Sinclairův molekulový řetězec. Louis tiše zaklel. Vlákno supravodiče však bylo stále černé.
To vydrží. Určitě.
Jeho teplota v žádném bodě nepřesáhne teplotu vroucí vody. Zvýšená aktivita slunečnic na tom změní jen to, že voda bude vařit rychleji. A tohle moře bylo dost velké. Voda nemůže jen tak zmizet. Zahřejete ji a ona začne stoupat.
"Bohové si její špatně," pochvaloval si král obrů. Přežvykoval přitom bostonský hlávkový salát — dvacátý, možná třicátý. Stál vedle Chmeeho a sledoval dění venku. A stejně jako Chmee ho nijak nekomentoval.
Moře se vesele vařilo a slunečnice se dál zarytě snažily srazit z oblohy tu trochu potenciálního hnojiva, velkého černého ptáka ohrožujícího jejich existenci. Nedokázaly posoudit jeho výšku ani vzdálenost. Bránila jim v tom evoluce. Čas od času každá z nich soustředila světlo na své zelené fotosyntetické kolénko, zatímco ostatní "pálily" zuřivě dál.
"Louisi," řekl tiše Chmee. "Podívej se k ostrovu."
Po pás ve vodě nedaleko břehu tam stálo cosi velkého a černého. Něco mezi člověkem a vydrou. Stvoření trpělivě čekalo a velkýma hnědýma očima sledovalo přistávací modul.
Klidný hlas stál Louise značné úsilí. "To moře je obydlené?"
"To jsme nevěděli," odpověděl obr.
Louis se rozletěl ke břehu. Humanoid beze strachu vyčkával. Jeho tělo bylo pokryté krátkou, olejově černou srstí a mělo aerodynamický tvar: mohutná šíje, silně pokleslá ramena, rozpláclý široký nos a žádná brada.
Louis aktivoval mikrofony. "Ovládáš řeč Travních obrů?"
"Ano. Mluv pomalu. Co tady děláte?"
Louis si povzdechl. "Zahříváme moře."
Sebeovládání té bytosti bylo pozoruhodné. Představa umělého zahřátí moře ji ani v nejmenším nevyvedla z rovnováhy.
"Jak má být horké?" zeptal se tvor létajícího objektu.
"Na této straně velmi. Kolik vás je?"
"V tuto chvíli třicet čtyři," odvětil obojživelník. "Když jsme sem před jedenapadesáti falany přišli, bylo nás šestnáct. Bude horká i pravoboční strana moře?"
Louis si oddychl úlevou. V duchu už viděl hrůzný obrázek stovek tisíc uvařených lidských bytostí, které doplatily na to, že si Louis Wu hrál na boha. "Ty mi pověz. Ústí tam řeka. Jakou snesete teplotu?"
"Nějakou sneseme. A dobře se najíme; ryby mají teplo rády. Než zničíte kus něčího domova, je ale slušné se nejdříve zeptat. Proč to děláte?"
"Abychom vyhubili ohnivé květiny."
Obojživelník se zamyslel. "To je dobré. Jestli ohnivé květiny zhynou, budeme moci poslat proti proudu posla do Moře Malého Fuboobishe. Jistě nás mají už dávno za mrtvé." Po krátké odmlce dodal: "Zapomínám na slušnost. Rishathra je pro nás přijatelná, pokud udáte své pohlaví a můžete fungovat pod vodou."
Chvilku trvalo, než se Louisovi vrátil hlas. "Nikdo z nás se pod vodou nepáří."
"Ano, takových je málo," řekl obojživelník, aniž by tím byl zjevně zklamán.

"Jak jste se sem dostali?"
"Zkoumali jsme dolní tok. Rychlé proudy nás zanesly do království ohnivých květin. Nemohli jsme na břeh, na souš, a museli se nechat řekou unášet až na toto místo, které jsem nazval Tuppugopovo moře. Je to dobré místo, i když si musíte dávat pozor na ohnivé květiny. Opravdu je dokážeš mlhou zabít?"
"Myslím, že ano."
"Musím přestěhovat svůj lid," řekl obojživelník a bez jediného zašplouchnutí zmizel pod hladinou.
"Myslel jsem," poznamenal Chmee s hlavou zvrácenou ke stropu, "že ho za jeho opovážlivost ztrestáš smrtí."
"Je to jeho domov," řekl Louis a vypnul interkom. Začínal být unavený. Rozvaří někomu domov a přitom ani pořádně neví, jestli to k něčemu bude! Zatoužil po droudu. Nic jiného mu nemohlo pomoci, nic, jen bezduché uspokojení z elektrického laskání v mozku; nic jiného nedokázalo zahnat tu divokou bolest, která ho nutila zatínat ruce do opěradel křesla a kňučet jako zvíře, s křečovitě zavřenýma očima.
Nic, jen čas. A ten • ubíhal. Prokletí pomalu minulo, a on opět otevřel oči.
Neviděl ani černý drát, ani vařící se vodu. Jen obrovskou mlžnou clonu putující ve směru po rotaci, která se vzňala, jakmile dosáhla břehu, doletěla ještě patnáct kilometrů do vnitrozemí a zmizela. Zbyla jen záře slunečnic... a dvě souběžné linie na obzoru. Horní bílá, spodní černá.
Vodní pára nemůže jen tak zmizet. Zahřátá začne stoupat vzhůru a ve stratosféře se znovu srazí. Bílý okraj mračna vystavený světelnému útoku a černý stín na obrovském teritoriu armády slunečnic. To, že mračno viděl tak blízko vlastního stínu, znamenalo, že muselo být osm set až šestnáct set kilometrů daleko, a bylo už široké stovky kilometrů. Rozrůstalo se pomalu, mučivě pomalu, ale rozrůstalo.
Vzduch ve stratosféře byl tlačen ven ze středu slunečnicového pole. Část mračna se samozřejmě vyprší, ale část vodní páry se střetne s vodní párou z vařícího se moře a začne proudit dovnitř, recirkulovat.
Necítil ruce. Uvědomil si, že stále ještě křečovitě svírá opěradla křesla. Povolil prsty a zapnul interkom.
"Louis dodržel slovo," uslyšel říkat krále obrů, "ale umírající rostliny mohou být pro nás příliš daleko. Nevím."
"Strávíme zde noc," oznámil jim Louis. "Ráno budeme vědět víc."
Posadil modul na protirotační stranu ostrova. Na břehu se kupily hromady vyplavených chaluh. Chmee s králem obrů strávili asi hodinu tím, že je nosili na palubu, aby nakrmili konvertorovou kuchyň surovinami. Louis využil příležitost a zavolal na Žhavou Jehlu Pravdy.
Nejzadnější nebyl v pilotní kabině. Musel být někde ve skryté části Jehly. "Zničil jsi svůj droud," řekl Louisovi na uvítanou.
"Ano. Udělal jsi za tu dobu -"
"Mám pro tebe náhradní."
"Měj si jich třeba deset. Já končím. Chceš stále získat transmutátor Stavitelů Prstence?"
"Ovšem."
"Tak bychom měli trochu spolupracovat. Řídicí středisko Prstence někde být musí. Jestli je uvnitř některé Rozlité hory, jsou v něm zákonitě i transmutátory z lodí na přistávací římse. Než se dostaneme dovnitř, chci ale vědět o situaci co možná nejvíce."
Nejzadnější se zamyslel.
Za jeho plochými, pohybujícími se hlavami zářily impozantní budovy, široká ulice, křižovatka s přestupnými disky ztrácející se v dálce. Ulice byla plná loutkářů. Jejich spletené hřívy se skvěly rozmanitou výzdobou; zdálo se, že se všichni pohybují ve skupinách. Ve spáře mezi budovami se na proužku nebe vznášely dvě zemědělské planety, každá obklopená obíhajícími světly. V pozadí cizokrajná hudba, nebo snad konverzace milionu loutkářů, příliš vzdálená, aby slyšel jednotlivá slova.
Nejzadnější měl s sebou kousek své vzdálené civilizace: nahrávky a holostěnu, možná i vůni svého druhu vznášející se trvale ve vzduchu kolem něj. Zaoblený nábytek bez ostrých hran, o které by si mohl narazit koleno. Podivně tvarovaný důlek v podlaze - pravděpodobně postel.
"Spodní strana obvodové stěny je rovná," ozval se náhle loutkař. "Můj hloubkový radar jí nepronikne. Jednu ze sond si snad mohu dovolit riskovat. Bude i nadále sloužit jako retranslační stanice mezi Jehlou a přistávacím modulem; čím výše bude, tím lépe. Umístím ji na dopravní systém obvodové stěny."
"To bude stačit."
"Opravdu si myslíš, že údržbové centrum je -"
"Nevím, co si mám myslet. Určitě vím jen to, že tady narazíme na tolik překvapení, že o zábavu máme zaručeně postaráno. Musíme to ověřit."
"Jednoho dne se budeme muset dohodnout, kdo tuhle expedici vlastně řídí," řekl loutkař a zmizel z obrazovky.
Tu noc nevyšly hvězdy.
Ráno se rozednilo do světelného chaosu. Z řídicí kabiny bylo vidět jen beztvarou perleťovou zář: žádná obloha, žádné moře, žádné pobřeží. Louis měl sto chutí přivést Wua znovu k životu, jen aby mohl vyjít ven a ujistit se, že svět stále ještě trvá.
Namísto toho začal stoupat s modulem vzhůru. V devíti stech metrech se ukázalo slunce. Pod nimi nekonečný bílý chuchvalec, rozjasňující se směrem k porotačnímu horizontu. Mlha se roztáhla hluboko do vnitrozemí.
Repulzní deska visela na svém místě — černá tečka přímo nad jejich hlavami.
Dvě hodiny po východu slunce mlhu odvál vítr. Louis klesl na úroveň moře dříve, než její okraj dorazil k pobřeží. Pár minut nato se kolem repulzní desky utvořil zářivý nimbus.
Král obrů stál celou dobu u vzduchového uzávěru přechodové komory, hleděl ven a nepřítomně si nacpával břicho salátem. Chmee se také neozýval. Když Louis promluvil, oba otočili hlavy ke stropu.

"Bude to dobré," řekl a věřil tomu. "Zanedlouho spatříte brázdu mrtvých slunečnic vedoucí k mnohem větší zóně pod věčnou vrstvou mračen. Zasejte svá semena. Pokud chcete zbylé ohnivé květiny sníst, čiňte tak v noci z obou stran mlžného pásu. Možná bude rozumné vystavět si na některém z ostrovů základnu. Budete potřebovat čluny."
"Teď už je náš osud v našich rukou," odvětil obr. "Je dobře, že máme Lid Moře tak blízko, i když jich je zde tak málo. Můžeme s nimi obchodovat. Zajímají se o kovové nástroje. Postaví nám čluny. Bude v tom dešti růst tráva?"
"Nevím. Raději osejte i spálené ostrovy."
"Dobrá... Podobu našich hrdinů vytesáme do skály, i s několika slovy. Jsme kočovníci, sochy s sebou vozit nemůžeme. Bude to stačit?"
"Zajisté."
"Jaká je tvá podoba?"
"Jsem o něco větší než Chmee, mám vlasy dlouhé po ramena a jejich barva je stejná jako barva vašich vlasů. Masožravé zuby s tesáky. Žádné viditelné uši. Moc si s tím nelamte hlavu. Kde chceš vysadit?"
"V táboře. Vezmu několik žen a vydám se s nimi na průzkum pobřeží."
"To můžeme udělat hned."
Obr se rozesmál. "Máš naše díky, Louisi, ale mí válečníci budou mít po návratu do tábora mizernou náladu. Nazí, hladoví, poražení. Bude lepší, když mě ještě pár dní neuvidí. Já bůh nejsem. A dobrý král musí mít válečníky, kteří jsou s jeho vládou spokojeni. Nemůže o ni stále bojovat."

Druhá část

Kapitola 13
KOŘENY

Přistávací modul letěl mírně podzvukovou rychlostí ve výšce osmi kilometrů.
Dvacet tisíc kilometrů nebyla pro jejich plavidlo žádná vzdálenost. Louisova opatrnost lezla kzinovi na nervy. "Za dvě hodiny můžeme být u létajícího města! I za hodinu!"
"Jistě. To bychom se ale museli pomocí nukleárních motorů vznést nad atmosféru. Jako stoupající hvězda. Pamatuješ, jak jsme se dostali ho Halrloprillalařina létajícího vězení? Hlavou dolů a se spáleným motorem!"
Kzinův ohon nespokojeně bubnoval o opěradlo křesla. Pamatoval si to dobře.
"Proč bychom měli riskovat, že si nás všimne nějaká zapomenutá mašina? Supravodičový mor všechno nesežral."
Travnatá krajina ustoupila pravidelným vzorům polí a posléze močálovité džungli. Svislé sluneční paprsky dopadaly mezi kmeny kvetoucích stromů a vracely se k nim zpátky.
Louis se cítil skvěle. Nemínil si připouštět zbytečnost své vítězné války s armádou slunečnic. Fungovalo to. Vytyčil si cíl a díky své inteligenci a umu ho také splnil.
Bažina byla bez konce. Chmee zahlédl městečko. Ztrácelo se pod vodou a spletí větví a popínavých rostlin. Mělo zvláštní architekturu. Každá stěna, střecha, dveře byly mírně vypouklé a ulice ve středu zúžené. Dílo Halrloprillalařina lidu to jistě nebylo.
V poledne už byl přistávací modul dál, než by se Ginjerofer nebo král obrů dostali za celý život. Byl blázen, když si myslel, že by se mohl od divochů o létajícím městě něco dozvědět. Byli od něj stejně daleko jako kterákoli dvě protilehlá místa na zeměkouli.
Volal Nejzadnější.
Dnes byla jeho hříva jako duhový vír z pletenců základních barev. Za ním se podél řad s přestupnými disky zhmotňovali loutkáři, shlukovali se u výkladů, otírali se jeden o druhého bez jediného slůvka omluvy či nelibosti, pohlceni v pospolitém ševelení s převládajícími zvuky fléten a klarinetů: jazyk loutkářů. "Co jste zjistili?" zeptal se Nejzadnější.
"Moc ne," odpověděl Chmee. "Marnili jsme čas. Před sedmnácti falany - asi před třemi a půl roku - došlo k velké sluneční erupci, ale to jsme si domysleli i bez domorodců. Černé obdélníky se spojily, aby uchránily povrch Prstence. Polohovací systémy Prstence a obdélníků musí fungovat nezávisle na sobě."
"To jsme si mohli domyslet také. Nic víc?"
"Louisovo hypotetické Centrum údržby je zcela jistě mimo provoz. Tahle bažina pod námi nebyla v plánech. Řekl bych,

že se zanesla nějaká větší řeka. Žijí tady rozmanité druhy hominidů, někteří inteligentní, jiní nikoli. Po Stavitelích Prstence jsme nenašli žádné stopy, ledaže by to byli Halrloprillalařini předkové. Já se kloním k názoru, že tomu tak bylo."
Louis otevřel ústa... a sklouzl očima na své stehno, z něhož najednou ucítil pronikavou bolest. Zjistil, že se mu do něj výhružně zarývají čtyři kzinské drápy. Zavřel ústa. Chmee pokračoval: "Na žádného příslušníka Halrloprillalařiny rasy jsme nenarazili. Možná nikdy ani nebyla příliš početná. Dozvěděli jsme se však o jiné rase, o Lidu Strojů, kteří jsou možná jejími nástupci. Jdeme je hledat."
"Centrum údržby je skutečně mimo provoz," ujal se opět čile slova Nejzadnější. "Zjistil jsem velké množství informací. Vypustil jsem sondu —'
"Máš dvě," skočil mu do řeči Chmee. "Použij obě."
"Druhou si ponechám jako rezervu, prostředek k doplnění paliva. S pomocí sondy jsem odhalil tajemství Rozlitých hor. Podívejte se -"
Obrazovka vpravo teď přenášela obraz z kamery sondy. Ubíhala podél obvodové steny; minula nějaký objekt, příliš rychle, aby bylo možno rozeznat nějaké detaily, zpomalila, obrátila se a vrátila se zpátky.
"Louis mi doporučil, abych prozkoumal obvodovou stěnu. Sonda teprve začala zpomalovat, když našla tohle. Uznal jsem to za objekt hodný průzkumu."
Na obvodové stěně byla jakási boule — ne, roura — převěšená přes její okraj a vytvarovaná tak, aby přiléhala k obvodové stěně. Vyrobená byla z téhož šedivě průsvitného scrithu jako stěna. Sonda se zespodu přiblížila k jejímu čtvrt míle širokému ústí.
"Většina stavebních prvků Prstence svědčí o konstrukčně hrubém přístupu," komentoval situaci Nejzadnější. Sonda stoupala podél potrubí, přes okraj obvodové stěny, dolů po její vnější straně až do místa, kde potrubí mizelo v pěnovitém materiálu tvořícím meteorovou záštitu spodní strany Prstence.
"Rozumím," pokýval hlavou Louis. "Bylo nefunkční?"
"Ano. Pokusil jsem se to potrubí zmapovat a do jisté míry se mi to podařilo." Obraz se změnil. Ukazoval teď potemnělé kulisy rychle ubíhajícího, naruby převráceného povrchu spodní strany Prstence, viděné v infračerveném světle. Sonda urazila značnou vzdálenost od okraje, zpomalila a přiblížila se zpět k Prstenci.
Než ten meteor kdysi dopadl na Prstenec, musel nejprve přiletět z mezihvězdného prostoru. K jeho rychlosti bylo nutno připočíst rychlost rotace Prstence, tedy l 240 kilometrů ze vteřinu. Místo dopadu. Mračno plazmy vyhloubilo na rozloze čítající stovky kilometrů mořského dna nerovnoměrný žlab a ochrannou pěnu proměnilo v páru. Ve žlabu bylo vidět obří potrubí vedoucí vzhůru k mořskému dnu.
"Recyklační systém," zamručel Louis.
"Bez obrany vůči erozi," dodal loutkař, "by za několik tisíc let všechna vrchní vrstva půdy Prstence skončila v mořích. Předpokládám, že potrubí vede pokaždé ze dna moře po spodní straně Prstence, dále přes obvodovou stěnu k Rozlitým horám, kde se mořský kal ukládá. Většina vody se v nejvyšším bodě, v prostředí blízkém vakuu, vyvaří. Hora kalu postupně klesá pod svou vlastní vahou a větry a řeky odpadový materiál odplavují dále do vnitrozemí."
"Je to jen hypotéza, ale zní věrohodně. Kde je sonda teď, Nejzadnější?"
"Chci ji navést zpod Prstence zpátky do dopravního systému obvodové stěny."
"Výborně. Má sonda hloubkový radar?"
"Ano, ale s krátkým dosahem."
"Nasnímej Rozlité hory. Jsou od sebe navzájem vzdálené. .. takových třicet až padesát tisíc kilometrů, že? Takže kolem obou obvodových stěn jich bude takových přibližně tisíc. Jako úkryt pro Centrum údržby jsou ideální."
"Proč by mělo být Centrum údržby utajené?"
Chmee nezdvořile zafrkal. "Co když se vzbouří podrobené rasy? Co když dojde k invazi? Samozřejmě že Centrum údržby musí být dobře ukryté, a taky dobře opevněné. Prohledej všechny Rozlité hory."
"Dobrá. Nasnímám celý jeden oběh pravoboční obvodové stěny."
"Levoboční taky."
"A kamery nechej běžet," dodal Louis. "Zajímá nás i to, kde jsou polohovací trysky... ačkoli začínám mít dojem, že na to měli něco jiného."
Nejzadnější se vypnul z okruhu. Louis se obrátil k oknu. Všiml si toho už dříve: světlá, slabá linie vinoucí se podél okraje bažiny, příliš rovná, aby to mohla být řeka. Teď uviděl i sotva viditelnou řadu teček, táhnoucí se po obou jejích stranách. "Myslím, že se na to musíme podívat zblízka. Přistaneme?"
Byla to cesta. Z výšky tří set metrů se jevila jako hrubá kamenná komunikace, v jejímž toku plavaly bílé kameny. "Lid Strojů, předpokládám. Budeme ta vozidla sledovat?"
"Počkejme, dokud nebudeme blíže létajícímu městu."
Promarnit tuto příležitost Louisovi připadalo nesmyslné, ale bál se něco namítnout. Kzinova podrážděnost byla přímo hmatatelná.
Cesta obíhala nízko položené mokré úseky. Zdálo se, že je v dobrém stavu. Chmee pomalým letem sledoval z výšky třiceti metrů její dráhu.
Jednou proletěli kolem několika budov, z nichž největší vypadala jako chemička. Několikrát pod nimi projela jejich krabicovitá vozidla. Modulu si všimli jen jednou. Krabice zastavila, z ní se vyhrnulo několik humanoidních postav, ty chvíli pobíhaly kolem dokola, potom odněkud vytáhly předměty ve tvaru tyčí a namířily jimi na jejich přistávací modul. Vzápětí zmizely z dohledu.
Bažinatou džunglí prosvítalo cosi velkého. Bludné balvany to být nemohly. Louise napadlo, jestli to třeba nejsou obří houby. Myšlenku zavrhl v okamžiku, kdy se jedna z "hub" pohnula. Snažil se obrátit na ně Chmeeovu pozornost.

Marně.
Když se silnice přiblížila ke skalnatému horskému hřebenu, stočila se proti rotaci; propletla se soutěskou a vrátila se vpravo k okraji bažiny.
Chmee ovšem zabočil vlevo a zrychlil. Přistávací modul se na oblaku ohně mihl po levoboční straně hor, vzápětí kzin modul obrátil, zabrzdil a dosedl s ním na úpatí žulové stěny.
"Pojďme ven," řekl krátce.
Scrithová skořepina hor znemožňovala sice Nejzadnějšímu příjem, ale přesto bylo bezpečnější vyjít z modulu ven.
Byl jasný, slunný den — slunný až příliš, neboť tento oblouk Prstence se blížil svému periheliu. Vanul dusný, teplý vítr. "Louisi, ty jsi chtěl s Nejzadnějším mluvit o Stavitelích Prstence?"
"Možná. Proč ne?"
"Předpokládám, že jsme dospěli k témuž závěru."
"O tom pochybuji. Co může kzin vědět o pacích-protektorech?"
"To málo, co o nich je v záznamech Smithsonova institutu, znám do detailu. Studoval jsem výpověď Jacka Brennana, horníka z Pásma asteroidů, a holosnímky mumifikovaných ostatků bytosti jménem Phssthpok, jakož i obsah nákladního prostoru jeho lodi."
"Jak ses k tomu u čerta dostal?"
"Záleží na tom? Byl jsem diplomat. Existence páku byla po mnoho generací Patriarchovým tajemstvím, ale kzin, který se musí stýkat s lidmi, má za povinnost tyto záznamy prostudovat. Učíme se znát své nepřátele. Možná vím i o tvém původu víc než ty sám. A domnívám se, že Prstenec postavili pákové."
Šest set let před Louisovým narozením přiletěl do sluneční soustavy pak-protektor. Jednalo se o záchrannou výpravu. Právě díky Phssthpokovi se historikové prostřednictvím Jacka Brennana dozvěděli zbytek celého příběhu.
Pákové obývali planetu v galaktickém jádru. Svůj život prožívali ve třech cyklech: dítě, plodič, protektor. Dospělí jedinci - plodiči — měli jen právě tolik rozumu, aby se mohli ohánět kyjem nebo házet kamenem.
Ve středním věku, pokud se ho dožili, se u paků-plodičů rozvinul instinkt přecpávat se rostlinou zvanou Strom života. Symbiotický virus této rostliny byl spouštěcím mechanismem zásadní změny. Plodič ztratil pohlavní žlázy a zuby, jeho lebka a mozek se zvětšily, rty a dásně se spojily do tvrdého, tupého zobanu. Jeho kůže se svraštila, zesílila a ztvrdla. Zvětšily se mu klouby a jeho svaly tak získaly větší rameno síly. Ve slabinách se mu vyvinulo dvojkomorové srdce.
Phssthpok přišel po stopách koloniální lodi páku, která přistála na Zemi více než dva miliony let před ním.
Jednotlivé kolonie páku, žijící na planetách v blízkosti galaktického jádra, byly mezi sebou v nepřetržitém válečném stavu. Ty staré přecházely pravidelně pod nadvládu nové vlny koloniálních lodí. Možná právě to byl důvod, proč tato loď zakotvila tak daleko.
Pozemská kolonie byla velká a dobře vybavená, řízená bytostmi, které byly houževnatější a chytřejší než lidé. Přesto neuspěla. Půda Země sice Stromu života svědčila, avšak jeho symbiotickému viru nikoli. Protektoři vymřeli a zanechali opuštěnou populaci paků-plodičů bez ochrany, napospas osudu. Stačili ještě o sobě odeslat neveselé záznamy, které překonaly propast třiceti tisíc světelných let a dorazily až k jejich domovské planetě.
Phssthpok tyto záznamy našel v jedné starobylé knihovně. Vydal se sám, v plavidle pohybujícím se podsvětelnou rychlostí, hledat sluneční soustavu vzdálenou tisíce světelných let. K prostředkům, které daly vzniknout jeho lodi, jak rozumovým tak materiálním, Phssthpok přišel díky svému válečnému umění. Nákladní prostor jeho lodi byl doslova nacpán kořeny Stromu života, semeny a vaky s oxidem thalitým. Jeho vlastní výzkumy prokázaly totiž potřebu této speciální půdní přísady.
Snad ho i napadlo, že plodiči mohli zmutovat.
Mezi paky neměli normálně mutanti žádnou šanci na přežití. Pokud děti svým protektorským předkům nevoněly, jak měly, čekala je smrt. Phssthpok možná počítal s tím, že na rozdíl od oblasti mezi hvězdami jádra s nadměrnou hustotou kosmického záření bude mutační poměr v odlehlé oblasti galaxie mnohem příznivější. A třeba to jednoduše risknul.
Plodiči nicméně zmutovali. V Phssthpokově době se pakům-plodičům již podobali jen velmi vzdáleně. Jediné, co jim z hladu po Stromu života zůstalo, byly jisté změny středního věku, kdy se u samic zastavovala produkce vajíček a u obou pohlaví docházelo k vraštění kůže, vypadávání zubů, natékání kloubů a celkovému neklidu a nespokojenosti. Později, z důvodů absence druhého srdce, trpěli infarkty.
Nic z toho se však Phssthpok nikdy nedozvěděl. Spasitel zemřel téměř bezbolestně, v duši jen pranepatrné podezření, že z těch, které přišel spasit, se staly zrůdy, které o jeho pomoc vůbec nestojí.
Takto zněl příběh, který Jack Brennan předložil představitelům Spojených národů před svým zmizením. To už byl ale Phssthpok mrtev a pravdivost svědectví Jacka Brennana byla sporná. Snědl totiž Strom života. Stala se z něj zrůda; zejména jeho mozková schránka se nepřirozeně rozšířila a zdeformovala. Možná se i zbláznil.
Vypadalo to, jako kdyby skály někdo posypal nudlemi se špenátem. Pruhy zeleně, chomáčkovité na dotek, všude tam, kde se mezi kamení dostalo trochu hlíny. Kolem kotníků jim vířila mračna přízemního hmyzu.
"Pakové-protektoři," řekl zamyšleně Louis, "také mě to napadlo, ale nějak jsem se nemohl přinutit tomu uvěřit."
"Tvar těch skafandrů a brnění Travních obrů: humanoidní, ovšem se zvětšenými klouby a zobcovitě vysunutým obličejem. Jsou i jiné důkazy. Potkali jsme tolik hominidů, tolik různých hominidů. Musí mít společného předka — tvého předka, paka-plodiče."
"Ano. Teď už víme, jak zemřela Prill."
"Jak?"
"Životabudič byl ušitý na míru homo sapiens. Halrloprillalar ho užívat nemohla. Měla svůj vlastní preparát proti stárnutí, a ten neužívala jen její rasa, ale i další. Napadlo mě, že jej Prillini lidé mohli také vyrábět ze Stromu života."
"Proč myslíš?"

"No, protektoři přece žili tisíce let. Nějaká složka Stromu života, nebo její subkritická dávka, mohla spustit tutéž reakci u hominidů. A Nejzadnější řekl, že Prillinu zásobu preparátu někdo ukradl."
Chmee kýval hlavou. "Ano, to řekl. Jedno z vašich těžebních plavidel se dostalo k prázdné páčí lodi. Nejstarší muž v posádce v ní objevil Strom života a zešílel. Snědl ho víc, než mu dovolovaly jeho biologické možnosti, a zemřel. Ostatní členové posádky mu v tom nedokázali zabránit."
"Ano. Je tedy příliš troufalé předpokládat, že totéž se přihodilo některému laboratornímu asistentovi OSN? Prill vejde do budovy OSN a u sebe má lahvičku s přípravkem proti stárnutí. OSN chce vzorek. Nějaký hoch, který je ještě příliš mladý na svou první dávku životabudiče — čtyřicet pětačtyřicet let —ji otevře, oční kapátko v pohotovosti. Potom se nadýchne a všechno zhltne."
Kzinův ohon zasvištěl vzduchem. "Že jsem měl Halrloprillalar rád, bych tvrdit nemohl, ale spojenec, to ona byla."
"Já ji rád měl."
Vítr byl teplý a plný prachu. Louis se cítil jako štvanec. Další příležitost promluvit si mezi čtyřma očima se jim už nenaskytne. Sonda, která přenášela signály mezi modulem a Jehlou, bude zanedlouho příliš vysoko na Klenbě, aby si to mohli dovolit.
"Mohl bys kvůli mně na chvíli uvažovat jako pak, Chmee?"
"Můžu to zkusit."
"Do velkých oceánů zakomponovali formou ostrovů mapy planet. Můžeš mi říct, proč pákové, namísto aby Kzin, Down, Mars a Jinx jen zmapovali, jednoduše kziny, groghy, marťany a banderafy nevyhladili?"
"Urrr. Proč? Pákové by se podle Brennana před vyhlazením jiného druhu určitě nezastavili."
Chmee za pochodu přemílal problém v hlavě. "Možná čekali, že po nich někdo bude pátrat. Co když předtím prohráli válku, a teď čekali, že je vítězové budou pronásledovat? Tucet vypálených planet, v dosahu do dvanácti světelných let jedna od druhé, by pro paky možná byl znamením přítomnosti jiných páku."
"Hmm... možná. A teď mi pověz, proč vůbec postavili Prstenec? Jak si, u čerta, mohli myslet, že něco takového ubrání?"
"Mě osobně by něco tak zranitelného bránit ani nenapadlo. Možná se to někdy dozvíme. Taky jsem uvažoval, proč přišli pákové právě do této části vesmíru. Náhoda?"
"Ne! Taková dálka!"
"Takže?"
"Hm... Můžeme hádat. Řekněme, že nějací pákové chtěli zmizet co nejrychleji a co nejdále. Předpokládejme, že skutečně prohráli válku. Byli vykopnuti z pačího světa. Jak to provést? Jedna bezpečná cesta do ramen galaxie byla zmapovaná. První expedice, ta, která se usadila na Zemi, se dostala do její sluneční soustavy, aniž by cestou narazila na nebezpečí, se kterým by se nedokázala vypořádat. Ta, která zřejmě poslala zpátky domů svůj cestovní itinerář. A tak je poražení následovali a v bezpečné vzdálenosti od této sluneční soustavy si postavili tábor."
Chmee po chvilce uvažování řekl: "Ať už se sem dostali jakkoli, pákové byli inteligentní a bojovní xenofobové. Z čehož plyne několik věcí. Ta zbraň, která odstřelila polovinu Lháře, zbraň, kterou jste ty a Teela stále nazývali protimeteorová obrana, byla téměř jistě naprogramovaná ke střelbě na invazní loďstvo. Když dostane příležitost, bude střílet i po Žhavé Jehle Pravdy a našem modulu. Moje druhá připomínka se týká Nejzadnějšího. Nesmí se dozvědět, kdo Prstenec postavil."
Louis zakroutil hlavou. "Ti už jsou dávno pryč. Podle Brennana je jedinou starostí paka-protektora chránit své potomstvo. Nikdy by nedovolili, aby se tu vyvinuli mutanti, stejně jako by nikdy nedopustili, aby Prstenec začal klouzat k slunci."
"Louisi —"
"Vlastně museli zmizet už před stovkami tisíc let. Vezmi si tu rozmanitost hominidů, na které jsme narazili."
"Já bych řekl, že zmizeli dokonce už před miliony let. Museli se vydat na cestu brzy potom, co první loď zavolala o pomoc, a vymřít krátce nato, co stavbu dokončili. Jak jinak by se tu všechny ty druhy mohly vyvinout? Jenže -"
"Poslouchej: řekněme, že Prstenec dokončili teprve před půlmiliónem let. Dejme tomu, že čtvrt milionu let plodičům trvalo, než se tady rozšířili. Protektoři nemuseli vést žádné války, protože velikost jejich teritoria byla prakticky neomezená. Potom vymřeli."
"Na co?"
"Nedostatečná data."
"Beru. Co dál?"
"Řekněme, že protektoři vymřeli před čtvrtmilionem let. Když dáme plodičům desetinu času, jaký potřebovali lidé na Zemi ke svému vývoji, k tomu hezkou řádku prázdných míst v ekosystému, protože protektoři samozřejmě nepřivezli nic, co by plodiče mohlo ohrozit, a základní populaci řádově v bilionech...
Chápeš? Na Zemi bylo v době, kdy protektoři vymřeli, možná půl milionu plodičů. Na Prstenci měli třímilionkrát více místa a spoustu času se rozšířit dříve, než protektoři vymřeli. Vývoji mutantů nic nebránilo."
"To ale neznamená, že máš pravdu," řekl tiše Chmee. "Na jednu věc jsi zapomněl. Připusťme, že je téměř jisté, že žádní protektoři už neexistují. Téměř jisté. Co když se Nejzadnější dozví, že Prstenec byl jejich výtvorem, jejich domovem?"
"A kruci! Zdrhne. S námi nebo bez nás."
"Takže oficiálně o tajemství původu Prstence nic nevíme. Platí?"
"Jo."
"Hledáme dál Centrum údržby? Vůně Stromu života pro tebe může znamenat smrt. Jsi příliš starý, aby se z tebe mohl stát protektor."
"To bych ani nechtěl. Máme spektroskop?"
"Ano."

"Strom života potřebuje ke správnému růstu jistou půdní přísadu - oxid thalitý. Thalium musí být v galaktickém jádru přítomné v mnohem větší koncentraci než tady. Tam, kde protektoři trávili většinu času, najdeme i thalium pro Strom života. Tak najdeme Centrum údržby. Dovnitř vejdeme ve skafandrech — pokud se ovšem vůbec někdy tak daleko dostaneme."

Kapitola 14
PACH SMRTI

Jakmile se vrátili nad silnici, v kabině explodoval loutkářův hlas "...MODUL! CHMEE, LOUISI, CO PŘEDE MNOU SKRÝVÁTE? VOLÁM PŘISTÁ -"
"Přestaň! Stáhni hlasitost, krucinál, nebo nám to urve uši!"
"Slyšíte mě?"
"Slyšíme tě dobře," řekl Louis. Kzinovy vějířky uší se poskládaly těsně k hlavě. Louis si přál, aby mohl udělat totéž.
"Ty hory nás musely odříznout."
"A o čem jste spolu mluvili?"
"O vzpouře. Zavrhli jsme ji."
Chvilkové ticho; potom: "Rozumné rozhodnutí. Jak bys interpretoval tento hologram?"
Na jedné z obrazovek se ukázalo něco jako konzola trčící z obvodové stěny. Obraz byl poněkud neostrý a zvláštně nasvětlený: byl nasnímán ve vakuu, ve světle slunce a odraženém světle Prstence po pravé straně. Zdálo se, že konzola je součástí obvodové stěny, jako kdyby se scrith natáhl jako karamel. Na konzole byly vedle sebe dvě podložky nebo přípojné plošky. Víc nic. Dál už jen okraj obvodové stěny. Měřítko se nedalo odhadnout.
"Pořídila ho sonda," komentoval loutkař. "Navedl jsem ji do dopravního systému, jak jsi mi doporučil. Zrychluje proti rotaci."
"Hmm. Co bys řekl ty, Chmee?"
"Může to být polohovací tryska. Nezažehnutá." "Může. Bussardův sběrný motor se dá zkonstruovat všelijak. Nejzadnější, nějakou elektromagnetickou aktivitu jsi nezaznamenal?"
"Ne, Louisi, ta věc je zřejmě nefunkční." "Supravodičový mor k ní do vakua ale nemohl. A pokaženě také moc nevypadá. Její ovládací prvky jsou zřejmě někde jinde. Někde na povrchu. Možná by se daly opravit."
"To bys je nejdřív musel najít. V Centru údržby?" "Jo."
Cesta ubíhala mezi bažinami a kamenitým pohořím. Minuli něco, co vypadalo jako další chemička. Museli je zahlédnout; zaslechli hluboký tón, podobný mlhové siréně, následovaný výtryskem páry z něčeho, co mohl být komín. Chmee nezpomalil.
Žádné další pojízdné krabice už neviděli.
Louis zahlédl bledé skvrny pohybující se pomalu mezi stromy, hluboko v srdci močálu. Posouvaly se líně, jako mlha nad vodou nebo jako kotvící zaoceánské parníky. Daleko vpředu se jeden z těch bílých fantomů odpoutal od stromů a zamířil k silnici.
Z obřího bílého těla toho tvora vyrůstal štíhlý krk se smyslovým trsem. Čelist mělo zvíře spuštěnou jako list lopaty k zemi. Pomalu lezlo po rozčeřených břišních svalech vzhůru k cestě a nabíralo tlamou stojatou vodu a vegetaci. Bylo větší než ten největší dinosaurus.
"Banderafa," zakroutil hlavou Louis. Co tady dělá? Banderafy žijí na Jinxu. "Zpomal, Chmee, chce s námi mluvit."
"A co má být?"
"Mají výbornou paměť."

"Co si tak asi můžou pamatovat? Blátožrouti bez rukou, beze zbraní. Ne."
"Proč ne? Třeba zrovna to, kde se na Prstenci vzaly."
"To není žádná záhada. Protektoři museli do svých maket ve velkém oceánu obstarat vzorky druhů, které považovali za potenciálně nebezpečné."
Chmee si začal hrát na šéfa, a to se Louisovi nelíbilo. "O co ti jde? Mohli jsme ji aspoň vyslechnout!"
Banderafa zmizela za nimi. Chmee zavrčel: "Jsi stejný jako Piersonův loutkař, vyhýbáš se konfrontaci. Debatovat s blátožrouty a divochy. Hubit slunečnice! Nejzadnější nás na tuhle věc, která se co nevidět rozpadne, zavlekl proti naší vůli, a ty jen oddaluješ naši pomstu a hraješ si se slunečnicemi. Myslíš, že za rok někdo z místních ocení, že se tady zastavil bůh Louis, aby si trochu zaplel?"
"Kdybych mohl, zachráním je."
"Nemůžeme dělat vůbec nic. Teď hledáme ty, kteří postavili tuhle silnici. Národ příliš primitivní, než aby nás mohl ohrozit, ale dost vyspělý, aby znal odpovědi na naše otázky. Přepadneme první osamocené vozidlo."
Když odpoledne pokročilo, Louis převzal řízení.
Z bažiny se stala široká řeka stáčející se po rotaci od svého původního koryta. Primitivní silnice sledovala její tok. Původní koryto směřovalo více k levoboku, v pravidelných zákrutech, s občasnými úseky peřejí nebo vodopádů. Bylo vyschlé na troud a ústilo do stejně vyschlé pustiny. Bažina musela být kdysi mořem. Než se to ucpalo.
Louis zaváhal, ale nakonec se vydal za původním korytem.
"Časově by to vycházelo," poznamenal. "Prillini lidé se vyvíjeli dlouho potom, co Stavitelé Prstence zmizeli. Ze všech zdejších inteligentních ras byli právě oni nejambicióznější. Než neznámá nákaza zničila jejich stroje, postavili na Prstenci velkolepá města. Teď tady máme takzvaný Lid Strojů. Je možné, že se jedná o tutéž rasu. Lidé Strojů vybudovali s pomocí Travních obrů tuhle cestu. Ale až potom, co vznikla tahle mokřina. A ta se podle mě vytvořila až po úpadku Prilliny civilizace.
Takže teď bych rád našel Prillin městský lid. Když budeme mít štěstí, objevíme nějakou starou knihovnu nebo další sál s mapami."
Během první expedice narazili jen na několik málo měst. Dnes letěli už několik hodin a za celou tu dobu potkali jenom dvě věci, které stály za zmínku - skupinku stanů a písečnou bouři v dálce rovnající se velikosti kontinentu.
Létající město bylo stále před nimi, blok, který zatím ještě skrýval všechny detaily. Dvě desítky věží kolem okraje, uprostřed věže směřující k zemi.
Vyschlé řečiště končilo ve vyschlém moři. Louis křižoval třicetikilometrovým pásmem podél pobřeží. Moře mělo zvláštní dno. Bylo naprosto rovné, s výjimkou ostrovů s vlnitými okraji, které nyní jako náhorní plošiny trčely ze dna vzhůru.
"Louisi, zapni autopilota!" zavelel najednou Chmee.
"Co vidíš?"
"Bagr."
Louis usedl k teleskopu.
Považoval stroj za součást jednoho z větších ostrovů. Byl velký a nízký, diskovitého tvaru a barvy bláta. Na výšku jistě nepřesahoval hladinu někdejšího moře. Jeho bezešvá spodní hrana měla tvar čepele hoblovky na dřevo. Stroj stál poblíž jakéhosi ostrova, který vybagroval z mořského dna.
Tímto způsobem tedy Stavitelé Prstence dostávali kal do potrubního systému. Sám od sebe by do něj nenatekl; dna moří byla na Prstenci příliš mělká. "Potrubí se patrně něčím ucpalo," spekuloval Louis, "a bagr pracoval dál, dokud se neporouchal, anebo dokud ho něco, možná supravodičová epidemie, neodstřihlo od zdroje energie. Zavoláme Nejzadnějšímu?"
"Ano. Ať má radost."
Ale Nejzadnější měl pro ně zajímavější novinky.
"Sledujte," řekl. Na jedné z obrazovek jim promítl rychlý sled hologramů. Jedna konzola povytažená z obvodové stěny, na jejím konci dva toroidy. Další konzola, snímaná z větší dálky, v záběru s Rozlitou horou na úpatí obvodové stěny. Rozlitá hora byla dvakrát menší než konzola. Třetí a čtvrtá konzola, u ní jakási konstrukce. Pátá — "Počkej!" vykřikl náhle Louis. "Zpátky!"
Pátá konzola ještě okamžik svítila na obrazovce. Její konec byl docela prázdný. Nejzadnější vrátil čtvrtý hologram. Byl poněkud neostrý, protože byl snímaný ve velké rychlosti. U této konzoly stálo těžkotonážní zdvižné zařízení zakotvené do obvodové stěny: prostý termonukleární generátor, vrátek s vlastním pohonem, navíjecí buben a pod ním visící hák. Kabel, na kterém hák visel, musel být nesmírně tenký, protože nebyl vidět. Možná sluneční drát, napadlo Louise.
"Opravárenská četa při práci? Urrr. Montují polohovací trysky, nebo je odmontovávají? Kolik jich je už namontovaných?"
"To se dozvíme," odvětil Nejzadnější. "Ale obraťte svoji pozornost na jiný problém. Vzpomeňte si na toroidy kolem trupu té nepoškozené lodi. Domníváme se, že vytvářejí elektromagnetické sběrné pole pro Bussardův sběrný motor."
Chmee se zahleděl do obrazovky. "Všechny ty lodě byly stejné. Nevěděl jsem proč. Možná máš pravdu."
"Nechápu. Co —" začal Louis.
Z obrazovky na něj pohlédli dva jednoocí hadi. "Halrloprillalařini lidé vybudovali část dopravního systému, který jim skýtal nekonečný prostor ke kolonizaci a průzkumu. Proč ho nedokončili? Obvodový dopravní systém jim zpřístupnil celý Prstenec. Proč se namáhali s kolonizací vesmíru?"
Nebyl to hezký obraz, který Louisovi vyvstal před očima. Nechtělo se mu tomu uvěřit, ale zapadalo to do sebe až příliš dobře. "Protože měli zdarma motory. Odmontovali pár polohovacích trysek, vsadili je do svých lodí a sáhli ke hvězdám.

A protože se nic hrozného nestalo, odmontovali další. Jsem zvědavý kolik."
"To nám řekne sonda," loutkař se opět ujal slova. "Zdá se, že několik motorů nechali na svém místě. Proč tedy nestabilizovali Prstenec dříve, než bylo pozdě? Chmeeova otázka je namístě. Montují motory zpátky, anebo je kradou, aby je mohli dát do lodí a utéct?"
Louis se trpce zasmál. "Chápete? Pár trysek nechali tam, kam patří. Potom přišla epidemie a vyřadila drtivou část jejich techniky. Někteří zpanikařili, zmocnili se všech lodí, co byly k dispozici, a ve spěchu postavili z polohovacích trysek další. A dělají to stále. Ponechávají Prstenec svému osudu."
"Blázni," zamručel Chmee. "Způsobili si to sami."
"Myslíš? Nevím..."
"A to mě děsí," řekl loutkař. "Copak by s sebou nevzali tolik své civilizace, pokud by jim stačily možnosti? Transmutační zařízení by si odvezli určitě."
Louisovi ani nebylo do smíchu, zvláštní. Ale jakou odpověď mohl loutkáři nabídnout?
Kzin to dokázal. "Vzali by s sebou všechno, co by mohli. Všechno, co by se nacházelo v blízkosti přistávacích říms. Všechno v blízkosti obvodové stěny, v dosahu dopravního systému. Musíme hledat dál ve vnitrozemí, musíme najít Centrum údržby. Jestli tam potkáme někoho z Prilliny rasy, budou to ti, kteří se snaží Prstenec zachránit, a ne z něj utéct."
"Snad."
"Pomohlo by nám, kdybychom věděli, kdy přesně začala epidemie požírat supravodiče," opáčil Louis.
Jestli si myslel, že tím Nejzadnějšího zaskočí, mýlil se. Loutkař jen řekl: "To zřejmě zjistíte dříve než já."
"A já si myslím, že ty už to víš."
"Jestli objevíte něco nového, zavolejte mi." Hadí hlavy zmizely.
Chmee vrhl na Louise zpytavý pohled, ale neřekl nic. Louis se vrátil do pilotního křesla.
Když Chmee zahlédl město, z porotační strany se k nim právě plížila temná linie terminátoru. Letěli nad vyschlým řečištěm plným písku, levobokem od prázdného moře. Řeka se v tom místě dělila a v deltě se choulilo město.
Prillin národ rád stavěl do výšky, přestože k tomu neměl žádný zjevný důvod. Město nebylo velké, ale svého času muselo být velmi vysoké - do doby, než létající budovy roztříštily ty pod sebou. Jedna ze štíhlých létajících věží se dochovala — zabodnutá jako oštěp do nižších vrstev zástavby. Z levoboku, po vnějším okraji jednoho z ramen vyschlého toku a potom dále po mostě vyztuženém tak, že musel být dílem Lidí Strojů, vedla cesta. Lidé Halrloprillalar by jistě použili silnější materiál, anebo by ji zavěsili do vzduchu.
"To město je vydrancované," prohlásil Chmee.
"No jo, když si dal někdo práci s cestou, aby je mohl vydrancovat. Sletíme dolů?"
"Opičí zvědavost?"
"Možná. Stačí, když tu věc obletíš, ať si ji prohlédneme z větší blízkosti."
Přistávací modul přešel zprudka do volného pádu. Kzinova srst už byla téměř zcela regenerovaná. Jeho lesklý oranžový kožich Louisovi připomněl Chmeeovo navrácené mládí. Adolescence jeho povaze neprospívala. Čtyři lidsko-kzinské války plus několik incidentů..., nahlas samozřejmě neřekl nic.
Modul se zhoupl. Louis počkal, až nepříjemné přetížení pomine, a pak začal ladit obraz přenášený z vnějších kamer. Všiml si toho téměř okamžitě.
U šikmé věže parkovalo krabicovité vozidlo. Mohlo pojmout zhruba tucet pasažérů. Kapota v zadní části vozidla mohla klidně skrývat raketový motor... Tohle byl ale primitivní národ. Nedokázal odhadnout, jaký pohon používají. Ukázal rukou a řekl: "Přepadneme první osamocené vozidlo, he?"
Chmee kývl hlavou a vyrovnal modul. Louis zhodnotil situaci: Věž byla zabodnutá do hranaté budovy; prorazila střechu, tři podlaží a pravděpodobně i přízemí. Ve vzpřímené poloze ji držely obvodové stěny menší budovy. Ze dvou oken věže stoupaly nepravidelné obláčky bílé páry nebo dýmu. Před masivním vchodem nižší budovy tančily lidské postavy - tančily, nebo závodily ve sprintu. Dvě osoby tam ležely čelem k zemi. Pokud odpočívaly, byla jejich poloha poněkud nepohodlná...
Těsně předtím, než Louisovi zakryla výhled poslední zbylá stěna jedné z rozpadlých budov, pochopil, co se před ním odehrává. Bledé postavy se z rozbitých ulic hnaly ke vchodu. Z věže po nich kdosi střílel.
Modul dosedl na zem. Chmee vstal a protáhl se. "Vypadá to, že jdeme právě včas. Ti s puškami budou zřejmě Lidé Strojů. A my jim teď pomůžeme."
Znělo to rozumně. "Rozumíš střelným zbraním?" "Pokud jde o chemická střeliva, projektil z ruční zbraně krunýřem neprojde. Do věže se dostaneme na létacích pásech. A vezmeme si omračovače. Abychom nemuseli zabíjet naše budoucí spojence."
Vynořili se v hluboké noci. Mraky zatáhly oblohu, ale světelný pruh Klenby byl natolik silný, že jimi pronikl. Z levoboku mu pomáhala hvězdokupa létajícího města. Ztratit se nemohli.
Louis Wu nebyl ve své kůži. Krunýř byl příliš nepohodlný a většinu obličeje mu zakrývala kapuce. Měkké popruhy létacího pásu mu bránily zhluboka se nadechnout a nohy mu klimbaly ve vzduchu. Šlo o to, že tak jako pod drátem už mu nikdy nebude. Nic. Alespoň že se cítil relativně v bezpečí.
Visel na nebi, na očích dálkové brýle.
Útočníci nevypadali vůbec hrozivě. Byli docela nazí a neozbrojení. Jejich vlasy byly stříbrné, kůže bílá jako sníh. Byli štíhlí a krásní; dokonce i muži. A bezvousí.
Drželi se ve stínu rozvalin a po jednom nebo po dvou v nepravidelných intervalech vyráželi, kličkujíce, k širokému vchodu. Louis mezi nimi napočítal dvanáct, ne, jedenáct žen. Pět dalších leželo mrtvých na ulici. Další mohli být uvnitř budovy.

V tu chvíli obránci přestali střílet. Možná jim došlo střelivo. Střílelo se ze dvou oken věže na straně přivrácené k zemi, přibližně šest pater nad zemí. Všechna okna byla rozbitá.
Přiblížil se ke vznášející se siluetě kzina. "Vejdeme dovnitř z opačné strany, lasery na široký, slabý paprsek. Jdu první, protože jsem člověk. Dobře?"
"Dobře."
Opasky, podobně jako přistávací modul, využívaly k letu repulzní účinek scrithu. Vzadu měly pomocné raketky. Louis obletěl věž, ujistil se, že ho Chmee následuje, a vplul do okna, o němž se domníval, že je ve správné výšce.
Byl v rozlehlé prázdné místnosti. Do nosu mu vrazil pach, z něhož se mu chtělo kýchnout. Čalouněný nábytek, z něhož zbyla jen hnilobou ohlodaná kostra a dlouhý skleněný stůl — ten byl pro změnu roztříštěný. Na konci svažující se podlahy ležel beztvarý předmět, z kterého se vyklubal tlumok na záda. Takže tady byli. A ten pach -
"Kordit," řekl Chmee. "Chemické střelivo. Jestli po nás vystřelí, zakryj si oči." Přešel ke dveřím. Přitiskl se ke zdi a vzápětí dveře prudce rozrazil. Záchod, prázdný.
Větší dveře byly kvůli sklonu podlahy otevřené. Louis, v jedné ruce omračující pistoli, v druhé laserovou svítilnu, vykročil směrem k nim. Cítil, jak narůstající vzrušení zahání jeho obavy.
Za vyřezávanými dřevěnými dveřmi bylo široké, točité schodiště vedoucí dolů do tmy. Louis namířil světlo podél šroubovice zábradlí do míst, kde točité schodiště končilo v troskách. Ve světle laseru zahlédl dvouruční zbraň s ramenní opěrkou a krabici, ze které se vysypala hromádka zlatých válečků; o kus níž další zbraň; kabát s popruhy; potom další svršky a až na samém konci roztříštěného schodiště zhroucené lidské tělo — nahý muž, napohled tmavší a svalnatější než útočníci. Louisovo vzrušení se stávalo nesnesitelným. Tohle celou tu dobu potřeboval? Žádný droud s drátem — riskovat život, aby si ho mohl vážit! Upravil si pás a skočil ze zábradlí.
Padal pomalu. Na schodech nic "lidského" nebylo, jen věci: nic neříkající oblečení, zbraně, boty, ještě jeden batoh. Louis padal... a najednou věděl, že je v tom správném patře. Rychlý hmat na řízení létacího pásu ho vymrštil dveřním otvorem po stopě pachu, který voněl docela jinak než ten, který Chmee nazval korditem.
Tak tak se stačil vyhnout zdi. Už nebyl ve věži, ale stále ještě uvnitř nízké, "proražené" budovy. Upustil svítilnu. Upravil zvětšení brýlí a otočil se doprava, ke světlu.
V širokých dveřích ležela mrtvá žena: jeden z útočníků. Pod střelnou ranou v jejích prsou mokvala kaluž krve. Louis ucítil velikou lítost... a nutkání, které ho přinutilo prosvištět nad mrtvolou dveřmi ven.
Světlo Klenby zářilo i přes souvislou vrstvu mračen. Útočníci s obránci tvořili páry - štíhlé, bledé postavy spolu s menšími, tmavšími, které na sobě měly zbytky šatstva: jednu botu, pokrývku hlavy, nebo rozervanou košili. Ve zběsilé intenzitě kopulace si letícího muže ani nevšimli.
Jedna postava však s nikým spárovaná nebyla. Když se Louis ve vzduchu zastavil, natáhla ruku a jemně, beze strachu ho uchopila za kotník. Žena měla stříbrné vlasy, pergamenovou pokožku a obličej krásný tak, že se to nedalo slovy vypovědět.
Louis vypnul zdvih a klesl vedle ní. Uchopil ji do náruče. Pátravě přejela dlaněmi po jeho podivném oblečení. Louis upustil omračující pistoli a svlékl si vestu, od-pásal se — prsty ho nechtěly poslouchat — potom odložil krunýř a spodní prádlo. Bez odkladů se jí zmocnil. Jeho potřeba byla silnější než jakékoli ohledy. Byla stejně nenasytná jako on. Kromě sebe a jí nic nevnímal. Ani že ho dohonil Chmee. Pochopil to jen s obtížemi a až ve chvíli, kdy kzin praštil jeho novou lásku laserem do hlavy. Chlupatý mimozemšťan zaryl drápy do jejích stříbrných vlasů, strhl jí hlavu dozadu a odtáhl její zuby z dosahu Louisova hrdla.

Kapitola 15

LIDÉ STROJŮ

Vítr s prachem šlehal Louisovi do tváře. Těžce zvedl ruku a otevřel oči - do oslepujícího světla. Tápavě nahmatal nejprve náplast na krku a potom brýle zakrývající jeho obličej. Sundal je.
Odkulil se z té ženy a posadil se.
Zase tolik světla nebylo. Co nevidět vyjde slunce: linie terminátoru rozdělila svět na území světla a tmy. Všechno ho bolelo. Jako kdyby ho někdo zmlátil. Paradoxní bylo, že se cítil báječně. Už příliš mnoho let se uchyloval k sexu jen výjimečně. Byla to pro něj jen zástěrka, jelikož dráťáci o podobné aktivity tradičně nejeví zájem. Tentokrát se ale k tělu přidala i celá duše.
A ona? Byla vysoká asi jako on, a snad i hezká, jen poměrně robustní. Ani plochá, ani příliš vnadná, černé vlasy spletené do dlouhého copu a sanici porostlou zneklidňujícím chmýřím. Spala spánkem vyčerpaných, a to zcela zaslouženě. Stejně jako on. Vzpomínky se pomalu vracely. Jen nedávaly mnoho smyslu.
Miloval se - ne nemiloval, byl po uši zamilovaný do té bleďoučké, štíhloučké nymfy s rudými rty. Když spatřil na jejích rtech svoji krev, ucítil píchnutí na krku, přepadl ho pocit strašlivé ztráty, nic víc. Skučel zoufalstvím, když jí Chmee zkroutil hlavu, až jí praskl vaz. Bojoval, když ho odtrhl od její mrtvoly; ryčel a mlátil kolem sebe, zatímco Chmee vylovil z Louisovy vesty lékárničku, připlácí mu na krk náplast a vrátil mu soupravu zpátky do kapsy.
Potom je všechny zabil, všechny ty krásné stříbrovlasé muže a ženy, každému z nich protknul hlavu neomylnou, zářivě rubínovou jehlou svého laseru. Louis si matně vzpomínal, že se ho pokoušel zastavit a že jej kzin odmrštil na rozbitý chodník. Když se vrávoravě postavil na nohy, uviděl živého člověka. Vykročil k ní, k téhle tmavovlasé ženě, jedinému z obránců, který přežil. Padli si do náruče.
Proč to udělal? Chmee se pak snažil upoutat na sebe Louisovu pozornost... Bylo to tak? Řval jako rozlícený tygr-
"Feromony," zašeptal. "A vypadali tak bezbranně!" Stál a zděšeně se rozhlížel. Mrtvoly ležely všude kolem něj: snědé měly rány na hrdle, bílé krev na rtech a zuhelnatělé místečko ve stříbrných vlasech.
Zbraně na ně nestačily. To, co proti obráncům upíři vytáhli, bylo horší než tasp. Vypustili superstimulující oblak feromonů, lidský pachový signál sexuální připravenosti. Jednomu nebo dvěma se nejspíš nějak podařilo dostat do věže. Obránci se vyřítili ven, ve spěchu odhazujíce zbraně a šaty, vstříc náruči smrti.
Proč ale potom, když byli všichni upíři mrtví, on a tahle tmavovlasá žena... ?
Ucítil ve vlasech vítr. No ovšem. Upíři byli sice mrtví, ale on a ta tmavovláska se stále nacházeli v mračnu feromonů. Kopulovali jako dva šílenci... "Kdyby se nezvedl vítr, dělali bychom to pořád. Tak. Kde jsou, ksakru, moje věci?"
Našel krunýř a létací pás. Ze spodního prádla zbyly jen cáry. A co vesta? Všiml si, že žena má otevřené oči. Prudce se posadila, v očích děs, kterému Louis dobře rozuměl. Řekl: "Musím najít vestu. Je v ní překladač. Doufám, že tě Chmee nevyděsí dřív, než ti stačím -"
Chmee. Jak se to jevilo jemu?
Chmeeova velká tlapa dopadla Louisovi na hlavu a zvrátila ji dozadu. Louis byl k ženě přisátý tělem i myslí — přirážel a přirážel, ale jeho oči byly plné zuřivé oranžové tváře a uši zahlcené vřeštivými urážkami. Bylo to matoucí...
Chmeeho nebylo vidět. Vestu našel v mrtvých prstech jednoho z upírů. Omračující pistoli nikde neviděl. To už se ho pomalu zmocňovala úzkost. Z paměti se dralo na světlo cosi nedobrého. Doběhl na místo, kde přistávací modul dosedl na zem.
Na mohutné hromadě černé supravodivé tkaniny tam leželo kamenné těžítko, se kterým by tři muži měli co dělat. Kzinův dárek na rozloučenou. Přistávací modul nikde.
Dříve nebo později se s tím musím vyrovnat, pomyslel si Louis. Proč ne hned? Tohle kouzlo, tenhle čarodějnický fígl, jak se dostat z šoku nebo velkého zármutku, ho naučil jeden známý. Někdy to fungovalo.
Seděl na zábradlí verandy, která byla to jediné, co na pískem zaneseném chodníku zůstalo. Měl na sobě krunýř a vestu se všemi těmi kapsami. Ohradil se od velkého a liduprázdného světa šatem. Nebyl to stud. Byl to strach.
Všechny jeho ambice byly vyčerpány. Seděl a myšlenky mu bezcílně bloudily hlavou. Myslel na funkční droud vzdálený stejně jako Země od Měsíce a na dvojhlavého spojence, který na takovém místě nebude riskovat přistání jenom kvůli záchraně Louise Wu. Myslel na Stavitele Prstence a jejich idealizovanou ekologii, která s něčím, jako jsou komáři, nebo vampýři vůbec nepočítala. Rty se mu na okamžik stočily do nepatrného úsměvu, ale vzápětí se opět vyrovnaly do nicneříkajícího výrazu mrtvoly.
Věděl, kam má Chmee namířeno. Znovu se usmál, když si uvědomil, jak málo mu je to platné. Řekl mu to snad? Ale vždyť na tom nesejde. Boj o přežití, sexuální touha nebo pomsta Nejzadnějšímu, to všechno stejně Chmeeho požene jediným směrem. Otázkou bylo, zdali ho některá z těchto pohnutek přivede zpátky, aby zachránil Louise Wu?
Myslel i na to, jak málo záleží na jednom lidském životě v porovnání s biliony obyvatel Prstence odsouzených k důvěrnému setkání se sluncem.
Chmee se může vrátit, ano. Proto by měl pohnout zadkem a udělat něco, aby se dostal do létajícího města. Tam přece měli namířeno; jestli Chmeeho nějaký rozmar přiměje, aby se vrátil pro druha, který ho tak ošklivě zklamal, bude ho hledat právě tam. Může tam také získat cenné informace. Anebo... někde jednoduše dožít ten rok nebo dva, které mu zbývají. Někdy se s tím budu muset vyrovnat. Proč ne hned?
Někdo zakřičel.
Jeho černovláska, tentokrát v šortkách, košili a s batohem na zádech. V ruce u boku držela nějakou střelnou zbraň a mířila s ní na Louise. Druhou rukou něco ukázala a znovu zakřičela.
Prázdniny skončily. Louis si uvědomil, že má staženou kapuci. Jestli bude mířit na hlavu... možná by si ji ještě stihl natáhnout přes obličej, a potom už bude jedno, jestli vystřelí nebo ne. Krunýř zastaví projektily, zatímco bude utíkat.
To, co skutečně potřeboval, byl létací pás. Opravdu?

"Tak jo," řekl s úsměvem a zdvihl ruce. To, co skutečně potřeboval, byl spojenec. Jednou rukou sáhl pomalu do kapsy, vytáhl z ní překladač a připnul si ho pod krk. "Tohle za nás bude mluvit, hned jak se to něco naučí."
Pohybem ruky s puškou naznačila: Půjdeš přede mnou.
Louis došel k létacímu pásu. Pomalu se sehnul, aby ho zvedl. Zahřměl hrom. Dvacet čísel od Louisovi nohy poskočil kámen. Upustil postroj a ustoupil.
Kruci, ona nemluví! Prostě se rozhodla, že nezná její řeč a hotovo. Jak se má překladač něco naučit?
S rukama nad hlavou sledoval, jak jednou rukou prohmatává létací pás a nespouští ho přitom z mušky. Jestli se dotkne těch nesprávných tlačítek, přijde o opasek i o supravodič. Nakonec ho ale položila zpátky na zem, na okamžik se Louisovi zadívala do tváře, potom ustoupila a pokynula rukou.
Louis zdvihl pás ze země. Když ukázala směrem k vozidlu, zavrtěl hlavou a vydal se zpět na místo, kde mu Chmee zanechal přibližně akr supravodivého tkaniva zatíženého balvanem, s nímž se nedalo hnout.
Ani na chvíli ho nespouštěla z mušky. Opásal balvan a aktivoval létací pás. Objal kámen i s opaskem - z obavy, aby o něj nepřišel - a "zvedl" ho ze země. Udělal obrat o sto osmdesát stupňů a pomaličku kámen "položil" na zem.
Byl to respekt, co se jí zračilo v očích? Obdiv k technice, nebo k jeho fyzické síle? Vypnul opasek, uchopil svůj supravodivý poklad a vykročil k jejímu vozidlu. Když otevřela dvojité dveře na boku vozidla, složil dovnitř svůj náklad a rozhlédl se.
Sedadla podél tří stran; uprostřed kamínka a ve střeše poklop pro kouřovod. Za zadním sedadlem hromada zavazadel. Další sedadlo vpředu.
Vycouval ven, otočil se zpátky k věži, udělal jeden krok a pohledem ji požádal o svolení. Pochopila. Chvíli se rozmýšlela a potom ho pokynem ruky pobídla do kroku.
Mrtvoly začínaly páchnout. Napadlo ho, jestli je chce pohřbít nebo spálit. Ona ale kráčela mezi těly bez zastavení. Byl to Louis, kdo se u jedné zastavil a zabořil prsty do stříbrných vlasů jedné z žen.
Měla příliš mnoho vlasů a příliš malou lebku. Byla překrásná, ale její mozek byl menší než lidský. Povzdechl si a znovu vykročil.
Prošla za ním skořápkou spodní budovy na točité schodiště věže. Zamířil po schodech dolů. V rozvalinách přízemí ležel její mrtvý druh. Laser našel vedle něj. Když se ohlédl, spatřil v ženiných očích slzy.
Sáhl po laseru. Ozval se výstřel. Odražená střela ho pleskla do boku a on sebou v úleku trhl uvnitř chvilkově ztuhlého krunýře. Zacouval ke stěně. Žena zdvihla laser ze země.
Našla spínač a ze svítilny vyšlehl široký kužel světla. Našla i fokus. Paprsek se zúžil. Pokývala hlavou a vsunula laser do kapsy.
Na zpáteční cestě k vozidlu si Louis nedbale přetáhl kapuci přes hlavu, jako kdyby bylo slunce na něj příliš ostré.
Třeba už od něj dostala všechno, co chtěla, mohla mít málo vody, nebo se jí jednoduše nemusel líbit.
Ale nezastřelila ho. Nasedla do auta a zavřela dveře, klíčkem. Už se viděl jako trosečník bez vody a nářadí, když pokynula rukou, aby přistoupil k pravému oknu, a začala mu ukazovat, jak se auto řídí.
To byl zlom, ve který Louis doufal. Opakoval slova, která mu říkala, a přidával vlastní překlad. "Volant. Otočit. Klíček. Škrticí klapka. Zpětný chod." Gestikulace, ta jí šla. Ruka kmitající vzduchem plus prst kopírující pohyb ručičky byl "rychloměr."
Když k ní překladač začal mluvit, překvapilo ji to. Chvíli nechala jazykové lekci volný průběh. Potom otevřela dveře, přesunula se dozadu, pušku stále v pohotovosti, a řekla: "Nasedni. Budeš řídit."
Vozidlo bylo hlučné a poněkud jankovité. Všechny nerovnosti se přímo přenášely na sedadlo řidiče. Louis se postupně naučil všem prasklinám, kamení a návějím písku vyhýbat. Žena ho mlčky pozorovala. Copak v ní nebyla ani špetka zvědavosti? Potom si uvědomil, že ji ti upíři připravili o tucet druhů. Vzhledem k okolnostem si vedla obdivuhodně.
"Já jsem Valavirgillin," ozvala se po chvilce.
"Já jsem Louis Wu."
"Máš zvláštní přístroje. Překladač řeči, zvedák, nastavitelné světlo — co máš ještě?"
"Hrome! Nechal jsem tam brýle."
Vytáhla je z kapsy. "Tohle?"
Možná našla i omračující pistoli. Ale nezeptal se. "Výborně. Nasaď si je a já ti vysvětlím, jak fungují-"
Usmála se a zavrtěla hlavou. Zřejmě se bála, že ji chce nějak převézt. "Co jsi dělal ve starém městě?" zeptala se. "A kde jsi našel ty věci?"
"Jsou moje. Přivezl jsem si je s sebou z jedné daleké hvězdy."
"Nežertuj se mnou, Louisi Wu."
Podíval se na ni. "Lidé, co ta města postavili, měli také takové přístroje?"
"Měli věci, co mluví. Uměli pověsit domy do vzduchu; proč ne sebe?"
"A co můj druh? Už jsi někdy někoho takového na Prstenci viděla?"
"Vypadal jako příšera." Zrudla. "Neměla jsem čas si ho prohlédnout."
To je pravda, byla v tu chvíli smyslů zbavená. "Proč na mě míříš puškou? Poušť je nepřítelem pro tebe i pro mě. Měli bychom si pomáhat."
"Nemám důvod ti věřit. A nevím, jestli nejsi blázen. Mezi hvězdami putovali jen Budovatelé Měst."
"Mýlíš se."
Pokrčila rameny. "Musíš jet tak pomalu?"
"Potřebuji praxi."
Pomalu se do toho dostával. Silnice byla rovná, hrbolatá taky moc nebyla a v protisměru nic nejelo. Návějemi písku

projížděl na radu Valavirgillin bez brždění.
A navíc se slušnou rychlostí přibližoval svému cíli. "Co mi můžeš povědět o létajícím městě?" zeptal se.
"Nikdy jsem tam nebyla. Bydlí v něm děti Budovatelů Měst. Už nic nebudují, ani nevládnou, ale město je jejich. Takový je zvyk. Mívají mnoho návštěvníků."
"Turisté? Lidé, kteří si přijdou prohlédnout město, nic víc?"
Usmála se. "Přicházejí z různých důvodů. A musí mít pozvání. Proč to chceš vědět?"
"Musím se tam dostat. Jak daleko můžu jet s tebou?"
Tentokrát už se rozesmála. "Nemyslím si, že budeš pozván. Nejsi ani slavný, ani mocný."
"Něco vymyslím."
"Jedu ke škole v Ohybu Řeky. Musím jim říct, co se stalo."
"A co se vlastně stalo? Kde jste se tam vzali?"
Řekla mu to. Nebylo to snadné. Ve slovníku překladače byly mezery. Opisovali je tak dlouho, až se jim je podařilo vyplnit.
Lidé Strojů vládli mocné říši.
Říše se tradičně skládají z několika téměř nezávislých království, která říšskému císaři musí platit daně a řídit se jeho rozkazy v takových záležitostech, jako je válka, boj proti banditům, údržba komunikací, a někdy i oficiální náboženství. Jinak si většinou jednotlivá království rozhodují o svém osudu sama.
To vše platilo dvojnásob o Říši Strojů, kde byl, kupříkladu, způsob života masožravých pastevců v přímém rozporu s životním stylem Travního Lidu; ale kupci, kteří od masožroutů vykupovali jejich rukodělné kožené výrobky, z něj naopak těžili; a ghoulové, těm to bylo jedno. V některých oblastech hominidní rasy spolupracovaly a všechny beze zbytku umožňovaly ghoulům volný pohyb po svém území. Různé rasy dodržovaly různé zvyky, jelikož k nim byly uzpůsobeny.
Ghoul, to byl výraz, který používal Louis. Valavirgillin je nazývala Nočním Lidem. Byli to odklízeči odpadků a hrobaři, což byl také důvod, proč Valavirgillin nepohřbila své mrtvé. Ghoulové uměli mluvit. Dokázali se naučit poskytnout i poslední pomazání podle zvyklostí místního náboženství. Byli pro Lid Strojů zdrojem informací. Legenda říkala, že tutéž funkci zastávali i za dob vlády Budovatelů Měst.
Podle Valavirgillin byla Říše Strojů říší obchodníků; daně se vyměřovaly pouze tuzemským kupcům. Čím déle vyprávěla, tím více výjimek Louis nacházel. Království udržovala silnice spojující říši, pokud toho jejich obyvatelé byli schopní, což například na stromech žijící Visící Lidé nebyli. Silnice tvořily vlastně hranice mezi územími obydlenými různými druhy hominidů. Výbojné války napříč silnicemi byly zakázány, a tak se mnohokrát stalo, že jejich rozpoutání zabránila právě jen samotná existence těchto komunikací.
Říše mohla k boji s bandity a zloději povolat armádu. Z území, která zabrala jako svá obchodní střediska, se většinou staly kolonie. Protože celou říší po silnicích projížděla různá vozidla, jednotlivá království měla za povinnost destilovat a nabízet pohonné látky. Říše zakoupila doly (nuceným prodejem?), měla vlastní rudu a pronajímala právo vyrábět stroje podle říšských norem.
Pro kupce existovaly školy. Valavirgillin a její druhové byli žáci, kteří se spolu s učitelem ze školy v Ohybu Řeky vydali na exkurzi do obchodního centra na hranici s džunglí — územím Visícího Lidu, brachiatorů, domyslel si Louis, kteří platili ořechy a sušeným ovocem, a s územím Pastevců, masožravců, obchodujících s koženým zbožím a rukodělnými výrobky. (Ne, nejsou malí a červení, to je zas jiné plemeno.) Cestou si udělali výlet do starobylého pouštního města. Že narazí na upíry, je ani nenapadlo. Kde by upíři přišli na poušti k vodě? Jak by se tam dostali? Vždyť už skoro vyhynuli, zůstali jen — •
"Jen? Pokračuj."
Valavirgillin opět zrudla ve tváři. "Někteří starší lidé chovají bezzubé upíry za účelem... rishathry. Tak se to možná stalo. Možná se nějaký párek, nebo březí samička, dostal na svobodu."
"To je nechutné, Val!"
"Ano, je," přisvědčila odměřeně. "Nikdy jsem neslyšela, že by někdo veřejně připustil, že chová upíry. Tam, odkud pocházíš ty, nedělá nikdo nic takového, co ostatním připadá nemravné?"
Její slova ťala do živého. "Někdy ti povykládám o závislosti na proudu. Teď ne."
Chvíli ho upřeně sledovala. Pušku nepouštěla z ruky. Navzdory krátkým vouskům podél čelistí vypadala dostatečně lidsky... jen trochu robustně. Měla hranatou tvář, ze které se Louisovi nedařilo nic vyčíst. Dalo se to čekat; lidská tvář se vyvinula coby signální zařízeni a Valina evoluce se ubírala jiným směrem než jeho.
"Co chceš dělat?" zeptal se.
"Musím nahlásit úmrtí... a odevzdat artefakty z pouštního města. Za artefakty po Budovatelích Měst bývá odměna, ale odevzdat se musí."
"Říkám ti znovu, že tyhle věci jsou moje."
"Jeď."
Písek začínaly přerušovat občasné plochy zeleně. Slunce se dotkl okraj černého obdélníku a Valavirgillin mu přikázala, aby zastavil. Uvítal to. Souboj s nerovnou silnicí a nekonečné usměrňování vozidla ho dost vyčerpaly.
"Teď — večeři."
Na mezery ve slovníku překladače už byli zvyklí. "Co myslíš."
"Zahřívat jídlo tak dlouho, až se dá jíst. Louisi, umíš —?"
"Vařit." Třeníprosté pánve a mikrovlnné trouby se od ní pravděpodobně nedočká. Stejně jako odměrných šálků, rafinovaného cukru, másla nebo koření, které by mu něco říkalo -
"Ne."

"Tak budu vařit já. Připrav oheň. Co jíš?"
"Maso, některé rostliny, ovoce, vejce, ryby. Ovoce nevařené."
"Jako my, až na ryby. Dobře. Vystup a čekej."
Zamkla se v autě a přesunula se dozadu. Louis si protáhl ztuhlé svaly. Slunce se proměnilo v zářící lunetu, do které nicméně nebylo stále ještě radno pohlédnout. Poušť znatelně potemněla. Proti rotaci zářil široký pruh světa. Kolem sebe měl Louis nahnědlý křovinný porost a několik vysokých, suchých stromů. Jeden z nich byl úplně bílý.
Valavirgillin vylezla z auta a hodila Louisovi k nohám nějaký těžký předmět. "Nasekej dřevo a rozdělej oheň!"
Louis uchopil tu věc do ruky: kus dřeva s hrubým železným klínem na konci. "Nerad se tak hloupě ptám, ale co to je?"
Vysvětlila mu to. "Ostrým koncem biješ ďo kmene, dokud strom nespadne. Chápeš?"
"Sekera." Louis si vzpomněl na válečné sekery v muzeu na Kzinu. Podíval se nejprve na sekeru ve své ruce, potom na uschlý strom... a najednou toho měl dost. "Stmívá se," řekl.
"Ty v noci špatně vidíš? Tu máš." Hodila mu jeho laserovou svítilnu.
"Ten suchý strom bude stačit?"
Otočila se, hezky z profilu, pušku před sebou. Louis nastavil malý paprsek a velký výkon a krátce švihl. Valavirgillin olízlo tenounké světelné vlákno a přeťalo její zbrani hlaveň, v té se jen zakouřilo a rozpadla se.
Stála s otevřenými ústy, v ruce zmrzačenou pušku.
"Nemám nic proti tomu, aby mi přítel a spojenec cokoli navrhoval," řekl. "Ale rozkazů mám po krk. Těch jsem si užil od svého chlupatého kolegy dost a dost. Bude lepší, když budeme přátelé."
Upustila zničenou pušku a zdvihla ruce.
"Vzadu v autě máš nábojů a pušek jistě dost. Nějakou si vezmi." Otočil se k ní zády a začal strom krájet na kousky. Na zem dopadala doutnající polena. Louis přistoupil blíže a nohou skopal polena na hromadu kolem pařezu a zapálil ji.
Něco ho udeřilo mezi lopatky. Krunýř na chvilku ztuhl. Zaslechl výstřel.
Chvíli počkal, ale druhý výstřel nepřicházel. Otočil se a vrátil se k autu. "Tohle už nikdy, nikdy, ale nikdy nedělej," napomenul Val.
Byla bledá jako křída a úplně vyděšená. "Neudělám," jen zapípala.
"Mám ti pomoct s nádobím?"
"Ne, to... minula jsem tě?"
"Ne."
"Tak jak to... ?"
"Zachránila mě jedna z mých pomůcek. Přivezl jsem je s sebou ze vzdálenosti tisíckrát větší, než kolik urazí světlo za jeden falan, a jsou moje."
V nerozluštitelném gestu zamávala rukama a otočila se.

Kapitola 16
OBCHODNÍ STRATEGIE

Ze země vyrůstalo něco, co vypadalo jako nožky zelenožlutě pruhovaných párků s klíčky v místech spojů. Valavirgillin jich několik nakrájela do hrnce. Zalila je vodou a přidala několik lusků z pytle v autě. Potom hrnec postavila na oheň.
Kruci, tohle bych zvládl taky, pomyslel si Louis. Schylovalo se k bídné večeři.
Slunce už nebylo vidět. Soustředěný chomáč hvězd na levoboku nemohl být ničím jiným než létajícím městem. Na černém nebi se vzpínala Klenba Prstence s vodorovnými proužky modré a bílé. Louis měl pocit, jako kdyby seděl na obrovské hračce.
"Škoda že nemáme maso," řekla Val. "Dej mi brýle."
Než si je nasadil, obrátil se zády k ohni a zapnul světelné posilování. Za hranicí světla ohně je sledovalo několik párů očí — dvě větší a jedna menší postava. Dobře, že nevystřelil naslepo. Byla to ghoulí rodinka.

Jeden ze stínů s planoucíma očima patřil však malému chlupatému stvoření. Louis mu tenkým paprskem laseru usekl hlavu. Ghoulové ucouvli a začali si mezi sebou něco šeptat. Samice vykročila směrem k mrtvému zvířeti, ale když Louis udělal totéž, zastavila se. Louis sebral tělo a po očku sledoval, jak ghoulí žena ustupuje.
Ghoulové působili bojácným dojmem, ale jejich místo ve zdejším ekologickém systému bylo neotřesitelné.
Val mu vyprávěla, co se přihodilo, když si lidé dali tu práci a rozhodli se pohřbít své mrtvé sami. Ghoulové na ně zaútočili. Noc patřila ghoulům. Říkalo se, že díky nashromážděným střípkům magie desítek místních náboženství dokážou být neviditelní. Tak napůl tomu věřila i Val.
Louise však neobtěžovali. Proč taky? Louis, který sice teď sní to chlupaté zvířátko, však jednoho dne umře, a ghoulové si stejně přijdou na své.
Namísto jim věnoval proto pozornost srstnatému tvorečkovi: podobal se králíkovi, ale měl dlouhý, na konci zploštělý ocas a přední tlapky mu chyběly docela. Hominid to nebyl. Výborně.
Když zdvihl oči, v dálce na levoboku zahlédl fialově světélkující plamínek.
Se zatajeným dechem, strnulými prsty přidal na světelnosti a zvětšení. Zvětšení bylo tak velké, že k rozmazání obrazu stačil tep ve spáncích. O tom, co vidí, však nepochyboval. Zvětšený plamen měl pronikavě fialovou barvu a mihotal se stejně jako plamen raketové trysky ve vakuu. Jeho spodní strana končila rovnou černou linií: okraj obvodové stěny na levoboku.
Sundal brýle z očí. Když si jeho oči přivykly na změněnou perspektivu, spatřil v dálce fialový plamínek. Byl tam stále. Slabý... a gigantický.
Popošel k ohni a hodil zvíře Val k nohám. Potom se vrátil do tmy směrem k pravoboku a znovu si nasadil brýle.
Plamen nyní vypadal o hodně větší. Pravoboční stěna byla samozřejmě mnohem blíže.
Val mezitím zvířátko stáhla z kůže a vhodila je, nevyvržené, do hrnce. Když skončila, Louis ji vzal za loket a odvedl ji do tmy. "Chvíli počkej a potom mi řekni, jestli vidíš v dálce modrý plamen."
"Vidím."
"Víš, co to je?"
"Ne, ale můj otec to bude vědět. Když se naposledy vrátil z města, zdálo se mi, že něco tají. Těch plamenů je víc. Podívej se tam, po rotaci, na základnu Klenby."
Sluncem ozářený, modrobíle pruhovaný pás byl tak jasný, že si Louis musel rukou zastínit oči. S pomocí brýlí rozeznal na okrajích Klenby dva drobné plamínky, nad nimi další dva, ještě mrňavější.
"Poprvé se ukázaly před sedmi falany, tam, u základny porotační Klenby. Potom přibyly další, dál po rotaci. Potom tyto velké ohně na levoboku a pravoboku, a nakonec ty malé plamínky na okraji protirotační Klenby. Teď jich je celkem dvacet jedna. Během každého oběhu jsou vidět jen dva dny, kdy je slunce nejsilnější."
Louis zprudka vydechl.
"Co to znamená, když tohle uděláš? Že se zlobíš, že máš strach, nebo že se ti ulevilo?"
"Sám nevím. Asi že se mi ulevilo. Protože máme víc času, než jsem si myslel."
"Času na co?"
Louis se rozesmál. "Máš snad mého šílenství ještě málo?"
"Je na mně, jestli ti budu věřit!" řekla vzdorně.
Louise popadl vztek. Ne, nemohl říct, že Valavirgillin nesnáší, ale dokázala být pořádně nepříjemná a k tomu se ho už jednou pokusila zabít. "Jak chceš. Jestli s tímhle umělým prstencem, na kterém žiješ, někdo něco neudělá, za takových pět šest falanů se otře o černé obdélníky - myslím ty předměty, co v noci zakrývají slunce. Všechno zahyne. Když se dotkne slunce, nebude už tady živé duše..."
"Proto sis vydechl úlevou!" zaječela.
"Klid, klid. Prstenec není jen v rukou osudu. Ty plameny, to jsou motory, které ho usměrňují. Jsme skoro v nebližším bodu od slunce, a rakety mají zpětný záže - tryskají směrem dovnitř, ke slunci. Takhle." Klackem jí načrtnul v hlíně, co má na mysli. "Chápeš? Brzdí nás."
"Teď zase říkáš, že nezemřeme?"
"Ty motory nemusí být dost silné. Ale budou nás brzdit. Možná se dožijeme deseti patnácti falanů."
"Já doufám, že jsi blázen, Louisi Wu. Víš toho příliš. Víš, že svět je prstenec, a to je tajemství." Pohodila rameny jako člověk, který chce ze sebe setřást těžké břímě. "Máš pravdu, mám dost tvých šílených řečí. Pověz raději, proč jsi mi nenavrhl rishathru?"
"Myslel jsem, že máš rishathry do konce života nad hlavu," odpověděl překvapeně.
"O tom se nežertuje. Rishathrou se pečetí příměří!"
"Ach tak. V pořádku. Vrátíme se k ohni?"
"Ovšem. Potřebujeme světlo."
Stáhla hrnec z prudkého ohně, aby se jídlo vařilo pomaleji. "Musíme projednat podmínky. Souhlasíš s tím, že mi neublížíš?" Usedla na zem naproti němu.
"Souhlasím, pokud se nebudu muset bránit."
"Totéž můžeš očekávat ode mě. Jaké jsou tvé další požadavky?"
Byla stručná a věcná. Louis jí odpověděl ve stejném duchu. "Dopravíš mě tak daleko, kam ti tvé vlastní potřeby dovolí. K... Ohybu Řeky, počítám. To, čemu říkáš artefakty, budeš nadále považovat za mé vlastnictví. Je ani mě nepředáš žádné vaší mocenské složce. Poskytneš mi všechny potřebné informace, které by mě mohly dostat do létajícího města."
"Co mi za to nabídneš?"
Podívejme, a tahle žena mu je vydaná na milost? No co. "Pokusím se zjistit, jestli můžu Prstenec zachránit," řekl a s údivem si uvědomil, že právě po tomhle toužil nejvíce. "Pokud ano, udělám to, ať už to pro mě bude znamenat cokoli.

Pokud zjistím, že Prstenec zachránit nelze, budu se snažit zachránit sebe, a jestli o to stojíš, i tebe."
Postavila se. "Planá slova. Nabízíš mi své bludy, jako kdyby to bylo něco... cenného!"
"Ty jsi ještě nevyjednávala s šílencem?" Louis se bavil.
"Nevyjednávala jsem ani se zdravým příslušníkem jiné rasy! Jsem ještě studentka!"
"Uklidni se. Co ještě bych ti tak nabídl? Informace? Rád se o ně s tebou podělím. Vím, proč se porouchaly stroje Budovatelů Měst a taky kdo to způsobil." Byl si v podstatě jistý, že Budovatelé Měst byla Halrloprillalařina rodná rasa.
"Další blud?"
"To si budeš muset přebrat sama. Ještě ti můžu dát svůj létací pás a brýle, až je nebudu potřebovat."
"A to bude kdy?"
"Až a jestli se vrátí můj společník." V modulu byl ještě jeden pás a brýle určené původně pro Halrloprillalar. "Anebo ti připadnou po mé smrti. A taky ti můžu darovat polovičku téhle látky. Dají se s ní opravit stroje Budovatelů Měst."
Vala se zamyslela. "Škoda že toho vím ještě tak málo. Tak dobrá, souhlasím se všemi tvými podmínkami."
"A já souhlasím s tvými."
Sundala si šperky a začala se svlékat. Pomalu, až to působilo zdáním svůdnosti... dokud Louis nepochopil, že se před smluvním partnerem ostentativně zbavuje všech případných zbraní. Počkal, dokud nebyla docela nahá, a pak následoval jejího příkladu. Laser, brýle a jednotlivé díly krunýře odložil na hromádku v bezpečné vzdálenosti z jejího dosahu. Přidal na ni i svůj chronometr.
Potom se milovali, ale milování to nebylo. Spolu s upíry zmizela i nezkrotná vášeň minulé noci. Zeptala se ho na jeho oblíbenou techniku. Nedala se odbýt, a tak si vybral misionářskou polohu. Celé to bylo děsivě formální, což bylo pravděpodobně účelem. Když potom odešla k ohni, aby zamíchala jídlo, hlídal si, aby se nedostala mezi něj a jeho zbraně. Kdepak vášeň.
Když se vrátila, vysvětlil jí, že lidé jeho rasy mohou souložit vícekrát za sebou.
Vala mu pak seděla na klíně a nohama pevně svírala jeho boky. Hladili se, vzrušovali jeden druhého, učili se. Líbilo se jí, když jí škrábal po zádech. Její záda byla svalnatá, trup širší než Louisův. Páteř měla po celé délce ochlupenou. Uměla dobře ovládat poševní svalstvo a její krátká "brada" byla velmi jemná, velmi hebká.
Louis Wu měl zase na temeni kolečko z umělé hmoty.
Leželi v objetí a ona čekala.
"Elektřinu sice nemáte, ale určitě o ní něco víš," začal Louis. "Budovatelé Měst s ní poháněli své stroje."
"Ano. Umíme vyrobit elektřinu z říčního proudu. Podle legendy proudil před zkázou Budovatelů Měst z nebe nekonečný příliv elektřiny."
Tak nějak to bylo. Na černých obdélnících byly instalovány solární generátory, které předávaly energii kolektorům na Prstenci. Kolektory přirozeně obsahovaly supravodivé kabely, které, přirozeně, vypověděly službu.
"Takže. Když si na správném místě zavedu do mozku tenký drátek - což jsem udělal — potom mi bude velmi slabý elektrický proud šimrat nervy, které registrují rozkoš."
"Jaké to je?"
"Jako když je člověk opilý a nebolí ho hlava ani žaludek. Jako rishathra, nebo spíše opravdová kopulace, bez potřeby milovat kohokoli kromě sebe samého a bez potřeby přestat. Já ale přestal."
"Proč?"
"Protože můj zdroj elektřiny ovládal jeden... tvor. Chtěl mi rozkazovat. Ale já se za to styděl už dřív."
"Budovatelé Měst v hlavách žádné dráty nenosili. Našli bychom je, když jsme prohledávali trosky. Kde se ten obyčej praktikuje?" zeptala se, vzápětí se z něj odkulila a na tváři její objevil výraz zděšení.
Za tenhle zlozvyk si nadával nejčastěji: že neudržel jazyk za zuby. "Promiň," řekl.
"Řekl jsi, že ta látka může — Co je to za látku?"
"Vede elektrický proud a magnetické pole. Beze ztráty. Říkáme jí supravodič."
"Ano, kvůli tomu se zhroutila říše Budovatelů Měst. Shnily jim... supravodiče. Ta tvoje látka shnije taky, že? Za jak dlouho?"
"Ne, ta ne. Taje z jiného materiálu."
"Odkud tohle víš, Louisi Wu?" zavřeštěla.
"Od Nejzadnějšího. Nejzadnější je ten, který nás sem proti naší vůli přivezl. Nechal nás tu bez možnosti návratu."
"Udělal z vás své otroky?"
"Snažil se. Ale z lidí a kzinů jsou mizerní otroci."
"Dá se mu věřit?"
Louis se ušklíbl. "Ne. Tohle supravodivé tkanivo a roli drátu vzal s sebou, když utíkal ze svého světa. Neměl čas ho zpracovat. Musel vědět, kde ho má hledat. Jako ostatní věci, třeba přestupné disky: musel je mít už nachystané." V tu chvíli poznal, že něco není v pořádku, ale chvíli mu trvalo, než pochopil co.
Překladač se odmlčel příliš rychle.
Když znovu promluvil, bylo to už jiným hlasem. "Louisi, je rozumné jí to vykládat?"
"Část z toho uhodla sama," odvětil Louis. "Chystala se mě obvinit z Úpadku Měst. Mě! Vrať mi můj překladač."
"Mohu ti takové nechutné podezření dovolit? Proč bychom něco tak podlého páchali?"
"Podezření?! Hajzle!" Val klečela, upírala na něho své velké oči a naslouchala jeho nesrozumitelné samomluvě. Hlas Nejzadnějšího v Louisových sluchátkách nemohla slyšet. "Vykopli tě z křesla," říkal Louis. "A ty jsi popadl, co se dalo, a zdrhnul. Přestupné disky, supravodivou surovinu a loď. Disky, to nebylo nic složitého. Ty musíte vyrábět po milionech. Ale kde bys tak pohotově našel supravodivou surovinu? A k tomu jsi věděl, že se na Prstenci nerozpadne!"
"Louisi, proč bychom něco takového dělali?"

"Kvůli obchodním výhodám. Vrať mi překladač!"
Valavirgillin se postavila. Stáhla hrnec z ohně, promíchala obsah a ochutnala ho. Zmizela v autě, a když se znovu objevila, měla v rukou dvě dřevěné misky. Naběračkou je naplnila.
Louis netrpělivě vyčkával. Nejzadnější se na něj mohl vykašlat a nechat ho bez překladače. A Louis na jazyky moc nebyl...
"Dobře, Louisi. Nebylo to plánované a došlo k tomu, ještě než se ze mě stal Nejzadnější. Hledali jsme způsob, jak při minimálním riziku rozšířit naše teritorium. Nezúčastnění nám prodali polohu Prstence."
Nezúčastnění byly studené, křehké bytosti, které bloudily po galaxii v lodích pohybujících se podsvětelnou rychlostí. Obchodovali s informacemi. Ano, mohli se dozvědět o Prstenci a prodat informaci loutkářům, ale... "Počkat, loutkáři se přece bojí kosmických letů."
"Já ten strach překonal. Pokud by se Prstenec ukázal vhodným, potom by jeden kosmický let za život nepředstavoval žádné velké riziko. Letěli bychom samozřejmě ve stázi. Z toho, co nám řekli Nezúčastnění, a z toho, co nám řekly naše teleskopy a automatické sondy, se zdálo, že Prstenec by mohl být ideální místo. Museli jsme ho prozkoumat."
"Experimentalisté?"
"Samozřejmě. Přesto jsme váhali kontaktovat tak silnou civilizaci. Ale laserovou spektroskopií jsme provedli analýzu jejich supravodičů a vyvinuli bakterii, která se jimi živila. Sondy potom supravodičovou epidemii roznesly po celém Prstenci. Tolik ses domyslel?"
"Jo."
"Potom měla následovat naše obchodní plavidla. Naši obchodníci by přišli jako zachránci. Dozvěděli by se vše, co bychom potřebovali vědět, a získali nám spojence." Loutkářův čistý, melodický hlas v sobě nenesl ani náznak viny, ba ani rozpaků.
Vala přinesla misky a poklekla naproti němu. Tvář měla ve stínu. Bráno z jejího pohledu, jejich rozmluva byla přerušena v ten nejnevhodnější okamžik.
"Potom Konzervativci vyhráli volby," odtušil Louis.
"Jak jinak. Sonda našla polohovací trysky. O nestabilitě Prstence jsme věděli, ale doufali jsme, že se s ní vypořádáme nějakým elegantnějším způsobem. Když se však snímky dostaly na veřejnost, vláda padla. Na Prstenec jsme se dostali až -"
"Kdy? Kdy jste rozšířili nákazu?"
"Před jedenácti sty čtyřiceti lety pozemského času. Konzervativci vládli dalších šest set let. Experimentalisty dostala zpátky k moci až kzinská hrozba. V příhodném čase jsem vyslal na Prstenec Nessa a jím vybraný tým. Pokud umělé těleso přežilo jedenáct století po pádu kultury, která ho udržovala v provozu, stálo za to ho pečlivě prozkoumat. Mohl jsem vyslat obchodně-záchranný tým, ale bohužel se —"
Valavirgillin měla v klíně laser a mířila na Louise.
"— ukázalo, že Prstenec je poškozený. Našli jste díry po meteorech a krajinu erodovanou až na scrith. Teď to vypadá —"
"Tísňové volání. Tísňové volání," Louis se snažil mluvit co nejklidněji. Jak to udělala? Viděl, jak si kleká, v každé ruce kouřící misku s vařeným masem. Že by si ho nějak přilepila na záda? Zbytečné úvahy. Aspoň že nevystřelila.
"Poslouchám," ozval se Nejzadnější.
"Můžeš na dálku vypnout můj laser?"
"Můžu ho nechat vybuchnout a zabít toho, kdo ho drží."
"Ptám se, jestli ho můžeš vypnout?"
"Ne."
"Tak mi vrať překladač, a zatraceně rychle."
Krabička promluvila řečí Lidí Strojů. Vala okamžitě zareagovala. "S kým nebo s čím jsi to mluvil?"
"S Nejzadnějším, bytostí, která mě sem přivezla. Mám to chápat jako útok na mou osobu?"
Zaváhala. "Ne."
"Takže naše dohoda stále platí a já shromažďuji údaje s úmyslem zachránit tento svět. Nebo máš důvod o tom pochybovat?" Noc byla teplá, ale nahota činila Louise bezbranným.
Oko laseru se nehýbalo. "Byla to jeho rasa, která způsobila Úpadek Měst?" zeptala se.
"Ano."
"Ukonči vyjednávání," rozkázala.
"Disponuje většinou našich přístrojů na shromažďování údajů."
Vala se zamyslela. Louis mlčel. V temnotě za jejími zády svítily dva páry očí. Louise napadlo, kolik toho ghoulové svýma špičatýma ušima asi zaslechli a kolik z toho pochopili.
"Dobrá, tak je využij. Ale chci slyšet, co mluví. Neslyšela jsem jeho hlas. Může existovat jen ve tvé fantazii."
"Nejzadnější, slyšel jsi?"
"Ano." Z Louisových sluchátek zaznívál interworld, zatímco z krabičky na jeho hrdle se ozývala Valavirgillina mateřština. Šikovné. "Slyšel jsem, co jsi té ženě slíbil. Pokud najdeš způsob, jak toto těleso stabilizovat, udělej to."
"Jistě, tolik prostoru by se vám hodilo."
"Pokud se ti podaří Prstenec díky mým přístrojům stabilizovat, chci z toho něco mít."
Valavirgillin zavrčela a něco vyštěkla. "Dostaneš takovou odměnu, jaká ti náleží," řekl rychle Louis.
"Byla to má vláda, vláda pod mým vedením, která chtěla Prstenci nabídnout pomoc, jedenáct set let poté, co byl infikován. To víš sám nejlépe."
"Dejme tomu." Obrátil se k Valavirgillin. "Podle naší úmluvy je to, co držíš v ruce, můj majetek."

Hodila mu laser. Odložil ho stranou. Zafuněl úlevou, nebo únavou, nebo hlady. Teď ne. "Nejzadnější, co víš o polohovacích tryskách?"
"Jsou to Bussardovy sběrné motory, přichycené na konzolách zapuštěných do obvodové stěny. Jsou pravidelně rozmístěny, každých pět milionů kilometrů jeden. Na každé obvodové zdi by jich mělo být dvě stě. Za chodu je každý schopen nasát sluneční vítr z prostoru o poloměru od šesti a půl do osmi tisíc kilometrů, elektromagnetickou cestou ho zhustit do stadia syntézy jader a raketovou cestou ho s brzdným účinkem opět vypustit zpátky."
"Některé zážehy jsou vidět. Vala říká, že jich funguje celkem jednadvacet." Vala přikývla. "To znamená, že jich devadesát pět procent chybí. Kruci."
"Pravděpodobně ano. Od naší poslední rozmluvy mám holosnímky dalších čtyřiceti konzol a všechny jsou prázdné. Mám propočítat celkový tah všech trysek?"
"Určitě."
"Předpokládám, že jich nebude dost, aby se Prstenec dal zachránit."
"Vypadá to tak."
"Myslíš, že by Stavitelé Prstence instalovali nezávisle fungující stabilizační systém?"
Pakové-protektoři by takhle neuvažovali, pomyslel si Louis. Ti se až příliš spoléhali na své improvizační schopnosti.
"Nemyslím, ale budeme hledat dál. Hele, jsem hladový a ospalý."
"Chceš mi ještě něco říct?"
"Nepřestávej sledovat polohovací trysky. Zjisti, kde všude to funguje, a vypočítej celkový tah."
"Dobře."
"A snaž se zkontaktovat s létajícím městem. Řekni —"
"Louisi, přes obvodovou stěnu se s nikým nespojím."
Samozřejmě že ne. Je z čistého scrithu. "Tak změň pozici."
"To by nebylo bezpečné."
"A co sonda?"
"Orbitální sonda je příliš daleko, aby mohla vysílat na různých frekvencích." Se zjevnou nechutí Nejzadnější dodal: "Mohl bych vysílat přes druhou sondu. Stejně bych ji měl poslat na druhou stranu, kvůli doplnění paliva."
"No vidíš. Ale nejdřív ji posaď na obvodovou stěnu a zkus se spojit s létajícím městem."
"Louisi, přistávací modul jsem lokalizoval skoro dvacet pět stupňů směrem proti rotaci od tvé současné pozice. Proč?"
"Rozdělili jsme se. Já mířím k létajícímu městu a Chmee k velkému oceánu." Víc to raději nerozváděl.
"Chmee neodpovídá na mé volání."
"Kzinové jsou mizerní otroci. Jsem vážně unavený. Zavolej mi za dvanáct hodin."
Louis se chopil misky a pustil se do jídla. O nějakém koření nemohla být řeč. Vařené maso a kořínky jeho chuťové pohárky příliš nepodrážděly. Bylo mu to jedno. Když vyjedl misku, uchoval si ještě tolik zdravého rozumu, aby si vzal antialergikum. Potom se oba uložili do auta ke spánku.

Kapitola 17
PUTUJÍCÍ SLUNCE

Polstrované sedadlo bylo ubohou náhražkou spacího pole. Bylo hrbolaté a tlačilo. Louis byl přitom tak unavený. Spal, budil se, spal... Házelo to s ním...
Ovšem tentokrát to byla Valavirgillin, kdo jím lomcoval. Medově jízlivým hlasem říkala: "Tvoje služebnice se odvažuje přerušit tvůj zasloužený spánek, Louisi."
"Uh? Aha. A proč?"
"Máme už za sebou pěkný kus cesty, a teď jsme na území banditů Runnerova plemene. Jeden z nás musí být připraven střílet."
"Lidé Strojů po probuzení nejí?"
Upadla do rozpaků. "Žádné jídlo nemáme. Je mi líto. Jíme jen jednou za den, před spaním."
Louis si natáhl krunýř a vestu. Spolu s Valavirgillin položili na kamínka kovový kryt. Louis se na něj postavil a zjistil, že mu hlava a ramena trčí z větracího otvoru. "Jak vypadají ti Runnerové?"
"Mají delší nohy, velké hrudníky a dlouhé prsty. Možná i pušky, které nám ukradli."
Vozidlo se opět dalo do pohybu.
Projížděli hornatou krajinou, mezi suchými, hustými křovisky. Klenbu bylo vidět i ve dne, jen si člověk musel vzpomenout a najít ji. Jinak se ztrácela v blankytu nebe. V mlžné dálce Louis rozeznal obrysy města vznášejícího se ve vzduchu jako pohádkový přízrak.
Všechno je to tak skutečné, napadlo ho. A za dva tři roky z toho všeho zbude jen matná vzpomínka.
Vylovil z vesty překladač. "Nejzadnější, ozvi se! Nejzadnější..."

"Ano, Louisi. Chvěje se ti hlas."
"Hrbolatá cesta. Nějaké novinky?"
"Chmee stále neodpovídá na mé volání, stejně tak obyvatelé létajícího města. Druhou sondu jsem v pořádku navedl do jednoho malého moře. Pochybuji, že ji na jeho dně někdo najde. Žhavá Jehla Pravdy bude mít za pár dní plné nádrže."
Louis si řekl, že před Nejzadnějším o Mořském Lidu raději pomlčí. Čím větší bude loutkářův pocit bezpečí, tím menší je pravděpodobnost, že se vykašle na svůj projekt, Prstenec i na svou nedobrovolně získanou posádku. "Chtěl jsem se zeptat. Máš na sondách instalované přestupné disky. Kdybys pro mě poslal sondu, mohl bych přestoupit na Jehlu, je to tak?"
"Ne, Louisi. Přestupné disky v sondách jsou napojené pouze na palivovou nádrž Jehly, přes filtr, kterým projdou jen atomy deuteria."
"A kdybys ten filtr odstranil?"
"Stejně bys skončil v palivové nádrži. Proč se ptáš? Nanejvýš bys Chmeeovi ušetřil týden cesty."
"Možná by to stálo za to. Kdo ví, co se může stát..." Otázka: proč Louis Wu kryl kzinovo zběhnutí? Musel si přiznat, že mu ta událost byla poněkud trapná. Nechtělo se mu o ní hovořit... mohl by tím loutkaře jen zneklidnit. "Zkus se na to podívat, vymyslet, jak by se to dalo udělat, může se nám to hodit."
"Dobře, Louisi. Přistávací modul jsem lokalizoval přibližně den cesty od velkého oceánu. Co si Chmee myslí, že tam najde?"
"Zázraky a znamení. Věci nové a neznámé. Krucinál, přece kdyby věděl, co tam najde, nemusel by tam letět."
"Ovšem," přitakal poněkud skepticky loutkař a odpojil se. Louis strčil překladač zpátky do kapsy, na tváři škodolibý úsměv. Co si Chmee myslí, že tam najde? Přece lásku a armádu! Jestli byla Mapa Jinxu plná banderaf, což potom Mapa Kzinu?
Sexuální touha, pud sebezáchovy, pomsta - k Mapě Kzinu mohla Chmeeho pohánět kterákoli z těchto pohnutek. Pro kzina byla pomsta součástí bezpečí. Jak by se mohl vrátit do známého vesmíru, aniž by Nejzadnějšímu ukázal, kdo je tady pánem?
Ale i kdyby měl za sebou celou armádu kzinů, co si myslí, že proti Nejzadnějšímu zmůže? Myslí si snad, že budou mít pro něho nachystanou kosmickou loď? Jen si koleduje o další zklamání, pomyslel si Louis.
Kzinské samičky by tam ovšem najít mohl.
Něco by proti Nejzadnějšímu přece jen mohl podniknout. Ale to ho asi jen stěží napadne a Louis mu to v danou chvíli říct nemohl. Vlastně si ani nebyl jist, jestli by to udělal, kdyby mohl. Bylo to příliš drastické.
Zamračil se. Loutkářův skeptický tón mu dělal starosti. Kolik už si toho domyslel? Dvojhlavý mimozemšťan byl vynikající lingvista. Jenže nebyl člověk a jeho hlasové nuance, ať skutečné nebo jen domnělé, neměly žádnou informativní hodnotu.
Čas ukáže. Křovinný porost mezitím zhoustl natolik, že mohl snadno skrývat bandity číhající v záloze. Louis nepřestával sledovat skupiny keřů a úžlabiny před sebou. Jeho krunýř by sice ostřelovačovu kulku zadržel, ale co řidič? Louis by zůstal v pasti z pokrouceného kovu a vzníceného paliva.
A tak upíral bedlivý zrak do krajiny.
Zanedlouho začal vnímat její krásu. Viděl půldruhého metru dlouhé, rovné kmínky s vrcholky obsypanými obrovskými květy. Díval se, jak do nich usedá stejně obrovský pták, podobající se trochu orlu, který má místo zobáku dlouhý, štíhlý bodec. Ve spleti náhodně rostlých plůtků bující loketník, odrůda o poznání větší než ta, kterou viděl při své první návštěvě Prstence sto padesát milionů kilometrů daleko odtud. A tady zase "párkovník", rostlina, kterou měli včera k večeři. Nedaleko se vzneslo mračno motýlů, kteří na první pohled vypadali úplně stejně krásně jako jejich pozemští příbuzní.
Všechno tu bylo tak opravdové. Pakové-protektoři by přece nic pomíjivého nepostavili? Pakové-protektoři o trvalosti svého díla nepochybovali, stejně jako nepochybovali o svých schopnostech cokoli opravit, nebo dokonce zhotovit podle náčrtku něco nového.
Všechny tyto Louisovy úvahy se opíraly o slovo člověka, který byl už sedm set let po smrti: Jack Brennan, horník z Pásma asteroidů, který poznal paky skrze jediného příslušníka jejich rasy. Strom života proměnil Brennana v lidskou bytost v protektorském stadiu - pancéřovaná kůže, druhé srdce, rozšířená mozková schránka, všechno, co k tomu patří. Možná to z něj udělalo šílence. Možná byl Phssthpok atypickým představitelem své rasy. A Louis Wu, vyzbrojený Brennanovými názory na Phssthpoka z rodu páku, se teď snažil uvažovat jako bytost inteligentnější, než byl sám. Musel přece existovat způsob, jak tohle všechno zachránit.
Po rotaci uvolnila křoviska cestu vegetaci párkovníků, proti rotaci vlnícím se pahorkům. Po chvíli Louisovy oči zahlédly první čerpací stanici. Byl to velký provoz, chemická továrna, kolem níž začínalo vznikat město.
"Zavři poklop a zůstaň uvnitř, ať tě nikdo nevidí," odvelela Val Louise z bidýlka.
"Proč, jsem tu snad zakázaný?"
"Není to obvyklé. Existují sice výjimky, ale musela bych vysvětlovat, proč tě vezu s sebou. A já žádné rozumné vysvětlení nemám."
Zastavili u stěny továrny. Louis okénkem sledoval, jak se Val dohaduje s nějakými dlouhonohými lidmi s mohutnými hrudními koši. Zvlášť impozantně působily svým mohutným poprsím na mohutné hrudi ženy, ovšem krásnými by je Louis nenazval. Každá měla dlouhé, tmavé vlasy, které jim zakrývaly čela a tváře a splývaly podél drobného srdcovitého obličeje.
Když Val ukládala dveřmi do nákladního prostoru balíky, Louis se krčil za zadním sedadlem. Zanedlouho byli znovu na cestě.
Po hodině jízdy Val konečně zastavila a Louis slezl ze "střílny". Byl vyhladovělý jako vlk. Vala nakoupila proviant:

velkého uzeného ptáka a nektar z obřích květů. Louis se vrhl na uzeného opeřence. "Ty nejíš?" zafuněl po chvíli.
Val se usmála. "Až v noci. Ale napiju se." Odešla s barevnou skleněnou lahví do zadní části vozidla, aby doplnila nektar jakousi čirou tekutinou. Napila se a podala láhev Louisovi. Louis si loknul.
Alkohol, jak jinak. Ropné vrty na Prstenci člověk sice nenašel, ovšem kvasírny a palírny, jak to vypadalo, ano. "Val, nestává se, že, ehm... podrobené rasy si tuhle tekutinu oblíbí víc, než je zdrávo?"
"Někdy ano."
"Co s tím děláte?"
Jeho otázka ji překvapila. "Učí se. Jen někteří pijí tolik, že jsou nepoužitelní. A když je to nutné, dozírají jeden na druhého."
Dráťácký problém v miniaturním měřítku a se stejným řešením: čas a přirozená selekce. Val si z toho zjevně hlavu nedělala... a Louis si to ani nemohl dovolit. "Jak daleko je to ještě k městu?" zeptal se.
"K nebeské cestě tři nebo čtyři hodiny, ale tam by nás zastavili. Louisi, přemýšlela jsem o tom. Proč tam jednoduše nevyletíš?"
"Můžu? Nebudou po mě střílet? Co myslíš - když uvidí létajícího člověka, budou střílet, nebo mu dají možnost se vyjádřit?"
Upila z láhve. "Pravidla jsou jednoznačná. Bez pozvání mohou do města jen potomci Budovatelů Měst. Ale taky tam nikdo nikdy nepřiletěl!"
Podala mu láhev. Nektar byl sladký, chutnal jako rozředěný sirup z granátových jablek, ovšem v téměř stoprocentním alkoholu. Položil láhev a zahleděl se přes brýle na město.
Tvořila ho leknínovitá struktura, z níž vyrůstaly vertikální věže nejrůznějších tvarů a velikostí: tyče, z obou stran zahrocené jehly, průsvitné bloky, mnohostěnné hranoly, štíhlé homole špicí dolů. Některé z budov tvořily jen okna, jiné jen balkony. Spojovaly je, v těch nejnemožnějších úrovních, graciézně se klenoucí mosty nebo široké, rovné rampy. Že jejich stavitelé nemohli být tak docela lidé, bylo zřejmé na první pohled, ale Louis se přesto nedokázal smířit s myšlenkou, že někdo takovou věc vůbec mohl chtít postavit. Bylo to tak absurdní.
"Museli sem přiletět z obrovské dálky," řekl. "Po kolapsu energetické sítě zůstaly jen budovy s nezávislými zdroji energie. Prillin národ je všechny sehnal dohromady, až vzniklo jedno velké město. Je to tak?"
"To nikdo neví. Ale ty mluvíš, jako kdybys to viděl na vlastní oči!"
"Ty ho takové znáš už od narození. Nevidíš ho tak, jak ho vidím já." Nespouštěl z města oči.
Byl tam most. Vzpínal se z nízké budovy bez oken, stojící na vrcholku nedalekého kopce, ke spodnímu okraji obrovského rýhovaného pilíře. K vrcholu kopce se klikatila kamením dlážděná cesta.
"Chápu to tak, že pozvaní hosté musí nejprve projít tou budovou na kopci a potom pokračují po mostě nahoru."
"Samozřejmě."
"Co se děje uvnitř té budovy?"
"Návštěvníci jsou prohledáni, nemají-li u sebe nějaké zakázané předměty. Kladou jim otázky. Budovatelé jsou ohledně svých návštěvníků vybíraví, ale na tom není nic divného. Ani my nejsme jiní! Kolikrát se už disidenti pokusili propašovat do města bomby. Jejich žoldáci, myslím žoldáci Budovatelů Měst,, se zas jednou pokusili propašovat k nim součástky na opravu kouzelných vodních sběračů."
"Čeho?"
Val se usmála. "Některé stále ještě fungují. Sbírají vodu ze vzduchu. Ale málo. My pro město čerpáme vodu z řeky. Pokud se nedohodneme na podmínkách, oni jsou bez vody a my se zase musíme obejít bez informací."
"Informací? Mají tam teleskopy?"
"Otec mi o tom jednou vyprávěl. Mají tam místnost, která ukazuje, co se na světě právě děje, lepší než tvoje brýle. Mají lepší rozhled."
"Na tohle všechno bych se asi měl zeptat tvého otce. Jak -"
"Nemyslím si, že je to dobrý nápad. Otec je velmi... nechápe..."
"Mám špatnou barvu kůže nebo něco takového?"
"Ano, nevěřil by, že dokážeš vyrobit věci, které ti patří. Vzal by ti je."
Zatraceně. "Co se děje potom, když turisté projdou celnicí?"
"Otec se vrací domů s levou rukou popsanou jazykem, který znají jen Budovatelé Měst. Nápis se leskne jako stříbrný drát. Nedá se umýt, ale za falan nebo za dva zmizí."
Spíše než na tetování pomyslel při Valiných slovech na tištěný spoj. Budovatelé Měst mohli své hosty ovládat daleko více, než jejich hosté tušili. "Aha. Co potom hosté nahoře dělají?"
"Diskutují o vladařských záležitostech. Předávají dary: potraviny a některé nástroje. Budovatelé Měst jim ukazují kouzla a konají s nimi rishathru." Val najednou vyskočila. "Měli bychom jet."
Hrozba přepadání už pominula. Louis seděl vpředu vedle Val. Auto nejen že hrozně poskakovalo, ale vydávalo také hrozný rámus. Louis musel křičet: "Rishathru ? "
"Teď ne, musím řídit." Vala roztáhla ústa v širokém úsměvu. "Budovatelé Měst jsou v rishathře velmi dobří. Pomáhala jim udržet jejich starobylou říši. My používáme rishathru k obchodování a k tomu, abychom neměli děti, dokud se nechceme spojit a usadit, ale Budovatelé Měst ji konají stále."
"Znáš někoho, kdy by mi mohl obstarat pozvání? Řekněme kvůli mým strojům."
"Jedině můj otec. Ale ten to neudělá."
"Potom zbývá už jen létací pás. Dobrá, co je pod městem? Dostanu se tam, abych mohl vyletět nahoru?"
"Pod městem je stínfarma. Bez svých strojů by ses mohl vydávat za rolníka. Pracují tam totiž rolníci všech plemen. Je to špinavá práce. Nad nimi je výtok kanalizace a jejích úkolem je roznášet splašky k rostlinám. Jsou to rostliny

jeskynního typu, které žijí ve tmě."
"Ale... ach tak, už chápu. Slunce se nehne z místa, takže pod městem panuje věčná tma. Jeskynní rostliny, říkáš? Houby?"
Zírala na něj. "Proč si myslíš, že by se slunce mělo hnout z místa?"
"Zapomněl jsem na chvíli, kde jsem," zašklebil se. "Promiň."
"Jak se může slunce hýbat?"
"Samozřejmě že nemůže, hýbe se planeta, kterou slunce osvětluje. Naše světy jsou otáčející se koule. Když člověk žije na jednom bodě, slunce přes den stoupá z jedné strany oblohy a klesá k opačné; když zapadne, je noc, dokud znovu nevyjde. Proč si myslíš, že Stavitelé Prstence postavili ty černé obdélníky?"
Auto se začalo kymácet. Val se třásla, obličej bledý jako stěna. "Je to pro tebe příliš neobvyklá představa?" otázal se Louis jemně.
"Ani ne." Z hrdla jí zazněl zvláštní, kašlavý zvuk. Hysterický smích? "Černé obdélníky. To přece ví každý hlupák. Černé obdélníky napodobují denní cyklus kulovitých světů. Louisi, já opravdu doufala, že jsi blázen. Co budeme dělat?"
Nějakou odpověď jí dát musel. "Napadlo mě, že by se dal pod jedním z velkých oceánů, těsně předtím než dosáhne nejbližšího bodu ke slunci, prorazit otvor. Tím by hmota několika zeměkoulí vytryskla do vesmíru a zpětná reakce by Prstenec vrátila tam, kam patří. Posloucháš, Nejzadnější?"
"To se mi nezdá proveditelné," odpověděl loutkářův příliš dokonalý kontraalt.
"Samozřejmě že je to neproveditelné. Jednak proto, že bychom otvor potom asi neměli čím ucpat, a také kvůli tomu, že by se Prstenec rozkmital, a tím by přišel o atmosféru. Ale snažím se, Val, snažím se."
Znovu uslyšel ten zvláštní zvuk. Zakroutila hlavou. "Aspoň neuvažuješ v malém!"
"Co by teď udělali Stavitelé Prstence? Co kdyby jim někdo ustřelil většinu polohovacích trysek. Přece by nepostavili Prstenec a přitom by s něčím takovým nepočítali. Potřebuji se o nich dozvědět víc. Musíš mě dostat do létajícího města, Val!"

Kapitola 18
STÍNFARMA

Začínali míjet další vozidla: větší i menší krabice s okýnky, z nichž každá měla vzadu další, menší či větší krabici. Cesta byla najednou širší a její povrch rovnější. Přibylo i čerpacích stanic robustní, hranaté architektury Lidu Strojů. Pojízdných krabic bylo čím dál více. Val musela zpomalit. Louis si připadal "podezřele".
Silnice se přehoupla přes kopec a před nimi se objevilo město v ohybu řeky. Val mu v houstnoucím provozu dělala turistického průvodce.
Ohyb vznikl původně jako řada doků podél porotačního břehu široké, hnědé Hadí řeky. Z této původní zástavby teď byla chudinská čtvrť. Město několika mosty překonalo řeku a rozrostlo se do kruhu s jednou chybějící částí. Ona chybějící část byl stín létajícího města.
Pohybující se krabice byly už všude kolem nich. Ve vzduchu byl cítit alkohol. Postupovali hlemýždím tempem. Louis se hrbil na sedadle. Kolemjedoucí řidiči přesto měli dostatek příležitosti zahlédnout jeho nezvyklou postavu.
Ale nedívali se. Neviděli Louise ani jeden druhého; zřejmě měli oči jen pro svá vozidla. Val jela dál do středu města. Domy v centru měly tři nebo čtyři patra a byly nalepené jeden na druhý. Čněly nad silnicí a zastiňovaly slunce. Veřejné budovy byly naproti tomu všechny nízké, masivní a rozlehlé, a měly kolem sebe dostatek volného prostoru. Zápasily o plochu, ne o výšku — taky nebylo proč, ta patřila létajícímu městu, vznášejícímu se nad tím vším.
Val ukázala na obchodní školu, rozsáhlý komplex honosných kamenných budov. Potom ukázala na příčnou ulici o blok dál. "Tudy se jde k nám domů, po té růžové dlažbě. Vidíš?"
"Má cenu tam chodit?"
Zavrtěla hlavou. "Hodně jsem o tom přemýšlela. Ne, nemá. Otec by ti nikdy neuvěřil. Myslí si, že většina toho, co prohlašují Budovatelé Měst, jsou jen vychloubačné lži. Taky jsem si to myslela, ale z toho, co jsi mi řekl o té... Halrloprillalar..."
Louis se rozesmál. "Ano, Halrloprillalar byla lhářka. Ale její národ skutečně vládl Prstenci."
Projeli městem a pokračovali dále k levoboku. Ujeli ještě několik kilometrů, až přejeli poslední most. Na pravoboční straně obrovského stínu sjela z téměř neviditelné vedlejší cesty a zastavila.
Vystoupili do palčivého poledního slunce. Pracovali mlčky. Louis s pomocí létacího pásu zdvihl velký kámen a Valavirgillin pod ním vyhloubila díru, do které putovala většina Louisova podílu černé supravodivé suroviny. Trochu hlíny a kámen dosedl zpátky na místo.
Létací pás potom připnul k Valinu tlumoku, který už ukrýval krunýř, vestu, brýle, laser a láhev nektaru. Byl neforemný a těžký. Louis ho položil na zem a nastavil opasek tak, aby mu trochu pomohl. Krabičku překladače dal až nahoru. Zdvihl batoh a znovu si ho hodil na ramena.
Na sobě měl Valiny krátké kalhoty, v pase převázané motouzem. Byly mu velké. Jeho depilovaný obličej bude působit věrohodně, protože je pro rasu, za jejíhož příslušníka se hodlal vydávat, přirozený. Jeho skutečný "hvězdný" původ prozrazovalo jen naslouchátko překladače v uchu - riziko, které se rozhodl podstoupit.
Tmou, do níž směřovali, jeho oči nedokázaly proniknout. Slunce bylo příliš ostré a stín před nimi příliš rozsáhlý a temný.
Prošli hranicí dne a noci.
Zdálo se, že Val nemá s orientací ve tmě žádné problémy. Louis kráčel za ní. Když si i jeho oči přivykly na tmu, všiml si, že mezi plodinami vedou úzké pěšinky.

Pěstovaly se zde samozřejmě houby - nejrůznějších tvarů a velikostí, od miniatur o velikosti knoflíku po obry vysoké jako Louis a s nožkou silnou jako jeho pas. Některé byly tvarované jako houby, u jiných se o nějakém tvaru nedalo vůbec hovořit. Ve vzduchu byla cítit hniloba. Mezerami v konglomerátu budov nad jejich hlavami k nim proudily kužely světla tak ostrého, že budily zdání pevné hmoty.
Výchoz šedé břidlice, z poloviny porostlý řasnatými žlutými houbami s šarlatovým lemem. Vztyčená středověká kopí s bílými hlavičkami potřísněnými krví. Tlející klády pokryté oranžovým, žlutým a černým kobercem.
Mezi lidmi zde vládla skoro táž rozmanitost jako mezi houbami. Runnerové s dvouručními pilami, kterými řezali velké eliptické houby s oranžovými třásněmi. Malí človíčci s širokými obličeji a velkýma rukama plnící koše bílými hříbky-knoflíčky. Travní obři, kteří koše odnášeli pryč. Val šeptem komentovala dění kolem. "Většina národů se nechává najímat ve skupinách, aby se chránily před kulturním šokem. Skupiny bydlí vždycky oddělené."
Před sebou spatřili asi dvacet lidí rozhazujících hnůj a proleželé odpadky; Louisův nos to zaregistroval už na dálku.
Lidé Strojů? Ano. Dva z nich stáli stranou od ostatních, zbraně v rukou. "Kdo jsou ti lidé? Vězni?"
"Vězni odsouzení za méně závažné zločiny na dvaceti až padesátifalanové práce na —" Zastavila se. Blížil se k nim jeden ze strážců.
Pozdravil Val a řekl: "Slečno, tohle pro vás není vhodné místo. Pro tyhle hovnomily jste až příliš lákavé rukojmí."
Val nasadila vyčerpaný tón. "Porouchalo se mi auto. Musím se dostat do školy a ohlásit, co se stalo. Mohu projít? Prosím. Všichni ostatní jsou mrtví. Zabili je upíři. Musím to ohlásit. Prosím."
Strážce zaváhal. "Dobrá, dám vám s sebou doprovod." Krátce, melodicky zahvízdal, načež se obrátil k Louisovi. "A co ty?"
Val odpověděla místo Louise. "Vypůjčila jsem si ho, aby mi nesl věci."
Strážce začal mluvit pomalu a zřetelně. "Ty. Půjdeš s touhle slečnou tak daleko, jak bude chtít, ale ne dál než na okraj stínfarmy. Potom se vrátíš ke své práci. U čeho děláš?"
Louis byl bez překladače němý. Vzpomněl si na laser v batohu. Potom položil ruku na nejbližší přisedlý hřib s levandulovým kloboukem a ukázal na vozík naložený podobnými hřiby.
"Dobrá," houkl strážce a podíval se Louisovi přes rameno. "Aáá, tady jste."
Dříve než se otočil, Louis podle zápachu poznal, koho má za sebou. Pokorně čekal, zatímco strážce dával dvěma ghoulům instrukce:
"Odvedete tuhle slečnu a jejího nosiče na opačný konec stínfarmy. Ať se jim nic nestane."
Kráčeli v řadě podél záhonů směrem ke středu stínfarmy. V čele ghoulí samec, samice jako poslední. Hnilobný zápach byl stále silnější. Po okolních pěšinách je míjely vozíčky s hnojivem.
Hrom a blesky! Jak se těch ghoulů zbavit? Louis se ohlédl. Ghoulí žena se na něj zazubila. Zápach jí viditelně nikterak nevadil. Její zuby měly tvar malých trojúhelníčků, jako stvořené na trhání. Špičaté skřítkovské uši měla vztyčené. Stejné jako její druh nesla na zádech velkou tornu, jinak neměla na sobě nic; těla jim pokrývala jen hustá srst.
Došli na široký oblouk volné půdy, na jejímž konci byla jáma. Nad jámou stála mlha a zakrývala výhled na druhou stranu. Nad jámou visela roura, ze které vytékaly splašky. Louisův pohled se vyšplhal vzhůru kolem roury, do temné, vzorované oblohy.
Když mu ghoulí žena promluvila do ucha, překvapeně sebou trhnul. Hovořila řečí Lidu Strojů. "Co by si tak král obrů pomyslel, kdyby věděl, že Louis a Wu jsou jedna a tatáž osoba?"
Louis vytřeštil oči.
"Copak, oněměl jsi bez své krabičky? Nevadí. Jsme ti k službám."
Ghoulí muž rozmlouval s Valavirgillin. Val přikyvovala, načež oba odbočili z chodníčku. Louis s ghoulicí je následovali pod obrovský klobouk bílé, přisedlé houby.
Val byla nervózní. Možná to měl na svědomí ten hrozný puch; na Louise tedy bezpochyby působil. "Kyeref říká, že to jsou čerstvé splašky. Za falan budou zralé, potrubí se přemístí jinam a hnojivo se roznese. Do té doby se tu prý nikdo neukáže."
Sundala Louisovi z ramen batoh a vysypala jeho obsah na zem. Louis sebral překladač (když se jeho ruka přiblížila k laseru, ghoulové naščpicovali uši) a zapnul mikrofon. "Kolik toho Noční Lid už ví?" zeptal se.
"Více, než jsme kdy tušili." Zdálo se, že Val chce něco dodat, ale rozmyslela si to.
Odpověděl muž. "Svět má za několik málo falanů zahynout v ohni. Spasit nás může jedině Louis Wu." Usmál se a přitom odhalil před Louisovým zrakem svůj děsivý chrup. Louis ucítil jeho baziliščí dech.
"Jsi jízlivý, nebo upřímný? Věříte mi?"
"Podivné události mohou v choromyslném mozku zažehnout jiskru proroctví. Víme, že s sebou nosíš nástroje, které jinde neznají. Ani tvá rasa nám není známá. Ale svět je velký a my ho celý neznáme. Tvůj chlupatý přítel je ještě zvláštnější."
"To není odpověď."
"Zachraň nás! Neodvážíme se ti v ničem bránit." Ghoulův úsměv se téměř vytratil, přestože rty měl stále mírně od sebe. (Udržet je u sebe vyžadovalo vědomé úsilí. Ty velké zuby...) "Proč by nás mělo zajímat, jestli jsi nebo nejsi blázen? Konání druhých národů jen zřídka zasahuje do našeho života. A nakonec stejně všichni patří nám."
"Jestli to nejste vy, kdo ve skutečnosti vládne tomuto světu." Louis to mínil jako diplomatickou poznámku, ale současně ho napadlo: Co když tomu tak opravdu je?
Odpověděla žena. "Mnohé národy se mohou snažit uchvátit vládu nad světem. Máme si snad my činit nárok na vrcholky lesů, kde žijí Visící Lidé? Anebo na dušné výšiny Lidu z Rozlitých hor? A který národ by chtěl ovládnout naši říši?" Vysmívala se mu, to bylo jisté.
"Tento svět je odněkud řízen. Víte odkud?" zeptal se.

"Máš nepochybně pravdu," odpověděl muž, "ale my to místo neznáme."
"Co víte o obvodové zdi? A o velkých oceánech?"
"Moří je mnoho. Nevím, které máš na mysli. Než se poprvé ukázaly velké plameny, kolem obvodové zdi probíhaly nějaké práce."
"Ale! Jaké práce?"
"Spousta zdvižných zařízení, která dopravovala stroje až nad úroveň Lidu z Rozlitých hor. Bylo tam mnoho Budovatelů Měst a Lidí z Rozlitých hor, ostatních národů už méně. Pracovali přímo na horním okraji světa. Možná nám ty osvětlíš význam toho všeho."
"Kraci! Hrome!" ulevil si Louis užasle. "Museli..." Znovu instalovat polohovací trysky. Nějak mu to nelezlo z hrdla. Tolik energie, tolik úsilí, a to všechno tak blízko - nic na loutkařské nervy. "Pro posla z rasy mrchožroutů to je strašná dálka."
"Světlo se pohybuje rychleji. Ovlivňuje tato novina tvoji předpověď zkázy?"
"Obávám se, že ne." Možná někde pracuje opravárenská četa, ale Bussardových motorů jim zbylo stejně málo. "Ale pokud velkých plamenů přibylo, zbývá nám více než jen sedm nebo osm falanů, jak jsem se původně domníval."
"Dobrá zpráva. Co teď hodláš dělat?"
Louis si chvíli pohrával s myšlenkou, že nechá létající město být a bude se věnovat výhradně ghoulům. Ale došel už příliš daleko a ghoulové byli koneckonců všude. "Počkám na noc a vyletím nahoru. Val, tvůj podíl je v autě. Buď tak laskavá a pár oběhů ho nikomu neukazuj, ani o mně nikomu nevykládej. Jestli si během falanu pro můj podíl nikdo nepřijde, můžeš si ho vykopat. Mně bude stačit tohle." Poklepal si na kapsu u vesty, v níž měl asi čtvereční metr supravodivého tkaniva poskládaného do velikosti kapesníku.
"Byla bych raději, kdybys to nechal tady," řekla Val.
"Pokud jim sám neřeknu, co to je, budou si myslet, že je to kus obyčejné látky," uklidnil ji Louis. Tak docela pravda to ale nebyla. Měl se supravodičem své záměry.
Když si svlékal šortky, ghoulové měli oči na stopkách — aby o něm nashromáždili co nejpodrobnější informace a mohli tak na Prstenci lépe hledat jeho rodiště. Natáhl si krunýř.
Ghoulí žena se najednou zeptala: "Jak jsi přesvědčil ženu Lidu Strojů, že nejsi blázen?"
Val jí to řekla. Louis si mezitím opět oblékl vestu, nasadil brýle a strčil do kapsy laser. Oba ghoulové divže nepřišli o svůj věčný úsměv. "Můžeš zachránit svět?" otázala se žena.
"Nespoléhejte na mě. Pokuste se najít Centrum údržby. Šiřte mezi svými, co víte. Pokuste se něco dozvědět od banderaf — těch obrovských bílých tvorů, kteří žijí ve velké bažině po rotaci."
"Víme o nich."
"Výborně. Val —"
"Půjdu teď ohlásit smrt mých druhů. Možná se už nesetkáme, Louisi." Valavirgillin zdvihla prázdný batoh ze země a bez meškání vykročila.
"Musíme s ní," řekla žena. Oba ghoulové odešli.
Ani mnoho štěstí mu nepopřáli. Proč? Způsob jejich života z nich všech možná dělal fatalisty, pro které slovo štěstí nic neznamenalo.
Louis vzhlédl k textuře temného nebe nad hlavou. Nejraději by vzlétl hned, ale rozumnější bude počkat na noc.
"Nejzadnější, jsi tam?" řekl do překladače.
Nebyl.
Louis se natáhl pod kloboukem houby. U země mu vzduch připadal čistější. Usrkl z lahve, kterou mu nechala Val, trochu lihoviny smíchané s nektarem.
Kým vlastně byli ghoulové? Jejich postavení na ekologickém žebříčku se zdálo být neotřesitelné. Jak si uchovali svou inteligenci? K čemu ji potřebovali? Možná museli čas od času bojovat o své výsady. Nebo aby si zjednali respekt. Vyhovět tisícovce místních náboženství také vyžadovalo značnou verbální obratnost.
Ale k věci: jak mu mohli být nápomocní? Existovala někde ghoulská enkláva, která pamatovala zdroj místního elixíru, jenž byl, jak se domníval, vyroben z kořene pačího Stromu života...?
Jedno po druhém. Nejprve město.
Sloupy světla postupně zeslábly a zmizely. Na nebi pevného skupenství je vystřídaly tisíce osvětlených oken. Přímo nad ním ale nezářilo ani jediné. Kdo by chtěl taky bydlet ve sklepě nad odpadní rourou? (Leda ten, kdo by si osvětlení nemohl dovolit.)
Stínfarma budila dojem opuštěnosti. K Louisovým uším doléhal jen vítr. Když se vyšplhal na klobouk houby, zahlédl blikotání vzdálených oken - obydlí pro dělníky postavená po obvodu farmy.
Dotkl se tlačítka pro zdvih a začal stoupat.

Kapitola 19
LÉTAJÍCÍ MĚSTO

Přibližně ve třech stech metrech se zápach vytratil a okolo něj se objevilo létající město. Obletěl tupou špici obrácené věže: čtyři úrovně temných oken, pod nimi garáž. Dveře garáže byly zamčené. Louis kroužil kolem věže a hledal rozbité okno. Žádné nenašel.
Tahle okna pamatovala jedenáct století. Něco takového by těžko rozbíjel. Ani to neměl v úmyslu, nechtěl vstoupit do města jako lupič.
Namísto toho zvolna stoupal podél kanalizační roury, doufaje, že si tak zajistí soukromí. Kolem něj se začaly objevovat rampy. Žádné veřejné osvětlení zatím neviděl. Dosedl na jeden z visutých chodníků. Už si nepřipadal tak nápadný. Kolem nebyla živá duše. Široká stužka kamenného dláždění se vinula doprava, doleva, nahoru a dolů mezi budovami jako popínavá rostlina, tu a tam ze sebe vyrážející tobolky neznámého účelu. Ačkoli se lávky vznášely nad několikasetmetrovou hlubinou, zábradlí neměly. Halrloprillalařini lidé museli mít ke své brachiální historii mnohem blíže než pozemšťané. Louis nejistým krokem vykročil středem chodníku ke světlům.
Kde všichni jsou? Město vypadá opuštěně, napadlo ho. Jeden dům vedle druhého, rampy mezi obytnými bloky, ale obchodní centra, divadla, bary, nákupní střediska ani kavárny žádné. Žádné venkovní nápisy. Všechno bylo ukryté za zdmi.
Ted' by se měl buď snažit někoho najít, anebo se ukrýt. Co tamhleta skleněná stěna s černými okny? Kdyby k ní vyletěl nahoru, možná by hned věděl, jak je to s tou opuštěností.
Někdo k němu přicházel.
"Rozumíš mi?" zavolal Louis a slyšel svá slova přeložená do jazyka Lidu Strojů.
Neznámý odpověděl ve stejné řeči. "V noci bys po městě chodit neměl. Mohl bys spadnout." Přibližoval se. Měl obrovské oči a k rase Budovatelů Měst určitě nepatřil. V ruce nesl hůl, dlouhou, jako byl sám. Víc toho nedokázal rozeznat, protože neznámý příchozí měl v zádech světlo. "Ukaž ruku," vyzval ho muž.
Louis mu ukázal levou, samozřejmě nepoletovanou, paži a vyřkl slova, která měl připravená od samého začátku. "Dokážu opravit vaše sběrače vody."
Hůl se vymrštila.
Louis uskočil. Hůl se mu otřela o hlavu. Udělal kotoul vzad a zůstal ve dřepu — nacvičené reflexy fungovaly. Ruce zdvihl jen o zlomek sekundy později, než ho hůl praštila do hlavy. Před očima mu zaplály jiskřičky a Louis ztratil vědomí.
Padal. Kolem něj burácel vítr. Situace, která byla jasná i člověku nacházejícímu se napůl v bezvědomí. Louis sebou začal zmítat ve tmě. Dehermetizace! Kde to jsem? Co meteority zasáhly? Kde mám skafandr? Kde je poplachový spínač?
Spínač - Pomalu si vzpomínal. Jeho ruce vystřelily k hrudi, nahmataly ovladače létacího pásu, našly tlačítko zdvihu. Cvak.
Pás ho prudce přetočil do náležité polohy - nohama dolů. Louis zatřásl hlavou, aby se zbavil mlžného oparu v očích. Podíval se nahoru. Mezerou v temnotě spatřil sluneční korónu lemující okraj obdélníku noci. Temnota byla pevného charakteru a padala mu na hlavu. Sáhl po tlačítku a zastavil svůj spěšný vzestup.
Byl v bezpečí.
Žaludek se mu bouřil a hlava třeštila. Potřeboval přemýšlet. Bylo jasné, že zvolil nesprávný postup. Ovšem, pokud ho hlídač srazil z chodníku... prohmatal si kapsy; všechno bylo na svém místě. Proč ho nejdřív neokradl?
Vzpomněl si: zaútočil, minul, kutálel se a... ztratil vědomí. Což stavělo celou událost do jiného světla. Možná bylo rozumnější vyčkat. Ale na to je teď pozdě.
Zkusíme to jinak.
Plul pod městem. Daleko se však nedostal: před ním bylo příliš mnoho světel. Poblíž středu byl však dvojitý kužel, který byl celý neosvětlený. Spodní hrot kužele byl tupý: garáž s vysunutou kamennou římsou. Louis přistál.
Zesílil světelnost brýlí. V duchu si nadával, že to neudělal už dříve. Že by z něj ta rána do hlavy udělala blbce?
Prillini lidé, Budovatelé Měst, používali létající vozidla, připomněl si. Žádné ale neviděl. Našel jen zrezivělou kovovou kolejnici v podlaze, u stěny křeslo bez opěradla a nekrytou tribunu: tři řady lavic po obou stranách kolejnice. Dřevo bylo zpráchnivělé, kov rozežraný rzí.
Pochopil teprve, když si prohlédl křeslo. Bylo instalované tak, aby sjelo po kolejnici a na okraji přistávací rampy sedícího vyklopilo. Nacházel se v katovně s tribunou pro obecenstvo.
Najde nahoře soudní síně? A vězení? Louis se rozhodl, že zkusí štěstí jinde, když se ze tmy ozval hrobový hlas mluvící řečí, kterou neslyšel už třiadvacet let. "Ukaž ruku, vetřelče. Pomalu."
Louis se držel scénáře. "Dokážu opravit vaše vodní sběrače," řekl a slyšel svá slova přetlumočená do Halrloprillalařiny mateřštiny. Překladač ji musel mít v paměti.

Hlas patřil postavě stojící ve dveřích na vrcholu schodiště. Byla vysoká asi jako Louis a její oči svítily. V rukou držela zbraň stejného druhu, jaký používala Valavirgillin. "Tvá ruka je čistá. Jak ses sem dostal? Musel jsi přiletět."
"Ano."
"Pozoruhodné. To je zbraň?"
"Ano. Vidíš velmi dobře ve tmě. Kdo jsi?"
"Mař Korssil, žena, Noční Lovec. Odlož zbraň."
"To neudělám."
"Nerada bych tě zabila. Tvá slova mohou být pravdivá."
"To jsou."
"A nerada bych musela budit svého pána. Těmito dveřmi neprojdeš. Odlož zbraň."
"Ne. Už jednou jsem se stal terčem útoku. Můžeš ty dveře zavřít tak, aby je nikdo z nás nemohl otevřít?"
Mař Korssil dveřmi něco prohodila (při dopadu to zachřestilo) a zavřela je. "Ukaž mi, jak létáš," vyzvala ho svým hrobovým basem.
Louis se na okamžik vznesl a znovu přistál.
"Pozoruhodné." Sešla po schodech dolů, zbraň v pohotovosti. "Máme dost času si promluvit, než nás ráno najdou. Co nabízíš a co žádáš?"
"Vaše sběrače vody jsou, předpokládám, nefunkční. Přestaly fungovat, když došlo k úpadku měst?"
"O tom nic nevím. Kdo jsi?"
"Louis Wu, muž, a moji rasu můžeš nazývat Lidem z hvězd. Pocházím ze vzdáleného světa, od hvězdy, která je příliš vzdálená, aby ji bylo možno odsud vidět. Mám s sebou trochu materiálu, s jehož pomocí mohu opravit část sběračů vody ve městě. Mnohem větší množství jsem ukryl jinde. Možná vám mohu poskytnout i osvětlení."
Mař Korssil si ho prohlížela modrýma očima velkýma jako jeho brýle. Na prstech měla strach vzbuzující drápy a v ústech jí blýskaly vystouplé špičáky. Kdo vlastně byla - šelma lovící hlodavce? "Když dokážeš opravit naše stroje, dobře," řekla. "Ale co se týče strojů v jiných domech, o tom rozhodne můj pán. Co za to žádáš!"
"Spoustu informací. Přístup ke všem záznamům, mapám, kronikám, příběhům -"
"Snad si nemyslíš, že tě pustíme do Knihovny? Pokud je to, co říkáš, pravda, jsi pro nás příliš cenný. Náš dům není bohatý, ale upřesníš-li své otázky, můžeme od Knihovny informace zakoupit."
Začínalo mu svítat: létající město bylo městem asi tolik jako Periklovo Řecko národem. Zdejší budovy byly zcela samostatné a on se octl v té nesprávné. "Která z těch budov je Knihovna?" zeptal se.
"Ten kužel špicí dolů na levobočně-porotačním okraji... Proč se ptáš?"
Louis zdvihl ruku k hrudi, vznesl se a pohnul se směrem do noci. Mař Korssil vystřelila. Louis se rozplácl na podlaze. Prsa mu ožehly plameny. Zavřeštěl, strhnul ze sebe popruhy a odkutálel se stranou. Z ovládacího panelu létacího pásu stoupal žlutý plamen protkaný kouřem jako modrobílými žilkami.
Laser držel dosud v ruce. Namířil na Mař Korssil. Noční Lovec tomu, zdálo se, nevěnoval pozornost. "Nenuť mě, abych to zopakovala," řekla. "Jsi zraněn?"
Ta slova jí zachránila život; ale něco zabít musel. "Odhoď zbraň, nebo tě rozříznu na dva kusy," řekl Louis. "Takhle."
Máchl paprskem přes popravčí křeslo; to zaprskalo a rozpadlo se.
Mař Korssil se nehýbala.
"Žádám jen volný odchod z budovy," řekl Louis. "Vzduchem už odejít nemůžu, takže budu muset odejít přes vaši budovu. Odejdu první rampou. Odhoď zbraň nebo zemři."
"Odhoď zbraň, Mař Korssil," ozval se ze schodů ženský hlas.
Noční Lovec uposlechl.
Po schodech scházela žena. Byla vyšší než Louis a také štíhlejší. Měla drobný nos a nesmírně úzké rty. Hlavu měla holou, ale zpoza uší a ze zátylku jí splývala po zádech bujná záplava bílých vlasů. Nejevila nejmenší známky obav. "Ty zde vládneš?" zeptal se.
"Já a můj zákonitý druh. Jmenuji se Laliskarírlyar. Ty jsi Luívun?"
"Tak nějak."
Usmála se. "Ve dveřích je kukátko. Mař Korssil signalizovala z garáže mimořádnou událost. Přišla jsem, dívala se a poslouchala. Tvého létacího stroje je škoda. Ve městě nezbyl ani jediný."
"Když vám opravím sběrače vody, necháte mě jít? Taky bych potřeboval poradit."
"Zvaž svoji vyjednávací pozici. Ubráníš se strážcům, kteří čekají venku?"
Louis byl odhodlán si cestu prostřílet. Učinil poslední pokus. Zdálo se, že podlaha je z obyčejného litého betonu. Pomalu vedl paprsek laseru po kružnici. Z budovy odpadl do noci betonový válec metrové výšky. Laliskarírlyar zamrzl úsměv na rtech. "Možná ano. Stane se, jak žádáš. Mař Korssil, půjdeš s námi. Zastavíš každého, kdo se pokusí zasáhnout. Pušku nech, kde je."
Stoupali po nefungujícím točitém eskalátoru vzhůru. Louis napočítal čtrnáct spirál — čtrnáct podlaží. Louisovi blesklo hlavou, jestli se v odhadu Laliskarírlyařina věku nemýlil. Kráčela svižně do schodů a ještě jí zbývalo dostatek dechu pro konverzaci. Ruce a tvář však měla vrásčité, jakoby obnošené.
Byl to zneklidňující pohled, na který Louis nebyl zvyklý. Rozumově si to vysvětlit dokázal: znamení věku a předků, paků-protektorů.
Stoupali ve světle Louisova laseru. Ve dveřích se objevovali lidé; Mař Korssil dohlížela na to, aby tam zůstali. Většinou to byli Budovatelé Měst, ale zahlédl i jiné rasy.
Tito služebníci pracovali u Lyarů již po mnoho generací, vysvětlovala Laliskarírlyar. Rodina Mař Korssil, rodina nočních strážců, pracovala kdysi u policie pro soudce z rodu Lyarů. Lidé Strojů sloužili u Lyarů jako kuchaři skoro

stejně dlouho. Služebnictvo a Budovatelé Měst na sebe pohlíželi jako na jednu velkou rodinu spjatou periodickým poutem rishathry a dávnými svazky. Budova Lyarů čítala celkem tisíc duší, z nichž polovina byla nějak spřízněna s Budovateli Měst.
V polovině cesty se Louis zastavil u okna. Okno na straně schodišťové šachty probíhající středem budovy? Byl to samozřejmě hologram skýtající pohled na krajinu kolem jedné z obvodových stěn. Jeden z posledních lyarských pokladů, svěřila se mu s hrdostí a lítostí v hlase Laliskarírlyar. Ostatní padly během stovek falanů za vodné.
Rozpovídal se i Louis. Byl sice opatrný, nabroušený a unavený, ale na staré ženě bylo něco, co ho přimělo k řeči. Věděla, jak je to s planetami. O jeho slovech nepochybovala. Naslouchala. Tolik se podobala Halrloprillalar, že Louis po chvíli zjistil, že o ní vypráví: o nesmrtelné lodní děvce, žijící životem napůl šílené bohyně, dokud nenarazila na Louise Wu a jeho strakatou posádku; o tom, jak jim pomohla, jak spolu s nimi opustila svoji zaniklou civilizaci i jak zemřela.
"Proto jsi Mař Korssil nezabil?" zeptala se Laliskarírlyar.
Noční Lovec na něj upřela své velké modré oči.
Louis se rozesmál. "Možná." Pověděl jim o svém boji se slunečnicemi. Jedinému ožehavému tématu se vyhýbal, neviděl důvod, proč by měl Laliskarírlyar děsit tím, že její svět čeká setkání se sluncem. "Chci z tohoto světa odejít s vědomím, že jsem mu nezpůsobil žádnou škodu. Dole, nedaleko, jsem zakopal hromadu materiálu... Kruci! Teď se k němu nemám jak dostat."
Došli na konec točitého schodiště. Louis supěl. Mař Korssil odemkla dveře, za kterými byly další schody. "Jsi noční člověk?"
"Prosím? Ach tak. Ne."
"Bude lépe, když počkáme, až se rozední. Mař Korssil, dej nám sem poslat snídani. Potom jdi spát." Když Mař Korssil poslušně zmizela na schodech, Laliskarírlyar se zkřiženýma nohama usedla na starobylý koberec. "Předpokládám, že budeme muset pracovat venku," řekla. "Nechápu, proč jsi podstupoval takové riziko? Kvůli informacím? Jakým informacím?"
Bylo mu zatěžko jí lhát, ale Nejzadnější mohl poslouchat. "Víš něco o zařízení, které přeměňuje jeden druh hmoty v jiný? Vzduch v hlínu, olovo ve zlato?"
To ji zaujalo. "Dávní mágové údajně dokázali přeměnit sklo v diamanty. Ale to jsou pohádky pro děti."
Tolik k pohádkám. "A co celosvětové Centrum údržby? Říkají o něm legendy něco? Kde leží?"
Otevřela pusu. "To jako že svět je umělá konstrukce, větší verze města?"
Louis se rozesmál. "Tak nějak. Ale mnohem, mnohem větší. Říkají?"
"Ne."
"A co droga věčného mládí? Halrloprillalar ji užívala, takže existovat musela."
"Ano, existovala. Ale ve městě už žádná není, ani jinde, pokud vím. K vyprávění o elixíru mládí se často a rádi uchylují šarlatáni."
"A říkají také, odkud by ta droga mohla pocházet?" Na schodech se objevila funící mladá žena. V rukou nesla mělkou mísu. Louisův strach z otrávené potravy se v tu ránu vytratil. Jídlo bylo vlažné a chutnalo jako ovesná kaše. Jedli rukama přímo z mísy.
"Droga věčného mládí zřejmě pocházela odkudsi ze směru rotace," řekla Laliskarírlyar, "ale jak daleko odsud to bylo, já nevím. Pro tuhle informaci sis přišel?"
"Pro tuhle a spoustu dalších. Ale zrovna tahle by se mi dost hodila." V Centru údržby bude určitě i Strom života, přemítal Louis. Co s tím? Nedokázal si představit, že by se nějaká lidská bytost chtěla dobrovolně stát protektorem. Ovšem mohli by se najít hominidé, kteří by... Tyhle hádanky mají čas.
Whil byl urostlý hominid s opičí tváří. Byl oblečený do látky, jejíž původní barvu odnesl čas. Teď hrála všemi myslitelnými odstíny. Whil toho moc nenamluvil. Měl krátké, mohutné paže a čišela z něj fyzická síla. V ruce truhlík s nářadím, Whil vyšel jako první posledním ramenem schodů vzhůru do noci.
Stáli na okraji trychtýře, na komolém konci dvojitého kužele. Ochoz byl jen třicet centimetrů široký a Louis cítil srdce až v krku. Teď když přišel o svůj létací pás, měl všechny důvody obávat se výšek. Svištící vítr rozvinul Whilův oděv do třepotající se pestrobarevné standarty.
"Tak co? Dokážeš to opravit?" zeptala se Laliskarírlyar.
"Odtud ne. Mechanismus bude někde dole."
Byl, ale téměř nepřístupný. Montážní prostor byl jen o několik centimetrů širší než Louis Wu. Táhl se kolem mechanismů obepínajících sběrný trychtýř. Whil se plazil před ním a otvíral panely, na které Louis ukázal. Voda se srážela na trychtýři, uvažoval Louis, o tom nebylo pochyb. Ale jak? Ochlazováním? Anebo používali domy něco silnějšího ?
Neproniknutelný chaos ukrývající se za panely byl pro Louise naprostou záhadou. Všechno zářilo čistotou, až na... no ovšem. Zadržel dech a podíval se zblízka. Tenounká linka prachu. Louis se pokusil odhadnout, odkud se vysypala. Nezbývalo mu než doufat, že zařízení bylo jinak nepoškozené.
Vycouval a vzal si od Whila tlusté rukavice a nůžky. Vytáhl z vesty proužek černého tkaniva, zkroutil ho, potom ho natáhl a připevnil mezi kontakty.
Nic zvláštního se nedělo. Pomalu s Whilem obešli celý trychtýř. Našel všehovšudy šest vydrolených supravodičů. Připevnil jejich náhražky tam, kam si myslel, že patří.
"Taky je ovšem možné, že váš energetický zdroj je dávno vybitý," řekl, když se vysoukal ze šachty.
"Uvidíme," prohlásila Laliskarírlyar a vydala se po schodech zpátky na střechu. Louis s Whilem ji následovali .
Hladký povrch trychtýře byl jakoby potažený matnou fólií. Louis si klekl a natáhl ruku. Trychtýř byl mokrý. Voda byla

teplá. Začínala tvořit kapičky a stékat do trubek. Zamyšleně pokýval hlavou. Další dobrý skutek, po kterém za patnáct falanů nikdo ani nevzdechne.

Kapitola 20
KUPECKÉ POČTY

Hned pod širokým pásem budovy Lyarů bylo něco, co vypadalo jako kompromis mezi audienční síní a ložnicí. Obrovská kruhová postel s nebesy, kolem stolků a stolů lehátka a křesla, panoramatické okno s výhledem na okraj stínfarmy, vestavěný bar nabízející širokou paletu nápojů - kdysi. Laliskarírlyar nalila z křišťálové karafy do poháru se dvěma nožkami nějakou tekutinu, napila se a podala pohár Louisovi.
"Tady udělujete audience?" zeptal se.
Usmála se. "Něco podobného. Rodinná shromáždění."
Orgie? Nejspíš ano, pokud byla rishathra to, co Lyary drželo pohromadě. Rodina zažívající těžké časy. Louis usrkl. Palivo-nektar. Jedli z jednoho talíře, pili z jedné číše - byly za tím obavy z otrávených jídel a nápojů? Činila to však s takovou přirozeností. A taky tu neměli nemoce.
"To, co jsi pro nás vykonal, zlepší jak náš status, tak stav naší pokladny," prohlásila Laliskarírlyar. "Co za to žádáš?"
"Chci se dostat do Knihovny a přimět její vládce k tomu, abych mohl svobodně čerpat ze všech jejích informačních zdrojů."
"To bude velmi drahé."
"Ne nemožné? Výborně!"
Usmála se. "Příliš drahé. Vztahy mezi budovami jsou komplikované. Desítka ovládá turistický ruch -"
"Desítka?"
"Desítka velkých budov, Luívune, těch nejmocnějších. Devět jich má stálé osvětlení a sběrače vody. Společně postavili most k Nebeské hoře. Ovládají turistický ruch a platí menším budovám poplatky za ubytování svých hostů, za užívání všech veřejných prostranství a speciální poplatky za akce v soukromých budovách. Uzavírají všechny dohody s ostatními rasami. Tak je tomu i s vodou, kterou pro nás čerpají Lidé Strojů. My platíme Desítce za vodu a za některá zvláštní povolení, jako bude teď tvůj vstup do Knihovny... ačkoli Knihovně platíme ještě paušální poplatek za vzdělávání."
"Knihovna patří k Desítce?"
"Ano, Luívune, ale my tolik peněz nemáme. Nemohl bys Knihovně prokázat nějakou protislužbu? Možná by byl tvůj výzkum ku prospěchu i jim."
"Je to možné."
"Vrátili by nám část poplatku za poskytnutou službu. Možná dokonce více, než to bude stát. Ale momentálně na to nemáme. Neprodal bys jim svoji světelnou zbraň nebo přístroj, který za tebe mluví?"
"Raději ne."
"Dokážeš opravit další sběrače vody?"
"Možná. Říkáš, že jeden z Desítky nemá fungující sběrač vody? Proč do ní tedy patří?"
"Orlry patří do Desítky už od úpadku měst. Tradice."
"Předtím tam bylo co?"
"Vojenská budova, skladiště zbraní."
Louis se zasmál. Nevšímala si toho a pokračovala. "Mají zálibu ve zbraních. Tvůj světelný projektor -"
"Měl bych strach se ho vzdát. Ale možná by také uvítali, kdyby jim někdo opravil sběrače vody."
"Zjistím, za jaký poplatek tě do Orlry vpustí."
"Žertuješ."
"Ne. Půjdeš tam v doprovodu stráží, aby tě nenapadlo si nějakou zbraň odtud odnést. Zaplatíš poplatek za možnost prohlédnout si starobylé zbraně a příplatek za jejich případné předvedení. Když tě pustí do své údržbové zóny, můžeš odhalit jejich slabiny. Zeptám se." Vstala. "Přistoupíme k rishathře?"
Louis to tak trochu čekal, ale jeho zaváhání neměl na svědomí Laliskarírlyařin nezvyklý vzhled, nýbrž hrůza z toho, že by měl odložit krunýř a ostatní pomůcky. Vzpomněl si na starý obrázek krále sedícího zadumaně na trůně. Jsem paranoik. Ale dost velký?
Už měl dávno spát! Vypadalo to, že jednoduše nezbude než Lyarům důvěřovat. "Dobře," řekl a začal se svlékat.
Stáří se k Laliskarírlyařinu tělu zachovalo zvláštně. Dobu před životabudičem znal ze starověké literatury, divadelních her a románů. Stáří byla nemoc mrzačící lidské tělo. Tato žena však zmrzačená nebyla. Měla sice nadbytečné množství

kůže a její končetiny nebyly tak pohyblivé jako Louisovy, ale její zájem o sex a o zvláštnosti Louisova těla a reflexů byl nevyčerpatelný.
Trvalo dlouho, než usnul. Vymluvil se na kolečko plastiku ve svých vlasech, které mu tak nešťastně připomenula. Nejzadnější měl u sebe fungující droud... a on se proklínal za to, že po něm toužil.
Probudil se za soumraku. Postel se dvakrát otřásla, Louis zamžoural a převalil se na druhou stranu. Uviděl Laliskarírlyar a dalšího Budovatele Měst mužského pohlaví, na němž se také podepsalo stáří.
Laliskarírlyar ho představila jako Fortaralisplyara, svého zákonitého druha a Louisova hostitele. Muž Louisovi poděkoval za opravení starobylého zařízení. Na jednom ze stolů bylo ve velké míse přichystané jídlo. Louis byl pozván, aby s nimi povečeřel dušené maso s nějakou zeleninou, na jeho vkus poněkud mdlé chuti.
"Dům Orlry požaduje více než máme," oznámil Louisovi Fortaralisplyar. "Koupili jsme ti právo vstoupit do tří ze čtyř sousedních domů. Stačí, když se podaří opravit jeden z jejich vodních sběračů, a dostaneme tě do Orlry. Vyhovuje ti to?"
"Naprosto. Opravím jen ty sběrače, které nefungují plných jedenáct století a ve kterých se nikdo nehrabal."
"Slyšel jsem."
Než se setmělo docela, zvedl se. Nabídli mu sice, aby s nimi sdílel jejich obrovské lože, ale Louis byl odpočatý a neměl na spánek ani pomyšlení.
Budova připomínala hrobku. Louis chtěl z horních pater sledovat, jestli v bludišti můstků pod sebou zaregistruje nějaký pohyb. Kromě velkookých Nočních Lovců na obchůzce však neviděl nikoho, což se dalo čekat. Budovatelé Měst deset z třiceti hodin prospali, přirozeně v noci. Napadlo ho, jestli se spí i v osvětlených budovách.
"Volám Nejzadnějšího," řekl.
"Ano, Louisi. Je třeba tlumočit?"
"Ne, jsme sami. Jsem v létajícím městě. Den nebo dva mi potrvá, než se dostanu do Knihovny. Myslím, že jsem tu uvázl. Přišel jsem o létací pás."
"Chmee stále neodpovídá."
Louis si povzdechl. "Ještě nějaké novinky?"
"První sonda za dva dny dokončí oblet. Mohl bych ji navést do města. Chceš, abych s nimi vyjednával já? My loutkáři v tom vynikáme. Přinejmenším dodám tvým slovům na vážnosti."
"Dám ti vědět. Co polohovací trysky? Našel jsi další?"
"Ne. Těch jednadvacet, o kterých už víš, je v provozu. Vidíš je?"
"Odtud ne. Nejzadnější? Mohl bys zjistit fyzikální vlastnosti scrithu? Pevnost, pružnost, magnetické vlastnosti?"
"Pracuji na tom. Zaměřil jsem přístroje na obvodovou stěnu. Scrith má mnohem větší hustotu než olovo. Podlaha Prstence je pravděpodobně necelých třicet metrů silná. Až se vrátíš, ukážu ti, co jsem naměřil."
"Dobře."
"Louisi, v případě potřeby bych ti mohl zajistit transport. Snazší by ale bylo poslat pro tebe Chmeeho."
"Výborně! Jaký transport máš na mysli?"
"Musíš počkat na sondu. Potom ti dám další instrukce."
Nejzadnější zavěsil a on ještě několik okamžiků pozoroval liduprázdné město. Přepadla ho sklíčenost. Sám v chátrající budově uprostřed chátrajícího města, bez droudu..
"Paní jsi řekl, že nejsi noční tvor," ozval se hlas za jeho zády.
"To jsi ty, Mař Korssil. Používáme elektrické osvětlení. Někteří z nás mají životní rytmus trochu rozháraný. A navíc máme kratší den." Louis se otočil.
Nevypadalo to, že by velkooký humanoid tentokrát na Louise svou zbraní přímo mířil. "Délka dne několik posledních falanů kolísá. Znepokojuje mě to."
"To chápu."
"S kým jsi to mluvil?"
"S dvojhlavou příšerou."
Odešla. Možná se urazila. Louis zůstal stát u okna a uvolnil vzpomínkám ze svého dlouhého a rušného života cestu k asociacím. Vzdal se už naděje na snadný návrat do známého vesmíru. Vzdal se droudu. Možná nastal čas vzdát se... něčeho víc.
Budovu Chkar tvořil betonový kvádr pokrytý balkony. Z jedné strany prosvítala černými ranami po explozích kovová kostra. Sběračem vody zde bylo koryto, vedoucí podél jeho horní, mírně zkosené strany. Po dávné explozi zůstaly v soustrojí pod sběračem drobné kovové kapičky. Louis proto ani nečekal, že jeho úsilí přinese ovoce, a právem.
"Je to má chyba," řekla Laliskarírlyar. "Zapomněla jsem, že Chkar před dvěma tisíci falany vedl válku s Orlry."
Dům Panth vypadal jako převrácená cibule. Louis si domyslel, že budova vznikla jako ozdravný klub; poznal někdejší bazény, parní lázně, sauny, masážní stoly, tělocvičnu. Vypadalo to, jako by si Panth nemohl na nedostatek vody stěžovat. K tomu ten jemný, povědomý pach prodírající se k okraji Louisova vnímání...
Panth se také kdysi střetl s Orlry. Svědčily o tom krátery. Holohlavý mladík jménem Arrivercompanth se zapřísahal, že sběrače vody přitom nebyly nikdy poškozené. Louis našel kolejničky prachu i kontakty nad nimi. Sotva byl s opravou hotov, na zakulacené střeše se už pomalu začínaly tvořit kapičky vody a klouzat do sběrače.
Při placení ale nastaly menší potíže. Arrivercompanth a jeho lidé se pokusili nabídnout rishathru a sliby. (V ten okamžik Louis určil pach, který ho šimral v nose a v podvědomí. Byl v domě nechvalné pověsti a někde uvnitř byli chováni upíři.) Laliskarírlyar žádala hotovost, okamžitě. Louis se snažil polemiku sledovat. Z toho, čím Laliskarírlyar argumentovala, pochopil, že Desítce se nebude příliš zamlouvat, že od ní Panth přestane kupovat vodu, a pokutu za podvod mu uloží velmi ráda. Arrivercompanth zaplatil.

Gisk býval kdysi, v době úpadku měst, něco jako dům ve vlastnictví občanů. Byla to krychle s větrací šachtou uprostřed, nyní zpola prázdná. Soudě podle zápachu, Gisk byl nucen spotřebu vody opravdu značně omezovat. Louis znaleckým již okem posoudil kondenzační aparaturu a zakrátko byl s opravou hotov. Giskové zaplatili okamžitě a ještě padli Laliskarírlyar k nohám, aby jí vyjádřili své díky. O jejího šikovného služebníka přitom okem nezavadili. Takový je život...
Fortaralisplyar zářil. Naplnil Louisovu vestu dvěma hrstmi kovových mincí a objasnil mu záludnou etiketu uplácení. Zdálo se, že Louisův překladač čeká ukrutná zatěžkávací zkouška. "Ale máš-li jakékoli pochybnosti, nemusíš tam chodit sám," uklidnil ho Fortaralisplyar. "Půjdu zítra do Orlry s tebou a vyjednám všechno za tebe."
Budova Orlry visela na levoboční straně města. Louis s Fortaralisplyarem si dávali načas — udělali si malou obchůzku, kráčejíce po nejvyšších rampách, aby měli co nejlepší výhled. Fortaralisplyar byl na své město hrdý. "Trocha civilizace se udržela i po úpadku," řekl a ukázal na Rylo, budovu, která kdysi bývala sídlem císaře. Byla krásná, ale rovněž poznamenaná boji a věkem. Císař se pokusil město anektovat v době, kdy se objevila Orlry. Chank byla budova ve tvaru řeckého sloupu, který podpíral toliko sám sebe. Někdejší nákupní centrum. Bez jeho zásob — pro tržnice, restaurace, obchody s oděvy a lůžkovinami, ba i hračkářství, které se staly artiklem pro obchodní styk s Lidmi Strojů, by město brzy zahynulo. Ze spodní hrany Chanku se ve spirálách vinula vzdušná dráha k Nebeské hoře.
Orlry tvořil kotouč výšky přibližně třinácti metrů a desetinásobného průměru. Na jedné straně kamenného koláče se tyčila masivní věž se střílnami, ohrazenými plošinami a otočnými jeřáby, která Louisovi připomínala můstek lodi - křižníku. Přístupová rampa byla široká a také jediná. Na horním okraji budovy byly stovky drobných výčnělků. Louis si domyslel, že to jsou kamery nebo nějaká jiná, dávno nefungující čidla. Okna musela být do budovy vytesána později. Skla v nich na první pohled příliš neseděla.
Fortaralisplyar měl dnes na sobě žlutočervený oděv z něčeho, co mohlo být nejspíše rostlinným vláknem: na Louise poněkud hrubým, ovšem opticky docela impozantním. Louis jej následoval do Orlry, do obrovské recepce. Uvnitř bylo světlo — u stropu mihotalo úctyhodné množství lihových kahanů.
Očekávalo je jedenáct Budovatelů Měst obou pohlaví. Všichni měli na sobě prakticky totéž oblečení: volné kalhoty s úzkými záložkami a pestrobarevné pláštíky, jejichž okraje měly nepravidelný, asymetrický střih. Odznaky hodnosti? Usměvavý bělovlasý mužíček, který jim vyšel v ústrety, měl pláštík toho nejkomplikovanějšího střihu a na rameni zbraň.
Obrátil se k Forlaralisplyarovi. "Musel jsem se na něj přijít podívat sám — tak to je člověk, který dokáže vrátit vodu do zařízení mrtvého pět tisíc falanů."
Ruční zbraň v obnošeném pouzdře z umělé hmoty byla malá a kompaktní, ovšem učinit z Filistranorlryho nebezpečného válečného veterána nesvedla ani ona. Jeho malá postavička zvědavě poskakovala kolem Louise. "Vypadá nezvykle, to ano, ale... uvidíme." Mávl na vojáky.
Vojáci prohledali nejprve Fortaralisplyara a potom Louise. Našli jeho laserovou svítilnu, vyzkoušeli ji a vrátili mu ji zpátky. S překladačem si dlouho nevěděli rady, až Louis řekl: "To za mě mluví."
Filistranorlry poskočil nadšením. "Opravdu, mluví! Prodáš mi to?" Jeho otázka byla určena Fortaralisplyarovi, který odpověděl: "Není moje."
"Byl bych bez ní němý," řekl Louis. Pán Orlry se s jeho odpovědí spokojil.
Sběrač vody tvořila prohlubeň ve středu široké střechy Orlry. Přístupové potrubí bylo pro Louise příliš malé. Nevměstnal by se do něj, ani kdyby odložil své "brnění", což tak či tak nehodlal. "Kdo vám tady provádí opravy? Myši?"
"Visící Lidé," odpověděl Filistranorlry. "Jsme nuceni využívat jejich služeb. Dům Chilb je sem měl poslat. Měli by tu být už každou chvíli. Předpokládáš ještě nějaký další problém?"
"Ano." Louis byl po třech úspěšných a jedné neúspěšné opravě s kondenzačním zařízením Budovatelů Měst již dostatečně obeznámen a věděl, kde by měl zničené kontakty hledat. Prachové linie však nenacházel. "Pokoušel se to už někdo opravit?" zeptal se.
"Předpokládám, že ano, ale kdo to má po pěti tisících falanech vědět?"
"Počkáme na opraváře. Doufám, že se s nimi dá domluvit."
Kruci! Někdo si dal kdysi tu práci, aby v montážní šachtě vytřel prach.
"Chceš si prohlédnout naše muzeum?" otázal se Filistranorlry. "Právo na to sis koupil."
Louis nebyl nikdy fanda do zbraní. Poznával jen některé principy, vůbec už ne formy, skrývající se za vražednými nástroji ve skleněných boxech a vitrínách. Většina z nich používala projektily nebo výbušniny, případně obojí. Některé ze sebe chrlily drobné kuličky, které se rozprskly až v těle nepřítele. Těch několik málo vystavených laserů vypadalo jako velká a neohrabaná monstra. Patřily dozajista na tažná vozidla nebo létací plošiny, které zase patřily jinam.
Dorazil muž s tuctem dělníků. Visící Lidé sahali Louisovi s bídou pod žebra. Hlavy měli v poměru k tělu značně velké, prsty na nohou dlouhé a chápavé a konečky prstů rukou se téměř dotýkali podlahy. "Ztráta času," prohlásil jeden z nich.
"Hlavně udělejte, co se vám řekne, zaplaceno dostanete stejně," řekl Louis. Mužíček se ušklíbl.
Měli na sobě šaty bez rukávů, jedna kapsa vedle druhé, všechny obtěžkané nářadím. Když je vojáci chtěli prohledat, svlékli se a šaty podali vojákům. Asi neměli rádi, když se jich někdo dotýkal.
Takoví mrňousové. "S těmi taky provozujete rishathru?"
Budovatel Měst se usmál. "Ano, ale opatrně."
Visící Lidé se nahrnuli kolem Louise a sledovali, jak natáhl ruce do přístupové šachty. Měl na nich odizolované rukavice, které si vypůjčil od Mař Korssil. "Kontakty vypadají takhle. Tyhle provázky k nim připevníte takhle.. . a takhle. Měli byste najít šest párů kontaktů. Možná pod nimi budou proužky prachu."

Když zmizeli v přístupové šachtě, obrátil se k pánům Orlry a Lyaru. "Jestli udělají chybu, nikdy se to nedozvíme. Škoda že je nemůžu zkontrolovat." O své další obavě se nezmínil.
Když se montážní četa po chvilce vynořila ze šachty, bez meškání se všichni vydali na střechu: dělníci, vojáci, oba páni a Louis Wu. Na střeše se tvořila mlha, srážela se na vodu a po kapkách klouzala do středu prohlubně.
A šest Visících Lidí teď vědělo, jak je možné pomocí proužků černé látky opravit sběrače vody.
"Tu černou látku od tebe koupím," prohlásil rezolutně Filistranorlry. Visící Lidé a jejich pán zmizeli na schodech.
Louisovi a Fortaralisplyarovi zastoupilo cestu deset vojáků v čele s Filistranorlrym.
"Já ji ale prodat nechci," odvětil Louis.
Stříbrovlasý veterán řekl: "Tak tě zde zadržím do té doby, dokud tě nepřesvědčím, abys mi ji prodal. A když budu muset, budu trvat i na prodeji tvé mluvící krabičky."
Louis něco podobného očekával. "Fortaralisplyare, odvážil by se dům Orlry držet tě zde násilím?"
Pán Lyaru pohlédl pánu Orlry zpříma do očí a odpověděl: "Ne, Louisi. Přineslo by mu to příliš mnoho nepříjemností. Menší domy by se spojily, aby mě vysvobodily. A než aby Desítka čelila bojkotu svých hostů, raději by se stala Devítkou."
Filistranorlry vyprskl smíchy. "Menší domy by za chvíli žízní..." Jeho úsměv hasl tím rychleji, čím Fortaralisplyarův nabýval na intenzitě. Lyar teď měl vody na rozdávání.
"Nemůžete mě tu držet. Vaši hosté by nikam neměli přístup a představení v Chkaru, stejně jako zařízení Panthu, by vám byly zapovězeny -"
"Jdi tedy."
"Louis jde se mnou."
"Ne."
"Vezmi peníze a jdi," pobídl Fortaralisplyara Louis. "Ulehčím vám to, všem." Ruka v kapse sevřela rukojeť laseru.
Filistranorlry natáhl ruku s váčkem. Fortaralisplyar váček převzal a přepočítal obsah. Prošel řadou vojáků a sešel po schodech. Když zmizel z dohledu, Louis si přetáhl kapuci krunýře přes hlavu.
"Nabízím vysokou částku. Dvanáct -" následovalo nepřeložené slovo. "Ošizen nebudeš," ujišťoval ho Filistranorlry.
Louis se vydal k okraji střechy. Když uviděl, že dal Filistranorlry signál svým vojákům, pustil se do běhu.
Na kraji střechy bylo zábradlí, klikaté železné špice ve tvaru loketníku, sahající do výšky prsou. Dole stínfarma. Louis běžel podél zábradlí směrem ke vstupní rampě. Vojáci už byli blízko, ale Filistranorlry stál na místě a pálil po něm z pistole. Ohlušující rány Louisovi na klidu nepřidaly. Střela ho zasáhla do kotníku; oblek ztuhl, on se chvíli kutálel jako povalená socha, načež se zvedl a pelášil dál. Ve chvíli, kdy se po něm vrhli dva vojáci, přeskočil zábradlí.
Fortaralisplyar, odcházející po rampě z budovy, se překvapeně otočil.
Louis dopadl přímo na obličej. Neprůrazný oblek se v tu chvíli proměnil ve vyztuženou a odpruženou kovovou rakev. Od chvilkového omráčení jej však neuchránil. Něčí ruce ho zdvihly ze země dříve, než se stačil vzpamatovat.
Fortaralisplyar ho podepřel ramenem pod paží a táhl jej pryč.
"Jdi ode mě," zasípal Louis. "Mohli by střílet." "To se neodváží. Jsi zraněný? Teče ti krev z nosu." "Trocha krve za to stála."

Kapitola 21
KNIHOVNA

Do Knihovny vešli přes malý vestibul ve špičce obráceného kužele.
Za širokým, mohutným stolem pracovaly u čtecích obrazovek dvě knihovnice. Byly to poměrně masivní přístroje, které vypadaly jako hromada slepených krabiček, kterou procházel knižní pásek. Knihovnice měly na sobě modré róby s jakoby "okousanými" límečky a vypadaly trochu jako kněžky. Trvalo několik minut, než jedna z žen zdvihla hlavu. Měla docela bílé vlasy, patrně od narození, protože stará určitě nebyla. Pravděpodobně dosáhla právě věku, kdy pozemšťanky braly svoji první dávku životabudiče. Byla štíhlá a hezká, jen hrudník měla plochý, i když pěkně tvarovaný. Halrloprillalar Louise učila, že holá hlava a pěkně tvarovaná lebka jsou sexy. Jestli se usměje. .. ale kdepak, chovala se povýšeně i k Fortaralisplyarovi. "Ano?"
"Jmenuji se Fortaralisplyar. Máte moji smlouvu?"
Přejela prsty po klávesnici čtečky. "Ano. To je on?"
"Ano."
Obrátila hlavu k Louisovi. "Rozumíš mi, Luívune?"
"Ano, díky tomuhle."
Když překladač promluvil, její sebejistota se rozplynula. Ovšem jen na okamžik. "Já jsem Harkabíparolyn. Tvůj pán ti koupil právo k neomezenému studiu po dobu tří dnů, s možností přikoupit si další třídenní pobyt. Můžeš se volně pohybovat po celé Knihovně, vyjma obytných prostor, to jsou dveře označené zlatým písmem. Můžeš používat všechny přístroje, které nenesou toto označení." Ukázala mu oranžovou mřížku. "Pokud je budeš chtít přece jen použít,

přijď za mnou nebo kýmkoli, jehož límec vypadá stejně jako můj. Stravovat se můžeš v jídelně, ale spát a koupat se musíš v Lyaru."
"Rozumím."
Knihovnice zmateně zamrkala. Louis sám nechápal, proč to řekl s takovou důrazností. Napadlo ho, že u Lyarů se cítil víc doma než ve svém bytě na Kaňonu.
Fortaralisplyar vysázel na stůl hromádku stříbrných mincí, uklonil se Louisovi a odešel. Knihovnice se obrátila zpátky ke čtecí obrazovce. (Harkabíparolyn. Měl těch jejich šestislabičných jmen už po krk, ale naučit se je musel.) Když Louis znovu promluvil, Harkabíparolyn se překvapeně rozhlédla. "Rád bych našel jedno místo."
"V Knihovně?"
"Doufám. Jednou jsem už takové místo navštívil. Člověk stojí uprostřed kruhu a ten kruh je svět. Uprostřed se otáčí obrazovka a ty si můžeš kteroukoli část světa přiblížit -"
"Mapovna je v posledním patře." Odvrátila se.
Úzké kovové točité schodiště vedlo osou budovy. Zakotvené bylo pouze ve dvou krajních bodech a pod každým Louisovým krokem se jemně zhouplo. Nejprve míjel zavřené dveře označené zlatými literami, potom, ve vyšších patrech, otevřené klenby vedoucí k řadám křesel se čtecími obrazovkami. Napočítal celkem čtyřicet šest Budovatelů Měst, dva starší příslušníky Lidu Strojů a jednoho nezařaditelného podsaditého chlupáče mužského pohlaví. Taky jednu ghoulí ženu, která seděla sama v jedné místnosti.
Mapovnu poznal hned, jakmile se octl v posledním patře.
První takovouhle mapovnu našli tehdy v opuštěném létajícím zámku. Její stěnu tvořil prstenec s modrobílým žilkováním. Kromě mapy tam byly glóby deseti planet s kyslíkovou atmosférou a zvětšovací obrazovka. Výjevy, které se na obrazovce odehrávaly, však byly tisíce let staré. Ukazovaly civilizaci kypící životem: zářící města, vozidla procházející obvodovou stěnou, letadla velká jako tahle Knihovna a mnohem větší kosmické lodě.
Tehdy je žádné Centrum údržby nezajímalo. Hledali způsob, jak se dostat z Prstence. A staré nahrávky jim v tom mnoho nepomohly.
Měli tenkrát příliš naspěch. Uplynulo třiadvacet let, a hle: pokus číslo dvě, a znovu mají naspěch...
Louis Wu vystoupal po schodech do namodralé záře Prstence. Tam, kde mělo být slunce, byla teď Louisova hlava. Mapa byla šest metrů vysoká a její průměr činil skoro sto dvacet metrů. Černé obdélníky noci měly stejnou výšku, jen byly mnohem blíže, vznášejíce se nad devadesáti čtverečními metry uhlově černé podlahy posázené stovkami hvězd. Také strop byl černý a pokropený hvězdami.
Louis prošel jedním z černých obdélníků - byl to hologram, stejně jako tehdy. S tím rozdílem, že tentokrát na stěnách neviděl žádné planety pozemského typu.
Otočil se, aby si obdélník prohlédl ze zadní strany. Žádné podrobnosti, nic, jen velká, černá, mírně zakřivená plocha. Zvětšovací obrazovka byla zapnutá.
Obrazovka o rozměrech devadesát na šedesát centimetrů byla připevněná na kruhové pojízdné dráze mezi černými obdélníky a Prstencem. Chlapec, který stál u ní, sledoval zvětšený obraz polohovací trysky. Díval se do namodralého světla a přimhouřenýma očima se pokoušel rozeznat, co se v ní ukrývá.
Mladík musel teprve nedávno dosáhnout dospělosti. Na hlavě měl jemné hnědé chmýří, houstnoucí směrem k týlu. Na sobě modrý oděv knihovníka, u krku široký, hranatý límeček, spíše bryndáček, s jediným prostřihem.
"Můžu se ti dívat přes rameno?" zeptal se Louis.
Chlapec se otočil. Měl drobné, téměř nečitelné rysy — jako každý Budovatel Měst. Dělalo ho to starším. "Máš k takovým informacím povolení?"
"Dům Lyarů mi koupil všechna práva."
"Aha." Chlapec se otočil zpátky k obrazovce. "Stejně není nic vidět. Plamen vypnou až za dva dny."
"Na co se díváš?"
"Na opraváře."
Louis zamžoural do namodralé záře zaplňující plochu obrazovky. Uprostřed rozeznal temnou zónu a v jejím středu matně růžový bod: polohovací tryska.
Silové elektromagnetické linie shromažďovaly horký vodík solárního větru, stlačovaly ho na fúzní teplotu a vystřelovaly zpátky ke slunci. Zařízení upínající se k jedinému, zatím ale nedostižnému cíli - vyrvat Prstenec gravitaci jeho hvězdy. Jediné, co z toho všeho však viděli, bylo modrobílé světlo a růžová tečka na linii obvodové stěny.
"Už jsou skoro hotovi," řekl hoch. "Mysleli jsme si, že nás požádají o pomoc, ale nic takového se nestalo," dodal zamyšleně.
"Možná nemáte jejich volání čím zachytit." Louis se snažil, aby jeho hlas zněl klidně. Opravárenská četa! "Anebo už skončili. Žádné další motory už neexistují."
"A co tohle?" Chlapec přesunul pohled podél obvodové stěny a zastavil ho mimo zónu oslněnou modrobílým plamenem. Louis spatřil kusy kovu padajícího podél obvodové stěny.
Díval se pozorně tak dlouho, až nabyl jistoty. Kovové tyče, velký vřetenovitý válec — byly to rozebrané součástky toho, co už jednou viděl v teleskopu Jehly. Lešení pro reinstalaci polohovacích trysek.
Opravárenská četa musela pomocí segmentu dopravního systému obvodových stěn součástky zpomalit na solární orbitální rychlost. Jakým způsobem ovšem hodlali tento proces obrátit? V místě určení musí rychlost takto přepravovaného příslušenství srovnat na rotační rychlost Prstence.
Ale jak? Třením o atmosféru? Ty materiály mohou být stejně odolné jako scrith. Pokud tomu tak je, zahřívání by nebylo problém.
"A tady..." Obraz sklouzl ve směru rotace podél obvodové stěny k římse kosmoportu. Uviděl čtyři velké lodě

Budovatelů Měst a nepatrnou tečku Žhavé Jehly Pravdy. Ani by šijí nevšiml, kdyby nevěděl, kde ji hledat: půldruhého kilometru od lodi, která se jako jediná pyšnila Bussardovým sběrným motorem kolem svého pasu.
"Vidíš?" Chlapec ukázal na pár měděných toroidů. "Poslední motor, který jim zbývá namontovat."
Po obvodové stěně putovaly megatuny stavebních prvků a spolu s nimi hordy stavebních dělníků neznámé rasy, o tom nebylo pochyb. A všechno to směřovalo do prostoru, v němž kotvila Jehla. Nejzadnější asi nebude mít radost.
"Poslední, který jim zbývá," pokýval hlavou Louis. "Ale stačit to nebude."
"Stačit k čemu?"
"Toho si nevšímej. Jak dlouho už to dělají? A odkud se vzali?"
"Nikdo mi nic neřekne. Flup. Hnusný flup je to. Proč jsou všichni tak nervózní? Že se tě vůbec ptám. Stejně nic nevíš."
Louis si chlapcova výbuchu nevšímal. "Kdo je to? Jak se o tom nebezpečí dozvěděli?"
"To nikdo neví. O jejich existenci jsme se dozvěděli teprve tehdy, až začali nahoru vytahovat ty svoje stroje."
"To bylo kdy?"
"Před osmi falany."
Rychlá práce, pomyslel si Louis. Rok a půl plus přípravné práce. Kdo to je? Inteligentní, rozhodní tvorové, kteří se nebojí velkých projektů a velkých čísel - skoro by řekl... jenže protektoři už byli dávno pryč. Jinak by se to nestalo.
"Opravili i něco jiného?"
"Učitel Wilp si myslí, že čistili potrubní systém. Kolem některých Rozlitých hor byla vidět mlha. Vyčistit potrubní systém, to by bylo něco, že?"
Louis se zamyslel. "Hm, to ano. Kdyby se znovu zprovoznily mořské bagry... ale stejně by museli zahřát potrubí. Vede pod světem, a kal z mořského dna, který v nich je, bude podle mě zamrzlý."
"Flup, " opravil ho chlapec.
"Prosím?"
"Tomu hnědému, co teče z potrubí se říká flup."
"Ach tak."
"Odkud jsi?"
Louis se usmál. "Přiletěl jsem z hvězd, v tomhle." Natáhl se nad chlapcovo rameno a ukázal prstem na tečku, kterou byla Žhavá Jehla Pravdy. Hochovi se údivem rozšířily oči.
Louis se chopil ovladačů obrazovky a vydal se nemotorně po trase, kterou od obvodové stěny urazil jejich přistávací modul. Nad místem, kde dříve rostly slunečnice, našel bílé mračno o velikosti kontinentu. Dále k levoboku rozlehlý močál, potom řeku, která opustila staré koryto klikatící se jako hnědá stopa ve žlutohnědém písku pouště a vymlela si nové. Pokračoval po vyschlém korytu k městu upírů. Když město ukázal mladému Budovateli Měst, chlapec pokýval hlavou.
Chtěl věřit. Lidé z hvězd nám přiletěli na pomoc! A zároveň nechtěl vypadat jako důvěřivý hlupáček. Louis se na něj usmál a pokračoval.
Krajina znovu zezelenala. Silnici Lidu Strojů bylo snadné sledovat; po jejích stranách ležely dva naprosto rozdílné světy. Tady se řeka stáčela zpátky do svého původního koryta. Zvětšil měřítko a díval se shora na létající město.
"Tady jsme," řekl.
"To už jsem viděl. Pověz mi o těch upírech."
Louis zaváhal. Ale konečně, Budovatelé Měst byli v tomhle světě svrchovaní odborníci na mezidruhový sex.
"Dokážou tě přimět k tomu, abys s nimi chtěl dělat rishathru. A potom se ti zakousnou do krku." Ukázal chlapci zhojenou ránu na hrdle. "Chmee zabil samici, která, ehm, na mě zaútočila."
"Jak to že nedostala i jeho?"
"Chmee není člověk. To je, jako kdyby se tebe pokoušel svést párkovník."
"My děláme z upírů voňavky," podotkl chlapec.
"Prosím?" Ze by bylo něco s překladačem?
Chlapec se vědoucně usmál. "Však uvidíš. Už musím jít. Budeš tady ještě?"
Louis přikývl.
"Jak se jmenuješ? Já jsem Kawaresksenjajok."
"Luívun."
Hoch zmizel na schodech. Louis zůstal zamyšleně stát před obrazovkou.
Voňavka? Upíří vůně v Panthu... v tu chvíli si vzpomněl, jak za ním tehdy v noci, před třiadvaceti lety, přišla Halrloprillalar. Pokusila se ho ovládnout. Sama mu to řekla. Že by tehdy použila upíří parfém?
Co na tom teď záleží? "Volám Nejzadnějšího," řekl. "Volám Nejzadnějšího."
Nic.
Obraz nešel natočit. Směřoval stále čelně k obvodové stěně, směrem od černých obdélníků. Mrzuté, leč informativní: mohlo to znamenat, že obraz k nim byl přenášen právě z černých obdélníků.
Zmenšil měřítko a vyrazil ve směru rotace. Zastavil obraz ve chvíli, kdy se ,pod ním objevil nekonečný vodní svět. Vrhl se dolů jako anděl padající z nebes. Nádhera. Možnosti Knihovny byly neporovnatelně lepší než možnosti palubního teleskopu.
Mapa, podle níž vznikla maketa Země, byla velmi stará. Ve které době měly kontinenty tuhle polohu? Před půlmiliónem let? Před milionem? Před dvěma? Geolog by to věděl.
Louis přesunul obraz k pravoboku a proti rotaci. Obrazovku zaplnila Mapa Kzinu: ostrovy kupící se kolem zářící ledové desky. Jak stará byla topografie téhle mapy? Chmee by mu to možná řekl.
Přidal zvětšení. Přistihl se, že si pobrukuje. Prolétl nad žlutooranžovou džunglí, narazil na širokou stříbrnou stužku řeky

a vydal se po ní k moři. Na soutocích by měl najít města.
Skoro je minul. Leželo v klínu dvou řek; bledá, nesourodá mřížka na těle džungle. "Zelená pásma" některých pozemských měst musela v tomto kzinském městě zaujímat rozlohu mnohem větší než samotné budovy. Louis byl při maximálním zvětšení schopen rozeznat strukturu ulic, nic víc.
Kzinové nikdy neměli rádi velká města. Měli příliš pronikavý čich. Tohle město bylo skoro stejně velké jako Patriarchovo sídlo na Kzinu.
Takže města. Co dál? Pokud měli nějaký průmysl, potřebovali.. . přístavy? Hornická města? Dál.
Džungle prořídla. Uviděl městu nepodobný útvar s hnědožlutou půdou bez vegetace. Vypadalo to jako roztavený lučištnický terč. Možná obrovský, dávno opuštěný povrchový důl, odhadoval.
Někdy před půlmiliónem let tady pákové vysadili vzorkovou populaci kzinů. Louis ve skutečnosti neočekával, že najde doly. Mohli mluvit o štěstí, jestli našli něco k dolování. Půl milionu let se museli spokojit s jediným světem, světem, jehož povrchová vrstva končila jen pár set stop pod povrchem. Zatím to ale vypadalo, že kzinové si svou civilizaci uchovali.
O inteligenci těchhle skorokoček nebylo pochyb. Vládli kdysi úctyhodné kosmické říši. Hrome, vždyť to byli kzinové, kdo lidi přivedl ke gravitačním generátorům! Chmee dorazil jistě na Mapu Kzinu už před dlouhými hodinami, ve snaze najít na ní spojence proti Nejzadnějšímu.
Louis pokračoval po proudu řeky k moři. Potom přesunul svůj božský zrak podél pobřeží k Jihu', k největšímu kontinentu makety. Čekal, že uvidí přístavy, přestože věděl, že kzinové si na mořeplavbu nikdy moc nepotrpěli. Neměli vodu rádi. Jejich přístavy, to byly průmyslové zóny, do kterých se pro vlastní potěšení nikdo nehrnul.
Jenže tak tomu bylo v kzinském impériu, kde se gravitační generátory používaly už několik tisíciletí. Zde se najednou díval na přístav, který si velikostí v ničem nezadal s newyorským. Čeřil se brázdami sotva postřehnutelných vodních plavidel. Měl oválný tvar připomínající kráter po dopadu meteoru.
Louis zmenšil přiblížení, jinými slovy, vznesl se zpátky k nebi, aby získal celkový přehled.
Nevěřícně zamrkal. Že by ho znovu klamal jeho prachbídný smysl pro měřítko? Anebo zmáčkl špatné tlačítko?
V přístavu kotvila loď, která z něj dělala nafukovací bazén.
Brázdy za ostatními, miniaturními, plavidly byly stále viditelné. Takže to byla skutečnost. Díval se na loď velkou jako město. Přehrazovala skoro celé ústí přístavu.
Často s ní asi nehýbali. Její motory musely nadělat na mořském dně pořádnou paseku. Když byla mimo přístav, vlny se musely chovat docela jinak. Kde pro takovou nestvůru brali palivo? Čím ji vůbec krmili? A kde vzali kov na její výrobu? A proč?
Louis se nikdy vážně nezabýval myšlenkou, zda Chmee na Mapě Kzinu najde to, co hledá. Až do této chvíle.
Otočil zvětšovacím kotoučem. "Kamera" se vznesla do vesmíru a z makety, vybudované podle mapy Kzinu, se staly tečky na širé modré pláni. Na kraji obrazovky se ukázaly makety map dalších planet.
Nejblíže k Mapě Kzinu byla kulatá růžová tečka. Mars... Byl od Mapy Kzinu stejně daleko jako byl skutečný Měsíc od skutečné Země.
Jak lze takovou vzdálenost překonat? Vždyť ani teleskop nedohlédne v atmosféře dál než tři sta tisíc kilometrů. Představa překonání této vzdálenosti v oceánské lodi, byť o velikosti menšího města - kraci!
"Volám Nejzadnějšího. Louis Wu volá Nejzadnějšího." Čím více se neznámí opraváři blížili Jehle a čím déle Chmee prohledával Mapu Kzinu, ve snaze najít spolubojovníky, tím menší byly Louisovy vyhlídky na úspěch. Nejzadnějšímu se o ničem z toho nechtěl zmiňovat. Jen by ho tím rozrušil.
Co tam ten loutkař sakra provádí?
Může si vůbec člověk domyslet odpověď?
Takže musí pokračovat v průzkumu.
Louis zmenšil měřítko, aby měl na obrazovce obě obvodové stěny. Hledal Pěst boží. Měla se nacházet poblíž středové osy Prstence, na levobok od velkého oceánu. Tady ne. Zvětšil měřítko. Poušť větší než celá Země byla jen malá ploška na těle Prstence, ale byla tam. Narudlá, holá, bledá tečka v jejím středu... Pěst boží, šestnáct set kilometrů vysoká hora s čepičkou z obnaženého scrithu.
Přesunul obraz k levoboku, sleduje trasu, kterou první expedice urazila po havárii Lháře. Ani se nenadal a byl u velkého oceánu. Tam se tehdy na dohled této zátoky zastavili. Vrátil se zpátky, aby našel vajíčko věčného mračna, které hledal. Oko tam však nebylo.
"Volám Nejzadnějšího! Jménem Kdaptovým a Finagleovým, jménem Alláhovým! Vzývám tě, krucifix, do prdele! Volám-"
"Jsem tady, Louisi."
"Skvělé! Jsem v Knihovně. Mají tady mapovnu. Podívej se na Nessovy záznamy z mapovny, kterou -"
"Viděl jsem je," řekl chladně loutkař.
"Ta mapa tehdy, to byly jen staré záznamy, ale tahleta běží v reálném čase!"
"Jsi v bezpečí?"
"Bezpečí? Relativně ano. Používám supravodič jako politický nástroj moci. Ale jsem tu v pasti. I kdyby mě úplatky nějakým způsobem dostaly z města, na Nebeské hoře je stanice Lidu Strojů. A prostřílet si cestu mě nějak neláká."
"To je moudré."
"Co nového u tebe?"
"Dvě věci. Za prvé, mám hologramy obou zbývajících kosmoportů. Všech jedenáct lodí je rozebraných."
"Bussardovy motory nezůstaly ani na jedné?"
"Přesně tak."

"Co dál?"
"Od Chmeeho se pomoci nedočkáš. Modul přistál na maketě Kzinu ve velkém oceánu," oznámil mu loutkař. "Měl jsem si to domyslet. Kzin dezertoval a přistávací modul vzal s sebou."
Louis v duchu zaklel. Ten loutkářův chladný tón prostý jakýchkoli emocí. Mělo mu to dojít. Loutkař byl silně otřesen; ztrácel vládu nad jemnými nuancemi lidské řeči. "Kde je teď? Co dělá?"
"Sledoval jsem jeho postup přes kamery modulu. Kroužil nad maketou, až našel obrovské zaoceánské plavidlo —"
"Já ho našel taky."
"Tvůj závěr?"
"Pokusili se prozkoumat nebo kolonizovat ostatní makety."
"Ano. Kzinové si ve známém vesmíru podmanili sousední hvězdné soustavy. Ti z Mapy Kzinu museli hledat za mořem. Mezihvězdné lety samozřejmě neznají."
"Ne." První krok k letům do vesmíru vede přes družici na oběžné dráze. Na Kzinu činila orbitální rychlost pouhých deset kilometrů za sekundu. Na Mapě Kzinu dvanáct set čtyřicet. "A těch oblud taky nemohli mnoho postavit. Kde by na to vzali kovy? Navíc by taková plavba trvala desítky let. Spíš mi není jasné, jak se vůbec dozvěděli, že existují jiné makety."
"Pravděpodobně pomocí teleskopických kamer na palubě raket. Musely fungovat jen několik okamžiků. Na oběžnou dráhu rakety navést nemohli. Prostě vzlétly a zase spadly."
"Jsem zvědav, jestli se dostali na Mapu Země. Ta je od nich dalších tři sta tisíc kilometrů za Mapou Marsu... a Mars není jako shromaždiště zrovna ideální místo." Co by kzinové na zdejší maketě Země asi našli? Jen homo habilis, nebo i paky-protektory? "Na pravo-boku mají Mapu Downu, maketu planety proti rotaci nepoznávám."
"Já ano. Její obyvatelé jsou tvorové komunální inteligence. Předpokládáme, že nikdy nedospějí do kosmického věku. Jejich lodě by musely uvézt celé hnízdo."
"Přátelští?"
"Ne, postavili by se kzinům na odpor. Je zřejmé, že kzinové od myšlenky na dobytí velkého oceánu upustili. Vypadá to, že obří loď používají jen k uzavření přístavu."
"Taky si myslím. Řekl bych, že tam sídlí jejich vláda. Ale mluvil jsi o Chmeem."
"Poté co ze vzduchu shromáždil všechny dostupné informace, zůstal viset nad obří lodí. Z lodě se vznesla letadla a zaútočila na něj výbušnými střelami. Chmee se nebránil - modul při útoku neutrpěl žádné škody. Potom zničil čtyři jejich letadla. Zbytek letadel pokračoval v útoku tak dlouho, dokud jim nedošla munice a palivo. Když se letadla vracela na loď, Chmee se k nim přidal. V tuto chvíli modul spočívá na přistávací plošině velitelské věže. Útok pokračuje. Louisi, on hledá spojence proti mně, že je to tak?"
"Jestli tě to uklidní, tak určitě nenajde nic, co by mohlo ublížit trupu General Products. Vždyť ani s modulem nic nesvedou."
Následovala dlouhá odmlka, potom: "Možná máš pravdu. Jejich letadla používají trysky spalující vodík a střely poháněné chemickými výbušninami. V každém případě tě budu muset zachránit sám. Večer dorazí sonda."
"A potom? Co obvodová stěna? Říkal jsi, že přestupné disky přes scrith nefungují."
"Použil jsem druhou sondu, abych na obvodovou stěnu umístil dva přestupné disky jako relé."
"Když to říkáš. Jsem v budově, která vypadá jako převrácený kužel, na levobočně-porotační straně města. Nechej sondu ve vzduchu, dokud se nerozhodneme, co dál. Nejsem si jistý, jestli už chci odsud."
"Musíš."
"Ale v Knihovně mohou být odpovědi na všechny naše otázky!"
"Učinil jsi nějaký pokrok?"
"Nic zásadního. Ale všechno, co Budovatelé Měst vědí, se dá najít v této budově. A chci vyslechnout ghouly. Jsou to mrchožrouti. Zdá se, že jsou úplně všude."
"Jen se tím dostaneš k dalším otázkám. Dobrá, Louisi. Máš několik hodin času. Sonda dorazí se setměním."

Kapitola 22
VELKÁ LOUPEŽ

Jídelna byla asi uprostřed budovy. Louis v duchu děkoval šťastné náhodě, která způsobila, že Budovatelé Měst byli všežravci. V masité pečeni s houbami sice chyběla sůl, ale prázdnotu v jeho břiše zdárně zaplašila.
Sůl tady nikdo nepoužíval. Všechna moře, s výjimkou velkých oceánů, byla sladká a on mohl být klidně jediný hominid na celém Prstenci, který potřeboval sůl a natrvalo se bez ní neobešel.
Jedl rychle. Čas kvapil a loutkař začínal střečkovat. Byl div, že ještě neodletěl a nenechal Louise, dezertéra Chmeeho i Prstenec napospas osudu. Už jen skutečnost, že se loutkař odhodlal zachránit násilím zverbovaného člena své posádky, bylo hodno Louisova obdivu.
Jestli si ale loutkař všimne blížící se opravárenské čety, může snadno změnit názor. Než se tak stane, než Nejzadnější namíří teleskop špatným směrem, musí být Louis zpátky na Jehle.
Vrátil se do horních pater.
Všechny čtecí obrazovky ukazovaly pro něj nečitelný text, ale obraz nebo hlas nikoli. Až u jedné řady prázdných obrazovek jeho oko zachytilo povědomý límeček.
"Harkabíparolyn ?"
Knihovnice se otočila. Drobný, nevýrazný nos; neobyčejně úzké rty; holé temeno a jemná, ušlechtilá lebka; vlnité, dlouhé bílé vlasy... a hezké boky a nohy. Bráno pozemskými měřítky, mohlo jí být asi čtyřicet. Budovatelé Měst ale možná stárli pomaleji než lidé, anebo rychleji, kdo ví.
"Ano?" Znělo to jako prásknutí bičem.
"Potřebuji čtečku s hlasovým výstupem a pásek s parametry scrithu."
Nakrčila obočí. "Nechápu, co máš na mysli. Jakým hlasovým výstupem?"
"Potřebuju čtečku, která umí číst nahlas."
Harkabíparolyn na něj chvíli zírala a potom se hlasitě rozesmála. Pokusila se smích potlačit, ale nešlo to; stejně už bylo pozdě — byli středem pozornosti ostatních. "Nic takového neexistuje. A nikdy neexistovalo," pokusila se zašeptat, ale smích ji přinutil promluvit hlasitěji, než měla v úmyslu. "Proč, neumíš číst?"
Kruci ženská! Louis cítil, jak se mu do uší a zátylku hrne krev. Gramotnost byla sice hezká věc a dříve nebo později se číst naučil každý, alespoň v interworldu. Ale záležitost života a smrti to nebyla. Hlasové schránky měli na každé planetě. Bez ní mu byl překladač k ničemu.
"Potřebuji více pomoci, než jsem si myslel. Potřebuji, aby mi někdo četl."
"Potřebuješ více, než kolik jsi zaplatil. Tvůj pán bude muset sjednat novou smlouvu."
Louis nebyl na podplácení téhle nevlídné ženské připravený. "Pomůžeš mi najít pásky, které potřebuji?"
"Tohle právo sis zaplatil. Dokonce i právo přerušit mé vlastní studium. Co přesně potřebuješ?" zeptala se stroze. Přejela prsty po klávesnici a na obrazovce naskočily stránky popsané nerozluštitelným písmem. "Parametry scrithu? Toto je text týkající se fyziky. Obsahuje kapitoly o struktuře a dynamice světa, včetně kapitoly o scrithu. Není pro tebe příliš náročný?"
"Taky text o elementární fyzice."
Zdálo se, že je v rozpacích. "Dobře." Vyťukala další kód. "Starý pásek pro studenty technických věd o konstrukci obvodového dopravního systému. Výhradně historické hodnoty, ale možná ti k něčemu bude."
"Sem s ním. Byli jste někdy v prostoru pod světem?"
Harkabíparolyn se napřímila. "Určitě ano. Vládli jsme světu i nebesům. Měli jsme takové stroje, že by nás Lidé Strojů měli za bohy." Znovu se dotkla klávesnice. "Ale o průzkumu spodní strany světa žádný záznam nemáme. Co s tím vším hodláš dělat?"
"Ještě sám nevím. Mohla bys mi pomoci lokalizovat zdroj drogy nesmrtelnosti?"
Harkabíparolyn se rozesmála, tentokrát tiše. "Tolik knižních pásků bys neunesl. Ti, kdo drogu vyráběli, nikdy neprozradili její tajemství. A ti, kdo o tom něco napsali, žádný zdroj nenašli. Mohu ti dát náboženské texty, policejní záznamy, registry podvodů a záznamy expedic do nejrůznějších částí světa. Tohle je pověst o nesmrtelném upírovi, který byl po tisíc falanů strašidlem Travních obrů. Byl stále vychytralejší, až -"
"Ne, díky."
"Jeho zásoba drogy se nikdy nenašla. Ne? Tak něco jiného... Dům Ktisteků se stal členem Desítky, protože jim došla zásoba drogy jako posledním. Nádherná lekce v politice —"
"Ne, nic takového. Co víš o velkém oceánu?"
"Jsou dva velké oceány," poučila ho. "V noci jsou na Klenbě snadno k rozeznání. Některé staré legendy tvrdí, že droga nesmrtelnosti pochází z velkého oceánu proti rotaci."
"Ahá."
Harkabíparolyn spokojeně sešpulila svá drobná ústa. "Jsi velmi naivní. Existují jen dva útvary, které lze holým okem v noci na Klenbě rozpoznat. Vždycky se najde někdo, kdo bude tvrdit, že všechno drahocenné, co k nám kdy přišlo a co už není, pochází od jednoho z velkých oceánů. Kdo to může popřít, kdo nabídne jiné místo původu?"
Louis si povzdychl. "Nejspíš máš pravdu."
"Jak všechny tyhle otázky spolu souvisejí, Luívune?"

"Možná nijak."
Vytáhla cívky, které si objednal, a ještě jednu další: dětskou knihu, pohádky velkého oceánu. "Nechápu, co s tím chceš dělat. Ukrást je nemůžeš. Při odchodu musíš projít osobní prohlídkou. A čtečku s sebou také neodneseš."
"Díky za pomoc."
Potřeboval najít někoho, kdo by mu četl.
Požádat náhodného návštěvníka se neodvažoval. A co třeba tu ghoulí ženu, kterou zahlédl v čítárně? Jestli o něm věděli ghoulové ze stínfarmy, možná o něm věděla i ona.
Jenže ghoulí žena už tam nebyla. Zůstal po ní jen zápach.
Louis klesl do křesla před obrazovkou a zavřel oči. Dvě kapsy vesty se mu nadouvaly cívkami. Ještě to není ztracené, uklidňoval se v duchu. Třeba najdu toho kluka. Třeba seženu Fortaralisplyara, aby mi ty cívky přečetl, anebo poslal někoho jiného. Bude to dražší. Vždycky je všechno dražší. A zdlouhavější.
Čtečka byla velká, neforemná věc spojená tlustým kabelem se zdí. Její výrobce zřejmě nepoužil žádné supravodiče. Louis do ní vsadil cívku a znechuceně prolétl očima nicneříkající text. Obrazovka měla mizerné rozlišení a mřížka reproduktoru nebyla k nalezení. Harkabíparolyn mluvila pravdu.
Na tohle opravdu nemám čas.
Louis se zvedl. Neměl na vybranou.
Střechu Knihovny tvořila rozlehlá zahrada. Z jejího středu, z vrcholu točitého schodiště, vedly klikaté paprsky chodníčků, mezi kterými rostly v úrodné černé hlíně obří květy produkující palivový nektar. Byly tam i jakési malé tmavozelené růžky hojnosti s drobnými modrými kvítky a záhony s rostlinkami, z jejichž rozdvojených odnoží vyrůstaly zlaté květy, jakož i stromy s girlandami zelenožlutých špaget.
Dvojice na lavičkách si ho nevšímaly. Kromě knihovnic v modrých řízách spatřil také jednoho vysokého knihovníka doprovázejícího hlučnou skupinku Visících Lidí. Žádného strážného neviděl. Ze střechy Knihovny nevedly nikam rampy, tudíž nebylo co střážit, ledaže by zloděj uměl létat...
Louis chystal Budovatelům Měst hanebnou odměnu za pohostinnost, které se mu od nich dostalo. Byla sice pravda, že si ji musel koupit... ale to ho výčitek nezbavilo.
Od okraje střechy se zdvihala kamenná trojcípá plachta vodního sběrače. Vedla do jezírka ve tvaru půlměsíce, které bylo plné dětí. "Luívune!" zaslechl Louis své jméno a stačil se otočit právě včas, aby zachytil nafukovací balon, který mu dopadl na hruď.
Hnědovlasý chlapec z mapovny zatleskal a zavolal na Louise, aby mu míč hodil zpátky.
Louis zaváhal. Má ho varovat? Na střeše bude zanedlouho neradno pobývat. Kdepak, byl příliš bystrý. Dost bystrý na to, aby pochopil, oč běží, a zavolal stráže.
Louis mu hodil mokrý míč zpátky, zamával a odešel.
Najít tak způsob, jak střechu nenápadně vyklidit!
Na jejím okraji nebylo zábradlí. Louis obešel skupinku stromků, jejichž kmeny se kroutily jako vyždímaný hadr na nádobí, a octl se v zákoutí, které skýtalo relativní soukromí.
"Nejzadnější?"
"Na příjmu. Chmee je stále pod palbou. K odvetným opatřením přistoupil jen jednou. Roztavil jedno z otočných odpalovacích zařízení velkolodi. Nechápu jeho motivy."
"Nejspíš jim chce demonstrovat možnosti své obrany. Potom začne vyjednávat."
"O čem?"
"To v téhle chvíli neví ani on. Pochybuji, že by pro něj mohli něco udělat, nanejvýš mu představit dvě tři samičky. Tady jsem s výzkumem skončil. Z obrazovky číst nemůžu. Ale studijního materiálu mám na celý týden."
"Neodvažuji se domyslet, čeho může za týden Chmee docílit. Tak dlouho čekat nemohu."
"No jo. Mám pár textových cívek. Jestli je dokážeme přečíst, řeknou nám většinu toho, co potřebujeme vědět. Dokážeš je rozluštit?"
"Pochybuji. Možná kdybys opatřil jedno z jejich čtecích zařízení. Potom bych je přehrál na obrazovce a naskenoval texty do palubního počítače."
"Jsou dost těžké. A jejich kabely vedou -"
"Usekni je."
Louis si povzdychl. "No jo. Jak to proběhne?"
"Sonda už se blíží k městu. Mám všechno na obrazovce. Navedu sondu k tobě. Aby ses dostal k přestupnému disku, musíš sejmout deuteriový filtr. Máš držák?"
"Nemám nic. Jen laser. Musíš mi říct, co mám uříznout."
"Doufám, že to za tu polovinu mých palivových zdrojů bude stát. Dobrá tedy. Jestli opatříš čtecí zařízení a dostaneš je do otvoru nad přestupným diskem, tím lépe. Pokud ne, přines jen pásky. Možná se s nimi dá také něco dělat."
Louis stál na okraji střechy Knihovny a díval se dolů do zrnitého přítmí stínfarmy. Tam, kde končil stín, začínalo poledne a pravidelné obdélníky obdělávané půdy, táhnoucí se do dálky. Hadí řeka, šinoucí se k levoboku a mizející mezi nízkými pahorky. Za nimi moře, nížiny, horské hřebeny, menší moře a všepohlcující modrá dálava... a konečně Klenba vzpínající se výš a výš. Napůl hypnotizovaný čekal pod jasnou oblohou, nemaje nic lepšího na práci. Přestával vnímat čas.
Sonda se vynořila z oblohy, za sebou ohon modrého ohně. V místech, kde takřka neviditelný plamen olízl střechu, se rozpoutalo oranžové peklo. Mrňaví Visící Lidé, knihovnice v modrých řízách, mokré děti, všichni se s vřeštěním rozběhli ke schodům.
Brzdící sonda se snesla do plamenů a převrátila se na bok. Kolem horního okraje měla spoustu malých polohovacích

trysek a jednu velkou trysku vespod. Byla šest metrů dlouhá a tři metry široká, válec obsypaný kamerami a dalšími přístroji.
Louis počkal, až plameny pohasnou, a přebrodil se spáleništěm k sondě. Střecha byla, zdálo se, prázdná. Žádná mrtvá těla neviděl. Díkybohu.
Poslušen pokynů ozývajících se z překladače odřízl tlusté molekulární síto v horní části sondy. Zanedlouho byl přestupný disk odkrytý. "Co dál?" zeptal se.
"Disk v druhé sondě jsem nastavil na opačný chod. Filtr jsem vytáhl. Co čtecí zařízení?"
"Pokusím se ho přinést. Ale vůbec se mi to nelíbí."
"Za dva roky si nebudeš mít co vyčítat. Dávám ti třicet minut. Potom musíš nastoupit, s čtečkou nebo bez ní."
Když se Louis objevil na schodech, čekalo ho tam asi dvacet nepříliš odhodlaných knihovníků a knihovnic. Kapuci měl staženou do obličeje. Kousky kovu, které po něm vystřelovali, se odrážely od jeho krunýře a zpomalovaly jeho postup na toporný krok-stop-krok.
Střelba postupně slábla, až se zastavila docela. Dali se na ústup.
Když byli dost daleko, prořízl laserem schody před sebou. Točité kovové schodiště bylo zakotveno jen ve dvou koncových bodech, něco jako pružina, která se teď stáhla a vyrvala boční rampy z prahů. Knihovnická obec měla co dělat, aby uchránila holý život. Louis měl dvě poslední poschodí jen pro sebe.
Když se otočil k nejbližší čítárně, v cestě mu stála Harkabíparolyn a v rukou držela sekeru.
"Musím tě znovu požádat o pomoc," řekl Louis.
Rozmáchla se. Louis uchopil sekeru ve chvíli, kdy se mu ostří odrazilo od místa mezi krkem a ramenem. Harkabíparolyn se marně snažila vyškubnout mu ji z ruky.
"Sleduj," řekl a mávl paprskem laseru přes napájecí kabel čtecího zařízení. Vyšlehl krátký plamen a kabel se s jiskřením rozpadl.
Harkabíparolyn zavřeštěla. "Za tohle nám Lyar draze zaplatí!"
"Co se dá dělat. Chci, abys mi pomohla odnést čtečku na střechu. Myslel jsem si, že se budu musel prokrájet zdí, ale takhle to bude lepší."
"Nikdy!"
Louis mávl světelným paprskem přes jeden čtecí přístroj. Čtečka se rozpadla. Začalo se z ní kouřit. Strašlivě páchla.
"Budeme pokračovat?"
"Upíromilče!"
Čtečka byla těžká, ale Louis se neodvažoval laser pustit z ruky. Couval po schodech nahoru; většina váhy přístroje spočívala v Harkabíparolyniných rukou. "Jestli nám spadne, budeme se muset vrátit pro další."
"Idiote! ... Vždyť jsi zničil kabel!"
Neodpověděl.
"Proč to děláš?"
"Snažím se zabránit tomu, aby svět narazil do slunce."
Divže neupustila náklad. "Ale-ale... motory! Vždyť jsou všechny zpátky na místě!"
"Hleďme, co všechno nevíš! Jenže je pozdě. Většina vašich kosmických lodí se nevrátila. Motorů je příliš málo. Jdi."
Když vyšli na střechu, sonda zapnula polohovací trysky a přemístila se k nim. Položili náklad na zem. Bylo jasné, že Čtečka se do otvoru nevejde. Louis zaskřípal zuby a odřízl obrazovku od zbytku přístroje. A je to.
Harkabíparolyn se zmohla jen na nechápavý pohled. Byla příliš vyčerpaná.
Obrazovka putovala do otvoru po molekulárním filtru. Dosedla a zmizela. Zbylé vnitřnosti byly mnohem těžší. Louis nasoukal jeden konec do otvoru, lehl si na záda a nohama vtlačil druhý konec dovnitř.
"Dům Lyarů s tím nemá co dělat," řekl knihovnici. "Netušili, co zamýšlím. Tu máš." Hodil jí k nohám balíček matně černé látky. "Lyarové ti řeknou, jak se s tím dají opravit vodní sběrače a jiné staré stroje. Město může být nezávislé na Lidu Strojů."
Dívala se na něj očima plnýma hrůzy. Těžko říct, zdali ho vůbec vnímala.
Nohama napřed vklouzl do sondy...
A... hlavou napřed vylezl v nákladovém prostoru Jehly.

Třetí část

Kapitola 23
POSLEDNÍ NABÍDKA

Byl v takřka úplné tmě, v obrovské, rezonující skleněné lahvi. Průhlednými stěnami viděl na potemnělou, z poloviny rozebranou kosmickou loď. Sonda byla zpátky v úchytech na zadní stěně nákladového prostoru, dva a půl metru nad šedou podlahou. Louis se krčil v prostoru po deuteriovém filtru.
Vylezl ze sondy, pověsil se za ruce a pustil se. Byl zmlácený jako pes. Ještě jedna, poslední komplikace, a potom odpočinek. Bezpečí čekalo na druhé straně neproniknutelné stěny, před jeho očima - spací pole...
"Dobře," ozval se odněkud ze stropu hlas Nejzadnějšího. "To je ten čtecí přístroj? Něco tak velkého jsem nečekal. Musel jsi ho rozříznout?"
"Jo." Taky ho shodit ze dvou a půl metru na podlahu. Ještě že loutkáři byli tak šikovní... "Doufám, že tu máš někde přestupné disky."
"S nouzovými situacemi jsem počítal. Otoč se k přednímu levému... Louisi!"
Za Louisovými zády někdo příšerně zakvílel. Bleskurychle se otočil.
V místě, odkud před chvílí vylezl, se hrbila Harkabíparolyn a v rukou křečovitě svírala pažbu pušky. Cenila zuby hrůzou a její oči neklidně těkaly. Vystřelovala pohledem nahoru a dolů, doprava a doleva, ale útěchu nenalézala.
"Louisi, kdo je ta bytost, která vtrhla do mé lodi?" zeptal se monotónním hlasem Nejzadnější.
"To nic, uklidni se. Jedna pomatená knihovnice. Harkabíparolyn, vrať se zpátky."
Kvílení přešlo do vyšší oktávy. "To místo znám!" za-bědovala najednou. "Viděla jsem ho v mapovně! Tohle je přístaviště vesmírných korábů za hranicemi světa! Kdo jsi, Luívune?"
Louis zvedl laser. "Vrať se."
"Ne! Zničil jsi sice majetek Knihovny. Ale jestli... jestli světu hrozí nebezpečí, chci ti pomoci!"
"Teď mi chceš pomáhat, ženská potrhlá? Hele: vrátíš se do Knihovny a zjistíš, odkud se před úpadkem měst dovážela droga nesmrtelnosti, protože právě to místo hledáme. Pokud se dá světem bez pomoci těch motorů nějak pohnout, tak jedině odtud."
Zavrtěla hlavou. "Pochybuji... Jak to můžeš vědět?"
"Je to jejich domovská základna. Budovatelé Prstence potřebovali mít ve své blízkosti určité rostliny... kraci... jsou to jen dohady. Hergot!" Louis se chytil za hlavu. Měl pocit, že drží buben, do kterého někdo buší. "Co je mi vůbec do toho! Já to nechtěl!"
Harkabíparolyn se vysoukala po rukou ze sondy a seskočila na zem. Její hrubá modrá říza byla celá propocená. Vypadala docela jako Prill. "Mohu ti předčítat."
"Na to máme tuhle mašinu."
Přistoupila blíž, zapomenutá puška spadla na zem. "Způsobili jsme si to sami, že? Moji lidé vzali světu jeho usměrňovači motory a namontovali je do našich kosmických lodí. Mohu to pomoci napravit?"
"Louisi, ta žena se nemůže vrátit," ozval se Nejzadnější. "Přestupný disk v první sondě je jen vysílací. To, co držela v ruce, to je zbraň?"
"Podej mi to, Harkabíparolyn."
Poslechla. Louis pořádně nevěděl, jak má zbraň uchopit. Vypadalo to, že ji vyrobili Lidé Strojů.
"Odnes ji do levého předního rohu," nařídil Louisovi Nejzadnější. "Tam je vysílací disk."
"Nic nevidím."
"Přetřel jsem ho. Polož zbraň do rohu a ustup. Ty zůstaň na místě, ženo!"
Louis poslechl. Puška zmizela. Koutkem oka postřehl sotva znatelný pohyb vně lodi. Zbraň dopadla na římsu kosmoportu. Nejzadnější instaloval přijímací disk mimo trup lodi.

Louis nestačil žasnout. V loutkářově paranoie nechyběly prvky renesanční Itálie.
"Tak. A teď - Louisi! Další!"
Ze sondy vykoukla hnědá kštice. Chlapec z mapovny, úplně nahý a mokrý, užasle kulící oči a natahující krk, divže nevypadl na podlahu. Byl v tom nejlepším věku na konfrontaci s kouzly a čarami.
"Nejzadnější! Okamžitě vypni ty disky!" zařval Louis.
"Už se stalo. Měl jsem to udělat dřív. Kdo je to?"
"Dítě z Knihovny. Má šestislabičné jméno, na které si nevzpomenu."
"Kawaresksenjajok," vykřikl radostně chlapec. "Kde to jsme, Luívune? Co tady děláme?"
"To ví jen Finagle."
"Louisi! Já tyhle bytosti na své lodi nestrpím!"
"Jestli je chceš vyhodit, tak na to hned zapomeň. To nepřipustím."
"Tak musí zůstat v nákladovém prostora a ty s nimi. Myslím, že jste si to naplánovali, ty a Chmee. Neměl jsem vám nikdy věřit."
"Takýs nevěřil."
"Prosím?"
"Jak budeme jíst?"
Následovala dlouhá odmlka. Kawaresksenjajok mrštně seskočil ze sondy. Mezi oběma Budovateli Měst se rozvinula vzrušená debata.
"Ty se můžeš vrátit do své kajuty," promluvil znenadání Nejzadnější. "Oni zůstanou tady. Abys je mohl krmit, nechám přestupný disk otevřený. Nakonec to není tak špatné."
"Co?"
"To, že pár domorodých obyvatel Prstence zůstane naživu."
Ti, o nichž byla řeč, byli naštěstí od Louisova překladače příliš daleko. "Snad to teď nechceš vzdát? To, co je na těch páscích, nás může přivést přímo k bájnému transmutačnímu zařízení."
"Já vím, Louisi. A všechny poklady z několika maket mohou být v této chvíli v Chmeeových rukou. Vzdálenost mezi ním a námi nás ochrání ještě dva, nanejvýš tři dny. Nemůžeme otálet."
Louis přistoupil k oběma Budovatelům Měst. "Harkabíparolyn, pomoz mi s tou čtečkou."
O deset minut později byly cívky i čtecí zařízení, spolu s odříznutou obrazovkou, v pilotní kabině Nejzadnějšího. Harkabíparolyn a Kawaresksenjajok očekávali další rozkazy.
"Nějakou dobu tady budete muset počkat," oznámil jim Louis. "Sám pořádně nevím, co teď bude. Pošlu vám jídlo a věci na spaní. Nemusíte se bát." S pocitem viny se rychle otočil a přešel do rohu.
Okamžik nato byl zpátky ve své kajutě — skafandr, vesta, všechno bylo na svém místě.
Louis se svlékl a objednal si pyžamo. Už teď se cítil lépe. Byl unavený, ale musel se ještě postarat o Kawaresksenjajoka a Harkabíparolyn. Přikrývek se od kuchyňského robota nedočkal. Objednal dvě tlustá ponča s kapuci a odeslal je přestupnými disky do nákladního prostoru.
Zalovil v paměti. Co měla Halrloprillalar ráda? Všechno, ale nejraději čerstvé. Vybral jim jídlo a průhlednou stěnou potom sledoval jejich zaražené pohledy.
Sobě objednal vlašské ořechy a pravé burgundské. Ulehl do spacího pole, chroupal ořechová jádra, popíjel a přemýšlel.
Budova Lyar za jeho loupež nesporně zaplatí. Ani nevěděl jistě, jestli Harkabíparolyn nechala supravodič v Knihovně. Jestli ano, možná by svou cenou mohl napáchané škody částečně vyvážit.
A co asi dělá Valavirgillin? Díky Louisovi se teď strachuje o celý svůj národ, o celý svůj svět, a nic s tím nemůže dělat. Žena a chlapec v nákladovém prostoru musí být neméně vyděšení... kdyby Louis Wu v nejbližších několika hodinách zemřel, dlouho by ho nepřežili.
To všechno bylo v banku. Jeho život také.
Krok číslo jedna: Dostat laser na palubu Jehly. Splněn.
Krok číslo dvě: Lze Prstenec vrátit zpět do původní polohy? Několik následujících hodin může ukázat, že to není možné. To záleží na magnetických vlastnostech scrithu.
Nelze-li Prstenec zachránit, vypadnout.
Lze-li Prstenec zachránit —
Krok číslo tři: Rozhodnout se. Je pro Louise a Chmeeho možný návrat do známého vesmíru? Pokud ne, potom —
Krok číslo čtyři: Vzpoura.
Ten kus supravodiče měl nechal u Lyarů. Taky měl Nejzadnějšímu připomenout, aby vypnul přestupné disky. Louis Wu v poslední době učinil několik špatných rozhodnutí — skutečnost, která mu dělala starosti. Jeho následující kroky budou totiž nesmírně důležité.
Pro tuto chvíli si ale hodlal dopřát pár hodin spánku — o jednu krádež více nebo méně...
Vzdálené hlasy. Louis se pohnul, přetočil se na druhou stranu a otevřel oči.
Harkabíparolyn s Kawaresksenjajokem za průhlednou stěnou zádě živě rozmlouvali se stropem. Bez překladače mu jejich slova připadala jako nesrozumitelné drmolení. Oba Budovatelé Měst ukazovali do obdélníkového hologramu vznášejícího se vedle lodi a zakrývajícího část přistávací římsy.
V "okně" uviděl sluncem zalité nádvoří šedého kamenného hradu. Spousty otesaného kamene, jeden pravý úhel vedle druhého. Okna — vertikální štěrbiny ve stěnách. Po jedné z nich se vzpínala nějaká plazivka s bujnými, světle žlutými květy protkanými nachovými žilkami.
Louis vylezl ze spacího pole.

Loutkař seděl na svém sedátku v pilotní kabině. Jeho hříva dnes fosforeskovala mlhavým světlem. Jedna hlava se otočila k přicházejícímu Louisovi. "Už sis odpočinul, Louisi?"
"Jo, taky jsem to potřeboval. Nějaký pokrok?"
"Podařilo se mi zprovoznit čtecí zařízení. Palubní počítač ale nezná jazyk Budovatelů Měst natolik, aby dokázal přečíst pásky týkající se fyziky. Snažím se doplnit potřebnou slovní zásobu rozhovorem s rodilými mluvčími."
"Jak dlouho to bude trvat? Měl bych nějaké otázky ohledně obecné konstrukce Prstence." Mohla být jeho "podlaha", celých jeden a půl tisíce bilionů čtverečních kilometrů, použita k elektromagnetické manipulaci pozice Prstence? To kdyby věděl!
"Takových deset až dvanáct hodin. Všichni si potřebujeme čas od času odpočinout."
Moc dlouho, uvažoval Louis. Opraváři u nich mohou být co nevidět. To není dobré. "Odkud je ten obraz? Z přistávacího modulu?"
"Ano."
"Můžeme Chmeemu poslat zprávu?"
"Ne."
"Proč ne? Překladač určitě nosí u sebe."
"Udělal jsem chybu, že jsem mu ve snaze přimět ho ke komunikaci vypnul tlumočení. Už ho nenosí."
"Co se stalo? Co dělá ve středověkém hradu ?"
"Před dvaceti hodinami dorazil na Mapu Kzinu. Potom, jak už jsem se zmínil, učinil průzkumný let a dovolil kzinským letounům, aby na něj zaútočily. Potom přistál na jejich lodi a vyčkával, zatímco oni pokračovali v útoku. Útok trval dalších šest hodin. Teprve potom Chmee vzlétl a odletěl jinam. Přál bych si vědět, co tím sledoval, Louisi."
"To já taky. Vážně. Pokračuj."
"Letouny, které se vydaly za ním, se po nějaké době obrátily zpátky. Chmee pokračoval v pátrání. Nalezl opuštěnou oblast s malým kamenným hradem na nejvyšším pahorku. Přistál na nádvoří. Samozřejmě na něj zaútočili, ale tentokrát jen meči, luky a podobnými zbraněmi. Když se všichni shromáždili okolo přistávacího modulu, zneškodnil je omračujícím dělem. Potom -"
"Počkej."
Zpod kamenné klenby se přes šedé dlažební kameny hnal k modulu nějaký kzin, rychlostí, která naznačovala, že mu jde o život. Nemohl to být nikdo jiný než Chmee; měl na sobě krunýř. Z oka mu trčel šíp, dlouhý dřevěný šíp s jakýmisi papyrusovými listy namísto peří.
Za ním běželi další kzinové a mávali meči a palcáty. Z úzkých oken létaly šípy a odrážely se od jeho krunýře. Ve chvíli, kdy Chmee doběhl do přechodové komory, z okna vyšlehl paprsek světla. Laserový paprsek zajiskřil na dlažebních kostkách a zastavil se na přistávacím modulu. Chmee zmizel v přechodové komoře. Paprsek se nehýbal... zhasl až ve chvíli, kdy ze štěrbinovitého okna vyšlehly rudé a bílé plameny exploze.
"Taková neopatrnost," zamručel Nejzadnější. "Vydat nepříteli takovou zbraň!" Jeho druhá ústa se věnovala ovládacím prvkům na řídicím panelu. Přepnul na palubní kameru. Louis se díval, jak Chmee zavírá přechodovou komoru, klopýtá k autoošetřovně, s námahou ze sebe stahuje krunýř a nechává ho ležet na podlaze. Ukázalo se, že má navíc rozseknutou nohu. Zdvihl víko autoošetřovny a víceméně se svalil dovnitř.
"Kruci! Nezapnul monitory! Nejzadnější, musíme mu pomoct."
"Jak? Kdyby ses k němu pokusil přestoupit, tak by ses roztrhal. Mezi naší rychlostí a rychlostí přistávacího modulu -"
"No jo." Velký oceán byl o pětatřicet stupňů dál po křivce Prstence. Rozdíl kinetické energie byl tak velký, aby rozmetal celé město. Loutkař měl pravdu.
Chmee ležel v autoošetřovně a krvácel.
Najednou vykřikl, pootočil se a jeho silné prsty dopadly na klávesnici autoošetřovny.
"Aspoň to," zafuněl Louis. Šíp vletěl kzinovi do oka pod ostrým vnějším úhlem. Mozková tkáň mohla být nepoškozená. Nebo taky ne. "Byl neopatrný, to je fakt. Dobře, pokračuj."
"Chmee omračujícím dělem paralyzoval celý hrad. Další tři hodiny strávil tím, že nakládal omráčené kziny na repulzní desky a vyvážel je ven. Potom zatarasil bránu a zmizel uvnitř hradu. Strávil uvnitř celých devět hodin. Proč se směješ?"
"Vyvezl ven i nějaké samice?"
"Ne. Aha, asi už chápu."
"Měl sakramentské štěstí, že si stačil navléknout krunýř. Tu ránu na noze utržil ještě předtím, než skončil."
"Vypadá to, že Chmee pro mě skutečně nepředstavuje žádnou hrozbu."
Zůstane v autoošetřovně dvacet až čtyřicet hodin, odhadoval Louis. Rozhodnutí bylo na něm. "Je jedna věc, kterou bychom s ním měli prodiskutovat, ale to, jak se zdá, není možné. Žádám, abys následující rozhovor zaznamenal a poslal ho na smyčce do přistávacího modulu. Chci, aby ho Chmee uslyšel, jakmile se probudí."
Loutkař se natáhl za sebe. Jeho ústa se dotkla řídicího panelu. "Hotovo. O čem chceš mluvit?"
"Já a Chmee nevěříme tomu, že nás chceš, ba dokonce můžeš, dopravit zpátky do známého vesmíru."
Loutkářovy ploché hlavy se rozestoupily, poskytujíce jejich nositeli maximální binokulární efekt a tím i lepší možnost sledovat jeho nedůvěřivého spojence či potenciálního nepřítele. "Proč ne?" zeptal se.
"Jednak víme příliš mnoho a za druhé ani ty nemáš jediný důvod vracet se na kteroukoli planetu známého vesmíru. Ať už s transmutátorem nebo bez něj, jediné místo, kam se chceš dostat, respektive vrátit, je Flotila Světů."
Hýžďové svalstvo nad loutkářovou zadní nohou se napnulo. (Touto nohou loutkáři bojovali: otočit se k nepříteli zády, oddálením hlav zaměřit, kop!) "Bylo by to tak zlé?"
"Možná lepší než zůstat tady," připustil Louis. "Jaké jsou tvé skutečné záměry?"
"Mohli byste vést velmi pohodlný život. Že jsme vyvinuli kzinský preparát dlouhověkosti, už víte. Mohli bychom ti

opatřit i zásobu životabudiče. Na Jehle je místo i pro hominidní a kzinské samice, jednu Budovatelku Měst už na palubě máme. Cestovali byste ve stázi, takže nedostatek místa není problém. Mohli byste se usadit na jedné z našich zemědělských planet. V podstatě by vám patřila."
"Co kdyby nás tenhle pastorální život přestal bavit?"
"Nesmysl. Měli byste přístup do knihoven naší domovské planety. Přístup k informacím, po nichž lidstvo touží od chvíle, kdy jsme se vám ukázali! Naše Flotila se pohybuje mírně podsvětelnou rychlostí k Magellanovým mračnům. S námi uniknete explozi galaktického jádra. Je pravděpodobné, že budeme potřebovat, abyste prozkoumali jisté... zajímavé oblasti ve směru naší cesty."
"Myslíš nebezpečné."
"Co jiného?"
Pokušení bylo větší, než Louis očekával. Jak se Chmee k takové nabídce postaví? Odročená pomsta? Možnost v blíže neurčité budoucnosti zničit loutkařskou planetu? Nebo jednoduše zbabělost?"
"Je tvá nabídka podmíněna nalezením zázračného transmutátoru?"
"Ne. Tvé kvality nám budou užitečné tak či tak. Nicméně.. . jakýkoli slib, který v tuto chvíli učiním, se bude mnohem snáze realizovat pod vedením experimentalistického křídla. Konzervativci by tvé kvality, nemluvě o Chmeeových, nemuseli umět tak ocenit."
Výborně řečeno, uznal Louis v duchu. "Když už mluvíme o Chmeeovi -"
"Kzin dezertoval, ale má nabídka platí i pro něj. Teď našel kzinské samice, které by mohl vzít s sebou. Možná ho přesvědčíš."
"Pochybuji."
"Není vyloučeno, že se přece jen dostanete zpátky na své planety. Za tisíc let nebude známý vesmír možná vědět, že nějací loutkáři kdy existovali. Pro vás ale ve Flotile Světů uplyne jen pár desítek let."
"Potřebuji čas na rozmyšlenou. Jakmile to bude možné, promluvím si o tom s Chmeem." Louis se ohlédl. Oba Budovatelé Měst na něj upírali své pohledy. Škoda že se s nimi nemohl poradit dříve. Rozhodoval i o jejich osudu.
Louis už byl rozhodnutý. "Teď bych se rád přemístil pod velký oceán. Mohli bychom proletět kráterem Pěsti boží a pomaličku —"
"Nemám v nejmenším úmyslu s Jehlou manévrovat. Protimeteorová obrana představuje sama o sobě dostatečnou hrozbu, nemluvě o jiných, které nás tam mohou čekat!"
"Vsadím se, že změníš názor. Vzpomínáš na tu aparaturu k vytažení Bussardových motorů na obvodovou stěnu? Podívej se na ni teď."
Loutkař ztuhl a chvíli se nehýbal. Potom se bleskurychle otočil a zmizel za neprůhlednou stěnou oddělující jeho svrchované území.
Teď bude mít od něj nějakou dobu pokoj.
Louis Wu se beze spěchu přesunul k odložené hromadě šatstva a výstroje. Vylovil z vesty laserovou svítilnu. Krok číslo čtyři. Škoda že jeho autoošetřovna zůstala v přistávacím modulu, sto šedesát milionů kilometrů odsud. Možná ji bude brzy potřebovat.
Vnější trup Jehly byl zcela jistě chráněn světelným štítem. Měla ho každá loď, alespoň na oknech. Při dopadu přílišného množství světla se štít proměnil v zrcadlo a mnohdy tím zachránil pilotovi zrak.
Štít zastavil sluneční erupce i laserové paprsky. Pokud Nejzadnější instaloval mezi sebe a svoji nedobrovolně najatou posádku neprostupný štít, bez pochyby jím obehnal také celou letovou palubu.
Ale podlahu?
Louis si klekl. Hyperprostorový motor se táhl po celé délce lodi; měl barvu bronzu, většinou, tu a tam mědi nebo obalkovu. Všechny hrany zaoblené - typický "tající" vzhled loutkářského světa. Louis namířil laser do soustrojí motoru a stiskl spoušť.
Světlo se odrazilo od bronzového povrchu. Z motoru začala stoupat kovová pára a samotný kov začal přecházet do tekutého skupenství. Louis podržel paprsek, aby se zahryzl hlouběji do kovových útrob, a pomalu s ním pohyboval; pálil a tavil všechno, co vypadalo trochu zajímavě. Škoda že nikdy nestudoval strojařinu hyperpohonu.
Laser ho začínal pálit v ruce. Destrukce trvala už nějakou dobu. Přesunul paprsek na jednu z šesti podpěr, které udržovaly motor ve vakuové komoře. Neroztavila se; jen změkla a sesedla se. Zaútočil na další. Obrovská masa motoru poklesla a vychýlila se z osy. Uzoučký paprsek zablikal a zhasl. Došla baterie. Rychle odhodil laser, kdyby snad loutkaře napadlo odpálit mu ho v ruce.
Pomalu došel na opačný konec své kabiny. Loutkař nikde. Po chvíli zaslechl zvuk v mukách umírajících varhan. Loutkař v tříčtvrtečním taktu obklusal neprůhlednou zelenou sekci a před Louisem ze zastavil. Svaly pod kůží se mu chvěly.
"Pojď," přivítal ho Louis Wu, "rozebereme si to." Loutkař zvolna složil obě hlavy pod přední nohy a poskládal se k zemi.

Kapitola 24
PROTINÁVRH

Louis procitl s jasnou myslí a s kručením v břiše. Několik minut jen tak ležel a vychutnával volný pád. Potom natáhl ruku a vypnul pole. Jeho hodinky říkaly, že má za sebou sedm hodin spánku.
Hosté Jehly spali pod jedním ze dvou obřích úchytů, které držely přistávací modul během letu na místě. Bělovlasá žena spala neklidným spánkem, zachumlaná v ponču, jednu nohu vystrčenou. Hnědovlasý chlapec spal jako mimino. Vzbudit je nemohl, taky nebylo proč. Stěnou nepronikl žádný zvuk a překladač nefungoval. Přestupné disky byly nastavené jen na několik kil. Že by se loutkař skutečně obával nějaké veledůmyslné konspirace? Louis se usmál. Jeho "vzpoura" byla jednoduchost sama.
Objednal si sýrový toast a přežvykuje se vydal k přední stěně své kajuty.
Nehybné tělo Nejzadnějšího vypadalo jako kožnaté vejce, jehož rozšířený konec byl ozdobený chocholem bílých žíní. Nohy a hlavy měl složené pod sebou. Sedm hodin se ani nepohnul.
Ve stejném stavu byl kdysi i Nessus. Byla to loutkařská reakce na šok: zřeknout se celého vesmíru a schovat se do vlastního břicha. Louis proti tomu nic neměl, ale jedenáct hodin se mu zdálo trochu moc. Jestli Louisova šoková terapie uvedla loutkaře do stavu katatonie, mohlo to znamenat konec veškerým nadějím.
Loutkař měl uši uvnitř hlav. Louisova slova k němu musela proniknout vrstvou masa a kostí. "Měl bych k tobě pár poznámek!" zařval.
Loutkař nereagoval. Louis zvýšil hlas a pokračoval v monologu. "Celá tahle věc pomalu klouže do slunce. Myslím, že bychom s tím mohli něco udělat, ale to by ses musel nejdřív přestat zabývat svým pupíkem. Ty jediný totiž téhle lodi rozumíš. Tak jsi to chtěl. Takže: s každou minutou, co si hraješ na podnožku, se spolu se mnou a Chmeem přibližuješ příležitosti, kterou si žádný astrofyzik nenechá ujít."
Dojedl a čekal. Loutkáři byli skvělí lingvisté, komunikovali v nespočetných jazycích. Zabere na narativní návnadu?
Nejzadnější skutečně vystrčil jednu hlavu a zeptal se: "Jakou příležitost?"
"Možnost studovat sluneční skvrny zezadu."
Hlava se vrátila zpátky pod břicho.
"Opravárenská četa se blíží!" zaburácel Louis.
Znovu se objevivší hlava na něj stejně silně zakřičela: "Co jsi to udělal? Mně, sobě, i těm dvěma, kteří mohli uniknout ohni? Myslel jsi přitom kromě obyčejného vandalismu i na něco jiného?"
"Ano. Sám jsi to jednou řekl. Jednoho dne budeme muset rozhodnout, kdo tuhle expedici vlastně řídí. Ten den je tady. Dovol, abych ti pověděl, proč bys měl ty poslouchat mě."
"Nikdy jsem netušil, že by dráťák mohl toužit po obyčejné moci."
"Ber to jako argument číslo jedna. Jsem lepší v tušení."
"Pokračuj."
"Zůstáváme tady. Podsvětelnou rychlostí se nedostaneme ani k Flotile Světů. Když padne Prstenec, padneme i my. Musíme ho nějak dostat zpátky tam, kam patří.
Za třetí: Stavitelé Prstence jsou nejméně čtvrt milionu roků po smrti," začal opatrně Louis. "Chmee by řekl pár milionů. Kdyby žili, hominidé žijící na Prstenci by nikdy nemohli tak mutovat a volně se vyvíjet. Stavitelé Prstence by to nedovolili. Byli to pakové-protektoři."
Louis čekal zděšení nebo údiv. Loutkař však dal najevo toliko rezignaci. "Xenofobové," řekl. "Nelítostní, rozhodní a velmi inteligentní."
Musel to tušit už dříve.
"Moji předkové," řekl Louis. "Tvůrci Prstence a jeho zakletého polohovacího systému. Kdo z nás má lepší

předpoklady dokázat se vžít do způsobu uvažování paka-protektora? Někdo z nás to zkusit musí."
"Kdybys nás nezbavil možnosti katastrofě uniknout, neměly by tyhle argumenty žádnou váhu. Já jsem ti věřil, Louisi."
"Za takového blbce bych tě měl nerad. My jsme v téhle expedici proti naší vůli. A z kzinů i lidí jsou mizerní otroci."
"Čtvrtý argument?"
Louis se zašklebil. "Chmee se ve mně zklamal. Chce tě pokořit. Když mu povím, že přijímáš mé rozkazy, určitě to na něj zapůsobí. A my ho potřebujeme."
"To ano. Je možné, že se do pačího způsobu uvažování dokáže vžít lépe než ty."
"Takže?"
"Tvé rozkazy?"
Řekl mu je.
Harkabíparolyn se překulila a vstala. Louise, který k ní vykročil z rohu, si nejprve nevšimla. Překvapeně se zajíkla, přikrčila se a zmizela pod pončem, které se vzápětí, podobno želvě, přisunulo k odložené modré říze.
Podivné chování. Budovatelé Měst a tabuizovaná nahota? Měl by se obléct? Nakonec udělal to, co považoval za taktní: otočil se k ní zády a přistoupil k chlapci.
Hoch stál u stěny a díval se na velkou rozmontovanou kosmickou loď. Pončo na něm vlálo. Bylo mu příliš velké.
"Luívune," zeptal se, "tohle byly naše lodě?"
"Ano."
Hoch se usmál. "Stavěli jste taky tak velké lodě?"
Louis se snažil vzpomenout. "Naše nosné čluny byly skoro stejně velké. Než jsme překonali hranici světla, potřebovali jsme velmi velká plavidla."
"Tohle je jedna z vašich lodí? Dokáže cestovat rychleji než světlo?"
"Teď už ne. Myslím, že General Products číslo čtyři jsou ještě větší než vaše lodě, ale ty nejsou naší výroby. Jsou to lodě loutkářů."
"To byl loutkař, s kým jsme včera mluvili, že? Ptal se nás na tebe. Moc jsme mu toho neřekli."
Přistoupila k nim Harkabíparolyn. V modré knihovnické říze našla svoji chvilkově ztracenou důstojnost. "Změnil se nějak náš status, Luívune?" otázala se. "Bylo nám řečeno, že nás nebudeš smět navštěvovat." Stálo ji hodně úsilí, aby se mu dokázala dívat do tváře.
"Převzal jsem velení."
"Tak snadno?"
"Něco to stálo..."
"Luívune," vložil se mezi ně chlapec. "Hýbeme se!"
"To je v pořádku."
"Nemůže tady být větší tma?"
Louis zakřičel a světla pohasla. Hned se cítil lépe. Temnota skryla jeho nahotu. Harkabíparolynino chování bylo nakažlivé.
Žhavá Jehla Pravdy se vznesla čtyři metry nad přistávací římsu a rychle, skoro pokradmu, bez jakýchkoli pyrotechnických zbytečností, přepadla přes okraj světa.
"Kam letíme?" chtěla vědět Harkabíparolyn.
"Na spodní stranu světa. Pod velký oceán." Římsa kosmoportu tiše "padala" vzhůru. Nejzadnější je nechal klesnout o několik kilometrů a teprve potom aktivoval rakety: Jehla přibrzdila a pomalu zajela pod Prstenec.
Okraj tmy se přehoupl nad jejich hlavami do podoby temného nebe. Pod nimi moře hvězd, jasnějších než si obyvatelé Prstence žijící pod vrstvou atmosféry a v rozptýleném světle Klenby dokázali představit. Obloha však byla jen černočerná tma. Ochranný plášť Prstence, pěnovitý scrith, totiž neodrážel jediný paprsek hvězdného světla.
Louis se ve své nahotě cítil nesvůj. "Jdu zpátky do své kabiny," prohlásil. "Nechcete jít se mnou? Mám tam pro vás jídlo a šaty na převléknutí, a taky lepší postele, jestli máte zájem."
Harkabíparolyn se zmaterializovala jako poslední. Trhla sebou tak prudce, až se Louis rozesmál. Pokusila se ho sežehnout pohledem, ale oči ji neposlouchaly. Byl přece nahý!
Louis si objednal dlouhou košili a oblékl se. "Je to lepší?"
"Ano. Myslíš si, že jsem hloupá?"
"Ne. Myslím si, že nemáte řízené podnebí. Nemůžete chodit nazí, kde se vám zlíbí, a takových míst je většina, a tak vám to připadá divné. Ale možná se mýlím."
"Možná máš pravdu," řekla překvapeně.
"Spali jste na tvrdém. Nezkusíte vodní postel? Je dost velká pro vás oba a Chmee ji teď nepotřebuje."
Kawaresksenjajok skočil do kožešin pokrývajících vodní postel. Kožešiny se rozvlnily. "To se mi líbí, Luívune! Je to, jako kdybych plaval, ale na suchu!"
Harkabíparolyn toporně, nedůvěřivě usedla na neklidný povrch. Vrhla na Louise tázavý pohled. "Chmee?"
"Dva metry čtyřicet vysoký, pokrytý oranžovou srstí. Je na... misi ve velkém oceánu. Jedeme pro něj. Možná by se dal přemluvit, abys s ním... sdílela lože."
Chlapec se rozesmál. "Tvůj přítel si musí najít jinou družku," řekla žena. "Já rishathru nedělám."
Louis pobaveně odfrkl. (Kruci! zaklel v duchu) "Chmee je zvláštnější, než si myslíš. Ten by stejně radši než o rishathru s tebou, stál o rishathru s bodláčím. Nic ti nehrozí, nemusíš se bát, leda by chtěl celou postel pro sebe, což je možné. Nebo můžeš vyzkoušet spací pole."
"Spací pole, to používáš ty?"
"Ano." Tušil, co znamená výraz v její tváři. "Dá se nastavit, aby udržovalo dvě těla oddělená od sebe. (Kruci! Že by ji

tak ovlivňovala chlapcova přítomnost?)
"Luívune, vnutili jsme se vám uprostřed vaší mise. Přišli jste nám jen ukrást informace?"
Správná odpověď by zněla ano. Louisova odpověď byla alespoň zčásti pravdivá. "Přišli jsme zachránit Prstenec."
"Ale jak vám mohu...?" Nedopověděla, vytřeštěnýma očima jen zírala někam za Louisovo rameno.
Za čelní stěnou stál Nejzadnější. Vypadal skvostně. Stříbrné konečky paznehtů a zlatostříbrné pletence hřívy. Krátká, světlá srst na zbytku jeho těla byla vyhřebelcovaná tak, že až zářila. "Harkabíparolyn, Kawaresksenjajoku. Buďte vítáni, přátelé," zašvitořil. "Naléhavě potřebujeme vaši pomoc. Urazili jsme dlouhou pouť mezi hvězdami v naději, že zachráníme váš lid a váš svět před ohnivou smrtí."
Louis potlačil výbuch smíchu, deroucí se mu do hrdla. Jeho hosté měli naštěstí oči jen pro Piersonova loutkaře.
"Odkud jsi?" zeptal se loutkaře chlapec. "Jak vypadá tvůj svět?"
Loutkař se mu pokusil odpovědět. Mluvil o pěti planetách, uspořádaných v Kemplererově růžici, řítících se mírně podsvětelnou rychlostí vesmírem. Obíhající umělá slunce kolem čtyř z nich, a produkující potravu pro pátou, domovskou planetu. Tu, která zářila toliko světlem ulic a budov. Žlutobíle zářící kontinenty, temné oceány. Oslnivě zářící ostrůvky plovoucích továren, jejichž odpadové teplo přivádělo vodu k varu. Průmyslové odpadové teplo, které samo o sobě stačilo na to, aby planetu uchránilo před zamrznutím.
Kawaresksenjajok divže nezapomněl dýchat, zato knihovnice se polohlasem ujišťovala: "Ano, tenhle musí být z hvězd. Nic jemu podobného na světě není."
Loutkař mluvil o živých ulicích, obrovských budovách, parcích, které byly posledním útočištěm původních životních forem. Mluvil o řadách přestupných disků, po kterých se dala za několik minut obejít celá planeta.
Harkabíparolyn prudce zavrtěla hlavou a vykřikla: "Prosím! Nemáme čas. Promiň, Kawa. Chceme vědět víc, musíme vědět víc, ale... svět a slunce! Nikdy jsem o tvých slovech neměla pochybovat, Luívune. Jak vám můžeme pomoci?"
"Čtením," řekl Nejzadnější.
Kawaresksenjajok ležel na zádech a díval se na ubíhající rub svého světa.
Nejzadnější do černého prostoru pod beztvarou černou střechou světa zasadil dvě projekční holografická okna. Jeden široký obdélník ukazoval rub Prstence pod zesílenou světelností, druhý v infračerveném světle. Úseky, kde panoval den, zářily v infraokně silněji než pásy zastíněné černými obdélníky; řeky a moře temné ve dne a světlé v noci.
"Jako zadní strana masky, viď?" zašeptal Louis, aby nerušil Harkabíparolyn. "Ta rozvětvená síť, to je řeka: vidíš jak vystupuje? Totéž moře. A tamta řada jamek — to je horský hřeben."
"Vaše světy vypadají taky tak?"
"Kdepak. Na našich světech je tohle všechno vespod plné a povrch vytváří náhoda. Váš svět je tvarovaný uměle, záměrně. Podívej se, všechna moře jsou stejně hluboká a přibližně stejně daleko od sebe, aby bylo všude dostatek vody."
"To jako že svět někdo vymodeloval jako basreliéf?"
"Přesně tak."
"To mi nahání strach, Luívune. Kdo to byl?"
"Bytosti, které se nebály velkých myšlenek, které milovaly své děti a vypadaly jako živé brnění." Více se o protektorech zmiňovat nemínil.
"Co je to?" chlapec ukázal prstem.
"Nevím." Kawaresksenjajok ukazoval na důlek, v němž se převalovala mlha. "Nejspíš díra po meteoru. A nad ní bouře ve tvaru oka."
Čtecí obrazovka byla v pilotní kabině. Harkabíparolyn se na ni dívala přes stěnu. Nejzadnější obrazovku opravil a napojil ji na řídicí panel. Harkabíparolyn četla text z obrazovky, palubní počítač sledoval magnetický záznam a prováděl korelaci s jejím hlasem a daty týkající se Halrloprillalařiny mateřštiny ve své paměti. Jazyk se během staletí nepochybně změnil, ale jistě ne nijak dramaticky, ne v gramotné komunitě. Počítač by měl četbu za Harkabíparolyn co nevidět převzít.
Nejzadnější čas od času mizel ve své stíněné sekci. Loutkař zažíval opakované šoky a Louis mu jeho hysterické pauzy neměl za zlé.
Jehla nabírala rychlost. Převrácená krajina nad nimi za chvíli ubíhala tak rychle, že bylo čím dál těžší sledovat detaily. Harkabíparolyn začínala chraptět. Je načase poobědvat, rozhodl Louis.
Vyvstal menší problém. Louis objednal jemnou svíčkovou s pečenými brambory a k tomu plísňový sýr s francouzským chlebem. Chlapec zděšeně vytřeštil oči. Harkabíparolyn učinila totéž, ale navíc je obrátila k Louisovi.
"Promiňte, zapomněl jsem. Pořád vás mám za všežravce."
"Všežravci jsme, to ano. Jíme rostliny i maso," pokývala hlavou knihovnice. "Ale ne zkažené!"
"Klid, nemusíš se hned čertit. Žádné škodlivé bakterie v tom nejsou." Dobře uleželé maso, sýr napadený plísní... Louis vysypal obsah jejich talířů do recyklačního koše a zkusil to znovu: syrové ovoce s krémovou zakysanou smetanou (tu také vyhodil) a mořské ryby, včetně sašimi. Jeho hosté ještě nikdy neviděli mořskou rybu. Chutnala jim, ale měli po ní žízeň.
A nechápavě hleděli na debužírujícího Louise. Co měl podle nich dělat, zůstat o hladu?
Jestli nakonec nezůstanou o hladu oni. Odkud pro ně vezme čerstvé syrové maso? Z Chmeeovy strany kuchyňského robota přece! Upéci si ho mohou na laseru. Bude ale muset napřed Nejzadnějšího přesvědčit, aby laser dobil, což se, s ohledem na to, k čemu jej použil posledně, může ukázat být velmi nesnadné.
Další problém: je možné, že konzumují příliš velké množství soli. Možná by Nejzadnější mohl změnit nastavení kuchyňského robota.
Harkabíparolyn se po jídle vrátila ke čtení. Tou dobou už Prstenec nad nimi uháněl tak rychle, že všechny detaily

splývaly v jednolitou šeď. Kawaresksenjajok se bavil přestupováním z kajuty do nákladního prostoru a zpátky.
Také na Louise už doléhala netrpělivost. Měl by studovat záznamy z první expedice, nebo sledovat Chmeeův pohyb po maketě Kzinu. Nejzadnější ale nebyl k mani.
Postupně si uvědomil další příčinu svého nepokoje.
Toužil po knihovnici.
Miloval její hlas. Četla už několik hodin a stále držela rytmus. Dozvěděl se od ní, že občas předčítala slepým dětem. Líbila se mu její důstojnost, její odvaha. Líbil se mu její oděv zvýrazňující křivky jejího těla; a zahlédl její nahotu.
Kolik let už uběhlo od chvíle, kdy Louis Wu miloval nějakou nefalšovanou pozemšťanku? Harkabíparolyn se mu dostala pod kůži. Když se loutkař konečně ukázal, skoro si oddechl.
Rozmlouvali šeptem v interworldu, aby nerušili Harkabíparolynino předčítání.
"Odkud se tady ti opraváři-amatéři vzali?" divil se Louis. "Kdo na Prstenci může vědět tolik, aby byl schopen znovu namontovat polohovací trysky? A na druhou stranu nevědět, že to nebude stačit..."
"Tím se nemá cenu zabývat," řekl Nejzadnější.
"Možná to vědí. Možná je prostě nic lepšího nenapadá. A taky bych rád věděl, odkud vzali vybavení. Co když pochází z Centra údržby?"
"Už teď čelíme spoustě komplikací. Nemá cenu se tím zabývat."
"Asi máš pravdu. Ale stejně to nechápu. I když, Teela Brownová vyrostla v lidském vesmíru. Velké kosmické projekty pro ni nejsou ničím neobvyklým. Věděla by, co znamená, když slunce začne klouzat sem a tam."
"Myslíš, že by Teela Brownová dokázala zorganizovat tak obrovský projekt?"
"Ona možná ne. Ale byl s ní Hledač. Celý život strávil na Prstenci a možná je nesmrtelný. Trochu pomatený, ale zorganizovat by to mohl dokázat. Tvrdil, že byl několikrát králem."
"Teela Brownová, to byl náš nevydařený experiment. Snažili jsme se vypěstovat lidskou bytost s trvalým příznakem štěstí, protože jsme se domnívali, že její štěstí zahrne i její společníky. Jestli se u ní příznak štěstí vyvinul, nevím, ale pokud ano, zcela jistě nebyl přenosný na jiné osoby. Teelu Brownovou potkat nechceme."
"To ne." Louis se otřásl.
"V tom případě musíme uniknout pozornosti opravárenské čety."
"Přidej k pásku pro Chmeeho tenhle dodatek: Louis Wu odmítá nabídku azylu ve Flotile Světů. Převzal velení Žhavé Jehly Pravdy a zničil hyperprostorový motor. To by ho mělo vzpamatovat."
"Mě to vzpamatovalo určitě. Mé senzory ale přes scrith neproniknou. Tvá depeše bude muset počkat."
"Za jak dlouho budeme u něj?"
"Asi za čtyřicet hodin. Zrychlil jsem na šestnáct set kilometrů za sekundu. Abychom se při této rychlosti udrželi v kurzu, stačí zrychlení něco nad pět g."
"Klidně sneseme třicet g. To je od tebe přílišná opatrnost."
"Tvého názoru jsem si vědom."
"Ta poslušnost ti ještě moc nejde."

Kapitola 25
SEMÍNKA IMPÉRIA

Za zakřiveným stropem ubíhala podlaha Prstence.
Ze vzdálenosti padesáti tisíc kilometrů a při rychlosti šestnácti set kilometrů za sekundu to nebyla nijak zvláštní podívaná. Chlapec zakrátko v oranžových kožešinách usnul. Louis se díval dál. Bylo to lepší než přemítat o tom, jestli je všechny neodsoudil k smrti.
Konečně přišla chvíle, kdy Nejzadnější Harkabíparolyn řekl: "Stačí."
Louis sklouzl ze spacího pole.
Harkabíparolyn si masírovala krk. Spolu s ní přihlížel, jak Nejzadnější nechal přístrojem projet čtyři ukradené cívky. Trvalo to jen několik minut. "Teď je to konečně všechno v počítači," prohlásil pak. "Naprogramoval jsem otázky. Pokud jsou na cívkách odpovědi, za několik hodin se je dozvíme. Co když se nám nebudou líbit, Louisi?"

"Co to bylo za otázky?"
"Existují údaje o údržbových pracích na Prstenci? Pokud ano, pochází údržbová technika z jednoho zdroje? Jsou tyto práce v nějaké lokalitě častější? Je některá část Prstence v lepším stavu než ostatní? Urči všechny odkazy na bytosti podobné pakům. Mění se styl brnění se vzdáleností od nějakého centrálního bodu? Jaké jsou magnetické vlastnosti podlahy Prstence a scrithu obecně?"
"V pořádku."
"Zapomněl jsem na něco?"
".. .Ano. Potřebujeme znát nejpravděpodobnější zdroj drogy nesmrtelnosti. Vypadne z toho sice zřejmě velký oceán, ale stejně se zeptej."
"Dobře. Proč velký oceán?"
"Částečně proto, že je tak viditelný. A taky proto, že jsme viděli jen jediný vzorek drogy nesmrtelnosti. U Halrloprillalar. A tu jsme zase našli v blízkosti velkého oceánu." A částečně proto, že jsme tam ztroskotali, dodal v duchu. Štěstí Teely Brownové ruší teorii pravděpodobnosti. Mohlo nás hned napoprvé přivést přímo k Centru údržby. "Harkabíparolyn? Napadá tě něco, na co jsme zapomněli?"
"Nechápu vůbec, co to děláte," odvětila ochraptěle.
Jak jí to vysvětlit? "Náš přístroj si pamatuje všechno, co je na cívkách. Chceme, aby ve své paměti našel odpovědi na dané otázky."
"Zeptej se ho, jak zachránit svět."
"Musí to být konkrétní otázky. Přístroj si dokáže všechno pamatovat, hledat souvislosti a shrnovat, ale samostatně myslet nedokáže. Na to není dost velký."
Zavrtěla hlavou.
"Ale co když jeho odpovědi nebudou správné?" naléhal Nejzadnější. "Utéct nemáme jak."
"Tak zkusíme něco jiného."
"Přemýšlel jsem o tom. Musíme naletět na polární orbitu kolem slunce, abychom minimalizovali riziko, že nás zasáhne úlomek rozpadajícího se Prstence. Potom uložím Jehlu do stáze a počkáme na záchranu. Pravděpodobnost, že nás někdo zachrání, je skoro nulová, ale přece jen větší než pravděpodobnost, že přežijeme kolizi se sluncem.
I na to může dojít, pomyslel si Louis. "Máme pár roků na to, abychom vymysleli něco lepšího."
"Tolik ne. Pokud -"
"Sklapni."
Vyčerpaná knihovnice padla na vodní postel. Umělá kziní kožešina se pod ní vzdouvala a vlnila. Na okamžik ztuhla a opatrně se natáhla. Kožešina se nepřestávala vlnit. Po nějaké chvíli se uvolnila a nechala se kolébat. Kawaresksenjajok ve spánku něco zabručel a přetočil se.
Vypadala tak svůdně. Louis potlačil nutkání vlézt si k ní na postel. "Jak se cítíš?"
"Unavená. Ztracená. Uvidím ještě někdy domov? A jestli přijde konec - až přijde - chtěla bych na něj čekat na střeše Knihovny. Ale to už by byly květiny stejně mrtvé, že? Sežehlé a zmrzlé."
"To by byly." Louis se neubránil pohnutí. On svůj domov neuvidí nikdy. "Pokusím se vás dostat zpátky. Teď potřebuješ odpočinek. A masáž zad."
"To ne."
Zvláštní. Byla vůbec Harkabíparolyn Budovatelka Měst, příslušnice rasy, která kdysi ovládala Prstenec převážně svou smyslností? Někdy je těžké si uvědomit, že jednotlivci v rámci jedné mimozemské rasy se mohou vzájemně lišit stejně diametrálně jako jeden pozemšťan od druhého.
"Personál Knihovny mi připomínal spíše duchovní než profesionální knihovníky. Vyznáváte sexuální zdrženlivost?"
"Ti, kdo pracují v Knihovně, musí. Já to dělala ze svobodné vůle." Zvedla se na loktech a pohlédla mu do očí. "Učí nás, že všechny ostatní rasy touží po rishathře s Budovateli Měst. Je to i tvůj případ?"
Připustil to.
"Doufám, že se dokážeš ovládat."
Povzdechl si. "Ovšem. Je mi tisíc falang. Vím, jak se rozptýlit."
"Jak?"
"Obvykle si najdu jinou."
Knihovnice se nezasmála. "A co když není žádná k dispozici?"
"Tak... cvičit do umdlení, opíjet se alkoholem, udělat si roční dovolenou někam mezi hvězdy v jednomístném člunu, nebo si najít nějakou jinou zábavu. Třeba se zahrabat do práce."
"Opíjet by ses neměl," řekla vážně a měla pravdu. "Jakou jinou zábavu bys mohl zkusit?"
Droud! Jedno polaskání proudem a Harkabíparolyn by se mohla před jeho očima proměnit třeba v zelený sliz, bylo by mu to jedno. Proč mu to není jedno teď? Necítil k ní obdiv... nebo ano? Její role skončila. Jestli Prstenec zachrání nebo ne, už na její pomoci nezáleží.
"Před tou masáží ale neujdeš," řekl a obkročil ji, aby se dostal k ovládání vodní postele. Harkabíparolyn se nejdřív polekala, ale vzápětí se usmála, a jakmile ji obklopily sonické vibrace ve vodě, uvolnila se docela. Za pár minut nevěděla o světě. Po dvaceti minutách se masáž vypnula.
Oddal se úvahám.
Kdyby nestrávil rok s Halrloprillalar, Harkabíparolyn s její holou lebkou, uzounkými rty a malým placatým nosíkem by mu připadala ošklivá. Jenže strávil...
Bylo to proto, že mu rostly vlasy tam, kde je žádný Budovatel Měst neměl? Nebo pach jídla v jeho dechu? Či snad nějaký jiný, jemu neznámý, sociální signál?

Muž, který se zmocnil kosmické lodi; muž, který vsadil svůj život na mizivou naději záchrany bilionů životů; muž, který zvítězil nad nejsilnější ze všech závislostí, by se neměl trápit takovou drobností, jakou byl zálusk na pěknou spolubydlící. Jedno pošimrání drátu by v tom udělalo jasno.
No jo.
Louis přistoupil k čelní stěně. "Nejzadnější!"
Loutkař přiklusal.
"Pusť mi záznamy o pacích. Rozhovory a lékařské záznamy Jacka Brennana, záznamy z pitvy páčí mrtvoly, prostě všechno, co máme." Zkusíme práci.
Louis Wu se vznášel ve vzduchu v lotosové pozici, kolem něj poletoval jeho volný šat. V holografickém okně za trupem Jehly stál muž, který byl dávno po smrti, a hovořil o původu lidstva.
"Protektoři mají jen mizivou špetku svobodné vůle," říkal. "Jsme příliš inteligentní, abychom neviděli správné odpovědi. Vedle toho tu jsou ještě instinkty. Pokud protektor nemá potomstvo, obvykle umírá. Přestane jíst. Někteří protektoři dokážou generalizovat; dokážou najít způsob, jak našemu druhu pomoci a udržet ho při životě. Myslím, že pro mě to bylo snazší než pro Phssthpoka."
"Na co jste přišel? Z jakého důvodu stále jíte?"
"Abych vás varoval před paky-protektory."
Louis přikývl, připomínaje si údaje z pitvy mimozemšťana. Phssthpokův mozek byl větší než lidský, ale čelních laloků se zvětšení netýkalo. Hlava Jacka Brennana vypadala díky frontální expanzi lidského mozku a zadní expanzi mozku pačího jakoby rozdvojená.
Brennanova kůže se také změnila ve vrásčitý kožnatý krunýř. Jeho klouby byly abnormálně zduřelé. Rty a dásně se mu spojily do tvrdého zobanu. Nic z toho však drasticky změněného horníka z Pásma asteroidů nijak nevzrušovalo.
"Všechny příznaky stáří jsou pozůstatky proměny z plodiče v protektora," vysvětloval dávno mrtvému vyšetřovateli ARM. "Kůže hrubne a svrašťuje se; musí být takhle tvrdá, tak tvrdá, aby odolala ostří nože. Vypadávají vám zuby, aby vám mohly ztvrdnout dásně. Slábne vám srdce, protože se má vytvořit druhé, dvojkomorové, v tříslech."
Brennanův skřípavý hlas pokračoval. "Mohutní vám klouby, aby měly svaly větší rameno síly. Větší síla. Ovšem aby to všechno fungovalo, jak má, potřebujete Strom života, a ten na Zemi chybí už tři miliony -"
Za halenu ho zatahaly něčí prsty. Louis sebou trhnul.
"Luívune? Mám hlad."
"Dobře." Stejně jsem se ze záznamů nic užitečného nedozvěděl, pomyslel si.
Harkabíparolyn stále ještě spala. Probudila ji až vůně masa opékaného v laserovém paprsku. Louis jim objednal ovoce a vařenou zeleninu a ukázal jim, kam mají vhodit to, co jim nebude chutnat.
On sám si odnesl večeři do nákladního prostoru.
Že je na něm někdo závislý, mu dělalo starosti. A že je za ně zodpovědný, o tom nebylo sporu. Ani objednat si vlastní jídlo je nemohl naučit! Popisky kuchyňského panelu byly jen v interworldu a jazyce Bohatýrů.
Mohl je vůbec nějak zaměstnat?
Zítra. Zítra něco vymyslí.
Z počítače začaly vypadávat první výsledky. Nejzadnější měl plná ústa práce. Když se Louisovi podařilo na okamžik upoutat jeho pozornost, požádal loutkaře o záznamy Chmeeova vpádu do kzinského hradu.
Hrad stál na vrcholu skalnatého kopce. Na žlutých pastvinách pod ním se pásla vepřům podobná zvířata s oranžovými pruhy. Přistávací modul obkroužil hrad a v dešti šípů dosedl na nádvoří.
Několik minut se nic nedělo.
Potom se z několika klenutých průchodů vyřítila oranžová smršť.
U základny modulu se kzinové zastavili, zbraně v rukou, přikrčení až k zemi. Byli to kzinové, ale jiní než Chmee. Čtvrt milionu let paralelního vývoje se nedalo zapřít.
Harkabíparolyn stála u Louisova boku. "To je lid tvého druha?"
"Tak něco. Vypadají o něco menší a tmavší a... spodní čelist mají, zdá se mi, mohutnější."
"Opustil tě. Proč ne ty jeho?"
Louis se rozesmál. "Proč, abys měla volnou postel? Když mě svedl upír, byli jsme uprostřed bitvy. Byl mnou znechucen. Z jeho hlediska jsem to byl já, kdo ho opustil."
"Žádný muž ani žena upírovi neodolá."
"Chmee není člověk. Ten po rishathře s upírem nebo s jakýmkoli hominidem nikdy nezatouží."
Další oranžoví kocouři se neukazovali. Dva z těch, co leželi pod přistávacím modulem, drželi rezavý kovový válec. Dalších dvanáct se jich odplazilo na druhou stranu modulu.
Válec zmizel v explozi žlutobílého ohně. Přistávací modul se o metr, o dva posunul. Kzinové chvíli vyčkávali a potom se připlazili zpátky, aby se podívali, jak pořídili.
Harkabíparolyn se zachvěla. "Vypadají spíše jako někdo, kdo by mě chtěl mít v žaludku."
Louis začínal ztrácet trpělivost. "To je možné. Ale já se pamatuju na dobu, kdy Chmee umíral hlady a mě se ani nedotkl. O co ti jde? Copak vy nemáte ve městě masožravce?"
"Máme."
"V Knihovně?"
Myslel si, že mu neodpoví. (V úzkých oknech se tísnily spousty chlupatých tváří. Exploze modul nijak viditelně nepoškodila.) "Nějakou dobu jsem byla v Panthu," řekla, vyhýbajíc se jeho pohledu.
Chvíli si nemohl vzpomenout. Panth... ach, ta budova, která vypadala jako obrácená cibule. Opravy vodních sběračů. Pán domu, který chtěl platit sexem. Upíří vůně po chodbách.

"Rishathra s masožravci?"
"S Pastevci, Travním Lidem, Visícím Lidem, Nočním Lidem. Na to se nezapomíná."
Louis o kousíček ustoupil. "S Nočním Lidem taky?" S ghouly?
"Noční Lid je pro nás velmi důležitý. Přináší nám a Lidu Strojů informace. Drží pohromadě zbytky naší civilizace. Nemůžeme si dovolit je urazit."
"A-ha."
"Ale jak asi víš, Luívune, Noční Lovci mají velmi citlivý čich. Jakmile ucítí upíra, hned utíkají. Bylo mi řečeno, že musím vykonat rishathru s Nočním Lovcem bez upíří voňavky. Požádala jsem o přeložení do Knihovny."
Louis si vzpomněl na Mař Korssil. "Mně se nezdáli tak odporní."
"Na rishathru? My, kteří nemáme rodiče, musíme společnosti nejprve splatit dluh a teprve potom se můžeme spojit a založit rodinu. Já o všechny své nashromážděné prostředky přišla, když jsem zažádala o přeložení. Stejně k němu nedošlo hned..." Podívala se mu do očí. "Nebylo to nic příjemného. Ale takových chvil bylo víc. Upíří voňavka vyprchá, ale vzpomínky zůstávají. Pachy, na které se nezapomíná. Krev v dechu Nočních Lovců. Hniloba na tělech Nočních Lidí."
"Už je to za tebou," řekl Louis.
Ve chvíli, kdy se někteří kzinové zkusili postavit, najednou všichni usnuli. Deset minut nato se spustila rampa a Chmee se ujal velení nad hradem.
Nejzadnější se ukázal až mnohem později. Vypadal zanedbaně a unaveně. "Zdá se, že jsi měl pravdu," řekl. "Scrith nejenže může držet magnetické pole, ale celá konstrukce Prstence je protkaná supravodivými kabely."
"Skvělé." Louis pocítil obrovskou úlevu. "Skvělé, ale jak se to Budovatelé Měst dozvěděli? Přes scrith se k těm kabelům mohli těžko prokopat."
"To ne. Vyráběli magnety do kompasů. Sledovali síť supravodivých kabelů probíhajících v hexagonálních liniích celých osmdesát tisíc kilometrů napříč Prstencem. Pomáhalo jim to při zakreslování do map. Uběhla staletí, než fyzikové přišli na to, co vlastně sledují, a začali s vývojem vlastního supravodiče."
"Ta bakterie, kterou jste -"
"Nepřišla se supravodičem ve scrithu nikdy do styku. Jsem si vědom, že Prstenec není dostatečně chráněný před meteory. Musíme doufat, že žádný z nich supravodivou síť neporušil."
"Neměl by. Pravděpodobnost je na naší straně."
Loutkař se zamyslel. "Pátráme nadále po tajemství transmutace ve velkém, Louisi?"
"Ne."
"Vyřešil by se tím náš problém. Transmutátor musel mít nepředstavitelnou produkci. A přeměna hmoty na energii musí být mnohem snazší než přeměna jednoho druhu hmoty v druhý. Stačilo by namířit... říkejme tomu transmutační dělo... na spodní stranu Prstence v okamžiku, kdy bude nejdále od slunce. Prstenec by se vzniklou reakcí vrátil na místo. Samozřejmě by se to neobešlo bez problémů. Nárazová vlna by zabila mnoho obyvatel, ale zároveň by mnozí zůstali naživu. Spálená protimeteorová pěna by se musela někdy později vyměnit. Proč se směješ?"
"Úžasný nápad. Háček je v tom, že nemáme nejmenší důvod se domnívat, že nějaké transmutační dělo kdy existovalo."
"Nerozumím."
"Halrloprillalar si prostě vymýšlela. Později se nám přiznala. A i kdyby ne, odkud by o tom mohla vědět? Když se Prstenec stavěl, její předkové nebyli o nic dál než opice." Louis si všiml, jak jedna loutkářova hlava klesá dolů. "Ne aby sis zase hrál na schovávanou! Na to teď není čas," řekl suše.
"Neboj se."
"Co máš dalšího?"
"Vlastně už nic. Modelová analýza není stále hotová. A bajky týkající se velkého oceánu mi nic neříkají. Zkus to ty."
"Zítra."
Zvuky příliš slabé, aby je překladač zachytil, nedávaly Louisovi spát. Přetočil se ve vzduchu na druhou stranu. Kawaresksenjajok a Harkabíparolyn leželi v objetí na kzinově posteli a něco si šeptali. Znělo to jako láska. Náhlý osten závisti přinutil Louise k úsměvu nad svými mylnými představami - hoch nebyl příliš mladý a žena nebyla proti. Ovšem, tohle nebyla rishathra. Byli stejného plemene.
Raději se k nim otočil zády a zavřel oči. Čekal, že uslyší rytmické šplouchání vln, ale nedočkal se a za chvíli usnul. Zdálo se mu, že je na roční dovolené.
Padal mezi hvězdami. Vždy když se pro Louise Wu svět stal příliš bohatým, příliš rozmanitým, příliš náročným, nastával pro něj čas nechat ho za sebou. Dělal to pokaždé stejně. Vydával se sám v jednomístném člunu do neprozkoumaných oblastí za hranicemi známého vesmíru, aby se dozvěděl, co se tam skrývá, a aby zjistil, jestli se má stále ještě rád. Teď se vznášel mezi spacími poli a snil blažené sny o padání mezi hvězdami. Žádné závislé osoby, žádné nenaplněné sliby.
Uslyšel vyděšený ženský výkřik, přímo u ucha. Něčí pata ho zasáhla zezadu do žeber. Neslyšně zaúpěl. Dopadly na něj bezmocně rozhozené ruce a křečovitě se mu obtočily kolem krku. Kvílení neustávalo.
Louis se vymanil ze sevření, aby si uvolnil hrdlo. "Spací pole - vypnout!" zvolal.
Přitažlivost se vrátila. Louis a jeho škrtič dosedli na spodní pole. Harkabíparolyn přestala ječet a spustila ruce. Kawaresksenjajok si k ní klekl. Vypadal zmateně a vyděšeně. Naléhavým tónem se Harkabíparolyn něco otázal. Žena jen zlostně zaprskala.
Chlapec promluvil znovu. Tentokrát mu odpověděla obšírněji. Hoch zdráhavě přikývl. Ať už si vyslechl cokoli, nebylo to nic příjemného. Postavil se do rohu, v očích pohled na rozloučenou, který si Louis nedokázal nijak vysvětlit, a přestoupil do nákladového prostoru.
Louis se natáhl pro překladač. "No tak, co to mělo znamenat?"

"Padala jsem!" zavzlykala.
"Nemáš se čeho bát," uklidňoval ji Louis. "Někteří z nás takhle rádi spí."
Zdvihla k němu oči. "Že padají?"
"Ano."
Nebylo těžké poznat, co si myslí: Blázni. Úplní blázni. .. a pokrčila rameny. Jako kdyby si tím dodávala odvahu.
"Dospěla jsem k rozhodnutí, že má prospěšnost skončila. Vaše přístroje už umí číst rychleji než já. Jediné, co mohu pro naši věc v tuto chvíli učinit, je zbavit tě bolesti plynoucí z tvé potlačované touhy."
"To se mi ulevilo." Myslel to jako sarkasmus, ale jen jestli to tak pochopila...? O milodary nestojí.
"Když se vykoupeš a pečlivě si vymyješ ústa -"
"Zadrž. Tvá oběť na oltář vyšších cílů je sice chvályhodná, ale přijmout ji by ode mě bylo neslušné."
Úžasem rozšířila oči. "Luívune? Ty se mnou nechceš dělat rishathru?"
"Ne, děkuji. Spací pole - zapnout." Louis odplouval. Zkušenost mu říkala, že budou následovat závody v ječeni. S tím se nedalo nic dělat. Kdyby se ho ale pokusila napadnout, začala by "padat".
Překvapila ho. Řekla jen: "Luívune, mít teď děti by pro mě bylo strašné."
Podíval se dolů na její tvář: nebyla rozčilená, ale naprosto vážná. Pokračovala: "Kdybych se teď spojila s Kawaresksenjajokem, mé dítě by mohlo zemřít v ohni."
"Tak to nedělej. Stejně je moc mladý."
"Ne, není."
"Copak nemáš žádnou — Ne, ty s sebou antikoncepci asi nenosíš. Tak si můžeš spočítat plodné dny."
"Nechápu." A vzápětí: "Ach tak, chápu. Luívune, naše rasa vládla většině světa díky znalosti všech druhů rishathry. Víš, jak jsme se toho o rishathře tolik dozvěděli?"
"Náhodou?"
"Některé rasy jsou plodnější než ostatní."
"Ach —" Louis konečně pochopil.
"Že rishathra je způsob, jak nemít děti, víme už dávno, hned od začátku našich dějin. Když mezi námi dojde ke spojení, o čtyři falany později se narodí dítě. Luívune, dá se svět zachránit? Víš určitě, že se dá zachránit?"
Ech, být tak na své roční dovolené. Sám v jednomístném člunu, světelné roky daleko od vší zodpovědnosti k někomu dalšímu než k Louisovi Wu. Být tak pod drátem. .. "Nemůžu zaručit vůbec nic."
"Tak se mnou dělej rishathru, abych nemusela myslet na Kawaresksenjajoka!"
Louis Wu už v životě slyšel lichotivější návrhy. "A jak ulevíme jemu?"
"Nijak. Musí trpět."
Tak můžete trpět oba, pomyslel si Louis. Ale říct to nahlas se přinutit nedokázal. Ta žena to myslela vážně, trpěla a navíc měla pravdu. Tohle nebyla vhodná doba na plození dětí.
A toužil po ní.
Vylezl z volného pádu a odvedl ji zpátky na vodní postel. Byl rád, že Kawaresksenjajok odešel do nákladního prostoru. Co by mu ráno asi tak řekl?

Kapitola 26
POD VODAMI

Louis se neprobudil v obvyklém stavu beztíže, zato s úsměvem na tváři, příjemnou bolestí v celém těle a s kalným pohledem v očích. Moc toho nenaspal. Harkabíparolyn nepřeháněla, když hovořila o svých pocitech. Nikdy netušil (ani v době, kterou strávil s Halrloprillalar), že u Budovatelů Měst funguje cosi jako říje.
Pohnul se. Velká postel se pod ním rozvlnila. Přikulilo se k němu něčí tělo: Kawaresksenjajok, na břiše, roztažený jako hvězdice a tiše pochrupující.
Harkabíparolyn, stočená na oranžové kožešině vedle postele, se pohnula také a posadila se. "Stále jsem se budila a nevěděla jsem, kde jsem. To ty vlny." Možná to mínila jako omluvu za to, že od něj v noci odešla.
Kulturní šok, pomyslel si. Vzpomněl si, jak Halrloprillalar zbožňovala spací pole - ale spát v něm nemohla. "Na zemi je místa dost. Jak se cítíš?"
"Mnohem lépe, prozatím. Děkuji ti."
"Já ti děkuji. Máš hlad?"
"Ještě ne."
Dal se do cvičení. Svaly měl stále ještě pevné, ale vyšel z praxe. Oba Budovatelé Měst ho zmateně pozorovali. Když docvičil, objednal snídani: meloun, souffle Grand Marnier, vdolečky, kávu. Kávu a vdolečky, jak se dalo očekávat, jeho hosté odmítli.

Když se ukázal Nejzadnější, vypadal unaveně a "zmuchlané". "Schémata, která jsme hledali, nejsou ze záznamů z létajícího města patrná," oznámil. "Všechny rasy vyrábějí svá brnění v proporcích paků-protektorů. Stejná sice nejsou, ale design se v zásadě příliš neliší. Je možné, že to má na svědomí rozšíření kultury Budovatelů Měst."
"A co droga nesmrtelnosti?"
"V tom jsi měl pravdu. Velký oceán je pro ně zdrojem hrůz i rozkoší, včetně nesmrtelnosti. Jeho vzácným darem nemusí být jen droga. Někdy to přichází bez varování — jako pozornost od vrtošivých bohů. Louisi, tyhle legendy mi nedávají žádný smysl. Nejsem člověk."
"Pusť nám to. Co nebudu chápat já, to nám možná vysvětlí naši hosté."
"Hned."
"Co opravy?"
"V doložených dějinách nebyla na Prstenci zaznamenána žádná servisní činnost."
"Děláš si legraci!"
"Jak velké území záznamy z létajícího města mapují? Jak dlouhé časové rozmezí? Velmi malé a velmi krátké. A krom toho, studoval jsem rozhovory s Jackem Brennanem. Chápu to tak, že protektoři žijí velmi dlouho a velmi aktivně. Nepřenechávají servomechanismům nic, co mohou udělat sami. Na palubě Phssthpokova kosmického plavidla nebyl například žádný autopilot."
"To nedává smysl. Potrubní systém je zcela jistě automatický!"
"Jednoduchý přístup na principu hrubé síly. Nevíme, proč protektoři vymřeli, anebo proč opustili Prstenec. Je možné, že znali svůj osud a potrubní systém zautomatizovali. Louisi, tohle přece vědět nepotřebujeme."
"Neříkej. Protimeteorová obrana je pravděpodobně také automatická. Nechtěl by ses o ní dozvědět víc?"
"Chtěl."
"A polohovací trysky byly také automatické. Možná pro to všechno existovalo nějaké primární ruční řízení. Jenže od doby, kdy pákové zmizeli, se tady vyvinuly tisíce druhů hominidů, a automatika stále ještě funguje. Takže protektoři buď svůj odchod plánovali, čemuž se mi nechce uvěřit —"
"- anebo dlouho umírali," dokončil za něj Nejzadnější. "Na to mám vlastní teorii." A víc neřekl.
Toho rána se Louis skutečně bavil. Příběhy Velkého Oceánu byla skvělá četba, plná hrdinů, vznešenosti, velkých odhalení, kouzel a oblud, i když poněkud jiného rázu, než byly pohádky pozemšťanů. Láska v nich nebyla věčná. Hrdinovi (nebo hrdinčini) druhové byli zásadně jedinci opačného pohlaví, oddaní mu skrze pouta metaforicky vylíčené rishathry a jeho nadpřirozené schopnosti se pokládaly za samozřejmost. Čarodějové nebyli chápáni jako paušální zloduchové, spíše něco jako hrozba, které bylo radno se vyhnout, nikoli s ní bojovat.
Louis našel společné jmenovatele, které hledal. Neodmyslitelnou nesmírnost moře a hrůzostrašnost bouří a mořských příšer.
Mezi jinými to byli žraloci, vorvani, kosatky, gummidgyovští ničitelé, wunderlandské stínojedky a džungle dravých řas. Některé životní formy byly dokonce inteligentní. Mořští hadi dlouzí několik kilometrů, s dýmajícími nozdrami (že by plíce?) a tlamou plnou ostrých zubů. Země, která sežehla každou loď, jež se k ní přiblížila, a vždy ponechala naživu jediného námořníka. (Pohádky, nebo slunečnice?) Některé ostrovy nebyly vlastně ostrovy, nýbrž usedlá mořská stvoření takových rozměrů, že se na jejich hřbetě vytvořil celý fungující ekosystém. Potopily se teprve tehdy, když je vyrušil příjezd lodi a činnost její posádky. Kdyby Louis neznal stejnou legendu z pozemské literatury, skoro by tomu uvěřil.
O zuřivých bouřích ovšem nepochyboval. Na takové ploše se skutečně mohly zvedat strašlivé bouře i bez Coriolisova efektu, díky němuž na normálních planetách vznikají hurikány. Na Mapě Kzinu viděl loď velkou jako město. Možná právě její rozměry vypovídaly nejlépe o tom, jakým bouřím musela na velkém oceánu čelit.
Zmínka o čarodějích stála také za povšimnutí. Vyskytovali se ve třech pověstech a zdálo se, že patří k rase Budovatelů Měst. Na rozdíl od pozemských čarodějů to však byli skvělí válečníci a všichni tři nosili brnění.
"Kawaresksenjajoku, nosí čarodějové vždycky brnění?"
Chlapec na Louise vrhl pochybovačný pohled. "Myslíš v pověstech? Ne. Ale většinou se pohybují kolem velkého oceánu. Proč?"
"Umí čarodějové bojovat? Jsou to velcí bojovníci?"
"Ne vždycky." Louisovy otázky byly chlapci zjevně proti srsti.
"Luívune, možná toho vím o pohádkách pro děti víc než Kawa," ozvala se Harkabíparolyn. "Co se pokoušíš zjistit?"
"Odkud se vzali Stavitelé Prstence. Mohou to být právě tihle čarodějové v brnění... ale to zase neodpovídá časově."
"Tak je to někdo jiný."
"Co dalo vznik těm legendám? Sochy? Mumie nalezené v poušti? Dědičná paměť?"
Zauvažovala. "Čarodějové obvykle patří k rase, v níž legenda koluje. Jejich popis se různí: výškou, váhou, tím, co jí. Ovšem některé rysy mají společné. Jsou to strašliví bojovníci, neznají zábrany a je lépe se jim vyhnout, protože porazit je nemůžeš."
Žhavá Jehla Pravdy křižovala pod velkým oceánem jako ponorka pod polárním ledem.
Nejzadnější zpomalil. Dlouhý, složitě modelovaný kontinentální plášť ubíhající nad nimi byl teď dobře viditelný. Dno velkého oceánu vypadalo zespod jako pevnina: hory dosahující nad úroveň hladiny; podmořské kaňony, jevící se zespod jako horské hřebeny osm až deset kilometrů vysoké.
To, co bylo teď nad nimi - hrubá klenba, temná i v zesíleném světle, se zdála být nápadně blízko, přestože je od ní dělilo skoro pět tisíc kilometrů — by měla být Mapa Kzinu. Počítač to potvrdil. Kzin musel být v době modelace makety ještě tektonicky aktivní. Výrazně klenutá dna moří; hluboké, ostře řezané obrysy skalních masivů.
Louisovi se nepodařilo identifikovat jediný prvek. Obrysy zabalené v pěnovitém scrithu byly příliš neurčité. Potřeboval

vidět sluncem osvětlené geografické struktury a žlutooranžovou džungli. "Nech kamery běžet. Máš signál z přistávacího modulu?"
Nejzadnější, stojící na svém stanovišti za řídicím panelem, obrátil jednu hlavu dozadu. "Ne, Louisi. Scrith ho blokuje. Vidíš ten kruhový záliv, ve kterém končí ta velká řeka? Napříč jeho ústím kotví kzinská veleloď. A tamhle, skoro přesně na opačné straně makety, na soutoku těch dvou řek, leží hrad, na jehož nádvoří teď modul odpočívá."
"Dobrá. Klesni o pár tisíc kilometrů. Chci to vidět z celkového pohledu... nebo spíš podhledu."
Jehla odpadla od zbrázděné temné oblohy. "Stejnou trasu jste urazili v Prolhaném Bastardovi," poznamenal Nejzadnější. "Očekáváš snad nějaké změny?"
"Ne. Jsi snad netrpělivý?"
"Ovšem že nejsem."
"Vím víc, než jsem věděl tehdy. Možná si všimnu něčeho, co nám tehdy uniklo. Jako třeba... co je to? Poblíž jižního pólu něco vyčuhuje."
Nejzadnější přidal zvětšení. Ze středu makety Kzinu visel dlouhý, kosý, černočerný trojúhelník se zrnitým povrchem.
"Chladicí žebro," řekl loutkař. "Antarktická oblast musí zůstat zamrzlá."
Oba rodilí obyvatelé Prstence byli naprosto vyvedení z míry. "Nerozumím tomu," řekla Harkabíparolyn. "Myslela jsem si, že se ve vědě celkem vyznám, ale... co to je?"
"Příliš složité. Nejzadnější -"
"Nejsem ani hlupák, ani malé dítě, Luívune!"
Mohlo jí být nejvýš něco přes čtyřicet, odhadoval Louis. "Dobrá. Je to maketa naplocho rozloženého povrchu kulaté planety. Rotující koule, vzpomínáš si? Na točny takové planety dopadá slunce skoro ve vodorovném směru, proto je tam zima. A proto musí být točny téhle napodobeniny chlazené. Přidej zvětšení, Nejzadnější."
Strukturovaný povrch žebra se proměnil na nesčetný počet regulovatelných horizontálních klapek, shora stříbrných, zespod černých. Léto a zima, pomyslel si Louis. "To je přece šílené," slyšel se říkat.
"Luívune?"
Bezmocně rozhodil ruce. "Vždycky si myslím, že už jsem to strávil, a potom je to najednou na mne příliš... příliš obrovské."
Harkabíparolyniny oči se zalily slzami. "Teď už tomu věřím. Můj svět je jen napodobenina skutečného světa."
Louis ji vzal do náruče. "Ale je skutečný. Necítíš to? Jsi stejně skutečná jako já. Tvůj svět je stejně skutečný jako tahle loď. Jen větší. Mnohem větší."
"Louisi?" ozval se Nejzadnější.
Další zevrubná prohlídka ukázala, že po obvodu makety jsou další chladicí žebra, menší. "Arktická oblast musí být samozřejmě chlazená také."
"Hned budu v pořádku. Teď zamiř k Pěsti boží, ale nespěchej. Najde ji počítač sám?"
"Najde. Ale co když bude ucpaná? Říkal jsi, že Oko také někdo ucpal nebo opravil."
"Ucpat Pěst boží není tak jednoduché. Kráter je větší než Austrálie a nachází se nad úrovní atmosféry." Zavřel oči a pořádně si je promnul.
Tohle se mi nesmí stávat, napomínal se v duchu. To, co se děje, je reálné. A to, co je reálné, mohu svým rozumem manipulovat. Krucinál, nikdy jsem neměl sáhnout po tom proklatém drátu. Narušil mi smysl pro realitu. Ale... chladicí žebra pod pólem?
Mapa Kzinu zůstala za nimi. Na hloubkovém radaru nebylo pod reliéfem mořského dna vidět žádné potrubí. Což muselo znamenat, že protimeteorová výstelka byla skutečně z pěnového scrithu. A potrubí tam být muselo, jinak by se oceán zanesl flupem.
Ty hřebeny na spodní straně Prstence — ty dlouhé, předlouhé podmořské příkopy. V každém z těch nejhlubších stačil jeden funkční automatický bagr, na konci příkopu výpusť a oceánské dno bylo čisté.
"Ještě odboč pod maketu mapy Marsu a mapy Země. Bude nás to stát jen chvilku zdržení." "Skoro dvě hodiny." "To sneseme."
Dvě hodiny uplynuly. Louis klímal ve spacím poli. Jako správný dobrodruh věděl, že spánek si je třeba ukrást, jakmile se k tomu naskytne příležitost. Když se probudil, nad Jehlou stále ubíhalo mořské dno. Díval se, jak zpomaluje, až se zastavilo docela.
"Mars chybí," oznámil Nejzadnější.
Louis prudce zatřásl hlavou. Probuď se! "Cože?"
"Mars je chladná, suchá planeta s velmi řídkou atmosférou, je to tak? Celá její maketa by tudíž měla být chlazená, nějakým způsobem vysoušená a zvednutá až k okraji atmosféry."
"To máš pravdu."
"Tak se podívej nahoru. Měli bychom být pod maketou Marsu. Vidíš snad nějaké chladicí žebro, které by bylo mnohem větší než to, které je pod Kzinem? Vidíš snad nějakou proláklinu hlubokou třicet kilometrů?"
Krom negativu mořského dna nebylo nad jejich hlavami zhola nic.
"Louisi, tohle se mi nelíbí. Jestli je něco s pamětí počítače..." Nejzadnější poskládal nohy pod sebe, sklonil hlavu a —
"Paměť je v pořádku," řekl Louis. "Počítač taky. Uklidni se. Zjisti, jestli je teplota oceánu nad námi vyšší."
Nejzadnější, napůl už stočený do klubíčka, zaváhal. "Hned, hned," vyhrkl a vrátil se k řídicímu panelu.
"Jestli tomu dobře rozumím, jeden váš svět chybí," řekla, nebo se spíše zeptala Harkabíparolyn.
"Jeden z těch menších. Nepozornost, nic víc."
"Ale tohle nejsou koule," řekla zamyšleně.
"Ne. Je to, jako když oloupeš nějaké kulaté ovoce a slupku rozprostřeš do roviny."

"Teplota v okolí kolísá," ohlásil Nejzadnější. "Když pomineme oblasti kolem žeber, teplota se pohybuje mezi čtyřiceti a osmdesáti stupni Fahrenheita."
"Voda kolem makety Marsu by měla být teplejší."
"Maketa Marsu zde není a teplejší voda také ne."
"Cože? Ale to je... podivné."
"Pokud rozumím tomu, co říkáš - ano, máš pravdu, normální to není." Oba loutkářovy krky se prohnuly a hlavy si vzájemně pohlédly do očí. Louis kdysi viděl Nessa udělat totéž a tehdy ho napadlo, jestli to není loutkařská obdoba humoru. Ale mohl to být výraz soustředění. Zdálo se, že Harkabíparolyn ten pohled nedělá dobře, ale odtrhnout se od něj nedokázala.
Louis začal pochodovat. Mars musel být chlazený. Tak kde potom...
Z loutkářova hrdla se ozvalo podezřelé zahvízdnutí. "Síť?"
Louis se na místě zastavil. "Síť. Ano. A to by znamenalo. .. hrome! Tak prosté?"
"Dostáváme se o krok dál. Kam teď?"
Pohled na svět zespodu jim mohl leccos prozradit. Takže - "K maketě mapy Země, co nejblíž."
"Rozumím," řekl Nejzadnější a Jehla se dala do pohybu.
Tolik vody, přemítal v duchu Louis. A tak málo souše. Proč chtěli mít Stavitelé Prstence ve dvou jednotlivých masách tolik mořské vody? Ve dvou kvůli rovnováze, to bylo jasné. Ale proč tolik?
Zásobárny vody? Částečně ano. Rezervace mořského života z opuštěného pačího světa? Ochránci přírody by to nazvali záslužný čin, ovšem řeč byla o pacích-protektorech. Všechno, co dělali, bylo v zájmu bezpečí jich samotných a hlavně jejich potomstva.
Ty makety byly mistrovskou ukázkou pačích zastíracích schopností.
Mapa Země, navzdory profilovanému dnu oceánu, byla snadno k poznání. Louis ukazoval na plochou křivku kontinentálních prahů Afriky, Austrálie, obou Amerik, Grónska... chladicí žebra pod Antarktidou a Severním ledovým oceánem... Harkabíparolyn s Kawaresksenjajokem se dívali a zdvořile přikyvovali. Proč by je to mělo zajímat? Jejich domov to nebyl.
Udělá vše, co bude v jeho silách, aby je aspoň dopravil domů, když pro ně nebude moci učinit více... Louis Wu se však Zemi blíže než v tuto chvíli už nikdy nedostane.
Další zdlouhavý úsek mořského dna.
A konečně pobřeží: plochá křivka kontinentálního prahu ohraničující bludiště zátočin, zálivů, říčních delt, poloostrovů a chomáčků ostrovů, to vše v detailech příliš jemných, aby si s nimi lidské oko dokázalo poradit. Po rotaci letící Jehla nabrala směr k levoboku. Míjeli dutiny horských masivů a mělkých moří. Po rotaci se táhla víceméně pravidelná čára a na jejím bližším konci se třpytilo světlo - Pěst boží.
Kdysi dávno zasáhlo Prstenec něco velkého. Bolid vytlačil podlahu Prstence do tvaru komolého kužele a nakonec pronikl jeho vrcholem. Vedle obřího trychtýře se táhla stopa po jiném, mnohem mladším meteoru: tam zmrzačený trup General Products s pasažéry ve stázi havaroval po horizontále rychlostí 1 240 kilometrů za sekundu. Vždyť oni tehdy udělali rýhu i ve scrithu, hrome!
Žhavá Jehla Pravdy vplula do kužele slunečního světla, proudícího kráterem Pěsti boží do "podsvětí". Do tenká vytažené fragmenty scrithu lemovaly homoli kráteru jako zubatý řetěz skalních štítů. Vystoupali nad ně.
Pod nimi se rozprostírala poušť. Náraz, který dal vznik Pěsti boží, zpopelnil na rozloze větší, než byl povrch Země, veškerý život. V nesmírné dálce, musely to být stovky tisíc kilometrů, přecházela modrá dálava v modré moře. Dohlédli tam jen díky tomu, že byli tak vysoko. Jehla se teď vznášela šestnáct set kilometrů nad povrchem Prstence.
"Popojedeme," řekl Louis. "A pusť nám obraz z přistávacího modulu. Ať víme, jak na tom je Chmee."
"Rozumím."

Kapitola 27
VELKÝ OCEÁN

Za trupem Jehly se vznášelo šest obdélníkových oken. Šest kamer ukazovalo řídicí kabinu přistávacího modulu a spodní palubu. Plus čtyři venkovní kamery.
Řídicí kabina byla prázdná. Louis zkontroloval pohledem, jestli nesvítí některé pohotovostní kontrolky. Nesvítily. Autoošetřovna stále připomínala velkou rakev. Byla zavřená.
S vnějšími kamerami bylo něco v nepořádku. Obraz se vlnil, tetelil a hrál duhovými barvami. Louis rozeznal nádvoří, střílny a několik kzinských stráží v kožené zbroji. Ostatní kzinové pobíhali zběsilou rychlostí po čtyřech sem a tam. Plameny! Obránci postavili a zapálili kolem modulu hranici!
"Nejzadnější? Můžeš odtud modul ovládat? Říkal jsi přece, že ho můžeš ovládat na dálku."
"Mohl bych," přitakal Nejzadnější, "ale bylo by to příliš nebezpečné. Nacházíme se... jsme od Mapy Kzinu dvanáct minut po oblouku ve směru rotace, mime k levoboku - více než pět set tisíc kilometrů daleko. Chceš, abych řídil modul se zpožděním tři a půl sekundy? Životní systémy fungují zatím dobře."
Nádvořím se mihli čtyři kzinové a otevřeli masivní vrata. Dovnitř vjelo kolové vozidlo a zastavilo se. Bylo větší než vozidlo Lidu Strojů, které Louise dopravilo k létajícímu městu. Mělo čtyři nárazníky se spřaženými střelnými zbraněmi.
Z vozidla vystoupili další kzinové a prohlíželi si přistávací modul.
Ze by hradní pán zavolal na pomoc souseda? Anebo si soused činil nárok na nedobytnou létající pevnost?

Zbraně se natočily proti kamerám a daly se do zpěvu. Plameny se roztančily, kamery rozechvěly. Velcí oranžoví kocouři se během palby přikrčili k zemi. Když se znovu rozhostilo ticho, vstali, aby si prohlédli výsledek.
V řídicí kabině nesvítila jediná nouzová kontrolka. "Tihle divoši nemají prostředky, aby modul poškodili," komentoval dění v oknech Nejzadnější.
Modul pokropila další dávka výbušných projektilů. "Nezbývá mi než ti věřit," pokrčil rameny Louis. "Pokračuj ale v monitorování. Jsme už dost blízko, abych mohl do modulu přestoupit?"
Loutkař obrátil hlavy proti sobě a několik vteřin si hleděl do očí.
Potom řekl: "Jsme tři sta tisíc kilometrů od makety Kzinu ve směru rotace. Vzdálenost směrem k levoboku nehraje roli. Ovšem vzdálenost ve směru rotace udílí Jehle a přistávacímu modulu relativní rychlost třináct set metrů za sekundu."
"Moc?"
"Naše technika není zázračná, Louisi! Přestupné disky dokážou absorbovat kinetickou energii do hodnoty šedesáti metrů za sekundu, ale víc ne."
Ozbrojené kzinské stráže začaly znovu stavět rozmetanou hranici.
Louis spolkl nadávku, která se mu drala do hrdla. "Dobře. Nejrychlejší způsob, jak mě tam dostat, je letět proti rotaci tak daleko, abych mohl přestoupit. A potom volným tempem k pravoboku." "Rozumím. Rychlost?"
Louis otevřel ústa. "Zajímavá otázka," řekl po chvíli místo odpovědi. "Co může protimeteorová obrana Prstence považovat za meteor? Nebo za invazní kosmickou loď?"
Loutkař se natáhl dozadu a ocucal pár přepínačů. "Snížil jsem zrychlení. Musíme to prodiskutovat, Louisi. Nechápu, jak mohli Budovatelé Měst vědět, že mohou beze strachu postavit obvodový dopravní systém. Měli pravdu, ale jak to mohli vědět?"
Louis zakroutil hlavou. Dokázal si představit, proč se rozhodli pakové-protektoři naprogramovat protimeteorovou obranu tak, aby nestřílela na obvodové stěny. Buď šlo o bezpečnostní koridor pro jejich lodě, anebo zjistili, že počítač pálí po polohovacích tryskách, které vystřelovaly nad Prstenec vysokorychlostní sloupce plynu. "Já bych řekl, že Budovatelé Měst začali s malými loděmi a postupně stavěli výš a výš. Zkusili to a nic se nestalo."
"Stupidní. A nebezpečné."
"Že takové věci dělali, už víme."
"Můj názor znáš. Tvé rozkazy, Louisi? Rychlost?"
Náhorní poušť se začala postupně svažovat. Vyprahlá krajina bez života, zdevastovaný ekosystém, spálený před tisíci falany na prach. Co tehdy do Prstence asi narazilo? Kometa obvykle tak velká nebývá a všechny ostatní planety a asteroidy byly přece během stavby Prstence ze soustavy odstraněny.
Jehla se už teď pohybovala úctyhodnou rychlostí. Krajina v dálce začínala nabývat zeleného odstínu. Objevily se stříbrné nitky řek.
"Během první expedice jsme na skútrech letěli rychlostí dvou machu," řekl Louis. "To by trvalo... osm dní, než bych mohl použít přestupný disk. Sakramentsky dlouho. Předpokládám, že protimeteorová obrana střílí po objektech, které se vzhledem k povrchu pohybují příliš rychle. Ovšem jak rychle je příliš rychle?"
"Nejsnadnější způsob, jak to zjistit, je zrychlovat tak dlouho, dokud se něco nestane."
"V životě bych neuvěřil, že Piersonův loutkař může tohle říct."
"Důvěřuj loutkařské technice, Louisi. Stázové pole je bezzávadové. A ve stázi nám žádná zbraň nemůže ublížit. Přinejhorším se po dopadu vrátíme do normálního stavu a budeme pokračovat nižší rychlostí. I riziko má svoji hierarchii, Louisi. To nejnebezpečnější, co můžeme v následujících dvou letech udělat, je schovávat se."
"Nechápu... kdyby to říkal Chmee... ale Piersonův... chviličku." Louis zavřel oči a snažil se přemýšlet. "Co říkáš tomuhle," řekl po chvíli. "Nejprve vyzvedneme zničenou sondu, tu, která zůstala na střeše Knihovny."
"Tu už jsem přemístil jinam."
"Kam?"
"Na nejbližší horský vrcholek s obnaženou vrstvou scrithu. Nejbezpečnější místo, které mě napadlo. Sonda má pro nás stále velkou cenu, přestože už nemůže vyrábět palivo."
"Výborně. Už s ní nehýbej. Zapni všechny její senzory, a stejně tak všechny senzory na palubě Jehly a na palubě přistávacího modulu. Většinu nasměruj na černé obdélníky. Napadá tě ještě nějaké jiné místo, kde by mohli umístit protimeteorovou obranu? Měj na paměti, že nemůže, jak se zdá, střílet po objektech nacházejících se na odvrácené straně Prstence."
"Nic mě nenapadá."
"Tak dobře. Namíříme kamery na Klenbu, na černé obdélníky, na slunce, na Mapu Kzinu a na Mapu Marsu."
"To rozhodně."
"Zůstaneme v šestnácti stech kilometrech. Nebude lepší sondu v nákladním prostoru vypustit, aby letěla za námi?"
"Náš jediný zdroj paliva? Rozhodně ne."
"V pořádku. Tak začni zrychlovat - dokud se něco nestane. Co ty na to?"
"Rozumím," pravil Nejzadnější a obrátil se k řízení. Louisovi, který by v tu chvíli uvítal další rozbor situace, aby si dodal odvahy, nezbylo než mlčet.
Kamery to zachytily, ale z pasažérů Jehly nikdo. Ničeho by si nevšimli, ani kdyby se dívali do nebe. Viděli by jen bílé hvězdy a modravou Klenbu zářící na pozadí černého vesmíru a černé kolečko v jejím vrcholu, kde světelný štít stínil disk slunce. Oni se ale do nebe nedívali.
Pod zničeným hyperprostorovým motorem se totiž míhal zelený život. Hegemonii džungle, močálů a divočiny tu a tam narušoval nepravidelný pléd obdělávané půdy. Z hominidů, se kterými se na Prstenci doposud setkali, se za zemědělce hodilo jen málo z nich.

V zátokách mělkých moří kotvily řady člunů. Jednou dokonce přeletěli nad pavučinou cest širokou půl hodiny letu - jedenáct tisíc kilometrů. V teleskopu viděli koně s jezdci či v zápřahu. Motorová vozidla žádná.
Tady kultura Budovatelů Měst upadla a už se ne-vzchopila.
"Cítím se jako bohyně," prohlásila Harkabíparolyn. "Kdo jiný má takový výhled?"
"Jednu takovou bohyni jsem znal," řekl Louis. "Aspoň si to o sobě myslela. Taky Budovatelka. Byla členem posádky kosmické lodi; to, co teď vidíš, viděla nejspíš taky."
"Aha."
"Pozor, ať ti to nestoupne do hlavy."
Pěst boží se pomalu zmenšovala. Do její dutiny by se vešel celý pozemský Měsíc. Člověk musel takovou horu vidět z dálky, na pozadí krajiny větší, než je obyvatelný povrch všech planet známého vesmíru, aby dokázal ocenit její velikost. Louis se jako bůh necítil. Cítil se slabý. A zranitelný.
Víko autoošetřovny na palubě přistávacího modulu se nehýbalo. "Nejzadnější, myslíš, že může Chmee mít i jiná zranění?" zeptal se Louis.
Loutkař někam zmizel, ale jeho hlas zněl jasně a zřetelně. "Samozřejmě."
"Může tam uvnitř umírat."
"Nemůže. Přestaň. Mám práci."
Obraz z teleskopu se už nedal sledovat a jasná krajina v šestnáctisetkilometrové hlubině pod nimi se pomalu dávala do pohybu; rychlost Jehly překročila hranici osmi kilometrů za sekundu. Orbitální rychlost Země.
Vrstvy mračen zářily tak oslnivě, že z toho bolely oči. Daleko vzadu se tenčil šachovnicový vzorek obdělávané půdy. Přímo pod nimi byla proláklina, která se postupně vyrovnala do stovek tisíc kilometrů dlouhé travnaté pláně. Napravo a nalevo, kam až oko dohlédlo, všude samá rovina. Řeky, které do ní stékaly, se proměnily v zelené močály.
Louis viděl členité obrysy bývalých zálivů, ostrovů a poloostrovů: vizitka zdejšího pobřeží zhotoveného na míru přímořskému životu. To bylo po rotaci. Následovaly stovky kilometrů rovné, solí zničené země. Teprve potom modrá linie oceánu. Louis cítil při pohledu na hrozivé memento vzniku Pěsti boží mrazení v zátylku. Pobřežní čára velkého oceánu se zdvihla a moře ustoupilo o dobrých dvanáct set kilometrů, a to i přes obrovskou vzdálenost, která je od Pěsti boží dělila.
Protřel si oslněné oči. Dole bylo příliš jasno. Fialový záblesk —
A tma.
Pevně sevřel víčka. Když je znovu otevřel, bylo to, jako kdyby je nechal zavřená: tma jako v ranci.
Harkabíparolyn zavřeštěla. Kawaresksenjajok začal zuřivě tápat kolem sebe. Jeho ruka dopadla Louisovi na rameno. Chlapec oběma rukama sevřel Louisovu paži a nepouštěl ji. Křik najednou utichl. "Kde to jsme, Luívune?" zasípala Harkabíparolyn.
"Tipoval bych to na dno oceánu," řekl Louis.
"Správně," potvrdil loutkářův kontraalt. "Na hloubkovém radaru je to jasně vidět. Mám zapnout reflektory?"
"Ovšem."
Voda byla kalná. Zas tak hluboko nebyli - kolem plavaly ryby a nedaleko kotvilo mračno chaluh.
Chlapec se pustil Louisovy ruky a přitiskl nos ke stěně. Rozechvělá Harkabíparolyn zírala do vody. "Luívune, můžeš mi vysvětlit, co se stalo?"
"To hned zjistíme. Nejzadnější, vytáhni nás zpátky na šestnáct set kilometrů."
"Rozumím."
"Jak dlouho jsme byli ve stázi?"
"Nevím. Palubní chronometr se zastavil. Vyšlu signál sondě, aby zaslala údaje, ale časové zpoždění je šestnáct minut."
"Jak rychle jsme letěli?"
"Devět celých třicet pět kilometrů za sekundu."
"Tak zrychli na rovných osm a udržuj rychlost. Podíváme se, jak na tom jsme."
Když se Jehla přiblížila k hladině, naskočil obraz z přistávacího modulu. Kolem modulu šlehaly plameny a víko autoošetřovny bylo nadále zavřené. Každou chvíli by se už mělo otevřít, pomyslel si Louis.
Modré světlo kolem nich sílilo. Jakmile prorazili hladinu, oceán se propadl do hloubky a Jehla se při zrychlení dvaceti g hnala ke slunci.
Naskytl se jim... poučný pohled.
Čtyřicet nebo padesát kilometrů za nimi se hnaly ke břehu, někdejšímu podmořskému šelfu, mohutné vlny. Od pobřeží se táhla do dáli dlouhá, rovná linie. Nespadli do vody. Ohnivá koule Jehly dopadla nejprve na pevninu.
Za písčitým pobřežím travnatá rovina a ještě dál les. Všechno v plamenech. Tisíce čtverečních kilometrů zuřícího požáru, oheň, valící se ze všech stran směrem do středu požáru, jako pára ženoucí se kdesi daleko do pole slunečnic. Tohle nemohla mít na svědomí jen havárie Jehly.
"Teď víme," ozval se Nejzadnější, "že protimeteorová obrana může zasáhnout i obydlené území. A to mi nahání hrůzu, Louisi. Energie vynaložená k něčemu takovému snese srovnání leda s projektem, který uvedl do pohybu Flotilu Světů. Ale tady jde o opakovanou, samočinně řízenou činnost."
"Že se pákové nebáli velkých projektů, víme. Ale jak to udělali?"
"Nech mě pracovat. Dám ti vědět," řekl Nejzadnější a zmizel.
Bylo to k vzteku. Loutkař měl k dispozici všechny přístroje. Klidně si mohl někde polehávat na hlavách a Louis se to nikdy nemusel dozvědět. Za daných okolností ale neměl loutkař čas ani na změnu uspořádání...
Harkabíparolyn ho zatahala za ruku. "Co je?" vyhrkl neurvale.
"Luívune, neříká se mi to snadno. Začínám pochybovat o svém zdravém rozumu. Zmítají mnou síly, které ani nedokážu

popsat. Pověz mi prosím, co se s námi stalo?"
Louis si povzdychl. "Musel bych ti vyprávět o stázových polích a protimeteorové obraně Prstence. Taky o Piersonových loutkářích, o lodích General Products a o pacích."
"Jsem připravena."
A tak vyprávěl a ona přikyvovala, doptávala se a on odpovídal. Nebyl si jistý, kolik z toho chápala, a sám toho, bohužel, věděl mnohem méně, než by si přál. Smysl jeho slov spočíval v tomto: Louis Wu ví, o čem mluví. Když to pochopila, uklidnila se, což bylo přesně to, oč usiloval.
Odvedla ho k vodní posteli. Kawaresksenjajoka stojícího u stěny si nevšímala. Chlapec se na ně jednou přes rameno zazubil a obrátil svoji pozornost zpátky k velkému oceánu.
Rishathra skýtala útěchu. Možná falešnou, ale co na tom?
Vody bylo dole skutečně habaděj.
Z výšky šestnácti set kilometrů se dalo dohlédnout velmi daleko, než houstnoucí plenta atmosféry zakryla výhled. Na většině této nezměrné plochy nebyl jediný ostrov, přestože dno bylo místy dostatečně mělké. Až tam někde daleko vzadu, a i to byly pravděpodobně jen podmořské vrcholky, které se zdvihly v době, kdy Pěst boží zdeformovala podlahu Prstence.
Nechyběly ani bouře. Marně byste zde však hledali spirálovité útvary věštící vznikající hurikány a tajfuny. Jejich místo zaujaly útvary mračen mající podobu větrných řek. Pohybovaly se - ano, z výšky šestnácti set kilometrů bylo vidět, že se pohybují.
Kzinové, kteří si do tohoto modrého nekonečna troufli, nebyli žádní zbabělci, a ti, kteří se z něj vrátili, žádní hlupáci. Souostroví na pravobočním obzoru — člověk musel přimhouřit oči, aby se ujistil, že ho neklame zrak — musela být maketa mapy Země. Ztrácela se v modravé dálce.
Ze zamyšlení ho vyrušil odměřený, precizní kontraalt. "Louisi? Snížil jsem naši maximální rychlost na šest a půl kilometrů za sekundu."
"V pořádku. Šest nebo osm, co na tom záleží."
"Louisi, kde jsi říkal, že je umístěna protimeteorová obrana Prstence?"
V tónu, jakým to loutkař řekl, bylo něco... "Neříkal. Nevím to."
"Na černých obdélnících, říkal jsi. Je to na záznamu. Pokud protimeteorová obrana nemůže chránit odvrácenou stranu Prstence, musí být na černých obdélnících." Žádný skrytý význam, žádné emoce.
"Mám tomu rozumět tak, že jsem se mýlil?"
"Teď dobře poslouchej. Jakmile jsme překročili sedm celých jedna kilometrů za sekundu, na slunci došlo k erupci. Mám to na obrazovém záznamu. Nevšimli jsme si jí kvůli světelnému štítu. Ze slunce vytryskl proud plazmy dlouhý několik milionů kilometrů. Bylo obtížné ho sledovat, protože mířil přímo na nás. Nevyklenul se ani v magnetickém poli slunce, jak to erupce obvykle dělávají."
"To, co nás zasáhlo, nebyla sluneční erupce."
"Erupce se během dvaceti minut natáhla do délky několika milionů kilometrů a vzápětí přešla ve fialový laserový paprsek."
"Bože můj."
"Plynový laser ve velmi velkém měřítku. Tam, kam paprsek dopadl, ještě nepřestala zářit půda. Odhaduji, že zasáhl oblast širokou deset kilometrů, tedy nijak zvlášť sevřený paprsek, ale to ani není zapotřebí. Erupce takové intenzity by poskytla plynovému laseru průměrné účinnosti třikrát deset na dvacátou sedmou ergů za sekundu, řádově přibližně na hodinu.
Žádná odezva.
"Louisi?"
"Chviličku. Tomu tedy říkám zbraň." V tu chvíli mu to došlo: tajemství Stavitelů Prstence. "Proto se cítili v bezpečí. Proto mohli postavit Prstenec. Odrazili by jakoukoli invazi. Měli k dispozici laserovou zbraň větší než svět, větší než systém Země — Měsíc, větší než... Nejzadnější? Asi omdlím!"
"Na to teď není čas, Louisi."
"Jak to funguje? Něco přinutí slunce vyvrhnout plazmu. Něco magnetického, musí to být něco magnetického. Možná jedna z funkcí černých obdélníků?"
"Nemyslím. Záznamy z kamer vypovídají o tom, že se řetěz obdélníků před výronem rozestoupil a v jiném místě naopak semkl, pravděpodobně aby chránil povrch před zvýšeným slunečním zářením. Nemůžeme tudíž předpokládat, že tentýž řetězec černých obdélníků nějakou magnetickou cestou manipuloval sluneční fotosféru. Inteligentní konstruktér by zhotovil dva nezávislé systémy."
"Máš pravdu. Naprostou pravdu. Ale stejně to ověř, ano? Máme na záznamu všechny myslitelné magnetické efekty nasnímané ze tří různých úhlů. Zjisti, co ten výron vyvolalo." Dej Alláh, Brahma a Finagle dohromady, aby to byly černé obdélníky! "Nejzadnější? Ať zjistíš cokoli, ne aby ses mi zakuklil!"
Následovala nezvyklá pauza a po ní: "To by za daných okolností znamenalo konec pro nás pro všechny. Leda by už nezbývala žádná naděje."
"Vždycky zbývá nějaká naděje. Zapamatuj si to."
Konečně spatřili maketu Marsu. Byla o něco dál než maketa Země - asi sto padesát tisíc kilometrů směrem k pravoboku — ale na rozdíl od ní tvořila jeden kompaktní celek. Z jejich úhlu se jevila jako černá linie, vyvýšená třicet kilometrů nad úrovní moře, přesně jak to loutkař předpověděl.
Na řídicím panelu přistávacího modulu zablikala červená kontrolka: sto deset stupňů Fahrenheita, saunovací teplota. Na rozměrné rakvi, v níž spočíval Chmee, neblikalo nic.

Vypadalo to, že obráncům došly zásoby trhavin. Zato jejich zásoby palivového dříví se zdály být nevyčerpatelné. Ještě třicet tisíc kilometrů. Rychlostí šesti kilometrů za sekundu.
"Louisi?"
Louis se vykolébal ze spacího pole. Nejzadnější vypadá příšerně, pomyslel si. Hříva zmuchlaná, do krvavá odřený celý pravý bok. Potácel se jako opilý.
"Něco vymyslíme," řekl Louis. Přál si, aby mohl prostrčit ruku průhlednou stěnou a pohladit loutkaře po hřívě, dodat mu trochu odvahy. "Možná bude v tom hradě něco jako knihovna. Možná Chmee ví něco, co my nevíme. Hrome, vždyť i ti opraváři už mohou znát řešení."
"To my taky. Možnost studovat sluneční skvrny zezadu." Loutkářův hlas byl ledově chladným, neosobním hlasem počítače. "Tys to věděl, že? Hexagonální struktura supravodiče zalitého v podlaze Prstence. Scrith lze magnetizovat tak, aby manipuloval plazmatické výrony ve sluneční fotosféře."
"Napadlo mě to."
"Přesně to mohlo Prstenec vychýlit mimo osu. Plazmatický výron, který měl zasáhnout meteor, zbloudilou kometu, nebo invazní flotilu. Plazma zasáhla Prstenec ve chvíli, kdy už byly všechny polohovací trysky, které ho mohly vrátit zpátky do správné polohy, odmontované. Samotný meteor by na něco takového asi nestačil. Opraváři přišli až potom, když už bylo pozdě."
"Doufejme, že ne."
"Vnitřní síť není záloha polohovacích trysek."
"Ne, není. Jsi v pořádku?"
"Ne, nejsem."
"Co chceš dělat?"
"Poslouchat rozkazy."
"To je dobře."
"Kdybych téhle expedici velel já, v tuto chvíli bych rezignoval."
"Věřím ti."
"Domyslel sis i to ostatní? Vypočítal jsem, že slunce lze pravděpodobně uvést do pohybu. Magneticky ho stimulovat k výronům plazmy, která by fungovala jako plynový laser a tím pádem i jako fotonový pohon pro slunce samotné. Prstenec by svou přitažlivostí táhlo za sebou. Ale ani maximální tah by nebyl dost silný a příliš by nám nepomohl. Jakmile by zrychlení převýšilo dvakrát deset na minus čtvrtou, Prstenec by odpadl. V každém případě by radiace z plazmatických výronů zničila všechny zdejší ekosystémy. Ty se směješ, Louisi?"
Ano, smál se. "Hýbat sluncem, to mě skutečně nenapadlo. Ani na chvíli. Tys to vážně spočítal?"
"Ano," odpověděl ledový, mechanický hlas. "A je nám to k ničemu. Co zbývá?"
"Poslouchat rozkazy. Drž se na šesti kilometrech za vteřinu a pokračuj proti rotaci. Až budu moci přestoupit do modulu, dej mi vědět."
"Rozumím." Loutkař se otočil.
"Nejzadnější?"
Jedna hlava se obrátila.
"Rezignovat někdy nemá smysl."

Kapitola 28
MAPA KZINU

Všechny kontrolky svítily zeleně. Ať byl kzinův zdravotní stav jakýkoli, autoošetřovna ho zvládala bez potíží. Chmee byl, když ne zdráv, živ určitě.
Horší bylo, že teploměr v řídicí kabině ukazoval sto šedesát stupňů Fahrenheita.
"Jsi připravený na přestup, Louisi?" Na pravoboku, pod holografickými okny, se táhla černá čára makety Marsu. Maketa Kzinu tak viditelná nebyla. Několik úhlových stupňů před Marsem a o dalších osmdesát tisíc kilometrů dál Louis rozeznal na pozadí modrošedého moře modrošedé čárkované linie.
"Ještě nejsme naproti," řekl.
"Ne. Mezi Jehlou a modulem je rychlostní rozdíl způsobený rotací Prstence. Ovšem to je vertikální vektor. Na kompenzaci máme dost času."
Louisovi chvíli trvalo, než si jeho slova znázornil. "Ty chceš ze šestnácti set kilometrů padnout do moře," hlesl nevěřícně.
"Ano. S ohledem na postavení, do kterého jsi nás svým šíleným činem uvrhl, není žádné riziko tak velké, abychom se ho museli obávat."
Louis vybuchl smíchy (loutkař bude Louise Wu učit odvaze!), ale vzápětí se hned zarazil. Jak jinak měl ex-Nejzadnější získat zpátky ztracenou pozici? "V pořádku," řekl stručně. "Začni."
Objednal si pár dřeváků, svlékl si košili a obtočil si ji kolem krunýře a vesty. Laser držel v ruce. Moře se blížilo.
"Připraven."
Jedním gigantickým krokem překlenul vzdálenost dvou set tisíc kilometrů.
Kzin, o dvacet let dříve:
Louis Wu se samolibě uvelebil na ohlazeném foochu.
Tahle podivně tvarovaná kamenná lehátka patřila do kzinských loveckých parků stejně neodmyslitelně jako dřevěné lavičky do pozemských. Měly ledvinovitý tvar, aby se na nich mohl odpočívající kzin stočit do klubíčka. Kzinské

lovecké parky, to byla vlastně udržovaná divočina plná dravců a lovné zvěře: žlutooranžová džungle s foochy coby jedinými známkami civilizace. Měřeno kzinskými měřítky byl Kzin, se svými stovkami milionů obyvatel, "překziněná" planeta. Jako jeho lovecké parky.
Louis měl za sebou celodenní túru. Byl unavený. Klimbal nohama ve vzduchu a sledoval kolemlovící obyvatelstvo. Kzinové byli v džungli téměř neviditelní. V jednu chvíli nikdo a vzápětí čtvrt tuny inteligentního masožravce ženoucího se po stopě něčeho rychlého a vyděšeného. Kziní samec se zastaví a zírá — na Louisův upjatý úsměv (ukázat zuby znamená výzvu) a na odznak (nepřehlédnutelný, o to se Louis postaral) Patriarchovy záštity na Louisově rameni. Po chvilce dospěje k názoru, že mu do toho nic není, a odchází.
Zvláštní, že něco tak velkého a dravého zanechává v řasnatém žlutém porostu jen nepatrný náznak přítomnosti. Číhající oči a hravé zabíjení. Nikde a všude. Vzápětí na Louise hledí dospělý kzin a rozkošný chlupáč poloviční velikosti. Základním frázím jazyka Bohatýrů jakž takž rozuměl. Věděl, o čem je řeč, když kziní kotě tázavě zvedlo hlavu k otci a zeptalo se: "Je to k jídlu?
Kzin pohlédne Louisovi do očí. Louis nechá svůj upjatý úsměv roztát do chrup odhalující šířky.
"Ne," zamručí kzin.
Louis se zazubí v sebedůvěře, plynoucí ze čtyř lidsko--kzinských válek a několika dalších "incidentů", všech vítězných, a přikývne. Jen mu to řekni, taťko! Lepší papat bílý arzenik než člověčinu!
Prstenec, o dvacet let později:
Stěny ho zalily horkem. Začal se potit. Nevadilo mu to. Na saunování byl zvyklý. A sto šedesát stupňů Fahrenheita není na saunu nic moc.
Z nahrávky vrčel a prskal v jazyce Bohatýrů hlas Nejzadnějšího nabízející bezpečný azyl ve Flotile Světů. "Vypni to!" poručil Louis a bylo ticho.
Za okny šlehaly plameny. Obrněné vozidlo nebylo vidět. Nádvořím prokmitli dva přikrčení kzinové, položili pod přistávací modul nějaký kanystr a pelášili zpátky.
Nebyli to tak docela kzinové - nepůsobili tak civilizovaně jako Chmee. Kdyby se jim Louis Wu dostal do spárů. .. ale tady uvnitř je relativně v bezpečí.
Mhouřil oči do plamenů. Kolem modulu leželo šest kanystrů. Bomby, co jiného. Bomby, které každou chvíli vybuchnou — najednou, dříve než je plameny odpálí jeden po druhém.
Ušklíbl se. Jeho ruce se vznesly nad řídicí panel. Bojoval s pokušením. Rychle vyťukal instrukce. Tlačítka nepříjemně pálila do prstů. Rozkročil se a rukama obalenýma povlávající košilí se chytil opěradla křesla.
Přistávací modul se zvedl z plamenů. Z hradu byla za chvíli jen stále se zmenšující, prskající dětská stavebnice. Louis se stále šklebil. Cítil se ctnostně — odolal pokušení. Kdyby neodstartoval na repulzérech, ale na nukleárních raketách, kzinové by žasli, jak účinné jsou jejich trhaviny.
Na trup a okna něco zabubnovalo. Louis udiveně zaregistroval přibližně tucet okřídlených hraček blížících se po oblouku k modulu. Nechal je pod sebou.
Olízl si rty a nastavil autopilota, aby v osmi kilometrech stoupání zastavil. Ještě si rozmyslí, jestli je bude chtít setřást. Vstal a otočil se ke schodům.
Když si přečetl údaje na autoošetřovně, spokojeně zafuněl a zavolal Nejzadnějšímu. "Chmee je zcela vyléčen a spí. Autoošetřovna ho odmítá vzbudit a pustit ven, protože podmínky na palubě nejsou podle ní obyvatelné."
"Nejsou obyvatelné?"
"Je tu moc horko. Asi nemá v programu vypouštět pacienty do ohně. Ale teď, když jsme z ohně venku, by se tu mělo za chvíli ochladit." Louis si přejel rukou po čele; z lokte mu začal crčet pot. "Kdyby vyšel ven, vylož mu situaci, ano? Já teď potřebuju studenou sprchu."
Byl ve sprše, když se pod ním rozdrnčela podlaha. Popadl ručník a za běhu si jej ovázal kolem pasu. Na schodech uslyšel známé dupání.
Chmee se pomalu a opatrně, jakoby v bolestech, obrátil od řídicího panelu. Kolem oka měl vyholenou srst a další vyholený pruh se mu táhl po stehně vzhůru ke slabinám. "Nazdar, Louisi. Vidím, že jsi přežil."
"Jo. Co to děláš?"
"Nechal jsem v pevnosti těhotné samice."
"Hrozí jim každým okamžikem smrt, nebo můžeme na chvíli zastavit a popovídat si?"
"Máme o čem? Předpokládám, že máš dost rozumu, abys mi v tom nechtěl bránit."
"Jak to v tuhle chvíli vypadá, tvoje samice budou do dvou let stejně po smrti."
"Mohou odletět ve stázi se mnou. Stále doufám, že Nejzadnějšího přesvědčím, aby —"
"Přesvěč mě. Převzal jsem velení."
Chmeeho ruce se pohnuly. Podlaha se zhoupla. Louis popadl opěradlo křesla. Pohled na řídicí panel mu řekl, že se modul zastavil, stejně jako krupobití projektilů, přestože kzinská letka kroužila kolem modulu dál. Pevnost byla osm kilometrů pod nimi.
"Jak se ti to povedlo?"
"Roztavil jsem hyperpohon."
Kzin byl neuvěřitelně rychlý. Než se Louis stačil pohnout, byl omotaný oranžovou kožešinou. Kzin si Louise jednou rukou přimáčkl na prsa a drápy druhé ruky mu sekl do obočí.
"Chytré," řekl Louis. "Moc chytré. A co dál?"
Kzin se nehýbal. Louisovi stékala krev kolem očí. Cítil, že mu co nevidět praskne páteř. "Zdá se, že jsem tě znovu musel zachránit."
Kzin ho pustil a opatrně ucouvl, jako kdyby se bál vlastních instinktů. "Odsoudil jsi nás k smrti? Anebo znáš způsob,

jak dostat Prstenec zpátky do osy?"
"To druhé."
"Jak?"
"Před pár hodinami bych ti na to odpověděl. Teď budeme muset přijít na něco jiného."
"Proč jsi to udělal?"
"Chtěl jsem zachránit Prstenec. Existoval jen jediný způsob, jak Nejzadnějšího přimět ke spolupráci. Teď je v sázce i jeho život. Jak to bude s tvojí spoluprací?"
"Jsi blázen. Samozřejmě že se chci dozvědět, jak Prstenec dostat zpátky do osy, už jen proto, abych zachránil své děti. Jde o to přesvědčit mě, že k tomu potřebuji tebe."
"Pákové, kteří Prstenec postavili, byli mí předkové. Snažím se proto vcítit do jejich způsobu uvažování. Postavili kromě polohovacích trysek ještě něco, co by s Prstencem dokázalo pohnout? Krom toho, mám na Jehle dva knihovníky, Budovatele Měst, kteří toho o Prstenci dost vědí. S tebou spolupracovat nebudou. Už teď v tobě vidí obludu, a to jsi mě ještě nezabil."
Chmee uvažoval. "Jestli se mě bojí, budou i poslouchat. V sázce je jejich svět. A pákové byli i jejich předci."
Louis se znovu potil, přestože teplota na palubě přistávacího modulu byla pro nahého člověka najednou až nepříjemně nízká. "Lokalizoval jsem Centrum údržby."
"Kde?"
Louis na okamžik zvažoval, má-li kzinovi informaci zatajit. "Mapa Marsu."
Chmee se posadil. "To už je zajímavější. Tihle vysídlení kzinové se toho o Mapě Marsu ve svých průzkumnických dobách dozvěděli sice dost, ale tohle nikdy."
"Vsadím se, že se jim u makety Marsu pár lodí poztrácelo."
"Jeden pilot mi řekl, že se tam ztratilo lodí spousta, a taky že odtud nikdy nepřivezli nic cenného. Nějaké cennosti si dovezli z ostrovů dál po rotaci, ale nikdy jich nebylo tolik, kolik museli vložit do stavby lodí. Nechceš do autoošetřovny?"
Louis si cípem blůzy otřel z tváře krev. "Zatím ne. Ty ostrovy dál po rotaci budou nejspíš Mapa Země. Říkáš, že je nikdo nebránil?"
"Zdá se, že ne. Zato od ostrovů na levoboku se jejich lodě nikdy nevrátily. Nemohlo by být Centrum údržby tam?"
"Ne, tam je maketa vytvořená podle mapy Downu. Narazili na groghy." Louis si znovu utřel obličej. Drápy nezajely hluboko, ale rány ve tváři krvácejí dlouho. "Kolik je těch těhotných samic?"
"Nevím. Šest jich bylo v plodném období."
"Místo pro ně nemáme. Budou muset zůstat v pevnosti. Myslíš, že by je vládce hradu nechal zabít?"
"Ne, ale může nechat zabít mé samčí potomky. Je tu ještě další nebezpečí... ale s tím si poradím." Chmee se otočil zpátky k řízení. "Nejmocnější civilizace se rozvinula kolem Benemothu, jednoho z dávných průzkumných plavidel. Jestli mě vystopují až sem, mohou pevnost zlikvidovat."
Letadla padala jako hořící pochodně. Chmee projel oblohu radarem klasickým, hloubkovým i infra. Byla prázdná.
"Nebylo jich víc, Louisi? Nepřistál některý?"
"Myslím, že ne. A i kdyby, bez paliva a startovací dráhy se domů nedostanou. Ale... cesty? Ano, musíš prověřit cesty. Nesmí se dovolat na loď." Budou používat rádiové spojení a v atmosféře Prstence nebude pravděpodobně chybět Heavisidova vrstva.
Našli jen jednu cestu a na ní jen několik málo rovných úseků. Taky pár polí... Teprve potom se Chmee uklidnil. Letadla byla mimo hru.
"Tak, teď dál," řekl Louis. "Vyhladit pevnost nemůžeš. Kzinské samice by se o sebe nedokázaly postarat, pokud vím."
"Ne... Je to zvláštní, Louisi, ale samice v pevnosti jsou mnohem inteligentnější než samice Patriarchátu."
"Tak inteligentní jako ty?"
"Ne! Ale umí dokonce trochu mluvit."
"Nebude to spíš tak, že na Kzinu jste ve svých samicích šlechtili poslušnost? Stovky tisíc let se odmítali množit s těmi inteligentními? Koneckonců jste specialisté na porobené rasy."
Chmee neklidně poposedl. "Možné to je. I samci jsou jiní. Pokusil jsem se o dohodu s vládci průzkumné lodi. Demonstroval jsem jim svou sílu a čekal, jestli se nepokusí vyjednávat. Ale kdepak. Chovali se, jako kdyby boj byl jediné možné řešení. Buď oni, nebo já. Musel jsem se urážlivě vyjádřit o Chjarrlově původu, abych z něj vůbec něco dostal."
Protože tyhle kziny loutkáři na krotkost nikdy nešlechtili, pomyslel si Louis. "Když je nemůžeš vzít s sebou a nemůžeš ani vyvraždit všechny samce, tak se s nimi zřejmě budeš muset nějak domluvit. Božský gambit?"
"Možná. Uděláme to takhle..."
Přistávací modul se vznášel vysoko nad úrovní dostřelu šípů a těsně nad úrovní dostřelu děla. Jeho stín pokrýval hromadu popela uprostřed nádvoří. Louis naslouchal hlasům z Chmeeova překladače, čekal na signál a sledoval dění kolem.
Chmee provokující lučištníky ke střelbě, Chmee vyhrožující, slibující a znovu vyhrožující. Hromové staccato laseru krájejícího skálu, následované duněním. Syčení, vrčení a prskání.
O Chmeeově skutečně nebezpečném pánovi však stále ani zmínka.
Byl dole čtyři hodiny. Potom vylezl z jedné ze střílen a vznesl se vzhůru. Louis počkal, až bude uvnitř, a odstartoval. Za chvíli měl Chmeeho, už bez létacího pásu a krunýře, za zády. "Nedal jsi mi signál k Božskému gambitu,"řekl.
"Jsi dotčen?"
"Ne, ovšemže ne."

"Nebylo by to dobré. A taky... Nemohl jsem to udělat. Je to přece jen můj národ. Nemohl jsem je strašit člověkem."
"V pořádku."
"Kathakt vychová mé děti jako hrdiny. Naučí je bojovat, vyzbrojí je, a když dospějí, dobijí si pro sebe vlastní teritorium. Kathaktovy statky nechají samozřejmě na pokoji. Jejich šance na přežití tak značně vzrostou, i kdybych se nevrátil. Nechal jsem Kathaktovi svůj laser."
"Taky dobře."
"Doufám."
"Tím s Mapou Kzinu končíme?"
Chmee se zamyslel. "Zajal jsem jednoho pilota. Všichni piloti jsou příslušníky šlechty, s plnými jmény a úplným vzděláním. Od Chjarrla jsem se něco dozvěděl o tom, jak to vypadalo v průzkumnických dobách. Nejdřív jsem samozřejmě musel znevážit úspěchy jeho předků. Dá se předpokládat, že na palubě Benemothu je rozsáhlá historická knihovna. Zmocníme se jí?"
"Pověz mi, co ses od Chjarrla dozvěděl. Jak daleko se na Marsu dostali?"
"Ti první narazili na stěnu padající vody. Pozdější generace vynalezly přetlakové obleky a výškové letouny. Prozkoumali okraje makety a jedna skupina se dostala až do jejího středu. Našli jen led."
"V tom případě si myslím, že knihovnu Benemothu můžeme klidně vynechat. Dovnitř se nikdy nedostali. Nejzadnější, jsi tam?"
"Ano, Louisi," ozvalo se z mikrofonu.
"Letíme k maketě Marsu. Udělej totéž, ale drž se na levobok od nás, pro případ, že bychom museli přestoupit."
"Rozumím. Něco nového?"
"Chmee získal pár užitečných informací. Kzinové kdysi zkoumali povrch Mapy Marsu, ale nic nemarsovského na něm nenašli. Takže stále nevíme, kde hledat vstup."
"Možná zespodu."
"To by bylo mrzuté, ale možné to je. Jak si vedou naši hosté?"
"Měl by ses brzy vrátit."
"Hned jak to bude možné. Zjisti, jestli máme v počítači data týkající se Marsu. A marťanů. Končím." Otočil se ke kzinovi. "Vracím ti řízení. Neleť rychleji než šest kilometrů za sekundu."
Přistávací modul pod kzinovými prsty poslušně poskočil a vyrazil vpřed. Šedivá stěna mračen se před nimi rozestoupila a modul vystoupal do modré oblohy. Mapa Kzinu zůstala za nimi.
"Zdá se, že loutkař zkrotí," řekl Chmee.
"To jo."
"Tou Mapou Marsu jsi si jistý?"
"Ano." Louis se ušklíbl. "Kamufláž je to sice mistrovská, ale žádná kamufláž nemůže být úplně dokonalá, že ano? Měli toho příliš mnoho k ukrývání, myslím objemově. Cestou sem jsme letěli pod velkým oceánem a hádej, co jsme našli pod Mapou Marsu?"
Kzin nespokojeně zamručel.
"Nic. Jen mořské dno. Ani chladicí žebra. Většina maket map planet má pod póly chladicí žebra. Pasivní chladicí systém. I maketa Marsu musí mít nějaký chladicí systém. Kam její teplo odchází? Nejdřív jsem si myslel, že do moře, ale není to tak. Myslím si, že teplo se odtamtud odčerpává přímo do supravodivé sítě v podlaze Prstence."
"Supravodivá síť?"
"Pletivo, které řídí magnetické efekty v konstrukčním materiálu Prstence. A ty zase řídí sluneční reakce. Jestli je maketa mapy Marsu do sítě napojená, musí to být řídicí centrum Prstence."
Chmee se zamyslel. "Do moře teplo vypouštět nemohou. Od hladiny by stoupal teplý, vlhký vzduch a kolem makety by se kupila mračna. Mapa Marsu by se z vesmíru jevila jako terč. Dokážeš si představit, že by se pakové-protektoři mohli dopustit takové chyby?"
"Ne." Ale Louis by mohl.
"Moc toho o Marsu nevím. Pro vás lidi taky nikdy nebyl nijak zvlášť důležitý, pokud se nepletu. Ledajako zdroj legend. Vím, že jeho zdejší maketa je třicet kilometrů vysoká, aby imitovala řídkou atmosféru původní planety."
"Třicet kilometrů vysoká, o celkové rozloze asi sto padesát milionů čtverečních kilometrů. To je čtyři a půl miliardy krychlových kilometrů skrytého prostoru."
"Urrr," zamručel Chmee. "Máš pravdu. Pod Mapou Marsu je Centrum údržby a pákové udělali všechno, co bylo v jejich silách, aby ho ukryli. Chjarrl se zmiňoval o nestvůrách, bouřích, o nekonečných mořských dálkách. Ideální pasivní obrana. Invazní flotila by na to možná nikdy nepřišla."
Louis si bezděčně sáhl na čtyři svědící body v obočí. "Čtyři celé pět krát deset na devátou krychlových kilometrů. Musím přiznat, že mi to číslo bere dech. Co tam hergot schovávají? Záplaty velké tak, že by ucpaly kráter Pěsti boží? Stroje, které by ty záplaty uvezly a navařily? Zdvižné zařízení pro polohovací trysky, které jsme viděli u obvodové stěny? Náhradní polohovací trysky? Kraci, najít náhradní polohovací trysky, to by bylo něco! Ale i tak by tam zbyla spousta místa."
"Válečné loďstvo."
"Nebo. Jejich velkou zbraň už známe, ale... válečné loďstvo, no ovšem, taky evakuační loďstvo. Třeba je celá maketa Marsu jedna velká evakuační loď, tak velká, že by se do ní vešlo veškeré obyvatelstvo Prstence, ovšemže předtím, než zmutovaní plodiči začali plnit všechny mezery v ekosystému."
"Kosmická loď? Možná dost velká, aby odtáhla Prstenec zpátky na místo? Uvažování v takových měřítcích mi působí problémy, Louisi."

"Mně taky. Ale na to, co napadlo tebe, by stejně nebyla dost velká."
"Tak co sis myslel, když jsi ničil náš hypermotor?" Kzin najednou vrčel.
Louis se ani nepohnul. "Myslel jsem si, že Prstenec může slunce magnetickou cestou... Skoro jsem se trefil. Potíž je —"
Z reproduktoru zaburácel hlas Nejzadnějšího. "Louisi! Chmee! Okamžitě přepněte na automatické řízení a přestupte!"

Kapitola 29
MAPA MARSU

Chmee se jedním obrovským skokem dostal k disku jako první. I kzin umí poslouchat rozkazy, napadlo Louise v tu chvíli, ale nahlas to neřekl.
Oba Budovatelé Měst se dívali trapem ven, ovsem nikoli na ubíhající mořské panoráma — modré moře a modrou, oblaky žíhanou oblohu sbíhající se v pseudohorizontu - ale na hologram o velikosti filmového plátna. Jakmile se kzin objevil na přijímacím disku, otočili se a polekaně, přestože se snažili nedat svůj strach najevo, sebou trhli.
"Chmee, pojď se seznámit s Harkabíparolyn a Kawaresksenjajokem," hned je navzájem představil Louis. "Jsou to knihovníci z létajícího města. S jejich pomocí jsme získali spoustu důležitých informací."
"Dobrá," řekl kzin. "Co se děje, Nejzadnější?"
Louis zatahal kzina za kožich a ukázal prstem.
"Ano," přitakal loutkař. "Slunce."
V holografickém okně stálo zvětšené a odfiltrované slunce. Blízko jeho středu se pohybovala, kroutila a měnila tvar zářící skvrna.
"Nedělalo slunce totéž těsně předtím, než jsme přistáli na římse kosmoportu?"
"Ano. Díváš se na protimeteorovou obranu Prstence. Co teď, Nejzadnější? My zpomalit můžeme, ale nevidím způsob, jak zachránit modul."
"První, co mě napadlo, bylo zachránit vás dva," řekl loutkař.
Přímo pod letící Jehlou se na mořské hladině odráželo světlo. Po chvíli jako by zjasnělo fialovým nádechem. Najednou bylo nesnesitelně ostré a v tu chvíli se proměnilo v černé kolo na trupu pod jejich nohama.
Na horizontu, směrem po rotaci, se objevila uhlově černá čára ve fialově bílém nimbu. Vertikální pilíř mezi nebem a zemí. Nad hranicí atmosféry byl neviditelný.
Chmee promluvil jazykem Bohatýrů. "No dobře," zareagoval na kzinova slova Nejzadnější v interworldu, "ale na co nebo na koho to potom střílí? Myslel jsem, že na nás."
"Neleží tím směrem maketa mapy Země?" zeptal se Louis.
"Ano. Taky hodně vody a kus souše."
V místech, kam paprsek dopadl, horizont bíle žhnul. Chmee si tiše cosi mumlal v jazyce Bohatýrů, ale Louis smysl jeho slov zachytil. "S takovou zbraní bych ze Země udělal obláček páry."
"Drž hubu."
"Přirozená úvaha, Louisi."
"No jo."
Paprsek znenadání zmizel a o několik stupňů dál k levoboku se znovu dotkl povrchu.
"Zatraceně! No dobrá. Nejzadnější, letíme nahoru. Tak vysoko, abychom mohli použít teleskop."
Na mapě Země žhnul žlutobílý bod. Vypadalo to, jako kdyby tam právě dopadl velký meteor.
Podobné světlo zářilo i na vzdálenějším břehu velkého oceánu.
Solární erupce ztrácela na intenzitě a koherenci.
"Nalézala se v tom směru nějaká vzdušná nebo kosmická plavidla?" zeptal se Chmee. "Rychle se pohybující objekty?"
"Přístroje mohly něco zaznamenat," odvětil Nejzadnější.
"Zjisti to. A klesni na jeden a půl kilometru. Myslím, že zespodu to bude přece jen nejjistější."
"Louisi?"
"Udělej to."
"Co víš o konstrukci toho laserového paprsku?" zajímal se kzin.
"To ti řekne Louis," odpověděl loutkař. "Já mám práci."
Jehla a přistávací modul dorazily k mapě Marsu ze dvou stran. Nejzadnější udržoval obě plavidla rovnoběžně, aby se z jednoho do druhého dalo přestupovat.
Louis a Chmee se do modulu odešli naobědvat. Vyhladovělý kzin spořádal několik liber tmavého masa, lososa a galon vody. Ještě že jejich hosté nebyli při tom. Byl to pořádný záběr i na Louisův žaludek.
"Nechápu, proč jsi ty dva bral na loď," prohodil mezi sousty Chmee, "leda kvůli páření se s tou ženou. Ale co ten kluk?"
"Jsou to Budovatelé Měst. Jejich rasa vládla většině Prstence. Měl by ses s nimi trochu sblížit. Třeba se jich na něco zeptej."
"Mají ze mě strach."
"Jsi přece diplomat. Pošlu ti sem chlapce. Povídej mu nějaké historky. Vyprávěj o Kzinu, o vašich loveckých lesoparcích, o Patriarchově Paláci Dějin. Vykládej třeba o vašem rozmnožování..."
Louis přestoupil do Jehly, promluvil s Kawaresksenjajokem a vrátil se s ním zpátky do modulu, dřív než si Harkabíparolyn stačila uvědomit, co se děje.
Chmee mu ukázal, jak se plavidlo pilotuje. Modul padal, vyrážel k nebi a dělal salta. Chlapec byl u vytržení. Chmee mu

předvedl kouzelné brýle, krunýř a vysvětlil mu podstatu supravodivého tkaniva.
Chlapec se ho zeptal na kzinské milostné praktiky.
Chmee tady kopuloval se samicí, která uměla mluvit! Otevřelo mu to nové obzory. Pověděl Kawaresksenjajokovi, co chtěl vědět - a co Louisovi mimochodem připadalo jako velká otrava - a nechal si od něj vyprávět o rishathře.
Kawaresksenjajok neměl doposud žádné praktické zkušenosti, ale teorii ovládal dokonale. "Pokud to naši partneři dovolí, zhotovujeme při rishathře zápisy. Máme jich plné archivy. Někdo dělá místo rishathry jiné věci, nebo se třeba rádi dívají, nebo o ní jen mluví. Někteří se páří jen v určité pozici, jiní v určitém období. To všechno má potom vliv na naše obchodní styky. Existují i různé pomůcky. Vykládal ti Luívun o upíří voňavce?"
Když Louis přestoupil zpátky na Jehlu, ani si toho nevšimli.
Harkabíparolyn šílela. "Může mu ublížit, Luívune!"
"Nic se neboj," uklidňoval ji. "Chmee je členem posádky a má rád děti, všechny. Kawaresksenjajok je v naprostém bezpečí. Jestli se s ním chceš taky spřátelit, podrbej ho za ušima."
"Jak jsi přišel k té ráně na čele?"
"Byl jsem neopatrný. Hele, já vím, jak tě uklidnit."
Milovali se - vlastně přistoupili k rishathře - na vodní posteli se zapnutou masážní jednotkou. Možná se jí v Panthu nelíbilo, ale naučila se tam dost. O dvě hodiny později, když cítil, že už se v životě nepohne, ho Harkabíparolyn pohladila po tváři a řekla: "Moje plodné období by mělo zítra skončit. Potom si odpočineš."
"Teď nevím, co si mám myslet," zasmál se.
"Luívune, cítila bych se lépe, kdyby ses vrátil ke Kawaresksenjajokovi."
"Dobrá. Jestli se dokážu postavit a doploužit se na přestupný disk. Uf, to je dřina.
"Luívune -"
"Vždyť už jdu."
Maketa mapy Marsu vypadala zpočátku jako černá čára, z níž se časem stala stěna stojící jim v cestě. Chmee zpomaloval a ve vnějších mikrofonech se ozývalo stejnoměrné šumění přehlušující dokonce kvílení větru.
Před nimi se tyčila stěna padající vody.
Z výšky půldruhého kilometru se jevila jako rovná a nekonečně dlouhá. Vodopád začínal třicet kilometrů nad jejich hlavami. Základna se ztrácela v mlze. Do uší jim duněl rachot vody a umlčet ho nedokázalo ani vypnutí mikrofonů. Jen jeho intenzita se znatelně snížila.
"Vypadá to jako sběrače vody ve městě," poznamenal chlapec. "Tady jsme se je museli naučit vyrábět. Chmee, vykládal jsem ti o našich sběračích vody?"
"Ano. Jestli se Budovatelé Měst dostali až sem, je možné, že našli i cestu dovnitř. Říká se ve vašich pověstech něco o duté zemi?"
"Ne."
"Jejich kouzelníci vypadají jako pakové-protektoři," řekl Louis.
Hoch se zeptal: "Luívune, tenhle vodopád - proč je tak velký?"
"Táhne se kolem celého obvodu makety, tím jsem si jist. Odvádí vodní páry. Horní část mapy Marsu proto musí být stále suchá," odpověděl Louis. "Nejzadnější, jsi na příjmu?"
"Ano. Tvé rozkazy?"
"Modul bude kroužit po obvodu. Zapneme hloubkový radar a ostatní přístroje, možná najdeme pod vodopádem nějaký vstup. Jehla bude zkoumat povrch. Jak jsme na tom s palivem?"
"Domů se nevracíme, takže dobře."
"Výborně. Vypustíme sondu a necháme ji letět... takových patnáct kilometrů za Jehlou, v co nejmenší výšce, myslím. Přestupné disky a mikrofony nech zapnuté. Chmee, budeš řídit?"
Kzin přikývl.
"Výborně. Pojďme, Kawa!"
"Chtěl bych tady zůstat," řekl chlapec.
"Harkabíparolyn by mě zabila. Pojďme."
Jehla vystoupala o třicet kilometrů výše. Před nimi se rozprostírala rudá tvář Marsu.
"Vypadá děsně," zakroutil hlavou Kawaresksenjajok.
Louis nechal jeho poznámku bez povšimnutí. "Víme, že hledáme něco velkého. Představte si záplatu, která by zakryla díru v Pěsti boží. Hledáme poklop, kterým by taková záplata prolezla, plus něco, co by ji dostalo ven. Kam bys ho umístil, Nejzadnější?"
"Pod vodopád," odpověděl loutkař. "Nikdo by ho neviděl. Oceán je pustý. Padající voda všechno zakryje."
"Ano. To dává smysl. Ale to je Chmeeův revír. Kam ještě?"
"Kdybych musel v marťanském terénu zakrýt okraje obřího poklopu? Možná nějaký nepravidelný útvar, závěsy poklopu v dlouhém, rovném kaňonu. Nebo pod severní pól a při každém průchodu bych nechával roztát a znovu zmrazoval ledovou vrstvu."
"Existuje takový kaňon?"
"Ano, ale já bych vsadil na póly. Marťané se od nich drželi co nejdál. Voda je zabíjela."
Mapa Marsu byla pojata jako polární projekce; jižní pól byl rozprostřený kolem okraje. "Dobrá. Letíme k severnímu pólu. Jestli tam nic nenajdeme, vydáme se spirálovým letem do vnitrozemí. Drž se ve výšce a všechny přístroje nech běžet. Jestli po Jehle něco vystřelí, nic se neděje. Chmee, slyšíš nás?"
"Ano."
"Říkej nám o všem, co vidíš. Je pravděpodobné, že to, co hledáme, najdeš ty. Jestli ano, o nic se nepokoušej."

Poslechne? "Pouštíme se tam, kde nemáme co dělat, a jestli nás má někdo sestřelit, tak ne v modulu, ale v lodi s trupem General Products."
Na scrithu se hloubkový radar zastavil. Nad ním průhledné hory a údolí. Moře prachu tak jemného, že tekl jako olej. Pod prachem "města" — kamenné budovy se zakřivenými zdmi, oblými rohy a spoustou otvorů. Budovatelé Měst nevěřícně zírali. Louis jakbysmet. Marťané v lidském vesmíru vymřeli před stovkami let.
Vzduch byl čistý jako vakuum. Na pravoboku, daleko za horizontem, se vzpínala hora, která by na Zemi neměla soupeře. Mons Olympus, samozřejmě. Nad kráterem se vznášelo cosi bílého.
Jehla začala padat. Těsně nad dunami se zastavila. Bílý objekt zůstával viditelný (stejně tak, jako musela být Jehla jeho obyvatelům). Vznášel se padesát šedesát metrů nad vrcholkem.
"Chmee?"
"Poslouchám."
Louis potlačil nutkání šeptat. "Našli jsme létající mrakodrap. Takových třicet pater, oblouková okna a přistávací římsa pro vzdušná vozidla. Má tvar dvojitého kužele. Dost se podobá budově, ve které jsme se tady vozili poprvé, naší Nemyslitelné."
"Vypadá stejně?"
"Ne docela, ale skoro. A vznáší se nad nejvyšší horou Marsu jako nějaká obří cedule."
"Jako kdyby ji tam někdo vyvěsil kvůli nám. Mám přestoupit?"
"Zatím ne. Našel jsi něco?"
"Myslím, že jsem za vodopádem našel obrysy obrovských padacích dveří. Prošla by jimi celá válečná flotila nebo záplata na kráter Pěsti boží. Možná se dají nějakým signálem otevřít, nezkoušel jsem to."
"Ani to nedělej. Čekej. Nejzadnější?"
"Mám radiaci a hloubkové skeny. Budova vyzařuje malé množství energie. Magnetická levitace mnoho energie nevyžaduje."
"Co je uvnitř?"
"Podívej se." Nejzadnější poslal skeny na obrazovku. Průsvitně šedá budova, zřejmě upravená na cestování, v patnáctém patře nádrže s palivem a výrobna kyslíku. "Pevná konstrukce," prohlásil loutkař. "Stěny z betonu nebo něčeho stejně hustého. Prázdný hangár. Ta zařízení ve věži a suterénu, to jsou teleskopy a další snímací senzory. Jestli je budova obydlená, nevím."
"To bude menší problém. Načrtnu ti strategii a ty mi pověz, co si o tom myslíš. Za prvé: přesuneme se co nejrychleji nad vrchol."
"A uděláme ze sebe terč."
"To jsme i teď."
"Ne pro zbraně uvnitř Mons Olympu."
"O co jde, hrome, máme kolem sebe trup General Products! Jestli po nás nic nevystřelí, následuje krok číslo dvě: projedeme kráter hloubkovým radarem. Jestli najdeme něco jiného než jen holý scrith, krok číslo tři: zrušit létající budovu. Zvládneme to? Rychle?"
"Ano. Ale jen jednou, na druhý pokus nemáme dostatek energie. Krok čtyři?"
"Dostat se rychle dovnitř. Kdyby něco, Chmee se nás pokusí nějak zachránit. Teď mi řekni, jestli nehodláš v polovině akce zamrznout?"
"To bych se neodvážil."
"Ještě okamžik." Louis si uvědomil, že jejich domorodí pasažéři musí být strachy bez sebe. "Harkabíparolyn, jestli je na světě místo, odkud se dá svět zachránit, potom je teď pod námi. Domníváme se, že jsme našli vchod. Ale našel ho i někdo další a my o něm, nebo o nich, nic nevíme. Rozumíš?"
"Mám strach."
"Já taky. Dokážeš hocha udržet v klidu?"
"Dokážeš udržet v klidu ty mě?" zasmála se hořce. "Pokusím se."
"Nejzadnější! Jdeme na to."
Jehla pod zrychlením dvaceti g vyrazila k obloze, za letu se převrátila a zastavila vedle létající budovy. Totéž udělal i Louisův žaludek. Oba Budovatelé Měst vykřikli. Kawaresksenjajok křečovitě svíral Louisovu paži.
Oči jim říkaly, že kráter je zaplavený starou lávou. Louis si prohlédl obraz z hloubkového radaru.
Byl tam! Otvor ve scrithu, převrácený trychtýř vedoucí kráterem Mons Olympu vzhůru (dolů!). Byl příliš úzký, aby se do něj vešla těžkotonážní technika používaná k opravám Prstence, pouhý únikový východ. Pro Jehlu byl ovšem široký dost.
"Pal," zavelel Louis.
Nejzadnější paprsek naposledy použil jako světlomet. Jeho účinek byl na tak krátkou vzdálenost zničující. Létající budova se nejprve proměnila ve žhnoucí fábor s vařící se betonovou hlavou a vzápětí se rozpadla v mračno prachu.
"A teď dolů," zavelel Louis.
"Prosím?"
"Jsme tu moc na očích. A nemáme čas. Leť dolů, povídám. Dvacet g. Dveře si uděláme sami."
Okrová krajina zůstala nad nimi. Hloubkový radar ukazoval přibližující se otvor ve scrithu, ale jejich oči viděly jen jednolitou stěnu kráteru Mons Olympu řítící se jim děsivou rychlostí v ústrety.
Kawaresksenjajokovy nehty se na Louisově paži zaryly do masa. Harkabíparolyn nebyla ohromením schopna pohybu. Louis se připravil na náraz.
Tma.

Obrazovka hloubkového radaru zářila matným, mléčným světlem. Další zdroj světla: zelené, červené a oranžové hvězdy. Kontrolky na řídicím panelu.
"Nejzadnější!"
Žádná odpověď.
"Nejzadnější, zapni osvětlení! Zapni reflektory! Ať víme, na čem jsme!"
"Co se stalo?" zakňourala Harkabíparolyn. Louisovy oči si začínaly zvykat na tmu; Harkabíparolyn seděla na podlaze a objímala si kolena.
Světla se rozsvítila. Nejzadnější se otočil od ovládacího panelu. Vypadal menší: byl napůl stočený. "Už po mně nic nechtěj, Louisi."
"Řídit loď můžeš jen ty, to víš sám nejlíp. Zapni reflektory, ať vidíme, co je venku."
Loutkař se hlavou dotkl panelu. Trup před pilotní kabinou se koupal v bílém rozptýleném světle.
"Uvízli jsme -" jedna hlava se podívala dolů a druhá dokončila, "— v lávě. Vnější trup má sedm set stupňů. Láva nás zalila, když jsme byli ve stázi. Už je vychladlá."
"Vypadá to, že se na nás někdo připravil. Jsme stále hlavou dolů?"
"Ano."
"Takže nahoru to nejde. Jenom dolů."
"Ano."
"Chceš to zkusit?"
"Zbláznil ses? Jestli něco chci, tak vrátit se do okamžiku, než jsi zničil hyperpohon —"
"No tak."
"- anebo než jsem se rozhodl unést člověka a kzina. To byla pravděpodobně hlavní chyba."
"Ztrácíme čas."
"Není kam odvést přebytečné teplo. Kdybych použil rakety, jen bych tím o jednu dvě hodiny přiblížil okamžik, kdy musíme přejít do stáze a čekat na další vývoj událostí."
"Dobře, dobře. Co říká hloubkový radar?"
"Všude kolem horká skála, popraskaná, protože chladne. A když zvětším záběr... Louisi? Od vrstvy scrithu tvořící podlahu Prstence nás dělí asi deset kilometrů. Scrith směrem k povrchu je mnohem tenčí, ale je přes dvacet kilometrů daleko."
Louis začal propadat panice. "Slyšíš to, Chmee?"
Dostalo se mu nečekané odpovědi. Zaslechl nelidský řev. Chmee, ruce na očích, vyběhl z přestupného disku. Harkabíparolyn mu uskočila z cesty. Kzin vrazil do vodní postele, překulil se přes ni a dopadl na zem.
Louis se vrhl ke sprše, pustil ji naplno, přeskočil vodní postel, vrazil rameno do kzinovy podpažní jamky a zatlačil. Maso pod kzinovou srstí byl horké.
Kzin se postavil a nechal se odvést pod sprchu. Postupně vystavil chladnému proudu každou část svého těla, tvář jako poslední. Po chvilce řekl: "Jak jsi to poznal?"
"Po čichu. Spálené chlupy. Co se stalo?"
"Najednou jsem hořel. Na palubní desce se rozsvítilo moře červených světel. Tak jsem skočil na disk. Modul je stále na automatickém řízení, pokud ještě existuje."
"Zřejmě to budeme muset zjistit. Jehla je zalitá v lávě. Nejzadnější?" Louis se otočil k pilotní kabině.
Loutkař byl stočený do klubíčka, hlavy pod břichem.
Z dalšího šoku už se nevzpamatoval. Proč, to bylo jasné na první pohled. Z obrazovky hleděla povědomá tvář. Stejná tvář, která se na ně dívala z projekčního okna, v němž ještě nedávno sledovali obraz z hloubkového radaru. Ani ne tak tvář jako lidská maska vymodelovaná ze staré, vrásčité kůže. I když, lidská... Tvrdé, bezzubé půlkruhy čelistí, oči zapadlé pod hřebenem obočí a hloubavě hledící na Louise Wu.

Kapitola 30
V PASTI

"Zdá se, že jste přišli o pilota," řekla ta bytost se svraštělou tváří. Vznášela se vedle lodi: zdeformovaná hlava a melounovitá ramena paka-protektora, duch zakletý do černé skály, která je obklopovala.
Louis se zmohl jen na přikývnutí. Bylo toho skutečně příliš, člověk se ještě nevzpamatoval z jedné sprchy a už se máchal v další, ještě studenější. Věděl, že Chmee stojí vedle něj, kape z něj voda a mlčky studuje jejich potenciálního protivníka. Oba Budovatelé Měst oněměli — pokud mohl Louis posoudit výraz na jejich tvářích - spíše posvátnou bázní než strachem.
"Jste v pasti. Brzy budete muset přejít do stáze a není třeba rozebírat, co bude následovat. Je to pro mě úleva. Muset vás zabít... nevím."
"Mysleli jsme, že jste všichni mrtví," dostal ze sebe Louis.
"Pákové vymřeli před čtvrtmilionem let." Protektorovy spojené rty a dásně některé souhlásky zkreslovaly, ale jinak mluvil čistým interworldem. Proč interworldem? "Že jsou všichni protektoři mrtví, byl správný předpoklad. Ale Strom

života pod Mapou Marsu roste a vzkvétá. Tu a tam se dostane na svět. Myslím, že droga nesmrtelnosti byla vyrobena zde, v rámci získání dotací na některý z projektů."
"Kde ses naučil interworld?"
"Je to moje mateřština. Ty nevíš, kdo jsem, Louisi?"
Bylo to jako rána na solar. "Teela! Jak... ?"
Její tvář byla tvrdá jako maska. Jak se v ní mohly odrážet emoce? "Neznalost. Vždyť mne přece znáš. Hledač chtěl najít základnu Klenby. Když jsem mu řekla, že Klenba žádnou základnu nemá, velmi ho to rozrušilo. Řekla jsem mu, že jestli pátrá po místě, odkud se dá vládnout světu, měl by hledat něco jako stavební centrálu."
"Centrum údržby," řekl Louis. Letmý pohled do pilotní kabiny ukazoval Nejzadnějšího jako prodlouženou bílou podnožku ozdobenou rubíny a levandulově zbarvenými drahokamy.
"Centrum údržby a centrum moci samozřejmě také," pokračoval protektor. "Hledač si pamatoval báje velkého oceánu. Zdálo se, že je to dobrá volba — vzdálenostní bariéry, bouře, spousty ničených ekosystémů. Velký oceán studovali astronomové žijící daleko odtud po oblouku Klenby a Hledač si toho pamatoval dost, aby nakreslil mapy.
Trvalo nám šestnáct let, než jsme ho přepluli. Ta plavba dala jistě vznik mnoha legendám. Věděl jsi, že některé makety planet jsou kolonizované? Kzinové například kolonizovali maketu Země. Kdybychom se nezmocnili kzinské kolonizační lodi, byli by z nás trosečníci. Ve velkém oceánu žijí obří životní formy, které vypadají jako ostrovy. Mají ve zvyku se potopit ve chvíli, kdy to námořníci nejméně čekají —"
"Jak, Teelo?! Jak se ti to stalo?"
"Neznalost, Louisi. Nedošlo mi, kdo byli Stavitelé Prstence, a potom už bylo pozdě."
"Ale měla jsi přece štěstí!"
Protektor přikývl. "Vyšlechtěné štěstí, vyšlechtěné Piersonovými loutkáři, kteří zmanipulovali pozemské zákony o rodičovství, aby mohla vzniknout Loterie života. Tys měl za to, že funguje. Mně to vždycky připadalo jako nesmysl. Skutečně chceš věřit, Louisi, že šest generací výherců Loterie života vyprodukovalo jednu šťastnou lidskou bytost?"
Neodpověděl.
"Jednu jedinou?" Vysmívala se mu? "Pomysli na štěstí všech potomků všech vítězů Loterie života. Za dvacet tisíc let musí být dávno na cestě z galaxie, aby unikli před explozí galaktického jádra. Proč ne právě na palubě Prstence? Obyvatelný povrch Země vynásobený třemi miliony, k tomu pohyblivý. Prstenec je pro všechny ty nenarozené potomky lidí šlechtěných pro štěstí jen další výhrou v loterii. Pokud já mohu Prstenec zachránit, potom je to jejich štěstí, že jsme tu před třiadvaceti lety přistáli, jejich štěstí, že jsme s Hledačem našli v kráteru Mons Olympu vchod dovnitř. Jejich štěstí. Mé nikdy."
"Jemu se to stalo taky?"
"Hledač zemřel, samozřejmě. Oba jsme hladem po kořenu Stromu života přišli o rozum, ale Hledač žil už tisíc let a byl na proměnu příliš starý. Zabila ho."
"Nikdy jsem tě neměl opustit," řekl tiše Louis.
"Neměl jsi na vybranou. Já taky ne — jestli věříš ve štěstí. A nemám na vybranou ani teď. Protektorské instinkty jsou velmi silné."
"Ty věříš ve štěstí?"
"Ne. Kéž bych mohla."
Louis rozhodil ruce v gestu bezmoci a otočil se. Vždycky věděl, že se znovu setkají. Ale takto! Zapnul spací pole a ulehl do vzduchu.
Nejzadnější má pravdu. Vlézt si do břicha a na nic nemyslet.
Jenže lidé mají uši venku. Louis se vznášel schoulený ve spacím poli, ruce kolem hlavy. Přesto slyšel:
"Blahopřeji k navrácenému mládí, Mluvící-Se-Zvířaty."
"Jmenuji se Chmee."
"Pardon," řekl protektor. "Jak ses sem dostal?"
"Padl jsem do pasti, natřikrát. Nejprve mě unesl Nejzadnější, potom mi Louis znemožnil opustit Prstenec, a teď mě Teela Brownová drží pod zemí. Stav, který mě začíná znepokojovat. Budeš se mnou bojovat, Teelo?"
"Jestli se ke mně dostaneš."
Kzin se otočil.
"Co od nás chceš?" ozval se z překladače bázlivý Kawaresksenjajokův hlas.
"Nic," odvětila Teela v jeho mateřštině.
"Tak co tady děláme?"
"Nic. Proto jsem to udělala."
"Nerozumím." Hoch měl na krajíčku pláč. "Proč nás chceš pohřbít pod zemí?"
"Dělám to, co musím, dítě. Zabránit jednomu a půl bilionu smrtí."
Louis otevřel oči.
"Ale my jsme přišli umírání zabránit!" namítla vášnivě Harkabíparolyn. "Ty nevíš, že svět je mimo osu a klouže ke slunci?"
"Ovšemže vím. Dala jsem dohromady pracovní skupinu, která montuje zpátky polohovací trysky, aby napravila škody napáchané vašimi lidmi."
"Luívun říká, že to nestačí."
"Nestačí."
To už měli Louisovu plnou pozornost. Knihovnice zakroutila hlavou. "Tomu nerozumím."
"Pomocí dalších polohovacích trysek jsme Prstenci o rok prodloužili život. Jeden rok pro 30 bilionů inteligentních

bytostí se rovná tisíci letům pro každého pozemšťana. Z mého hlediska velký úspěch. Mí spolupracovníci mi dali za pravdu, i ti, kteří nejsou protektoři."
Louis už v protektorově kožené masce rozeznával linie tváře Teely Brownové. Vypouklé klouby čelistí, rozšířená lebka, do které se vešlo více mozkové tkáně... ale byla to Teela, a to vědomí strašlivě bolelo. Proč zůstává?
Návyky umírají pomalu a Louisovo analytické myšlení pracovalo dál. Proč zůstává? Umírající protektor na světě odsouzeném k záhubě! Kde bere čas na vybavování se s hrstkou bezmocných plodičů ? Co si myslí, že dělá ?
Obrátil se. "Říkáš, že jsi zorganizovala pracovní skupinu. Kdo to je?"
"Pomohl můj zevnějšek. Většina hominidů mě alespoň vyslechne. Shromáždila jsem skupinu několika tisíc pracovníků různých ras. Tři z nich jsem přivedla sem, aby se z nich stali protektoři: člověka z Rozlitých hor, příslušníka Nočního Lidu a upíra. Doufala jsem, že díky svým odlišným pohledům na svět přijdou na řešení, které mi zůstávalo skryté. Například upír byl před proměnou neinteligentní. .. Ale nestalo se tak," dokončila Teela.
Chová se, jako kdyby měla spoustu času, o tom není pochyb. Jako kdyby chtěla uvězněným plodičům, kzinovi a loutkáři zkrátit dlouhou chvíli zbývající do konce světa! "Žádné lepší řešení nenašli. A tak jsme začali na obvodovou stěnu montovat chybějící polohovací trysky. Všechny, kromě jedné. Pracovní skupina se pod velením zbývajícího protektora potom nalodí na nedotčenou kosmickou loď a odletí do bezpečí některé blízké hvězdy. Někteří obyvatelé Prstence přežijí."
"Vraťme se k původní otázce," řekl Louis. "Tvoje brigáda pilně pracuje. Co děláš ty tady?" Je to tak! Pokouší se mi něco říct!
"Přišla jsem zabránit vraždě patnácti set tisíc milionů inteligentních hominidů. Identifikovala jsem neutrinové emise raket vyrobených v lidském vesmíru a přišla na jediné myslitelné dějiště zločinu. Čekala jsem. Přišli jste."
"Přišli jsme," souhlasil Louis. "Ale ty zatraceně dobře víš, že jsme sem nepřišli nikoho zabít."
"Ale zabili byste."
"Proč?"
"To ti nemohu říct."
Přesto nejevila nejmenší snahu rozhovor ukončit. Byla to podivná hra, kterou s nimi Teela hrála. Její pravidla si budou muset domyslet. "Řekněme, že abys Prstenec zachránila, musela bys z jeho třiceti bilionů obyvatel jeden a půl bilionu zabít. Protektor by to přece udělal, že? Pět procent pro záchranu devadesáti pěti procent. To zní dost efektivně..."
"Dokážeš se vcítit do tolika myslících bytostí, Louisi? Anebo si dokážeš představit najednou jen jednu smrt s Louisem Wu v hlavní roli?"
Neodpověděl.
"Lidský vesmír obývá třicet miliard lidí. Představ si je všechny mrtvé. Představ si, jak padesátinásobek této populace umírá na, řekněme, ozáření. Vnímáš jejich bolest, jejich smutek, jejich obavy o své blízké? Jsou to příliš velká čísla. Tvůj mozek si s tím neporadí. Můj ano."
"Ach."
"Nemohu to udělat. Ani to dopustit. Věděla jsem, že vás musím zastavit."
"Teelo. Představ si černý obdélník ženoucí se po Prstenci rychlostí dvanácti set kilometrů za vteřinu. Představ si tisícinásobek populace lidského vesmíru, jak umírá při rozpadu Prstence."
"To dělám."
Louis přikývl. Střípky mozaiky. Teela jim jich odkryje tolik, kolik bude moci. Sama si nedovolí, aby jim odhalila zbytek. Díky aspoň za ty střípky. "Řekla jsi zbývající protektor? Byli jste čtyři a zbyl jen jeden plus ty? Co se přihodilo ostatním?"
"Dva protektoři opustili staveniště ve stejnou dobu jako já. Museli odejít nezávisle na sobě. Možná zjistili něco, co jim oznámilo váš příchod. Považovala jsem za nezbytné je vystopovat a zastavit."
"Vážně? Když to byli protektoři, nemohla jim být vražda bilionu a půl myslících hominidů o nic vzdálenější než tobě."
"Mohli nějakým způsobem zařídit, aby k ní došlo."
"Nějakým způsobem." Teď pozor na stylizaci. Díky-bohu mu nikdo neskákal do řeči. Dokonce ani Chmee, školený diplomat. "Nějakým způsobem těmto pečlivě vybraným plodičům umožnit dostat se na jediné místo na Prstenci, kde se lze tohoto zločinu dopustit. To by udělali, kdybys je nezastavila?"
"Možná."
"Nějakým způsobem jim umožnit uchránit se před vůní Stromu života." Skafandry! Proto Teela hledala kosmické plavidlo. "Nějakým způsobem jim osvětlit situaci. Protektor by se potom nějakým rozporuplným způsobem vyvlekl zodpovědnosti je zabít dříve, než poznají správné řešení, aplikují ho a zabijí astronomický počet plodičů, aby jich ještě více zachránili. Tomu jsi podle tebe zabránila?"
"Ano."
"A tohle je to pravé místo?"
"Proč jinak bych tady čekala?"
"Zbývá ještě jeden protektor. Nepůjde po tobě?" "Ne. Protektor Nočního Lidu ví, že na dohled nad evakuací zbyl sám. Pokud se mě pokusí zabít a přijde o život, plodiči nemusí bez jeho dozoru evakuaci přežít."
"Zdá se, že ti zabíjení nedělá potíže," poznamenal trpce Louis.
"Myslíš? Nedokážu zabít pět procent populace Prstence a nevím, jestli dokážu zabít tebe, Louisi. Jsi plodič stejné rasy jako já. Na Prstenci jediný svého druhu."
"Přemýšlel jsem o tom, jakým způsobem by se dal Prstenec zachránit. Jestli víš o transmutačním zařízení na provoz ve velkém, věděli bychom, jak ho použít."
"Pákové rozhodně nic takového neměli. Nic chytřejšího tě nenapadlo?"

"Kdybychom mohli pod velkým oceánem prorazit otvor a únik vody nějakým způsobem řídit, mohli bychom Prstenec dostat zpátky do osy."
"Chytré. Ale takový otvor nemáš ani čím udělat, ani čím zalepit. Krom toho existuje řešení, které by způsobilo menší škody, nicméně tak velké, že to nesmím připustit." "Jaké?"
"To nemohu říct," odvětil protektor. "Kde to jsme? Jaký byl účel téhle sekce Centra údržby?" Chvíle mlčení, potom: "Nemohu ti prozradit více, než už víš. Nevím sice, jak byste mohli odtud uniknout, ale i takovou možnost musím brát v potaz."
"Vzdávám to. K čertu s tvojí hloupou hrou." "V pořádku, Louisi. Aspoň budeš žít věčně." Louis zavřel oči a stulil se ve vzduchu. Mrcha jedna útlocitná.
"Budu vám dělat společnost, dokud nebudete muset přejít do stáze. Víc toho pro vás nemohu udělat. Vy, jak se jmenujete a odkud jste? Patříte k rase, která vládla Prstenci i hvězdám."
Tlachy. Proč se lidé nerodili s klapkami na uších? Existoval na Prstenci takový hominid?
Kawaresksenjajok se zeptal: "Jaké je čarodějovo postavení při rishathře ?"
"Ta je důležitá, když se setkáte s novou rasou, že, dítě? Rishathra je pro plodiče. Ale milovat umíme."
Chlapec se královsky bavil. Jeho smysl pro zázraky dostával neutuchající přísun potravy. Teela vyprávěla o své velké cestě. Na Mapě Downu zajali jejich početnou výpravu Groghové a jiní obyvatelé je zase osvobodili. Na Mapě Kzinu žila hominidní zvířata dovezená v dávných dobách z Mapy Země, šlechtěná pro určité rysy tak dlouho, až se lišila asi tak jako plemena psů v lidském vesmíru. Teelina výprava se mezi nimi ukryla. Zmocnili se kzinské kolonizační lodi. Zabili krunýřovkami se živící zvíře-ostrov, zmrazili jeho maso v prázdné vodíkové nádrži a získali tak několikaměsíční zásobu jídla.
Nakonec zaslechl, jak prohlásila: "Teď se musím jít najíst, ale brzy se vrátím." A bylo ticho.
Několikaminutové ticho skončilo jemným stiskem pře-žvýkavého chrupu na Louisově zápěstí. "Louisi, vstávej, nemáme čas."
Louis se přetočil na druhou stranu. Vypnul spací pole a nějakou chvíli vychutnával jedinečný pohled, který se mu naskytl: loutkař stojící vedle kzina kypícího zdravím. "Já myslel, že sis dal pohov."
"Cenná iluze blízká realitě," řekl loutkař. "Ano, měl jsem nutkání nechat událostem volný průběh. Teela Brownová mluvila pravdu, když řekla, že nezemřeme. Většina Prstence se rozpadne a unikne do volného vesmíru jako kometární halo. Jednoho dne nás možná někdo najde."
"Začínám mít taky takové poraženecké myšlenky."
"Protektoři musí být už čtvrt milionu let po smrti. Kdo mi to tvrdil?"
"Kdyby sis zachoval trochu zdravého rozumu, neposlouchal bys mě."
"Ještě chvíli budu, pokud dovolíš. Mám pocit, že se nám protektor pokoušel něco sdělit. Pákové byli tví předci a Teela vyrostla ve stejné kultuře jako ty. Poraď."
"Chce, abychom za ni udělali špinavou práci," řekl Louis. "Je to celé jeden velký rozpor. Kruci, přece jsi studoval rozhovory s Brennanem, potom co se proměnil v protektora. Protektoři mají velmi silné instinkty a nadlidskou inteligenci. A to se bez rozporů neobejde." "Nechápu, jakou špinavou práci máš na mysli." "Ona ví, jak se dá Prstenec zachránit. Všichni protektoři to věděli. Pět procent zabiješ, devadesát pět zachráníš - ale sami to nemohou udělat. Dokonce ani nemohou dopustit, aby to udělal někdo druhý, a přitom toho druhého musí dotlačit k tomu, aby to udělal. Rozpor." "Konkrétně?"
Proč se mu ta čísla zdají tak povědomá. Proč?... Kdo ví. Tu budovu si Teela vybrala proto, že vypadala jako Halrloprillalařino létající vězení, které jsme zabavili během naší první expedice. Vybrala si ji, aby upoutala naší pozornost a nastražila ji tam, kam nás chtěla dostat. Nevím sice, jaký je účel téhle sekce Centra údržby, ale z celých čtyř a půl miliardy krychlových kilometrů téhle krabice je určitě tohle to správné místo. Na zbytek musíme přijít sami."
"A co potom? Je si jistá, že nás má v hrsti?" "Ať se pokusíme o cokoli, ona se nás bude snažit zastavit. Budeme ji muset zabít. To je smysl toho, co nám přišla říct. Máme nad ní jen jedinou výhodu: bojuje, aby prohrála."
"Tomu nerozumím," řekl loutkař. "Chce, aby Prstenec přežil. Chce, abychom ji zabili. Řekla nám tolik, co mohla. Ale i kdyby se to všechno podařilo, máme právo zabít tolik inteligentních bytostí?" "Je mi jí líto," zamručel Chmee. "Mně taky."
"Jak ji můžeme zabít? Jestli máš pravdu, potom se na nás připravila."
"To pochybuji. Spíš bych řekl, že udělala všechno pro to, aby dokázala vytěsnit všechny myšlenky na to, jaké kroky bychom mohli učinit. Je to na nás. Geny jí velí chránit plodiče a zabíjet všechny ne-paky. U mě možná rozhodující zlomek vteřiny zaváhá."
"Dobrá," prohlásil kzin. "Všechny zbraně, co za něco stojí, jsou v přistávacím modulu. My trčíme ve skále. Je přestupný disk do přistávacího modulu stále otevřený?"
Nejzadnější se vrátil pro odpověď do pilotní kabiny. "Spojení je v pořádku. Scrith tvořící maketu Marsu je silný jen několik centimetrů. Nemusí odolávat tak obrovským tlakům jako podlaha Prstence. Pro přístroje a pro přestupné disky je prostupný. Prozatím naše jediná přízeň osudu."
"Výborně. Jdeš se mnou, Louisi?"
"Ovšem. Jaká je teplota na palubě modulu?"
"Některá čidla vyhořela. Nevím. Pokud lze přistávací modul použít, tím lépe. V opačném případě posbírejte, co je třeba, a co nejrychleji se vraťte. Pokud budou podmínky panující na palubě nesnesitelné, vraťte se okamžitě."
"Co když bude modul k ničemu?" zeptal se Chmee.
"Tak zbývá ještě jedna možnost," řekl Louis. "Ale skafandry si stejně vzít musíme. Nečekej, až se vrátíme, Nejzadnější. Zjisti mezitím, kde jsme, a najdi Teelu. Bude na nějakém otevřeném prostranství, někde, kde se dají pěstovat rostliny."

"Rozumím. Předpokládám, že jsme nedaleko Mons Olympu."
"Na to bych nespoléhal. Mohla po nás vypálit laserovým dělem, aby Jehlu udržela ve stázi, a potom nás odtáhnout na místo, kde měla připravenou roztavenou horninu."
"Louisi, máš ponětí, co od nás očekává?"
"Matné. Ale teď ne." Louis si objednal dvě osušky. Jednu podal Chmeeovi. K tomu pár dřeváků. "Připraveni."
Chmee skočil na přestupný disk. Louis za ním.

Kapitola 31
CENTRUM ÚDRŽBY

Bylo to jako ocitnout se v rozpálené troubě. Louis měl na nohou dřeváky, ale Chmee se musel spokojit s podlahovou krytinou. Zmizel na schodech. Zavrčel jen jednou — když se otřel o kov.
Louis stál se zadrženým dechem. Doufal, že Chmee učinil totéž. Vzduch byl tak horký, že by mu mohl spálit plíce. Sklon podlahy byl asi pět stupňů. Udělal chybu, že se podíval z okna. Bylo to k nevíře. V šeru za oknem uviděl... křižujícího písečného žraloka? Mořská voda? Ztratil tím dvě nebo tři vteřiny.
Po schodech sešel o něco opatrněji než Chmee. Zápasil s nutkáním se nadechnout a jemně odfukoval nosem, aby odehnal žhavý vzduch deroucí se mu do chřípí. Cítil spáleninu, kouř a hlavně děsivý žár.
Chmee se snažil zchladit spálené ruce; chlupy kolem krku měl zježené. Boxy měly kovové úchyty. Louis si omotal ruce osuškou a začal je otvírat. Chmee vytahoval jejich obsah. Skafandry. Létací pásy. Supravodivé tkanivo. Dezintegrátor.
Louis z hromady vytáhl helmu skafandru, otevřel přívod vzduchu, omotal si krk ručníkem a nasadil si helmu na hlavu. Žhavý vzduch se změnil v teplý. S úlevou nabral do plic sladký kyslík.
Kzinův skafandr neměl samostatnou helmu; musel se do něj nasoukat celý a zapnout se. Jakmile se tak stalo, v Louisových sluchátkách se ozvaly děsivé zvuky. Chmee lapal po dechu.
"Jsme pod vodou," zasípal Louis. "Proč je tu, kruci, takové pekelné horko?"
"Zeptej se mě později. Teď mi pomoz s tímhle." Chmee popadl svůj létací pás, krunýř, cívku černého drátu, velký kus supravodivého tkaniva a dva těžké dvouruční dezintegrátory. Vydal se ke schodům. Louis se potácel za ním, naložený Halrloprillalařiným létacím pásem, laserem, dvěma skafandry a dvěma krunýři. Připadal si jako grilované kuře.
Před řídicím panelem se Chmee zastavil. Za okny bublala tmavozelená voda. Rozsáhlým bludištěm chaluh se proplétaly drobné rybky. "Tady máš svou odpověď," řekl Chmee, odečítaje z údajů na panelu. "Teela do mě napumpovala teplo... mikrovlnná salva. Životní systémy a repulzéry selhaly. Přistávací modul spadl do moře. Voda mikrovlny sice zastavila, ale modul zůstal horký, protože... vyhořela tepelná čerpadla... příliš dobrá izolace. S tím nic neuděláme."
"K čertu." Louis vstoupil na přestupný disk.
Pustil náklad na zem. Do očí a úst mu proudilo něco sladkého. Stáhl z hlavy horkou helmu a nadechl se chladivého vzduchu. Harkabíparolyn ho podepřela a dovlekla k posteli, šeptajíc mu do ucha chlácholivá slůvka, kterým nerozuměl. Chmee nikde.
Louis se pustil své živé opory, nasadil si helmu a dovrávoral zpátky na přestupný disk.
Chmee stál za řídicím panelem. Naložil Louisovi do náruče svoji výbavu se slovy: "Na, vezmi to. Hned jsem tam."
"Dobře."
Louis už byl napůl navlečený do skafandru, když se kzin zhmotnil na palubě Jehly. Odstrojil se a prohlásil: "Není kam spěchat, Louisi. Nejzadnější, přistávací modul je nepoužitelný. Naprogramoval jsem start na nukleárních tryskách a let směrem k Mons Olympu, čistě zastírací manévr. Likvidace modulu bude možná stát Teelu několik drahocenných vteřin."
"Výborně," ozvalo se z mikrofonu. "Taky něco mám, ale neukážu vám co. Víme, že se Teela dokáže napojit na můj přenos."
"Co teda?"
Nejzadnější k nim přestoupil z pilotní kabiny. Nyní mohl mluvit bez mechanických pomůcek. "Většina přístrojů samozřejmě nefunguje. Ale naši polohu jsem zjistil. Asi tři sta kilometrů směrem po rotaci a levoboku se nachází mohutný zdroj neutrinové emise, pravděpodobně nukleární reaktor. Na hloubkovém radaru jsou všude kolem nás dutiny. Většina jich má rozměry běžné místnosti, ale některé jsou velmi rozsáhlé a ukrývají v sobě těžkou techniku. Myslím, že jsem identifikoval prázdnou dutinu, kde, soudě podle rozměrů a tvaru, stálo stavební lešení pro polohovací trysky. Vedou z ní obří dveře, vestavěné do boční stěny makety, ukryté pod vodopádem. Našel jsem skladiště něčeho, co mohou být jedině záplaty na díry po větších meteorech, i tam byly dveře. Menší kosmické plavidlo, možná válečnou loď, nevím, a další skryté dveře. Celkem jich je pod vodopádem šest. Podařilo se mi -"

"Měl jsi najít Teelu Brownovou!"
"Nebyl jsi to snad ty, kdo před malou chvílí nabádal Louise k trpělivosti?"
"K trpělivosti, jak ji chápe člověk, ne bylożravec."
"A ty navrhuješ zabít lidskou variantu paka-protektora. Doufám, že si to nepředstavuješ jako souboj? Řev, skok, souboj holýma rukama? Tohle bude souboj mozků. Trpělivost, kzine. Pamatuj, co je v sázce."
"Pokračuj."
"Podařilo se mi lokalizovat Mons Olympus. Je dvanáct set kilometrů na levobok od nás. Domnívám se, že Teela držela Jehlu pod palbou laserového děla, nebo něčeho podobného, aby nás udržela ve stázi. Odtáhla loď o dvanáct set kilometrů dál. Proč, to netuším."
Louis se ujal slova. "Odtáhla nás na místo, kde měla připravenou roztavenou horninu. Místo, kde se má udát ta její hypotetická masová vražda. Jak, na to musíme teprve přijít. Zatraceně, třeba přecenila naši inteligenci!"
"Mluv za sebe, Louisi." Loutkař zvrátil jednu hlavu dozadu. "To místo je poměrně blízko nad námi, bereme--li polohu lodi jako ukazatel směru. Nalézá se tam hustá spleť místností, v nichž jsem zaregistroval značnou elektrickou aktivitu, nemluvě o impulzních neutrinových emisích takové hustoty, jaká by svědčila o přítomnosti půltuctů souprav hloubkových radarů.
Našel jsem také hemisféru o průměru šedesát dva celých čtyři kilometrů s dalším zdrojem neutrin ve stěně. Pohyblivý zdroj. Výkon je proměnlivý, jako u nukleárního reaktoru. Během několika minut, co jste byli pryč, se nepohnul, ale za posledních patnáct hodin, plus minus tři, mohl oběhnout kolem celé kopule. Co ti to říká, masožroute a válečníku?"
"Umělé slunce. Zemědělství. Kde?"
"Čtyři tisíce kilometrů směrem k pravobočnímu okraji makety Marsu. Ale jelikož budete postupovat přes Mons Olympus, musíte hledat dvanáct stupňů proti-rotačně od pravoboku. Tam lze stěnami projít. Vzal jsi ruční dezintegrátor?"
"Jelikož nejsem tak docela bez mozku, vzal. Jestli se přistávací modul dostane až k Mons Olympu, mohli bychom na něj přestoupit a vyskočit nákladovým jícnem. Jenže Teela ho předtím sestřelí."
"Proč by to dělala? Má hloubkový radar; bude vědět, že nejsme na palubě."
"Urrr. Tak ho bude sledovat, počká si, dokud se neobjevíme, a potom nás zlikviduje. Tohle je ta inteligence, kterou potřebujete k pojídání listí?"
"Ano. V Mons Olympu budete několik hodin předtím, než tam dorazí přistávací modul. V sondě, která letěla za námi, je přijímací přestupný disk. Ovšem na Jehlu se už nebudeme mít jak vrátit."
"Urrr. To by šlo."
"Co si s sebou vezmete?"
"Skafandry, létací pásy, lasery a dezintegrátor. Přinesl jsem i tohle." Chmee ukázal supravodivé tkanivo. "Teela o něm neví. Třeba nám bude k něčemu dobré. Můžeme ho všít do oděvu a použít jako ochranu před laserem. Harkabíparolyn, umíš šít?"
"Ne."
"Já ano," řekl Louis.
"Já taky," řekl chlapec. "Když mi ukážeš, co chceš."
"Ukážu. Jen ať to drží. Musíme doufat, že Teela použije laser, a ne projektily nebo válečnou sekyru. Neprůrazný oblek na skafandr nenatáhneme."
"To není tak docela pravda," namítl Louis. "Pod tvůj krunýř se můj skafandr vejde."
"Byl bys příliš nemotorný."
"Možná. Harkabíparolyn, jak se cítíš?"
"Jsem zmatená, Louisi. Ta... ten protektor s vámi bude bojovat, nebo vám pomáhat?"
"Bude s námi bojovat, ale doufá, že prohraje," vysvětloval trpělivě. "Nemůže to přiznat, protože se musí řídit pravidly, která jí vštěpují její mozek a žlázy. Chápeš?"
Harkabíparolyn na okamžik zaváhala a potom řekla: "Chovala se jako... jako kdyby se bála, že někdo sleduje všechno, co říká a dělá. Stejně jako v Panthu, když mě školili."
"Ano, tak nějak. A ten dozorce je ona sama. Dokázala by ses postavit protektorovi s vědomím, že když prohraješ, může celý svět zahynout?"
"Myslím, že ano. I kdybych měla jen odvrátit jeho pozornost."
"Fajn. Tak jdeš s námi. Máme výstroj, která byla původně určena pro jinou ženu tvé rasy. Všechno ti vysvětlím." Obrátil se ke kzinovi. "Mezi skafandr a supravodivou vrstvu si obleče tvůj krunýř."
"Může si vzít i Halrloprillalařin laser. Já o svůj přišel vlastní neopatrností. Vezmu si dezintegrátor. Taky vím, jak upravit náhradní baterie, aby během milisekundy uvolnily veškerou energii."
"Baterie jsou naší výroby. Musí být naprosto bezpečné," zapochyboval Nejzadnější.
"Podívám se na ně. Je také třeba uzavřít všechny komunikační kanály. Musíme předpokládat, že Teela bude s jídlem hotova dříve, než tady skončíme. Škoda že nemáme více času. Louisi, ukaž Kawaresksenjajokovi, jak má ušít náš ochranný oděv."
"Jo, už jsem o tom přemýšlel. Škoda že nemáme víc času, kruci."
V "plné polní" vykročili k přestupnému disku.
Harkabíparolyn byla pod několika ochrannými vrstvami k nepoznání. V její tváři za průzorem helmy se zračilo napjaté soustředění. Skafandr, létací pás, laser — bude ráda, když si vzpomene, jak se s tím vším zachází, natož aby pomýšlela na boj. Teela by si ji mohla na dálku splést s Louisem. Chvilka zaváhání... Záležet může na čemkoli.
Harkabíparolyn zmizela. S rukou na řízení létacího pásu vykročili za ní.

Chmee, Harkabíparolyn a Louis Wu: vznášeli se jako tři koule z černého hedvábného papíru nad rezavým svahem Mons Olympu. Sondě muselo dojít palivo. Spadla a skutálela se po úpatí sopky. Byla k nepoznání, stejně jako Harkabíparolyn. Přestupný disk byl ale naštěstí nepoškozený.
Ukazatele pod Louisovou bradou říkaly, že vzduch je tu velmi řídký, velmi suchý, bohatý na kysličník uhličitý. Dobrá imitace marťanské atmosféry, zato přitažlivost byla přibližně stejná jako na Zemi. Mohli zde Marťané přežít? Museli by se přizpůsobit... Bytosti prašných moří, silnější než jejich vyhynuli příbuzní... Konec úvah!
Od okraje kráteru je dělilo šedesát pět kilometrů. Urazili je za patnáct minut. Harkabíparolyn zaostávala. Její let byl trhaný, protože ustavičně zápolila s řízením.
Poklop na dně kráteru měl drsný povrch a barvu rezavého kamení. Explodoval směrem dovnitř, dolů.
Slétli do temnoty.
Repulzní jednotky je držely pevně. Odrážely se od vrstev scrithu nad jejich hlavou i pod jejich nohama. Scrith nad nimi však naštěstí nebyl nosný. Byl mnohem tenčí než podlaha Prstence pod nimi.
Louis přepnul na infračervené vidění (doufaje, že Harkabíparolyn nezapomněla; jinak by nic neviděla). Pod nimi zářil malý, kulatý tepelný zdroj. Okolní prostory byly rozlehlé a nezřetelné. Tri stěny s řadami disků a příček. Ve středu nakloněná věž skládající se ze samých toroidů. Klesali kolem nich, jeden prstenec za druhým. Lineární akcelerátor mířící jícnem Mons Olympu k nebi? Potom by ty disky mohly být jednomístné bojové plošiny čekající na vystřelení.
V podlaze byl proražený otvor. Skočili dovnitř. Harkabíparolyn se držela stále s nimi. Zářící tepelný bod zůstával stále pod nimi. Narůstal.
Dvanáct podlaží, jedno za druhým, v každém proražený otvor. Jehla za sebou zanechala pořádnou paseku. Z posledního průlomu vyzařovalo infračervené světlo. Dutina pod nimi doslova žhnula. Když Chmee skočil dovnitř, Louis byl ještě daleko. Kzin po chvilce vyletěl zpátky a dosedl na podlahu.
Dodržovali rádiový klid. Louis, stejně jako před ním Chmee, sletěl do posledního proraženého otvoru a octl se v záplavě infračerveného světla. V dutině se uvolňovalo obrovské množství tepla. Zahlédl ústí tunelu, které zářilo ještě intenzivněji.
Vrátil se nahoru a zamával na letící Harkabíparolyn. S žuchnutím dopadla vedle něj.
Tím tunelem Teela Jehlu odtáhla. Teplo, které do Jehly napumpovala, aktivovalo stázové pole. Přímá cesta k cíli... Až na to, že by se uškvařili. Co zbývá?
Vyrazit za Chmeem, který se najednou rozletěl pryč. Co má asi v úmyslu? Kdyby jen spolu mohli mluvit!
Prolétali obytnou zónou. Pro někoho, komu jde o čas, to bylo velmi omezující. Místnůstky bez dveří, a když s dveřmi, tak s takovými, jaké bývají na sejfech. Ani závěs, který by skýtal trochu soukromí. Jak žili pakové-protektoři? Letmé nahlédnutí dovnitř prozradilo spartánskou jednoduchost. Na podlaze jedné z kójí ležela kostra s obrovskými klouby a hřebenatou lebkou. Jedna velká dutina zas byla plná něčeho, co muselo být cvičebním nářadím, včetně prolézačky vysoké nejméně půldruhého kilometru.
Letěli několik hodin. Někdy rovnými chodbami dlouhými i několik kilometrů. Těmi mohli proletět vysokou rychlostí. Jindy museli kličkovat.
Dveře je zdržovaly. Ty si vzal na starost Chmee: pod paprskem z jeho dezintegrátoru se rozpadaly na monoatomární prach.
Z jedněch se zaprášilo jen mírně. Když prach sedl, dveře tam stále byly. Černý čtyřúhelník. Scrith, pomyslel si Louis.
Chmee zahnul doleva, kolem prostoru střeženého scrithovými dveřmi. Louis nechal Harkabíparolyn, aby ho předběhla, a vrátil se zpátky, jestli se ve dveřích neobjeví Teela Brownová. Velké dveře však zůstaly zavřené. I kdyby za nimi Teela byla, vědět o nich by stejně nemohla. Schopnosti paků-protektorů mají také své meze.
Chmee se nedržel linie žhavého tunelu, ale orientoval se podle polohy Jehly, asi dvanáct stupňů protirotačně od pravoboku... k velké hemisférické dutině s neutrinovým zdrojem pohybujícím se v polovině výšky jedné stěny. Taky dobře.
Když to šlo, drželi se vpravo. Minuli další scrithové dveře, ale tentokrát jim nestály v cestě. Ať už obcházeli cokoli, bylo to velké. Havarijní můstek? Znalost jeho polohy jim možná ještě přijde vhod.
Když se zastavili, aby si odpočinuli, měli za sebou přes patnáct set kilometrů a čtrnáct hodin cesty. Spali na přibližně metr vysoké kovové placce neznámého účelu uprostřed obrovské prázdné podlahy - nikdo se k nim nemohl nepozorovaně přiblížit. Louis by rád snědl něco jiného než výživný sirup. Napadlo ho: stačila Teela od té doby, co se odešla najíst, znovu vyhládnout?
Letěli dál. Obytná sekce zůstala za nimi, teď už jen tu a tam narazili na obytnou buňku s prázdnými potravinovými zásobníky, neporušenou instalací a rovnou podlahou místo postele. Byly zastrčené v tak rozlehlých prostorách, že v nich mohli najít doslova cokoli, nejspíše však vůbec nic.
Letěli kolem oblouku něčeho, co muselo být obřím čerpadlem, soudě podle rámusu, který zaútočil na jejich ušní bubínky. I to zůstalo za nimi. Chmee je navedl doleva a proboural se do mapovny tak velké, že si tam Louis připadal jako trpaslík. Když prorazil opačnou stěnu, gigantický hologram zaplápolal a zhasl. Putovali dál.
Byli už blízko. Prospali se na krytu vypojeného nukleárního generátoru; čtyři hodinky, a pak hned zas dál.
Chodba, vzadu světlo, vítr ženoucí je kupředu.
Vynořili se do jasu.
Slunce na téměř bezmračné obloze právě prošlo zenitem. Před nimi se rozprostírala nekonečná, sluncem ozářená krajina: jezírka, háje, obilí, řady tmavozelených plodů. Louis si připadal jako živý terč. Na rameni měl přilepenou cívku černého drátu. Odlepil ji a odhodil. Jeden konec měl stále připevněný ke skafandru. Kdyby teď Teela vystřelila, supravodič odvede teplo výstřelu.
Kde byla Teela Brownová?

Tady ne, jak to vypadalo.
Chmee je vedl nad pásmo nízkých pahorků a po oblouku dolů ke břehu jezírka se stojatou vodou. Louis letěl jako druhý, Harkabíparolyn v závěsu za ním. Kzin si rozepínal skafandr. Jakmile se Louis dotkl nohama země, Chmee ukázal obě dlaně a předvedl pohyb, jako kdyby chtěl skafandr znovu zapnout.
Nerozepínej se, říkal tím Harkabíparolyn. Varovali ji už dříve, ale Louis se raději pohledem ujistil, že nezapomněla.
Co dál?
Terén byl příliš rovný, s minimem přirozených úkrytů - skupinky stromů, několik malých kopečků za nimi: příliš nápadné. Skrýt se pod vodou? Snad. Louis začal navíjet supravodivé vlákno zpátky. Je pravděpodobné, že mají na přípravy několik hodin, ale jakmile Teela dorazí, bude to jako příchod blesku.
Chmee se svlékl donaha, oblékl si supravodivý oděv a pomohl Harkabíparolyn stáhnout ze sebe jeho krunýř, který si vzápětí oblékl. Harkabíparolyn teď byla mnohem zranitelnější. Louis neříkal nic.
Schovat se za slunce? Malé atomové slunce coby skrýš by už tak nápadná nebyla. Lze to provést? Supravodivé vlákno by spustil do jezera... Teplota vařící vody pro něj byla snadno snesitelná... Kruci, to vůbec není špatné! Blíže marťanskému povrchu, kde by měl bod varu vody rozumnou hodnotu, by to dokonce fungovalo. Jenže byli příliš blízko podlahy Prstence; tlak vzduchu byl téměř na úrovni moře.
Mohou čekat několik dní. Zásoba vody a sirupu ve skafandru jim vydrží a trpělivost pravděpodobně také. Chmee byl bez skafandru. Možná by se tu pro něho našla i nějaká kořist.
Jenže co Harkabíparolyn? Jestli si rozepne skafandr, ucítí vůni Stromu života.
Chmee znovu natlakoval skafandr a opásal ho svým létacím pásem. Prsty na nohou zatížil kamenem a nastavil repulzi tak, že kameny byly to jediné, co skafandru bránilo vzlétnout. Chytře vymyšleno. Stačí kameny odkopnout a skafandr vzlétne k útoku.
Louise nic podobného nenapadalo.
Třeba sem Teela chodí jen jednou za několik týdnů. Možná má sklad kořenů Stromu života někde úplně jinde. Jak asi ta rostlina vlastně vypadá? Že by to byly tyhle trsy lesklých tmavozelených listů? Vytáhl jeden ze země. Rostlina měla masité kořeny připomínající hlízy sladkých brambor. Nikdy předtím takovou rostlinu neviděl - totéž ale mohl říct skoro o všem, na co na Prstenci narazil. Většina zdejších životních forem, na tomto místě konkrétně všechny, musely pocházet z galaktického jádra.
Do uší mu zaburácel Teelin smích.

Kapitola 32
PROTEKTOR

Louis vyskočil úlekem a zařval. V Teelině hlase zněl smích a zkomolené souhlásky: to ty rty a dásně srostlé do tvrdého zobanu. "S Piersonovým loutkářem se už nikdy nechci střetnout! Chmee, myslíš, že jsi nebezpečný? Ten loutkař mě skoro dostal!"
Nějak aktivovala odpojená sluchátka. Mohla je stejným způsobem i vystopovat? Pokud ano, je po nich.
Předpokládejme tedy, že ne.
"Z vaší lodi nepřicházely žádné signály. Spojení bylo přerušené. Musela jsem zjistit, co se děje. Tak jsem se napojila na přestupné disky. Řeknu vám, že to vůbec nebylo snadné. Nejprve jsem si musela domyslet, že loutkař mohl přestupné disky přivézt z rodné planety sem, potom jsem si musela vydedukovat, jak fungují a postavit je... a když jsem se napojila na váš okruh a přestoupila na palubu vaší lodi, loutkař sahal po spínači stázového pole! Musela jsem hromsky rychle odhadnout, který disk je vysílací! Ale stihla jsem to a vaše loď teď je ve stázi, žádné pomoci už se nedočkáte. Jdu si pro vás," zakončila Teela a Louis zaslechl v jejím hlase smutek.
Teď nezbývá než čekat. Nejzadnější je mimo hru, a stejně tak veškeré palubní přístroje. Je to jen a jen na nich.
Z Teeliných slov měl dojem, že tu bude každou chvíli - ale mohla také lhát. Louis začal stoupat.

Dva kilometry, tři, a strop stále v nedohlednu. Jezírka, potoky, kopečky: přibližné čtyři tisíce čtverečních kilometrů udržované zahrady přešlo v divočinu. Na levoboku rozrůstající se džungle zvonovitých stromů s krajkovými listy. Po rotaci a na pravoboku stovky čtverečních kilometrů žlutých křovin jevících pozůstatky pravidelnosti, s níž byly kdysi vysázeny.
Jeden velký vchod po rotaci a proti rotaci nejméně tři další, menší, včetně tunelu, který je sem přivedl.
Snesl se zpátky k zemi. Budou se muset bránit ze všech čtyř stran. Kdyby našel nějaký miskovitý... Tam, potok mezi nízkými kopečky. Proč ne přímo v něm? Prohlížel si místo z ptačí perspektivy a měl přitom pocit, že mu uniká cosi podstatného.
No ovšem.
Louis odfrčel zpátky k místu, které si Chmee zvolil za svůj úkryt. Potáhl kzina za loket a ukázal prstem.
Chmee přikývl a rozběhl se směrem k chodbě, kterou sem přišli. Natlakovaný skafandr hopsal za ním. Louis pokynul Harkabíparolyn, aby je následovala.
Hrbatý hřeben nízkých pahorků; za ním jezírko. Odtud by ji mohli překvapit. Louis se usadil na hřeben. V místě, odkud měl výhled na chodbu, se přitiskl k zemi. Na okamžik se otočil, aby vhodil cívku se supravodičem do jezírka a pohledem se ujistil, že skutečně dopadla do vody.
Z Jehly vedla jen jedna cesta. Jediný přestupný disk, který Teela mohla použít, vedl do sondy na úpatí Mons Olympu. Teela dorazí po stejné trase jako oni.
Několik doušků sladkého sirupu, několik doušků vody. Snažit se uvolnit. Chmeeho nebylo nikde vidět, Louis neměl ponětí, kam se kzin ukryl. Na Harkabíparolynin tázavý pohled nejprve natáhl ruku směrem k ústí chodby a vzápětí ji pokynem od sebe odehnal. Pochopila. Zmizela za kopcem. Louis osaměl.
Tyhle kopečky jsou zatraceně nízké, pomyslel si. Trsy temně zelených lesklých listů, vysokých do poloviny lidského stehna, mohly člověku poskytnout úkryt, ale prozradily i každičký jeho pohyb.
Čas běžel. Louis s pocitem bezradného spěchu použil hygienické zařízení svého skafandru. Zpátky na stanoviště. Buď ve střehu! Zdejší dopravní systémy má v malíčku, bude tu jistě rychle. Za pár hodin. Možná...
Teď! Teela přisvištěla jako řízená střela, těsně pod klenbou koridoru. Stačil ji zahlédnout, ještě než vystřelil. Stála vzpřímená na dvoumetrové plošině, ruce na záchytném stojanu s řízením.
Vystřelil. Chmee ze svého úkrytu vystřelil také. Dva rubínové šípy zasáhly jeden cíl. V tu chvíli ale už byla Teela v podřepu, pod ochranou létacího disku. Viděla všechno, co potřebovala vidět, znala na centimetr přesně jejich pozice.
Disk samotný však po zásahu rubínovým šípem vzplanul a padal k zemi. Louis zahlédl Teelu padající do podivné, jakoby krajkové zeleně.
Nad hlavou se jí třepotal maličký parakluzák. Takže předpokládejme, že je živá a nezraněná, a rychle odsud.
Louis pouze přešel na druhou stranu hřebene kopce a rozhlížel se. Mohlo by to vyjít. Jeho supravodivá vlečka byla stále ve vodě. Kde je?
Zpoza vedlejšího vrcholku vyskočila postava. Okamžitě ji probodl paprsek zeleného světla. Tolik Chmeeův skafandr. K místu, odkud se táhl zelený laserový paprsek, se vzneslo hejno střel o velikosti lidské pěsti. Půl tuctu bílých záblesků za návrším a hromová rána Louisovi prozradily, že přeměna loutkářských baterií na bomby dopadla úspěšně.
Teela byla blízko a používala laser. Jestli v zákrytu hřebenu obchází jezírko... Louis změnil polohu.
Chmeeův spálený skafandr padal k zemi příliš pomalu. Protektor musel poznat, že byl prázdný. Při Cthulhuovi s Alláhem dohromady! Jak má člověk bojovat s protektorem, a ještě k tomu šťastným!
Teela vykoukla zpoza úbočí mnohem níže, než předpokládal, probodla Louise kopím zeleného světla a zmizela dříve, než stačil pohnout prstem. Zamrkal. Světelný štít helmy mu zachránil zrak. Instinkt, neinstinkt, Teela chtěla Louise Wu vidět mrtvého.
O kus dál vykoukla znovu. Zelené světlo se vpilo do černé látky a pohaslo. Tentokrát výstřel opětoval. A byla pryč.
Netušil, zdali ji zasáhl. Stačil sotva postřehnout její pružný kožovitý krunýř a nezvykle zduřelé klouby: na prstech jako vlašské ořechy, kolena a lokty jako ananasové melouny. Krom své vlastní kůže na sobě neměla žádnou ochranu.
Louis se odkulil stranou, níž po svahu. Začal se plazit, rychle. Byla to fuška. Kde se objeví teď? Tuhle hru ještě nikdy nehrál. Za celých dvě stě let svého života nebyl Louis Wu nikdy vojákem.
Nad jezírkem se vznášely dva obláčky páry.
Nalevo od něj se najednou vztyčila Harkabíparolyn a vystřelila. Kde je Teela? Její laser neodpovídal. Harkabíparolyn chvíli stála jako nehybný černý terč; potom se přikrčila a seběhla po svahu dolů. Zalehla a začala se plazit do svahu nalevo.
Kámen přiletěl zleva. Jak se tam proboha mohla tak rychle dostat? Zasáhl Harkabíparolyninu ruku s takovou prudkostí, že jí rozdrtil kost a roztrhl rukáv. Harkabíparolyn stála, vyla bolestí a Louis jen čekal, kdy ji zasáhne smrtící paprsek.
Kruci, kruci, kruci! Dávej pozor, odkud přijde —
Žádný paprsek však nepřiletí. A on by na něj neměl čekat; měl by konat. Viděl, odkud přiletěl kámen. Mezi dvěma kopci byla rozsedlina a on se plazil, jak nejrychleji mu odvaha dovolila, aby měl svah mezi sebou a Teelou. Potom okolo... kruci, kde je Chmee? Odvážil se nakouknout přes okraj.
Harkabíparolyn už neskučela. Větřila. Jednou rukou si odepnula létací pás a strhla ze sebe černou látku. Zlomená ruka jí bezvládně visela podél těla. Pokoušela se zbavit skafandru.
Teela byla tamhle. Kam se přesune? Knihovnice ji nezajímala.
Harkabíparolyn se nemohla zbavit helmy. Klopýtala dolů po svahu a snažila se zdravou rukou látku rozervat. Potom uchopila kámen a udeřila jím do upínací desky.
Uběhla už příliš dlouhá doba. Teela může být kdekoli. Louis se znovu pohnul k soutěsce vykrojené mezi kopci vyschlým korytem potoka. Vrchol kopce bude mít Teela určitě na mušce.

Může skutečně předvídat každý jeho krok? Protektor! Kde asi je teď?
Za mnou? Louis ucítil mrazení v zátylku. Aniž by k tomu měl nějaký konkrétní důvod, otočil se a vystřelil po Teele právě ve chvíli, kdy mu něco malého, kovového projelo po žebrech. Přitiskl levou paži k rozpáranému místu a držel rubínový paprsek v místech, kde Teelu naposledy zahlédl. Ukázala se o kus dál a zmizela dříve, než k ní paprsek přeskočil. Hledí Louisovy helmy popraskalo pod nárazem něčeho kovového.
Skutálel se dolů, svíraje levou rukou rozpáraný skafandr. Pavučinou helmy viděl blížící se Teelu - obrovský černý netopýr vrhající se na svou kořist. Rubínový paprsek ji neopouštěl, byl rychlejší než její kličky.
Houby rychlejší, ona nekličkovala! Proč taky? Harkabíparolynin oděv z černého supravodivého tkaniva teď nosila Teela Brownová. Uchopil laser oběma rukama. Než ho zabije, bude jí nepříjemně horko. Pancéřovaný démon se řítil k němu, rozcupovaná černá látka na něm vlála jako hedvábná vlečka.
Rozcupovaná. Proč? A co to tady tak voní?
Změnila směr a mrštila laserem po Chmeeovi. "Laserový" projektil vyrazil kzinovi dezintegrátor z ruky. Srazili se.
Vůně Stromu života byla v Louisově chřípí, v Louisově mozku. Nebylo to jako být pod drátem. K proudu člověk nic dalšího nepotřeboval, byl to zážitek dokonalý sám o sobě. Vůně Stromu života byla extáze, která rozněcovala neukojitelný hlad. Teď už věděl, kde má Strom života hledat. Lesklé, tmavozelené listy a kořeny podobné sladkým bramborům; byl všude kolem něj a voněl... jako zapomenutá vzpomínka na vůni Ráje.
Byl všude kolem něj a on nemohl jíst. Nemohl jíst! Nemohl jíst, protože měl na hlavě helmu. Násilím odtrhl ruce od upínacích svorek. Nemohl jíst, protože lidská varianta paka-protektora právě zabíjela Chmeeho.
Oběma rukama ustálil paprsek. Kzin s protektorem se kutáleli dolů z kopce, nechávajíce za sebou cáry černé látky. S rubínovým vláknem před sebou je následoval. Nejdřív střílej, potom miř. Ty přece vůbec nemáš hlad. Zabilo by tě to, jsi na proměnu příliš starý, zabilo by tě to.
Zatracená vůně! Točila se mu z ní hlava. Musel vyvinout obrovské úsilí, aby jí odolal. Bylo to přinejmenším stejně příšerné, jako by bylo nenastavit si večer co večer, celých posledních osmnáct let života, další dávku proudu. K nevydržení! Louis svíral laser pevně v rukou a čekal na příležitost.
Teele nevyšel kop, kterým by Chmeeovi vyvrhla vnitřnosti z těla. Noha jí zůstala na nepatrný okamžik trčet ve vzduchu. Rudé vlákno přeskočilo a Teelina holeň vzplanula oslnivě rudým plamenem.
Protahoval ten jistý zásah, než mu zmizela z dostřelu. Chmeeovi odpadl kus holého, hořícího růžového ocasu a začal se kroutit jako napíchnutá žížala, ale on si toho zřejmě ani nevšiml. Zato Teela dobře věděla, kam paprsek míří, a pokusila se do něj Chmeeho vhodit. Louis přemístil rubínové světlo do volného prostranství a vyčkával.
Chmee krvácel hned z několika ran, ale protektora měl pod sebou, využívaje své váhy. Louis si všiml ostrého kamene, který vypadal jako pečlivě oštípaný pazourek. Dokonalý nástroj k rozčísnutí Chmeeovy lebky. Stiskl kohoutek a namířil paprsek na kámen. Teelina ruka, která po něm vystřelila, v tu ránu hořela.
Překvapení, Teelo!
Zatracená vůně! Za tuhle vůni tě zabiju!
To máme jednu ruku a jednu nohu: to by mohl být dostatečný handicap, ovšem jak moc už stačila poničit kzinovu tělesnou schránku? Musí už být taky hodně unavený, uvědomil si Louis při pohledu na Teelin tvrdý zoban zaťatý ve Chmeeově silné šíji. Chmee sebou škubnul a na krátký okamžik nebylo za Teelinou znetvořenou hlavou nic než modrá obloha. Máchl světlem do jejího mozku.
Čelisti zaklesnuté do Chmeeova hrdla museli rozevřít společně. "Nechala za sebe bojovat své instinkty," zasípal Chmee. "Rozum ne. Měl jsi pravdu, bojovala, aby prohrála. Kdyby bojovala, aby zvítězila, ani sám Kdapt by mi nepomohl."
A potom bylo po všem, až na krev prosakující Chmeeovým kožichem; až na Louisova sedřená a snad i zlomená žebra a bolest, která ho nutila chodit v předklonu; až na tu hroznou, neslábnoucí vůni Stromu života. Až na Harkabíparolyn, která stála po kolena ve vodě, v očích výraz šílenství, pěnu u úst, neschopná zbavit se helmy.
Popadli ji za ruce a odtáhli pryč. Bránila se zuby nehty. Louis se také bránil, stejně silně se bránil touze vrhnout se mezi záhony Stromů života.
Když byli v chodbě, Chmee se zastavil. Uvolnil pojistku Louisovy helmy a stáhl mu ji z hlavy. "Dýchej, Louisi. Vítr fouká směrem k sadu."
Louis se nadechl. Vůně zmizela. Sundali Harkabíparolyn helmu, aby vůně vyvanula z jejího skafandru. Nezdálo se, že by na tom záleželo. Z jejích vytřeštěných očí k nim promlouvalo šílenství. Louis jí otřel pěnu kolem úst.
"Zvládneš to?" zeptal se kzin. "Dokážeš jí zabránit, aby se vrátila? A sobě?"
"Ano. Tohle může zvládnout jen vyléčený dráťák."
"Urrr?"
"To ty nikdy nepochopíš."
"Ani nechci. Dej mi svůj létací pás."
Těsné popruhy se kzinovi bolestivě zařezávaly do ran. Byl pryč jen několik minut. Když se vrátil, měl s sebou Harkabíparolynin létací pás, dezintegrátor a dva lasery.
Harkabíparolyn se trochu uklidnila, pravděpodobně vyčerpáním. Louis zápasil se strašlivou depresí. Skoro přeslechl Chmeeovu poznámku. "Zdá se, že jsme vyhráli bitvu a prohráli válku. Co teď? Tvoje družka a já potřebujeme ošetřit. To bychom se museli dostat k přistávacímu modulu."
"A přestoupit na Jehlu. Co tím myslíš, prohráli válku?"
"Slyšel jsi, co řekla Teela. Jehla je ve stázi a my jsme odkázáni jen sami na sebe. Jak se máme bez palubních přístrojů tady o tomhle něco dozvědět?"
"Ale my jsme vyhráli." Louis se cítil dost mizerně i bez kzinova pesimismu. "Teela nebyla neomylná. Jinak by nemohla

být mrtvá. Jak mohla vědět, že Nejzadnější sahá po spínači stázového pole? Proč by to dělal?"
"Měl na lodi protektora, od kterého ho dělila jediná stěna."
"Na ochranu před kzinem mu stačila. Mluvíme o výrobku General Products. Já bych řekl, že Nejzadnější chtěl vypnout přestupné disky. Jen byl trochu pomalý."
Chmee se zamyslel. "Máme dezintegrátor."
"A jen dva létací pásy. Jak daleko můžeme být od Jehly? Asi tři tisíce kilometrů. Zpátky, odkud jsme přišli. K čertu."
"Co dělá člověk se zlomenou rukou?"
"Dá ji do dlahy." Louis vstal. Nebylo snadné přimět se k činnosti. Našel kus hliníkové tyče a vzápětí zapomněl, k čemu ji hledal. Na utažení měli jen supravodivé tkanivo. Harkabíparolynina paže hrozivě natékala. Když jí ji Louis zafixoval, zašil černým vláknem nejhlubší Chmeeovy rány.
Bez náležitého ošetření mohli oba zemřít. A Louis by si mohl sednout a udělat totéž — tak mizerně se cítil. Nestůj. Krucinál, jestli se zastavíš, nic se nezlepší. Jednou se z toho stejně musíš dostat. Tak proč ne hned?
"Musíme dát mezi naše pásy nějaký závěs. Napadá tě něco? Supravodič toho moc nevydrží."
"Musíš něco najít, Louisi. Já jsem na průzkum příliš slabý."
"Nebude třeba. Pomoz mi jen stáhnout z ní tohle."
Laserem napřed odřízl část předního dílu skafandru, pak pevnou, nepromokavou látku rozřezal na pruhy. V tom, co zbylo, nadělal po obvodu díry a provlékl jimi nařezané pásy látky, které navázal na popruhy svého létacího pásu.
Ze skafandru se stal závěs na míru. Navlékli ho zpátky na zkrotlou Harkabíparolyn, která stále ještě nepromluvila jediné slovo.
"Chytré," pokýval Chmee uznale hlavou,
"Díky. Můžeš letět?"
"Nevím."
"Tak to zkus. Jestli budeš muset přistát, klidně si odpočiň a leť dál později. Možná najdeme nějaký větší orientační bod, kam bych pro tebe mohl přiletět."
Vraceli se chodbou, kterou přišli. Chmeeovy rány krvácely a Louis si uvědomoval, jaké musí mít bolesti. Tři minuty poté, co vzlétli, narazili na létací plošinu tři metry širokou, vznášející se třicet centimetrů nad zemí a naloženou zásobami. Přistáli vedle ní.
"To se dalo čekat. Teelina nákladní plošina — další z těch zajímavých náhod," řekl Louis.
"Součást její hry?"
"Ovšem. Jestli přežijeme, najdeme ji." Náklad vypadal velmi nezvykle, exoticky, s výjimkou těžké krabice s odtaveným zámkem. "Pamatuješ na tohle? Lékárnička z Teelina skútru."
"Ta mi nepomůže. A léky jsou třiadvacet pozemských let staré."
"Pro Harkabíparolyn lepší než nic. Ty máš antialergické tablety, infekce ti nehrozí. Jsme příliš daleko od Mapy Kzinu, abys chytil kzinské bakterie."
Chmee vypadal hrozně. Stát mu určitě nedělalo dobře. "Zkusíš přijít na to, jak se to řídí? Já na to nemám ani sílu, ani odvahu."
Louis zavrtěl hlavou. "K čemu? Prostě si vylezete nahoru, já vás potáhnu a vy budete spát."
"Fajn."
"Nejdříve ji napoj na lékárničku. A přivažte se ke stojanu, oba!"

Kapitola 33
1,5 x 1O12

Spali celých třicet hodin, co Louis táhl plošinu za sebou. Žebra na jeho pravém boku byla jedna velká, fialová modřina. Když si všiml, že se Harkabíparolyn probudila, zastavil.
Mumlala něco o neodolatelném nutkání, o děsu a blaženosti záludného Stromu života. Louis se na to snažil nemyslet. Chrlila ze sebe jeden poetický obraz za druhým, a ne a ne zmlknout. Nežádal to po ní. Potřebovala se vymluvit. Potřebovala útěchu Louisovy náruče. I tu jí poskytl.
Vzal si od ní Teelinu starou lékárničku a na hodinu si ji přiložil na paži. Když bolest v žebrech trochu ustoupila a on se začal cítit více při smyslech, vrátil jí lékárničku zpátky. Zbylo mu ještě dost bolesti, aby ho odvedla od vůně, která v něm přetrvávala. Možná se létacím pásem otřel o Strom života. Možná ji měl v hlavě. Navěky.
Chmee začal blouznit. Louis přiměl Harkabíparolyn, aby si oblékla kzinův krunýř. Po souboji s Teelou byl sice protržený, ale pro ženu, chystající se ulehnout vedle blouznícího kzina, byl stále lepší než holá kůže.
Nejméně jednou jí zachránil život, když se po ní -Teele podobné bytosti - blouznící Chmee ohnal. Starala se o něj, jak

nejlépe dovedla, dávala mu vodu a výživu ze svého skafandru. Čtvrtého dne začal Chmee vnímat, ale stále byl zesláblý... a hladový. Sirup z lidského skafandru mu nestačil.
Čtyři dny jim trvalo, než dosáhli přibližné polohy Jehly, a další den, než se stěnami prokopali k celistvému bloku roztaveného čediče.
Kámen byl týden po ztuhnutí stále teplý. Plošinu s lazary nechal Louis vzadu v tunelu. S nasazenou helmou a s čistým vzduchem v plicích uchopil oběma rukama dezintegrátor a stiskl spoušť.
Opřela se do něj prašná bouře. Pomalu vkročil do tunelu, který se před ním vytvářel.
Nic neviděl, nic neslyšel, jen kvílení rozpadajícího se čediče, svištícího kolem uší, a mihotání za zády, v místech, kde se elektronové náboje znovu ujímaly svých pozic. Kolik lávy to na ně Teela nalila? Měl pocit, že rube už několik hodin. Teď do něčeho narazil.
Ano. Díval se oknem na zvláštní scenerii. Obývací místnost s lehátky a plujícím konferenčním stolkem. Všechno tak nějak měkké, žádný ostrý roh, žádný tvrdý povrch - nic, o co by si živá bytost mohla narazit koleno. Dalším oknem viděl výškové budovy a mezi nimi kousky černé oblohy. Ulice se hemžily Piersonovými loutkáři. A všechno bylo vzhůru nohama.
Jedno z lehátek bylo živé. Louis nastavil laser na nízkou intenzitu a krátce posvítil dovnitř. Dobrou minutu se nic nedělo. Potom se ukázala ploská bílá hlava, aby se napila z mělké misky, překvapeně sebou škubla a vystřelila zpátky pod břicho.
Louis čekal.
Loutkař se konečně zvedl. Navedl Louise s dezintegrátorem coby mačetou pomalu kolem trupu, k přestupnému disku vně lodi. Louis přikývl a vrátil se pro své druhy.
O deset minut později byli uvnitř. O jedenáct minut později Louis s Harkabíparolyn žrali jako kzinové. Chmeeův hlad se vymykal jakémukoli popisu. Kawaresksenjajok ho pozoroval s děsem v očích. Harkabíparolyn ani nemrkla.
Ráno na lodi pohřbené ve ztuhlé lávě, desítky kilometrů mimo dosah slunečních paprsků.
"Naše zdravotnická zařízení jsou poškozená," říkal Nejzadnější. "Chmee a Harkabíparolyn se musí vyléčit sami."
Seděl v pilotní kabině a hovořil k nim palubním interkomem, což mohlo, ale taky nemuselo něco znamenat. Teela byla mrtvá a Prstenec měl naději na záchranu. Pro loutkaře tudíž všechny důvody k tomu, aby opět střežil své bezpečí. A s tím se fyzický kontakt s neloutkaři neslučoval.
"Ztratil jsem spojení s přistávacím modulem i se sondou," pokračoval. "Přibližně v době, kdy přistávací modul přestal vysílat, jsem zaznamenal činnost protimeteorového systému, pokud to má nějakou souvislost. Signály z poškozené sondy ustaly krátce potom, co se Teela Brownová pokusila vniknout na Jehlu."
Chmee byl vyspaný (spal na vodní posteli, kterou měl celou pro sebe) a najedený. Jeho regenerovanou srst budou zase nějakou dobu krášlit interesantní jizvy. Rány se mu rychle hojily. "Musela ji zničit, hned jak z ní vystoupila," řekl. "Nemohla si dovolit nechat si v zádech tak nebezpečného nepřítele."
"V zádech? Koho?"
"Prohlásila o tobě, že jsi nebezpečnější než kzin. Taktická urážka, nepochybně."
"To že řekla?" Ploché hlavy se na sebe na chvíli zadívaly. "Naše zdroje se tedy scvrkly na Jehlu a jednu sondu, která zůstala na horském vrcholku poblíž létajícího města. Její senzory jsou v pořádku. Vyslal jsem signál k návratu, pro případ, že bychom ji chtěli nějak využít. Za šest dní místního času by měla být tady.
Ovšem náš původní problém nadále trvá, jen na sebe nabral další záchytné body i další komplikace. Jak obnovit stabilitu Prstence? Není pochyb o tom, že jsme na správném místě. Nebo snad ano? Teelino rozporuplné chování... bytost nesporně inteligentní...?"
Louis Wu mlčel. Už od rána.
Kawaresksenjajok s Harkabíparolyn seděli se zkříženýma nohama u stěny. Seděli tak blízko sebe, že se dotýkali rameny. Harkabíparolyn měla ruku v dlaze. Chlapec po ní čas od času vrhl pátravý, starostlivý pohled. Léky proti bolesti, které užívala, nebyly dostatečným vysvětlením její apatie. Louis si uvědomoval, že by si měl s chlapcem promluvit... Jen najít správná slova.
Budovatelé Měst spali v nákladovém prostoru. Obava z pádu by Harkabíparolyn stejně nedovolila strávit noc ve spacím poli. Když se k nim Louis při snídani připojil, nabídla mu rishathru. "Ale dávej pozor na moji ruku, Luívune."
Odmítnout nabídku k sexu vyžadovalo v Louisově kultuře velký takt. Řekl jí, že má obavy o její zdraví, což skutečně měl. Pravda byla taková, že v sobě nedokázal vyburcovat dostatek zájmu. Napadlo ho, jestli to má na svědomí Strom života. Nenacházel však v sobě touhu ani po žlutých kořenech, ani po šimrání elektrického proudu.
Dnešního rána v něm na žádné, ani sebesilnější, touhy nezbývalo místa.
Jeden a půl bilionu lidí...
Nejzadnější mluvil dál. "Vycházejme z Louisova předpokladu. Teela nás sem přivedla. Její záměry byly shodné s našimi. Poskytla nám tolik vodítek, kolik mohla. Ovšem jaká to byla vodítka? Teela bojovala na obou stranách. Proč považovala za nutné stvořit další tři protektory a potom dva z nich zabít? Louisi?"
Louis, utopený v úvahách, ucítil na kůži nad krkavicí čtyři ostré body. "Cože?"
Nejzadnější otázku zopakoval. Louis zuřivě zavrtěl hlavou. "Zabila je protimeteorovou obranou. Vypálila z ní dvakrát a nebylo to na nás. Směli jsme to pozorovat a nebýt ve stázi. Vzkaz pro nás."
"Chceš tím říct, že si mohla zvolit jinou zbraň?" ozval se Chmee.
"Jinou zbraň, jinou dobu, jiné okolnosti, jiný počet protektorů -její možnosti byly téměř neomezené."
"Hraješ si s námi, Louisi? Jestli něco víš, proč nám to neřekneš přímo?"
Provinilý pohled směrem k Budovatelům Měst Louisovi prozradil, že Harkabíparolyn se snaží ubránit únavě a Kawaresksenjajok soustředěně naslouchá. Dva samozvaní hrdinové čekající na příležitost přiložit pomocnou ruku k

záchraně světa. Kruci. "Jedna celá pět bilionu lidí," řekl jen.
"Abychom zachránili dvacet osm celých pět bilionů plus sebe."
"Tys je neznal, Chmee. Ne tak dobře. Doufal jsem, že na to jeden z vás přijde. Přemílal jsem to hlavě už tolikrát, snažil jsem se přijít -"
"Neznal koho?"
"Valavirgillin. Ginjerofer. Krále Obrů. Mař Korssil. Laliskarírlyar s Fortaralisplyarem, Visící Lid, Noční Lid, Noční lovce... Máme zabít pět procent, abychom jich devadesát pět procent zachránili. Nic ti ta čísla neříkají?"
Byl to loutkař, kdo odpověděl. "Polohovací trysky Prstence jsou z pěti procent funkční. Pět procent polohovacích trysek Teelina montážní četa namontovala zpátky na oblouk Prstence. Jsou to oni - ti, kteří musí zemřít, Louisi? Lidé kolem trysek?"
Harkabíparolyn s Kawaresksenjajokem oněměli úžasem. Louis bezmocně rozhodil ruce. "Je mi to líto."
"Luívune!" vykřikl chlapec. "Proč?"
"Dal jsem slib," řekl Louis. "Kdybych to neučinil, možná by přede mnou byla jiná volba. Slíbil jsem Valavirgillin, že Prstenec zachráním, ať to stojí cokoli. Slíbil jsem, že zachráním i ji, pokud to bude možné, avšak není. Nemáme čas ji hledat. Čím déle budeme otálet, tím větší bude síla, která žene Prstenec mimo osu. Valavirgillin, létající město, říše Lidu Strojů, malých rudých masožravců a Travních obrů. Ti všichni zemřou."
Harkabíparolyn k sobě v zoufalém gestu přitiskla zápěstí, dlaně od sebe. "Ale to je celý náš svět, nikoho jiného neznáme!"
"Ani já."
"Koho potom chcete zachránit! Proč musí zemřít? Jak?"
"Smrt je smrt," odvětil Louis. Po chvíli dodal: "Radiace. Patnáct set miliard lidí dvaceti nebo třiceti ras. Ale pouze v případě, že uděláme všechno tak, jak máme. Nejdřív musíme zjistit, kde jsme."
"Kde potřebujeme být?" zeptal se věcně loutkař.
"Na dvou místech. Tam, odkud je řízená protimeteorová obrana; musíme být schopní navádět výrony plazmy, sluneční erupce. A musíme odpojit subsystém, který plazmu přebírá pro plynový laser."
"Tahle místa už jsem zaměřil," řekl Nejzadnější. "Zatímco jste byli pryč, protimeteorová obrana jednou vystřelila. Možná aby zničila přistávací modul. Magnetické efekty mi rozhodily polovinu snímací techniky. Zdroj impulzů jsem nicméně zaměřil. Silné proudy v podlaze Prstence, které vyvolávají a usměrňují sluneční erupce, se šíří z bodu pod severním pólem makety mapy Marsu."
"Možná to zařízení musí být chlazené...," poznamenal Chmee.
"K čertu! A co laserový efekt?"
"Drobná strukturovaná elektrická aktivita s několikahodinovým zpožděním. O jejím zdroji jsme už mluvili. Je přímo nad námi, směrem k podlaze Prstence."
"Chápu to tak, že tento systém musíme odpojit," řekl Chmee.
"Není nic snadnějšího," řekl Louis. "Na to stačí laser, jedna bomba nebo dezintegrátor. Horší bude zjistit, jak se vyvolávají a řídí sluneční erupce. Ovládání zřejmě není určeno pro blbce a my nemáme mnoho času."
"A potom?"
"Potom opálíme letovačkou obydlenou oblast."
"Louisi! Mluv jasně!"
Chystal se pronést rozsudek smrti nad desítkami lidských druhů.
Kawaresksenjajok se díval do země. Harkabíparolyn měla ve tváři kamenný výraz. "Udělej, co musíš," hlesla.
A tak to udělal. "Systém polohovacích trysek je funkční jen z pěti procent."
Chmee vyčkával.
"Jako palivo používá horké protony proudící ze slunce. Sluneční vítr."
Loutkař pochopil. "Ach tak. Rozbouříme slunce, abychom dvacetinásobně zvýšili přísun paliva. Zasažené životní formy zemřou nebo drastickým způsobem zmutují. Ve stejném poměru se zvýší tah raket. Polohovací trysky nás buď dostanou do bezpečí, nebo vybuchnou."
"Na jejich přestavbu nemáme čas, Nejzadnější."
"To je irelevantní, leda by byl Louis docela vedle," řekl Chmee. "Teela byla u toho, když se ty motory montovaly zpátky."
"Správně. Jestli nebyly dost silné, přemluvila sama sebe, aby dostaly předimenzovaný součinitel bezpečnosti. Ochrana před příliš silnou solární erupcí. Ta její schopnost věřit dvěma protichůdným věcem současně."
"Směrování výronů není pro naše záměry nutné, pouze výhodné," pokračoval kzin. "Vypojíme laserový subsystém, a potom, když to jinak nepůjde, použijeme Jehlu jako cíl, aby erupce zasáhla místo, které potřebujeme. Jehle se nic stát nemůže."
Louis přikývl. "Lepší by samozřejmě bylo erupce směrovat. Bylo by to rychlejší a zabili bychom méně lidí. Ale... máš pravdu. Dá se to udělat i takhle. Dá."
Nejzadnější šel komponenty protimeteorové obrany prozkoumat s nimi. Nikdo ho nepřemlouval. Snímače, které odmontovali z Jehly, se daly ovládat pouze loutkářskými rty a jazykem. Když Nejzadnější navrhl, že ho naučí je ovládat párátkem a pinzetou, Louis se mu vysmál.
Nejzadnější strávil několik hodin ve své soukromé sekci. Když s nimi potom vyšel z lodi, pramínky jeho skvostně upravené hřívy zářily stovkami barev. Na vlastním pohřbu chce každý vypadat dobře, pomyslel si Louis a v duchu si kladl otázku, je-li právě toto ten případ.
Bombu na odpojení laserového subsystému nakonec nepotřebovali. Identifikace vypínače zabrala Nejzadnějšímu celý

den plus plnou plošinu demontovaných součástek.
Pavučina supravodivých kabelů ve scrithu se sbíhala třicet kilometrů pod severním pólem makety mapy Marsu. Našli ústřední, třicet kilometrů vysoký pilíř, scrithové pouzdro chránící chladicí čerpadla makety Marsu. Usoudili, že v jeho základně musí být Řídicí centrum. Našli bludiště obrovských přechodových komor. Průchod každou z nich obnášel vyřešení jakéhosi schematického rébusu. O to se postaral Nejzadnější.
Poslední dveře. Za nimi osvětlená kopule, pod nohama suchá hlína, uprostřed pódium a ve vzduchu vůně, která Louise otočila na obrtlíku a poslala na zběsilý úprk. Zmateného Kawaresksenjajoka táhl za ruku za sebou. Teprve když se přechodová komora za nimi uzavřela, chlapec se začal bránit. Louis si pomohl pohlavkem a vlekl ho dál. Zastavil se až za třetí přechodovou komorou.
Chmee byl za chvíli zpátky. "Cesta vede přes pole s umělým slunečním osvětlením. Zahradní automatika nefunguje, ale několik rostlin zůstalo naživu. Poznal jsem je."
"Já taky," zafuněl Louis.
"Mírně nepříjemná vůně."
Chlapec plakal. "Já nic necítil! Proč jsi se mnou tak pohazoval? Proč jsi mě uhodil?"
"Flup, " zaklel Louis. Až teď mu došlo, že Kawaresksenjajok je ještě příliš mladý; vůně Stromu života na něho nepůsobila.
Mladý Budovatel Měst tedy zůstal s oběma mimozemšťany a Louis Wu byl o události v Řídicím centru ochuzen. Vrátil se sám na Jehlu.
Sonda byla ještě několik světelných minut daleko. Do holografického okna v černém čediči za průhledným trupem Jehly se přenášel obraz z její kamery: filtrovaný, zvětšený obraz slunce, jehož aktivita byla mírně pod úrovní pozemského Slunce. Nejzadnější musel okno otevřít před svým odchodem.
Kost v Harkabíparolynině paži srůstala mírně křivě. Teelina stará příruční lékárnička s tím nic nezmohla. Ale ruka se hojila. Louis měl větší obavy o její emocionální stav.
Kolem ní nezbyla jediná částečka jejího světa a všechno, co znala a pamatovala, měl navždy pohltit plamen. Nazvěme to kulturním šokem. Našel ji na vodní posteli. Dívala se na zvětšené slunce. Kývnutím hlavy mu odpověděla na pozdrav. Několik dalších hodin se pak už ani nepohnula.
Louis se ji pokusil přimět k hovoru. Nebylo to k ničemu. Snažila se zapomenout na svou minulost, na každou vteřinu svého života.
Potom ho napadlo něco lepšího. Pokusil se jí vysvětlit jejich situaci z hlediska fyziky. V ní se orientovala. A protože neměl přístup k palubnímu počítači a holografickému zařízení, kreslil jí diagramy po stěnách. Neobešlo se to bez spousty gestikulace. Zdálo se, že rozumí.
Druhou noc po jeho návratu do lodi ho něco probudilo. Seděla na vodní posteli, v klíně laser, a zamyšleně ho pozorovala. Zahleděl se do jejích skelných očí, potom jen máchl rukou, aby se přetočil na druhý bok, a spal dál. Ráno se probudil, tak co.
Toho dne spolu s Harkabíparolyn sledovali, jak se ze slunce zvedl plamen a sunul se dál a dál a dál. Moc toho nenamluvili.

Epilog

O falan později: deset rotací Prstence.
V dáli na oblouku Prstence hořelo jednadvacet svící, jasných jako koróna hyperaktivního slunce vykukujícího zpoza okraje černého obdélníku.
Jehla stále vězela v čedičovém loži pod maketou Marsu. Její posádka se dívala do holografického okna, v němž se promítal obraz z kamer sondy. Sonda přistála na pobřežním útesu makety Marsu, na sněhu oxidu uhličitého, kde byla

velká pravděpodobnost, že jim marťané dají pokoj.
Mezi dvěma řadami svící budou umírat rostliny, zvířata a lidé. V počtech, které by z lidského vesmíru učinily liduprázdnou pustinu. Rostliny budou chřadnout nebo narůstat do podivných tvarů. Hmyz a zvířata se začnou rozmnožovat podle pravidel nezvyklých jejich druhu. Valavirgillin se bude ptát, proč otec zemřel a proč sama tak často zvrací, jestli je to všechno součástí celkové záhuby a co proti tomu dělá muž, který přišel z hvězd?
Ze vzdálenosti devadesáti dvou milionů kilometrů však nic z toho vidět nebylo. Jen plameny Bussardových motorů spalujících obohacené palivo.
"S potěšením vám oznamuji," řekl Nejzadnější, "že těžiště Prstence se vrací zpátky ke slunci. Za šest sedm rotací můžeme protimeteorové obraně vrátit její původní účel. Pětiprocentní účinnost polohovacích trysek bude dostačující, aby Prstenec udržela na místě."
Chmee spokojeně zamručel. Louis a oba Budovatelé Měst dál upírali pohled na hologram zářící na černém čedičovém pozadí.
"Dokázali jsme to," pokračoval Nejzadnější. "Louisi, postavil jsi přede mě úkol, jehož velikost snese srovnání jen se stavbou samotného Prstence. Vystavil jsi mě smrtelnému nebezpečí. Teď když jsme zvítězili, dokážu tvoji aroganci přijmout, ale čeho je moc, toho je příliš. Buď mi okamžitě pogratuluješ, nebo vám odpojím kyslík."
"Gratuluji," řekl Louis Wu.
Žena a chlapec, stojící jí po boku, se rozplakali.
Chmee zafrkal. "Vítězům náleží právo se radovat, to přinejmenším. Trápí tě mrtví a umírající? Ti, kteří si zaslouží tvoji úctu, by se svým osudem souhlasili."
"Ale jich se nikdo neptal. Podívej, nikdo od tebe nechce, aby ses trápil výčitkami -
"Proč bych měl? Bez urážky, ale ti mrtví a umírající jsou všichni hominidé. Nepatří k tvému druhu, Louisi, a už vůbec ne k mému nebo Nejzadnějšího. Já hrdina jsem. Zachránil jsem kzinskou populaci odpovídající počtem dvěma obydleným planetám."
"V pořádku, já ti rozumím."
"A s pomocí pokročilé technologie teď hodlám položit základy novému impériu."
Louis se neubránil úsměvu. "Ovšem, pročpak ne? Na maketě Kzinu?"
"Přemýšlel jsem o tom a myslím, že dám přednost maketě Země. Teela říkala, že na Mapě Země vládnou kzinští průzkumníci. V duchu, který je mému dobyvatelskému národu mnohem bližší než duch dekadentního obyvatelstva makety mapy Kzinu."
"Možná máš pravdu."
"A co víc, ti z Mapy Země naplnili dávný sen mého národa."
"Jakýpak?"
"Podrobit si Zemi, tupče."
Bylo to dávno, co se Louis naposledy rozesmál. Podrobit si nížinné opice! "Sic transit gloria mundi. Jak se tam chceš dostat?"
"Uvolnit Jehlu a proletět zpátky Mons Olympem by neměl být žádný problém —"
"Je to má loď," přerušil ho Nejzadnější, "a mé přístroje. Jehla poletí tam, kam budu chtít já."
Ve Chmeeově hlase bylo znát napětí. "A to má být kam?"
"Nikam. A necítím potřebu nikomu nic vysvětlovat," odpověděl Nejzadnější. "Loutkáři nejste, a co mi můžete udělat? Podruhé zničit hyperpohon? Ale protože jsme spojenci, vysvětlím."
Chmee se tiskl na čelní stěnu a věnoval loutkáři veškerou svoji pozornost. Drápy vytažené. Zježená srst na krku. Přirozeně.
"Porušil jsem tradici," vysvětloval loutkař. "Zůstával jsem v bdělém stavu i v situacích, kdy mě mohla každým okamžikem zastihnout smrt. Můj život byl po téměř dvě desetiletí trvale ohrožen; křivka rizika stoupala téměř asymptoticky. Stav ohrožení teď skončil. Jsem sice v exilu, ale naživu. Chci si odpočinout. Dokážete pochopit moji potřebu dlouhého odpočinku? V Jehle mám všechno pohodlí domova, jakého se mi může dostat. Má loď je bezpečně uvězněná ve skále mezi dvěma vrstvami scrithu, který je pevností srovnatelný s trupem mé lodi. Mám zde klid a bezpečí. Pokud později pocítím potřebu vydat se na průzkum, venku na mě čeká Centrum údržby s miliardou krychlových kilometrů prostoru. Jsem přesně tam, kde chci být, a tady zůstanu."
Té noci Louis s Harkabíparolyn vykonali rishathru. (Ne, milovali se.) Poprvé za dlouhou dobu. Louis už měl strach, že jeho touha je navždy pryč.
"Spojila jsem se s Kawaresksenjajokem," řekla potom.
Všiml si. Ale myslela navždy? "Blahopřeji."
"Toto není dobré místo pro dítě." Ani se neobtěžovala říct: Jsem těhotná. Samozřejmě že byla těhotná.
"Stavitelé Prstence žijí všude. Můžete se usadit, kde budete chtít. Vlastně bych šel rád s vámi. Jsme zachránci světa. My všichni jsme teď hrdinové, tedy pokud nám někdo uvěří."
"Ale Louisi, my nemůžeme odejít! Vždyť bychom nahoře nemohli ani dýchat, z našich skafandrů jsou cáry a k tomu jsme uprostřed Velkého Oceánu!"
"Naše situace není tak zoufalá," uklidňoval ji. "Mluvíš, jako kdyby nás vysadili nahé mezi Magellanova mračna. Jehla není náš jediný dopravní prostředek. Jsou tu tisíce plošin. Je tu kosmické plavidlo takových rozměrů, že Nejzadnější rozeznal na hloubkovém radaru i detaily. Najdeme něco mezi tím."
"A co když se nás váš dvouhlavý spojenec pokusí zastavit?"
"Naopak. Nejzadnější, posloucháš?"
"Ano," ozvalo se ze stropu. Harkabíparolyn nadskočila.

"Jsi na nejbezpečnějším místě, jaké na Prstenci existuje. Sám jsi to řekl. Nejnepředvídatelnější hrozba, které teď čelíš, jsou pro tebe lidé a kzin na palubě tvé lodi. Jak by se ti líbilo se nás zbavit?"
"Moc. Mám návrh. Mám vzbudit Chmeeho?"
"Ne, necháme to na ráno."
Voda se začínala srážet na okraji útesu. Odtud padala dolů - vertikální řeka, třicetikilometrový vodopád. Na jeho konci mlžné moře rozpínající se stovky kilometrů daleko.
Obraz z kamery sondy shlížející z okraje makety Marsu ukazoval jen padající vodu a bílou mlhu.
"Ovšem v infračerveném světle to vypadá jinak," řekl Nejzadnější. "Podívejte se -"
V mlze se skrývala loď. Štíhlý trojúhelník podivně konstruované lodi. Žádné stěžně. Okamžik, napadlo Louise. Třicetikilometrový vodopád... "Ta věc musí být aspoň půldruhého kilometrů dlouhá!"
"Taky že je," přitakal Nejzadnější. "Teela nám vyprávěla, jak se zmocnila kzinské koloniální lodi."
V tu chvíli se Louis rozhodl. "Tak jo."
"Ze sondy, kterou Teela zničila, jsem vyňal neporušený deuteriový filtr," pokračoval Nejzadnější. "Budete mít palivo. Teelina plavba byla plná útrap, vaše taková být nemusí. K průzkumu budete mít létací plošiny, a když dorazíte na pevninu, můžete s nimi obchodovat."
"Dobrý nápad." "Budeš chtít funkční droud?" "Tuhle otázku už mi nikdy nedávej, ano?" "Dobře. Tvá odpověď je vyhýbavá." "Správně. Mohl bys z Jehly vymontovat dva přestupné disky a instalovat je na loď? Jako ústupovou cestu pro případ, že bychom se dostali do opravdu velké šlamastyky." Když viděl, jak se loutkař zadíval sám sobě do očí, rychle dodal: "Může ti to zachránit život. Nezapomínej, že se tu pohybuje ještě jeden protektor, který teď díky nám nemusí z Prstence nikam utíkat."
"Ano, to bych mohl," řekl loutkař. "Tak co, je to pro vás uspokojivý způsob přepravy na pevninu?"
"Ano. Dlouhá cesta...," zamyslel se Chmee. "Louisi, vy lidé považujete plavbu po moři za odpočinkovou činnost."
"Na tomhle moři to bude spíš činnost dobrodružná. Ale nemusíme hned zamířit na pevninu. Proti rotaci, dvakrát blíže než pevnina, leží maketa mapy jakéhosi neznámého světa." Louis se s úsměvem otočil k oběma Budovatelům Měst. "Kawaresksenjajoku, Harkabíparolyn, že bychom si ověřili pár starých legend, co říkáte? A třeba se přičinili o pár nových..."

Slovníček pojmů

ARM: policie Organizace spojených národů. Jurisdikce je omezená na systém Země — Měsíc.
Centrum údržby: (Hypotetické) řídicí a udržovací centrum Prstence.
Cziltang brone: zařízení Stavitelů Měst, vysílač paprsků, které umožňují pevným předmětům, nákladu, pasažérům atd. prolnout scrithem.
Droud: malé zařízení, které se připíná k lebce a jehož účelem je regulovat elektrický proud směřující do centra rozkoše v mozku elektronarkomana.
Flotila Světů: pětice loutkářských planet.
Flup: mořský kal.
Fooch: kamenná lenoška v loveckých parcích na Kzinu.
Hyperpohon quantum II: vyvinutý Piersonovými loutkáři a nesrovnatelně rychlejší než hyperpohon Nezúčastněných. Slepá Rána byl prototyp, vůbec první plavidlo, které dosáhlo galaktického jádra.
Klenba: Prstenec při pohledu z jeho povrchu. Někteří domorodí obyvatelé věří, že jejich svět je plocha korunovaná úzkou parabolickou klenbou.
Levobok: nalevo, stojíte-li po rotaci.
Lidský vesmír: shluk hvězdných soustav obývaných lidmi.
Loketník: druh keře používaný jako živý plot.
Nereakční rakety: rakety na nereakční pohon; nahradily nukleární rakety všech kosmických plavidel, vyjma vojenských.

Nezúčastnění: inteligentní životní forma, jejíž biochemie je založena na tekutém heliu a termoelektrickém efektu. Lodě Nezúčastněných putují podsvětelnou rychlostí mezi hvězdami a obchodují s informacemi.
Oko: struktura větrného proudění, která se vytvoří kolem průniku meteoru v podlaze Prstence.
Pásmák: obyvatel Pásma asteroidů sluneční soustavy.
Po rotaci: ve směru rotace Prstence (adj. porotační).
Pravobok: napravo, stojíte-li po rotaci.
Proti rotaci: směr opačný k rotaci Prstence (adj. Proti rotační).
Přestupné disky: teleportační systém používaný na Flotile Světů. (Ostatní známé rasy dosud používají uzavřené transferové kabiny).
Přistávací modul: obecný termín pro plavidlo typu povrch-oběžná dráha.
Rishathra: mimodruhový sex (ale v rámci rodů Hominidae).
Rozlité hory: Hory u obvodové stěny. Mají vlastní ekosystém. Jedna z fází koloběhu flupu.
Rozsvítit (někomu) sluníčko: použít na někom tasp, zejména potají.
Řídicí centrum: viz Centrum údržby.
Scrith: konstrukční materiál Prstence. Scrith tvoří podklad veškerého terraformovaného a konturovaného vnitřního povrchu Prstence. Obvodové stěny jsou také ze scrithu. Velmi hustý, pevnost v tahu řádové na úrovni síly, která drží

pohromadě atomová jádra.
Skútr: jednomístné vozidlo používané během první expedice k průzkumným účelům.
Slepá Rána: viz Hyperpohon quantum II.
Stáze: stav velmi pomalu ubíhajícího času. Poměr může dosahovat až půl miliardy let reálného času vůči několika sekundám stáze. Objekt nacházející se ve stázi je prakticky nezranitelný.
Tasp: kapesní přístroj k dráždění centra rozkoše v mozku na dálku.
Terraformování: přetvoření mimozemské krajiny na krajinu pozemského typu.
Známý vesmír: lidmi či jim známými inteligentními rasami prozkoumaná oblast vesmíru.

Parametry Prstence:
30 hodin = 1 den
1 oběh = 7 a 1/2 dne = 1 rotace
75 dní = 10 oběhů = 1 falan
hmotnost = 2x1030 g
poloměr = 1,53 X 108 km
obvod = 9,62 x 108 km
šířka = 1 604 000 km
povrchová plocha = 15,5 x1014 km2 = 3 x 106 krát více než povrch Země (přibližně)
povrchová gravitace = 9,45 m/s2 = 0,992 G
vnitřní výška obvodových stěn = 1 600 km
hvězda: G3 blížící se G2, nepatrně menší a chladnější než Slunce